

VIROLAHTI

Merenranta-alueiden osayleiskaavan uusien rakennusalueiden arkeologinen inventointi 2023

**Laaja versio, jossa on mukana
havaintoja laajemmalta alueelta**

Timo Sepänmaa

Alexander Bakhia, Tomi Kuljukka ja Janne Soisalo

Tilaaja: Virolahden kunta

Sisältö

Perustiedot	5
Kartat	6
Kohdeluettelo	9
Inventointi	13
Tulos	13
Kiinteät muinaisjäännökset	17
1 VIROLAHTI MUSTAMAA POHJOISPUOLI	17
2 VIROLAHTI PYÖLINPOHJA B.....	17
3 VIROLAHTI PÄKINOJA 1	18
5 VIROLAHTI SUMARINSAAREN LOUHOKSET	20
6 VIROLAHTI TINKASEN LOUHOS	21
7 VIROLAHTI EVERSTIENKIVI	22
8 VIROLAHTI ALAPIHLAJAN KIVI	23
9 VIROLAHTI PIENI LAKASAARI 1	23
10 VIROLAHTI KORMUSAAREN LOUHOS	24
12 VIROLAHTI RÄNNÄNEN/KATTILA MÄKELÄ	25
14 VIROLAHTI LAPURI 7	26
15 VIROLAHTI SIIKASAARENKALLIO 3.....	27
16 VIROLAHTI SANTION LOUHOS	28
17 VIROLAHTI KINTTUKALLION KIVILOUHIMO	29
18 VIROLAHTI VANHASAAREN LOUHOS	30
19 VIROLAHTI HANSKIN LOUHOS	31
20 VIROLAHTI SUURI LAKASAARI 3	33
21 VIROLAHTI LAPURI 3	34
22 VIROLAHTI TUNTINNIEMEN LOUHOS	35
23 VIROLAHTI HEPOKALLION JA KIRSKALLIONNIEMI	36
24 VIROLAHTI ITÄKIVI.....	40
25 VIROLAHTI VARPUSAAREN LOUHOKSET	40
26 VIROLAHTI HURPUN KIVI	41
27 VIROLAHTI HÄMEENKYLÄN LOUHOKSET	42
28 VIROLAHTI KIRSKALLIONNIEMEN LOUHOKSET	47
30 VIROLAHTI KARHUSAAREN LOUHOS.....	50
31 VIROLAHTI HAILNIEMEN LOUHOSALUE.....	51
32 VIROLAHTI TUUHOLMA	53
33 VIROLAHTI TUUHOLMAN LOUHOS	55
35 VIROLAHTI SIIKASAARENKALLIO 1.....	56
38 VIROLAHTI HÄMEENKYLÄ YRJÄNÄNRANTA.....	57
39 VIROLAHTI LAPURI 6	58
40 VIROLAHTI LAPURI 4	59
41 VIROLAHTI ALA-PIHLAJA (NEDERPIJHLA BY) HAILILA	60
42 VIROLAHTI LAPURI 5	61
43 VIROLAHTI HAKIAVANNIEMEN LOUHOKSET	62
44 VIROLAHTI KORPISAAREN LOUHOKSET	63
45 VIROLAHTI LAPURI 1	68
46 VIROLAHTI VÄHÄ-HARVAJANNIEMI	69
48 VIROLAHTI SIIKASAARENKALLIO 2.....	71
49 VIROLAHTI LAPURI 2	71

50 VIROLAHTI MUNKKIKALLION SAARNAPAIKKA	72
51 VIROLAHTI HARVAJANNIEMI 1	73
52 VIROLAHTI LAKAKALLIO	74
53 VIROLAHTI HARVAJANNIEMI 2	75
54 VIROLAHTI PARUNRANTA	76
58 VIROLAHTI KUOLIONKANGAS	77
61 VIROLAHTI TOROPOVANVUOREN NÄKÖLENNÄTINASEMA	78
62 VIROLAHTI VAVARNAVUORI.....	79
64 VIROLAHTI HAILINIEMI 1	82
65 VIROLAHTI HYYPIÄNVUORI	83
77 VIROLAHTI SUUR-PISIN KALLIOHAKKAUKSET	85
78 VIROLAHTI PAKKALA 1.....	86
79 VIROLAHTI LAPURI 2	87
83 VIROLAHTI KORPISAAREN HYLYT	87
84 VIROLAHTI PAKKALA 2	90
85 VIROLAHTI KLAMILANLAHTI	91
86 VIROLAHTI LAPURI 1	92
88 VIROLAHTI HEPOSAAREN LOUHOS	94
90 VIROLAHTI KUOLIONKANGAS 2	94
99 VIROLAHTI RUISSAAREN LOUHOKSET	96
100 VIROLAHTI KORPISAARI 1 & 2.....	97
105 VIROLAHTI ALA-PIHLAJA NIEMI.....	99
109 VIROLAHTI MUURASSUONVUORI	100
116 VIROLAHTI RUISSAAREN LOUHOKSET 2.....	101
125 VIROLAHTI LAPURI 8	102
135 VIROLAHTI TINKASEN KIVIAITA	103
137 VIROLAHTI PARRIO 2	104
138 VIROLAHTI SANTIO.....	106
145 VIROLAHTI RÄÄNTIÖ	107
Muut kulttuuriperintökohteet	108
13 VIROLAHTI VILKKILÄ RASI	108
34 VIROLAHTI ALA-PIHLAJA AATOLA	109
37 VIROLAHTI HELLÄ (HELGEBY)	110
57 VIROLAHTI VILKKILÄ ITÄPYÖLI	111
67 VIROLAHTI KLAMILAN TYKKIPATTERI.....	112
70 VIROLAHTI KOIVULA.....	113
71 VIROLAHTI HÄMEENKYLÄN LINNOITTEET	115
72 VIROLAHTI AHDASSALMI	117
73 VIROLAHTI KAALPERI.....	119
74 VIROLAHTI ALA-VILLI	121
75 VIROLAHTI MAJANIEMI.....	122
76 VIROLAHTI VÄHÄJÄRVI	123
82 VIROLAHTI RAVIJOENLAHTI	124
91 VIROLAHTI HÄMEENKYLÄ (TAWEST BY) LOUHISTO	126
96 VIROLAHTI RAVIJOKI JOENSUU.....	126
97 VIROLAHTI PYTERLAHTI ALAVUORI	127
98 VIROLAHTI HÄMEENKYLÄ POHJOLA.....	128
102 VIROLAHTI RÄNNÄNEN/KATTILA HIETALA	128

103 VIROLAHTI JÄRVENKYLÄ TINKANEN.....	129
107 VIROLAHTI RÄNNÄNEN/KATTILA HANSKI	130
110 VIROLAHTI HELLÄN LINNOITTEET	132
112 VIROLAHTI RUISSAAREN PUOLUSTUSVARUSTUKSET 1	136
114 VIROLAHTI RUISSAAREN PUOLUSTUSVARUSTUKSET 2	138
117 VIROLAHTI RUISSAAREN PUOLUSTUSVARUSTUKSET 3	140
119 VIROLAHTI RUISSAAREN LOUHOKSET 3.....	142
124 VIROLAHTI SANTASAARI	144
129 VIROLAHTI PIKKU-PISI	147
133 VIROLAHTI OTUSTEININVUORI	149
134 VIROLAHTI VÄHÄ-HARVAJANNIEMI 2	150
136 VIROLAHTI PARRIO 1	151
139 VIROLAHTI SANTIO 2.....	153
142 VIROLAHTI VANHASAAREN TAISTELUVARUSTUKSET	153
144 VIROLAHTI TUUHOLMAN TAISTELUVARUSTUKSET	156
147 VIROLAHTI RUISSAAREN PUOLUSTUSVARUSTUKSET 5	157
148 VIROLAHTI LYPSENIEMEN LEIRIKESKUS	158
149 VIROLAHTI HAILINIEMI 2	159
150 VIROLAHTI TALNIEMI.....	160
151 VIROLAHTI LAKAKALLIO POHJOINEN	161
152 VIROLAHTI TOROPOVANVUORI 2.....	163
153 VIROLAHTI HYYPIÄNVUORI LÄNSI.....	164
Löytöpaikat.....	164
56 VIROLAHTI KANTANIITTY	164
68 VIROLAHTI SYVÄSALMEN ANKKURI	165
69 VIROLAHTI MARINGINLAHTI	166
89 VIROLAHTI KUPPARI	167
106 VIROLAHTI HAILILA.....	167
Muut kohteet	168
11 VIROLAHTI ALA-PIHLAJA KANTOLA.....	168
29 VIROLAHTI SUURI LAKASAARI 2	169
47 VIROLAHTI SUURI LAKASAARI 1	174
87 VIROLAHTI KORMUSENSALMI.....	177
Mahdolliset muinaisjäännökset.....	178
4 VIROLAHTI KIRKONKYLÄ LINTUTORNI.....	178
55 VIROLAHTI HARVAJAN VUORI.....	179
59 VIROLAHTI PUNAKELINVUORI	179
60 VIROLAHTI MULTAMÄKI	180
63 VIROLAHTI SUURVUORI.....	181
66 VIROLAHTI HANSKINLAHTI	182
80 VIROLAHTI MUSTAMAA LÄNSIPUOLI.....	182
81 VIROLAHTI SEURA.....	183
93 VIROLAHTI HÄMEENKYLÄ VIERULA	184
95 VIROLAHTI RAUTALANSELKÄ 5	185
104 VIROLAHTI KIRKONKYLÄ (PAPPILA) LEHTOLA	186
128 VIROLAHTI PISINSALMI	187
130 VIROLAHTI PIKKU-PISIN HAUTAPAIKKA.....	188
131 VIROLAHTI KUPPARI 2	190

Kansikuva: Kuva on otettu inventoinnissa havaitun uuden muun kulttuuriperintökohteen, II maailmansodan aikaisen taistelukaivannon 114 Virolahti Ruissaaren Puolustusvarustukset 2, ympäristöstä.

Tässä raportissa ovat mukana satunnaiset havainnot etäällä rakennusalueista. Raportti on oikolukematta ja koostettu pikaisesti, mutta asiatiedot ovat oikein. V. 2024 alkaen tekijöistä vain Timo Sepänmaa on Mikroliitin palveluksessa. Hän on koostanut muiden tekijöiden aineistosta tiedot joita ei aiemmin ole raportoitu muutoin kuin paikkatietoina (Shape tietokanta). Mikana ovat myös aiemmin raportoituiden kohteet. Osa tässä olevista kohteista on siis jo aiemmin raportoitu..

Perustiedot

Alue: Virolahden merenranta-alueiden osayleiskaavan uudet rakennusalueet.

Tarkoitus: Selvittää, onko uusilla ja rakentamattomilla loma- ja asuinrakennusalueilla sekä kaavaluonnoksen muuttuvan maankäytön alueilla arkeologisia suojelukohteita, ja jos on, niin selvittää näiden suojelualuerajaukset, suojelutarve ja -status.

Työaika: toukokuussa 2023

Tilaaja: Virolahden kunta

Tekijät: Mikroliitti Oy. Maastotyö: Alexander Bakhia, Tomi Kuljukka, Timo Sepänmaa ja Janne Soisalo. Raportin materiaalit: Alexander Bakhia, Tomi Kuljukka, Timo Sepänmaa, Janne Soisalo ja Taika-Tuuli Kaivo. Laajennettu raportti Timo Sepänmaa ja Taika-Tuuli Kaivo 2024 – 2025.

Tulokset Rakennusalueiden inventoinnin yhteydessä tarkastettiin laajemmin ennestään tunnettuja ja uusia kohteita yhteensä 35 kiinteää muinaisjäännöstä, 21 muuta kulttuuriperintökohdetta, 2 muuta kohdetta ja 6 mahdollista muinaisjäännöstä. Näistä enintään 100 m etäisyydellä uusista, rakentamattomista loma- ja asuinrakennusalueista sekä muuttuvan maankäytön alueista sijaitsee 9 kiinteää muinaisjäännöstä, 12 muuta kulttuuriperintökohdetta sekä 2 mahdollista muinaisjäännöstä.

Noin 0–50 m etäisyydellä uusista ja rakentamattomista loma- ja asuinrakennusalueista sekä kaavaluonnoksen muuttuvan maankäytön alueista sijaitsee 5 kiinteää muinaisjäännöstä (kohteet [12 Rännänen/Kattila Mäkelä](#) - 0 m, [27 Hämeenkylässä Louhokset](#) - 0 m, [28 Kirsikkalampi Louhokset](#) - 0 m, [41 Ala-Pihlaja Hailila](#) - 0 m, [116 Ruissaaren Louhokset 2](#) - 25 m), 8 muuta kulttuuriperintökohdetta (kohteet [82 Ravi-joenlahti](#) - 0 m, [112 Ruissaaren Puolustusvarustukset 1](#) - 35 m, [124 Santasaari](#) - 0 m, [134 Vähä-Harvajanniemi 2](#) - 0 m, [136 Parrio 1](#) - 50 m, [142 Vanhasaaren Taisteluvälikohde](#) - 0 m, [149 Hailiniemi](#) - 0 m, [152 Toropovanvuori 2](#) - 0 m) sekä yksi mahdollinen muinaisjäännös (kohde [131 Kuppari 2](#) - 10 m).

Noin 50–100 m etäisyydellä uusista ja rakentamattomista loma- ja asuinrakennusalueista sekä kaavaluonnoksen muuttuvan maankäytön alueista sijaitsee 4 kiinteää muinaisjäännöstä (kohteet [20 Suuri Lakasaari 3](#) - 90 m, [99 Ruissaaren Louhokset](#) - 65 m, [135 Tinkasen Kivaita](#) - 55 m, [145 Rääntiö](#) - 70 m), 4 muuta kulttuuriperintökohdetta (kohteet [70 Koivula](#) - 80 m, [133 Otusteinivuori](#) - 60 m, [139 Santio 2](#) - 60 m, [147 Ruissaaren Puolustusvarustukset 5](#) - 65 m) sekä yksi mahdollinen muinaisjäännös (kohde [81 Seura](#) - 55 m).

Arkistotutkimuksen ja maastotyön pohjalta kaava-alueelta ja sen uusilta rakennusalueilta tunnetaan siis yhteensä 133 arkeologista kohdetta joista 110 on suojeltavia kohteita: 70 kiinteää muinaisjäännöstä (sm), 40 muuta kulttuuriperintökohdetta (s), 5 löytöpaikkaa, 4 muuta kohdetta ja 14 mahdollista muinaisjäännöstä.

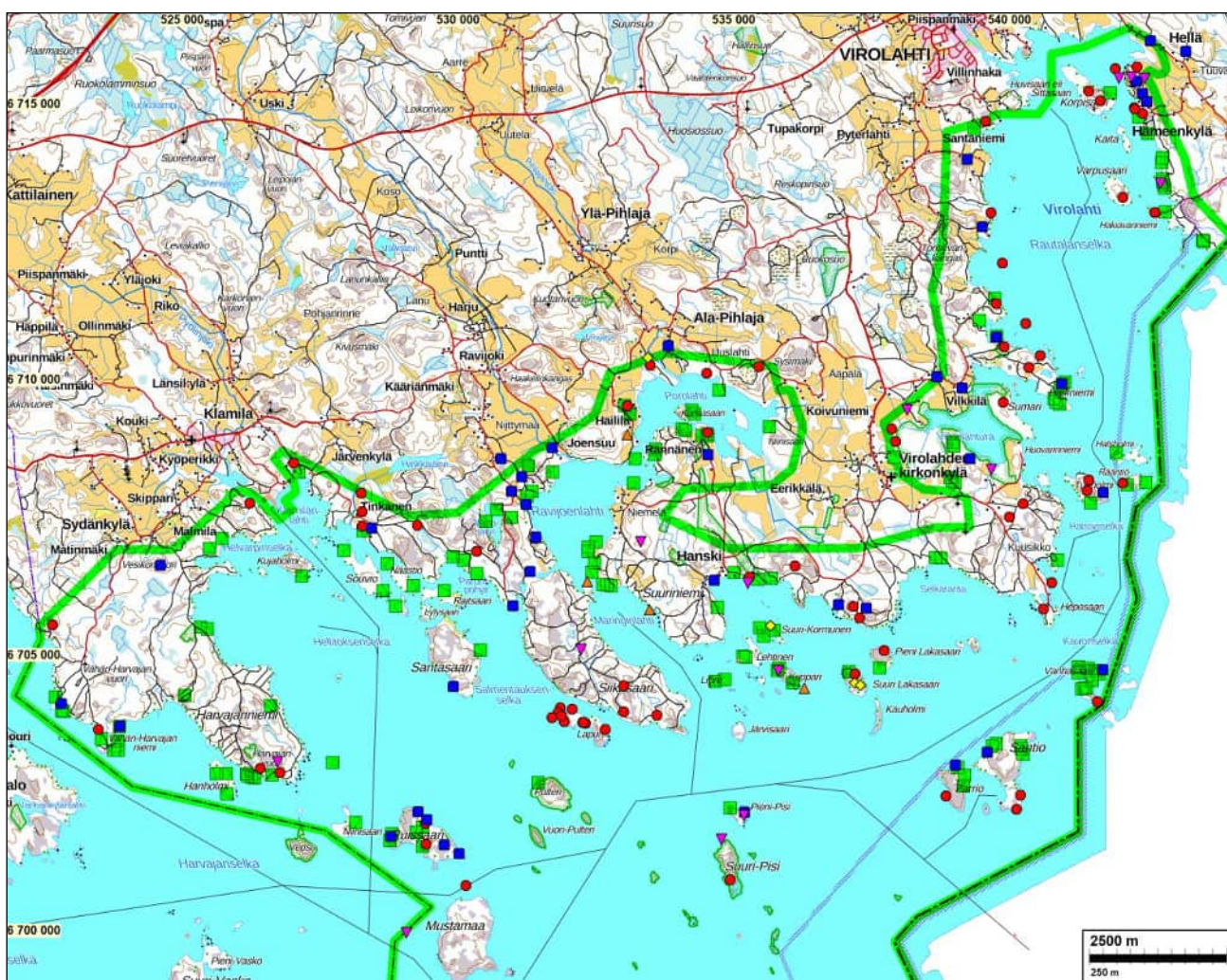
Selityksiä: Koordinaatit ja kartat ovat ETRS-TM35FIN koordinaatistossa. Kartat ovat Maanmittauslaitoksen maastotietokannasta 5/2023, ellei toisin mainittu. Muinaisjäännösrekisteri on tarkastettu 5/2023. Valokuvia ei ole talletettu mihinkään viralliseen arkistoon, eikä niillä ole mitään kokoelmatunnusta. Valokuvat ovat digitaalisia ja talletettu Mikroliitti Oy:n serverillä.

Kartat

Kaikilla kartoilla on käytetty samoja symboleita:

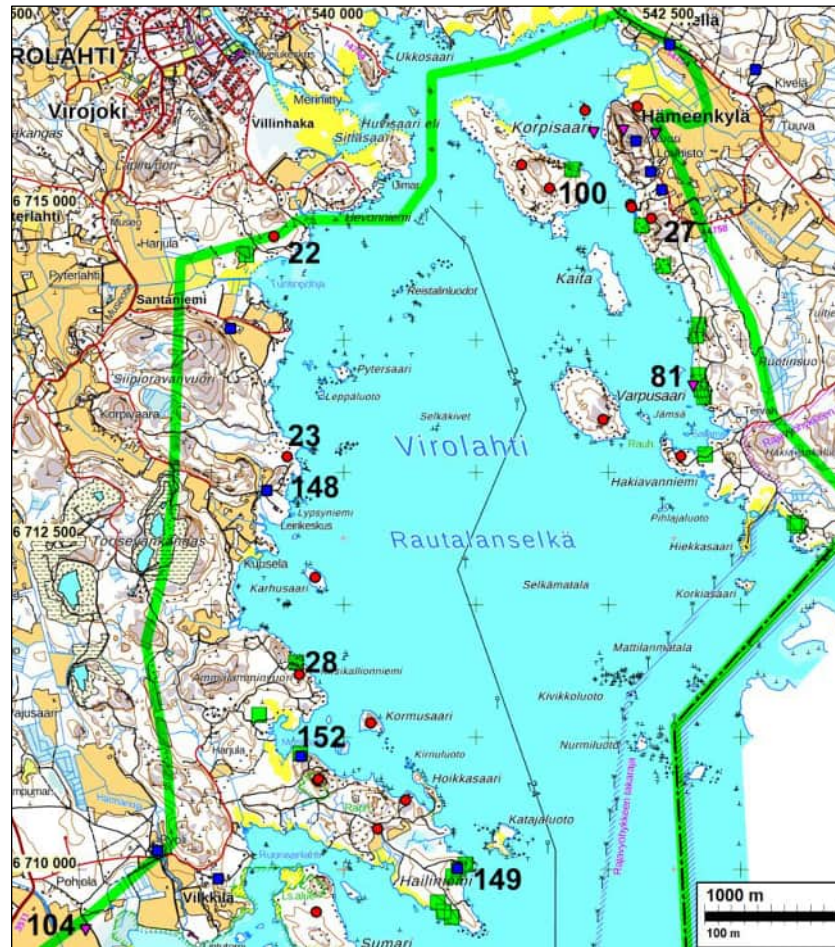
- = kiinteä muinaisjäänös
- = muu kulttuuriperintökohde
- ▲ = löytöpaikka
- ◆ = muu kohde
- ▼ = mahdollinen muinaisjäänös

Kaikilla kartoilla kaava-alue on rajattu vihreällä ja uudet, rakentamattomat loma- ja asuinrakennusalueet sekä muuttuvan maankäytön alueet on merkitty vihreillä neliöillä.

Kartta koko alueesta. Inventointi keskittyi vihreiden neliöiden alueille (eli rakennusalueille).

Tarkemmat aluekartat. Kartoille on numeroitu vain ne kohteet, jotka tarkastettiin maastossa tai jotka ovat 0-100 m etäisyydellä uusista rakennuspaikoista.

Kohdeluettelo

NR = kohteen numero raportissa

AJOITUS = moderni: moderni, II MS: toinen maailmansota, hist.: historiallinen, rautak.: rautakautinen, pronssik.: pronssikautinen, varhaism.: varhaismetallikautinen, ajoitt.: ajoittamaton

AK = jos alle 100 m etäisyydellä (etäisyys viitteellinen) kohteen rajauksesta sijaitsee uusia rakennuspaikkoja, niiden välinen etäisyys on merkitty sarakkeeseen arvioituna metreinä.

NR	N	E	NIMI	AJOITUS	LAJI	TUNNUS	RAK.
KIINTEÄT MUINAISJÄÄNNÖKSET (suojelukohteita)							
1	6700907	530051	MUSTAMAA POHJOISPUOLI	hist.	hylty (puu)	1000039819	
2	6708572	526934	PYÖLINPOHJA B	varhaism.	hautaröykkiöt	1000003631	
3	6708024	528159	PÄKINOJA 1	varhaism.	latomukset	1000003633	
5	6709677	539793	SUMARINSAAREN LOUHOKSET	hist.	louhokset	1000010935	
6	6707694	528171	TINKASEN LOUHOS	hist.	louhokset	1000010803	
7	6709194	537775	EVERSTIENKIVI	hist.	rajamerkit	1000010755	
8	6710203	534416	ALAPIHLAJAN KIVI	hist.	rajamerkit	1000010756	
9	6705173	537633	PIENI LAKASAARI 1	ajoitt.	latomukset	1000011046	
10	6711107	540205	KORMUSAAREN LOUHOS	hist.	louhokset	1000010922	
12	6709131	534436	RÄNNÄNEN/KATTILA MÄKELÄ	hist.	kylänpaikat	1000011089	0
14	6704129	531768	LAPURI 7	hist.	kummelit	1000011150	
15	6703996	533519	SIIKASAARENKALLIO 3	hist.	rajamerkit	1000011152	
16	6702549	540107	SANTION LOUHOS	hist.	louhokset	1000010961	
17	6705635	522554	KINTTUKALLION KIVILOUHIMO	hist.	louhokset	1000010923	
18	6704242	541501	VANHASAAREN LOUHOS	hist.	louhokset	1000010959	
19	6706512	535194	HANSKIN LOUHOS	hist.	louhokset	1000010969	
20	6704748	537106	SUURI LAKASAARI 3	ajoitt.	latomukset	1000011042	90
21	6703739	532581	LAPURI 3	varhaism.	röykkiöt	1000011045	

22	6714783	539472	TUNTINNIEMEN LOUHOS	hist.	louhokset	1000010804	
23	6713117	539574	HEPOKALLION JA KIRSKALLIONNIEMI	hist.	louhokset	1000010805	
24	6708964	537845	ITÄKIVI	hist.	rajamerkit	1000010754	
25	6713398	541962	VARPUSAAREN LOUHOKSET	hist.	louhokset	1000010806	
26	6706405	540674	HURPUN KIVI	hist.	rajamerkit	1000010752	
27	6714916	542326	HÄMEENKYLÄN LOUHOKSET	hist.	louhokset	1000010781	0
28	6711471	539668	KIRSKALLIONNIEMEN LOUHOKSET	hist.	louhokset	1000010940	0
30	6712206	539784	KARHUSAAREN LOUHOS	hist.	louhokset	1000010921	
31	6710305	540260	HAILNIEMEN LOUHOSALUE	hist.	louhokset	1000010929	
32	6708079	541313	TUUHOLMA	hist.	latomukset	1000011146	
33	6708266	541347	TUUHOLMAN LOUHOS	hist.	louhokset	1000010962	
35	6704534	532912	SIIKASAARENKALLIO 1	varhaism.	hautaröykkiöt	1000011013	
38	6715761	542221	HÄMEENKYLÄ YRJÄNÄNRANTA	hist.	kyläpaikat	1000011020	
39	6704047	531723	LAPURI 6	hist.	kummelit	1000011149	
40	6703853	532222	LAPURI 4	hist.	ryssänuunit	1000011147	
41	6709616	532978	ALA-PIHLAJA HAILILA	hist.	kyläpaikat	1000011360	0
42	6703872	532170	LAPURI 5	hist.	ryssänuunit	1000011148	
43	6713123	542549	HAKIAVANNIEMEN LOUHOKSET	hist.	louhokset	1000010783	
44	6715322	541346	KORPISAAREN LOUHOKSET	hist.	louhokset	1000010784	
45	6703880	531836	LAPURI 1	rautak.	röykkiöt	1000011043	
46	6703736	523391	VÄHÄ-HARVAJANNIEMI	rautak.	hautaröykkiöt	935010039	
48	6704064	532917	SIIKASAARENKALLIO 2	varhaism.	hautaröykkiöt	1000011014	
49	6703988	531789	LAPURI 2	varhaism.	röykkiöt	1000011044	
50	6710326	535367	MUNKKIKALLION SAARNAPAIKKA	hist.	tarinapaikat	1000011153	
51	6702960	526686	HARVAJANNIEMI 1	pronssik.	hautaröykkiöt	935010044	
52	6705766	537184	LAKAKALLIO	varhaism.	röykkiöt	935010046	
53	6703036	526320	HARVAJANNIEMI 2	pronssik.	hautapaikat	935010045	
54	6706975	530248	PARUNRANTA	pronssik.	asuinpaikat	935010048	
58	6707834	540156	KUOLIONKANGAS	hist.	sotilasleirit	1000011151	
61	6710682	539808	TOROPOVANVUOREN NÄKÖLENNÄTINASEMA	hist.	optiset lennätinasemat	1000014198	
62	6706709	536022	VAVARNAVUORI	ajoitt.	röykkiöt	1000008351	
64	6710523	540470	HAILINIEMI 1	ajoitt.	röykkiöt	1000013962	
65	6705974	537076	HYYPÄNVUORI	varhaism.	hautaröykkiöt	1000014999	
77	6701012	534843	SUUR-PISIN KALLIOHAKKAUKSET	hist.	hakkaukset	1000011331	
78	6715020	542172	PAKKALA 1	ajoitt.	hylt (puu)	1096	
79	6703954	531611	LAPURI 2	ajoitt.	hylt (puu)	1106	
83	6715735	541828	KORPISAAREN HYLTY	hist.	hylt (puu)	1095	
84	6715003	542177	PAKKALA 2	ajoitt.	hylt (puu)	1097	
85	6707847	526136	KLAMILANLAHTI	hist.	hylt (puu)	1105	
86	6704108	531978	LAPURI 1	hist.	hylt (puu)	1094	
88	6705927	540525	HEPOSAAREN LOUHOS	hist.	louhokset	1000010970	

90	6707595	539909	KUOLIONKANGAS 2	hist.	sotilasleirit	1000028286	
99	6702037	529319	RUISSAAREN LOUHOKSET	hist.	louhokset	1000010924	65
100	6715147	541558	KORPISAARI 1 & 2	varhaism.	hautaröykkiöt	1000011019	
105	6710346	533395	ALA-PIHLAJA NIEMI	hist.	uunit	1000032013	
109	6707444	529169	MUURASSUONVUORI	hist.	hiilimiilut	1000002463	
116	6701659	529330	RUISSAAREN LOUHOKSET 2	hist.	louhokset	uusi kohde	25
125	6703866	532187	LAPURI 8	hist.	ryssänuunit	uusi kohde	
135	6707426	528175	TINKASEN KIVIAITA	hist.	kiviaidat	uusi kohde	55
137	6702532	538759	PARRIO 2	hist.	hakkaukset	uusi kohde	
138	6702292	540040	SANTIO	hist.	rajamerkit	uusi kohde	
145	6708210	541965	RÄÄNTIÖ	ajoitt.	röykkiöt	uusi kohde	70
MUUT KULTTUURIPERINTÖKOhteet (suojelukohteita)							
13	6709931	539054	VILKKILÄ RASI	hist.	kylänpaikat	1000011113	
34	6710699	533727	ALA-PIHLAJA AATOLA	hist.	kylänpaikat	1000010981	
37	6716232	542467	HELLÄ	hist.	kylänpaikat	1000011017	
57	6710144	538592	VILKKILÄ ITÄPYÖLI	hist.	kylänpaikat	1000011112	
67	6706716	524517	KLAMILAN TYKKIPATTERI	hist.	tykkiasemat	1000018831	
70	6708327	531065	KOIVULA	hist.	taistelukaivannot	1000017157	80
71	6715502	542211	HÄMEENKYLÄN LINNOITTEET	hist.	taistelukaivannot	1000019230	
72	6706608	531224	AHDASSALMI	hist.	taistelukaivannot	1000017151	
73	6707225	531325	KAALPERI	hist.	taistelukaivannot	1000017153	
74	6708648	530693	ALA-VILLI	hist.	taistelukaivannot	1000017156	
75	6705977	530905	MAJANIEMI	hist.	taistelukaivannot	1000017150	
76	6708057	530888	VÄHÄJÄRVI	hist.	taistelukaivannot	1000017155	
82	6707820	531148	RAVIJOENLAHTI	hist.	taistelukaivannot	1000017154	0
91	6715272	542320	HÄMEENKYLÄ LOUHISTO	hist.	kylänpaikat	1000032189	
96	6708850	531624	RAVIJOKI JOENSUU	hist.	torpat	1000032154	
97	6714087	539147	PYTERLAHTI ALAVUORI	hist.	kylänpaikat	1000032182	
98	6715136	542406	HÄMEENKYLÄ POHJOLA	hist.	kylänpaikat	1000032190	
102	6708721	534443	RÄNNÄNEN/KATTILA HIETALA	hist.	kylänpaikat	1000029193	
103	6707390	528350	JÄRVENKYLÄ TINKANEN	hist.	kylänpaikat	1000031990	
107	6706445	534555	RÄNNÄNEN/KATTILA HANSKI	hist.	kylänpaikat	1000032005	
110	6716043	543112	HELLÄN LINNOITTEET	moderni, II MS	taistelukaivannot	1000019240	
112	6701794	528688	RUISSAAREN PUOLUSTUSVARUSTUKSET 1	moderni, II MS	taistelukaivannot	uusi kohde	35
114	6702241	529190	RUISSAAREN PUOLUSTUSVARUSTUKSET 2	moderni, II MS	taistelukaivannot	uusi kohde	
117	6701483	529929	RUISSAAREN PUOLUSTUSVARUSTUKSET 3	moderni, II MS	taistelukaivannot	uusi kohde	
119	6701642	529658	RUISSAAREN LOUHOKSET 3	moderni, II MS	louhokset	uusi kohde	
124	6704518	529827	SANTASAARI	moderni, II MS	taistelukaivannot	uusi kohde	0
129	6702237	535105	PIKKU-PISI	hist.	louhokset	uusi kohde	
133	6704204	522725	OTUSTEININVUORI	moderni, II MS	taistelukaivannot	uusi kohde	60
134	6703793	523783	VÄHÄ-HARVAJANNIEMI 2	moderni, II MS	taistelukaivannot	uusi kohde	0

136	6703095	538929	PARRIO 1	moderni, II MS	taistelukaivannot	uusi kohde	50
139	6703323	539508	SANTIO 2	moderni, II MS	taistelukaivannot	uusi kohde	60
142	6704818	541604	VANHASAAREN TAISTELUVARUSTUKSET	moderni, II MS	taistelukaivannot	uusi kohde	0
144	6708039	541615	TUUHOLMIN TAISTELUVARUSTUKSET	moderni, II MS	taistelukaivannot	uusi kohde	
147	6702097	529348	RUISSAAREN PUOLUSTUSVARUSTUKSET 5	moderni, II MS	taistelukaivannot	uusi kohde	65
148	6712864	539421	LYPSYNIEMEN LEIRIKESKUS	moderni, II MS	varustukset	uusi kohde	
149	6710008	540861	HAILINIEMI 2	moderni, II MS	varustukset	uusi kohde	0
150	6708648	539197	TALNIEMI	ajoitt.	kivivalli	uusi kohde	
151	6705937	537317	LAKAKALLIO POHJOINEN	moderni, II MS	varustukset	uusi kohde	
152	6710856	539679	TOROPOVANVUORI 2	hist.	louhokset	uusi kohde	0
153	6706005	536811	HYYPÄNVUORI LÄNSI	moderni, II MS	varustukset	uusi kohde	
LÖYTÖPAIKAT (ei suojelukohteita)							
56	6709434	532517	KANTANIITTY	hist.	löytö	1000007455	
68	6706426	532252	SYVÄSALMEN ANKKURI	ajoitt.	löytö	2180	
69	6705915	533377	MARINGINLAHTI	ajoitt.	löytö	2209	
89	6704494	536190	KUPPARI	-	löytö	1000024932	
106	6709094	532977	HAILILA	hist.	löytö	1000031959	
MUUT KOHTEET (ei suojelukohteita)							
11	6710496	533349	ALA-PIHLAJA KANTOLA	hist.	kylänpaikat	1000010982	
29	6704589	537098	SUURI LAKASAARI 2	varhaism.	hautaröykkiöt	1000011041	
47	6704547	537202	SUURI LAKASAARI 1	varhaism.	hautaröykkiöt	935010047	
87	6705624	535570	KORMUSENSALMI	hist.	hylt (puu)	1104	
MAHDOLLISET MUINAISJÄÄNNÖKSET (ei suojelukohteita)							
4	6708464	539580	KIRKONKYLÄ LINTUTORNI	hist.	joukkohaudat	1000011335	
55	6703159	526633	HARVAJAN VUORI	hist.	linnakkeet	1000001933	
59	6707145	533217	PUNAKELINVUORI	hist.	varustukset	1000008349	
60	6705185	532137	MULTAMÄKI	ajoitt.	latomukset	1000008347	
63	6715581	542113	SUURVUORI	hist.	varustukset	1000008411	
66	6706395	535161	HANSKINLAHTI	-	löytöpaikat	1000018828	
80	6700054	528970	MUSTAMAA LÄNSIPUOLI	ajoitt.	hylt	1102	
81	6713650	542641	SEURA	hist.	hylt (puu)	1103	55
93	6715554	542356	HÄMEENKYLÄ VIERULA	hist.	kylänpaikat	1000032188	
95	6715567	541890	RAUTALANSELKÄ 5	hist.n	hylt (puu)	1000034439	
104	6709540	538049	KIRKONKYLÄ (PAPPILA) LEHTOLA	hist.	kylänpaikat	1000032133	
128	6701749	534681	PISINSALMI	hist.	merimerkit	uusi kohde	
130	6702183	535090	PIKKU-PISIN HAUTAPAIKKA	moderni	joukkohaudat	uusi kohde	
131	6704806	535715	KUPPARI 2	ajoitt.	röykkiöt	uusi kohde	10

Inventointi

Virolahdella ajantasaistetaan merenranta-alueiden osayleiskaavaa. Kymenlaakson maakuntamuseo edellytti lausunnossaan 3.6.2022 kaava-alueen arkeologista yleisinventointia, jonka tarkoitus on selvittää uusien ja rakentamattomien loma- ja asuinrakennusalueiden sekä kaavaluonnoksen muuttuvan maankäytön alueiden arkeologiset suojelukohteet. Virolahden kunta tilasi uusien rakennusalueiden arkeologisen inventoinnin Mikroliitti Oy:ltä. Alexander Bakhia, Tomi Kuljukka, Timo Sepänmaa ja Janne Soisalo tekivät inventoinnin maastotyön toukokuun alussa parin viikon aikana, työn kannalta hyvissä olosuhteissa.

Inventoinnin arkistotyö tehtiin koko kaava-alueelta, mutta työ rajoittui uusille rakennusalueille. Inventoinnin aikana tekijät kuitenkin katsoivat muinaisjäännöksiä rakennusalueita laajemmin sekä kulkivat (omasta mielenkiinnostaan) rakennusalueiden etäällä rakennusalueista ja keräsivät niistä dokumentointimateriaalia ja työstivät osasta niitä myös kohdekortteja. Lopullisesta raportointityöstä nämä kuitenkin jäivät pois, koska inventoijat katsoivat, että rakennusalueiden ulkopuolinen materiaali ja siellä tehty maastotyö ei ollut tehtävän mukaista eikä sen työtä katsottu tilatuksi ja laskutettavaksi ”työksi” vaan omaksi työksi, joka ajateltiin raportoitavan myöhemmin ”kevyemmällä tavalla”. Kaikki havainnot kuitenkin luovutettiin paikkatietona, paikkatietokantana jossa oli kohteiden rajaukset ja perustiedot. Tarkemmat kohdekuvaukset jäivät arkistoon ja sitten unholaan, asian jatkokäsittely jäi kesken ja tekemättä, useiden tekijöiden siirtyessä yliopistouralle.

Tämä on siis aiemman raportin laajennus: *Timo Sepänmaa, Janne Soisalo, Alexander Bakhia, Tomi Kuljukka, 2023: VIROLAHTI Merenranta-alueiden osayleiskaavan uusien rakennusalueiden arkeologinen inventointi 2023.*

Tämä raportti on koostettu jo lähes valmiista materiaalista (joka siis ollut säilyssä unohtuneena, poistuneiden tekijöiden ”jäämistössä”). Koosteen on tehnyt v. 2024-25 Timo Sepänmaa. Tämä esipuhe on työstä kokonaisvastuullisen allekirjoittaneen.

Timo Jussila
Mikroliitti Oy

Tulos koko kaava-alueelta

Arkistotutkimuksen perusteella kaava-alueelta tunnettiin ennen inventointia 105 arkeologista kohdetta:

64 kiinteää muinaisjäännöstä (sm) –

19 louhosta (kohteet [5 Sumarinsaaren Louhokset](#), [6 Tinkasen Louhos](#), [10 Kormusaaren Louhos](#), [16 Santion Louhos](#), [17 Kinttukallion Kivilouhimo](#), [18 Vanhasaaren Louhos](#), [19 Hanskin Louhos](#), [22 Tuntinniemen Louhos](#), [23 Hepokallion ja Kirskallionniemi](#), [25 Varpusaaren Louhokset](#), [27 Hämeenkylässä Louhokset](#), [28 Kirskallionniemen Louhokset](#), [30 Karhusaaren Louhos](#), [31 Hailniemen Louhosalue](#), [33 Tuuholman Louhos](#), [43 Hakiavanniemen Louhokset](#), [44 Korpisaaren Louhokset](#), [88 Heposaaren Louhos](#), [99 Ruissaaren Louhokset](#))

7 hautaröykkiötä (kohteet [2 Pyölinpohja B](#), [35 Siikasaarenkallio 1](#), [46 Vähä-Harvajanniemi](#), [48 Siikasaarenkallio 2](#), [51 Harvajanniemi 1](#), [65 Hyypiänvuori](#), [100 Korpi-saari 1 & 2](#))

7 hylkyä (kohteet [1 Mustamaa Pohjoispuoli](#), [78 Pakkala 1](#), [79 Lapuri 2](#), [83 Korpisaaren Hylät](#), [84 Pakkala 2](#), [85 Klamilanlahti](#), [86 Lapuri 1](#))

6 röykkiötä (kohteet [21 Lapuri 3](#), [45 Lapuri 1](#), [49 Lapuri 2](#), [52 Lakakallio](#), [62 Vavar-navuori](#), [64 Hailiniemi 1](#))

5 rajamerkkiä (kohteet [7 Everstienkivi](#), [8 Alapihlajan Kivi](#), [15 Siikasaarenkallio 3](#), [24 Itäkivi](#), [26 Hurpun Kivi](#))

4 latomusta (kohteet [3 Päkinoja 1](#), [9 Pieni Lakasaari 1](#), [20 Suuri Lakasaari 3](#), [32 Tuuholma](#))

3 kylänpaikkaa (kohteet [12 Rännänen/Kattila Mäkelä](#), [38 Hämeenkylä Yrjänänranta](#), [41 Ala-Pihlaja Hailila](#))

2 ryssänuunia (kohteet [40 Lapuri 4](#), [42 Lapuri 5](#))

2 kummelia (kohteet [14 Lapuri 7](#), [39 Lapuri 6](#))

2 sotilasleiriä (kohteet [58 Kuolionkangas](#), [90 Kuolionkangas 2](#))

1 hakkaus (kohde [77 Suur-Pisin Kalliohakkaukset](#))

1 tarinapaikka (kohde [50 Munkkikallion Saarnapaikka](#))

1 hautapaikka (kohde [53 Harvajanniemi 2](#))

1 pronssikautinen/rautakautinen asuinpaikka (kohde [54 Parunranta](#))

1 lennätinasema (kohde 61 [Toropovanvuoren Näkölennätinasema](#))

1 uuni (kohde [105 Ala-Pihlaja Niemi](#))

1 hiilimiilu (kohde [109 Muurassuonvuori](#))

21 muu kulttuuriperintökohdetta (s) –

10 kylänpaikkaa (kohteet [13 Vilkkilä Rasi](#), [34 Ala-Pihlaja Aatola](#), [37 Hellä](#), [57 Vilkkilä Itäpyöli](#), [91 Hämeenkylä Louhisto](#), [97 Pyterlahti Alavuori](#), [98 Hämeenkylä Pohjola](#), [102 Rännänen/Kattila Hietala](#), [103 Järvenkylä Tinkanen](#), [107 Rännänen/Kattila Hanski](#))

9 taistelukaivantoa (kohteet [70 Koivula](#), [71 Hämeenkylä Linnoitteet](#), [72 Ahdassalmi](#), [73 Kaalperi](#), [74 Ala-Villi](#), [75 Majaniemi](#), [76 Vähäjärvi](#), [82 Ravijoenlahti](#), [110 Hellän Linnoitteet](#))

1 tykkiasema (kohde [67 Klamilan Tykkipatteri](#))

1 torppa (kohde [96 Ravijoki Joensuu](#))

5 löytöpaikkaa –

2 historiallisen ajan löytöpaikkaa (kohteet [56 Kantaniitty](#) ja [106 Hailila](#))

3 ajoittamatonta löytöpaikkaa (kohteet [68 Syväsalmen Ankkuri](#), [69 Maringinlahti](#), [89 Kuppari](#))

4 muuta kohdetta –

1 kyläpaikka (kohde [11 Ala-Pihlaja Kantola](#))

1 hylky (kohde [87 Kormusensalmi](#))

2 rökkiötä (kohteet [29 Suuri Lakasaari 2](#) ja [47 Suuri Lakasaari 1](#), kohteiden status muutettu kiinteästä muinaisjäännöksestä muuksi kohteeksi)

11 mahdollista muinaisjäännöstä –

3 hylkyä (kohteet [80 Mustamaa Länsipuoli](#), [81 Seura](#), [95 Rautalanselkä 5](#))

2 varustusta (kohteet [59 Punakelinvuori](#) ja [63 Suurvuori](#))

2 kyläpaikkaa (kohteet [93 Hämeenkylä Vierula](#) ja [104 Kirkonkylä \(Pappila\) Lehtola](#))

1 joukkohauta (kohteet [4 Kirkonkylä Lintutori](#))

1 linnake (kohde [55 Harvajan Vuori](#))

1 latomus (kohde [60 Multämäki](#))

1 löytöpaikka (kohde [66 Hanskinlahti](#))

Inventoinnissa havaittiin 28 uutta arkeologista kohdetta:

6 kiinteää muinaisjäännöstä (sm) – 1 louhos (kohde [116 Ruissaaren Louhokset 2](#)), 1 ryssänuuni (kohde [125 Lapuri 8](#)), 1 kiviaita (kohde [135 Tinkasen Kiviaita](#)), 1 hakkaus (kohde [137 Parrio 2](#)), 1 rajamerkki (kohde [138 Santio](#)), sekä 1 ajoittamaton rökkiö (kohde [145 Rääntiö](#)).

19 muuta kulttuuriperintökohdetta (s) – 11 taistelukaivanttoa (kohteet [112 Ruissaaren Puolustusvarustukset 1](#), [114 Ruissaaren Puolustusvarustukset 2](#), [117 Ruissaaren Puolustusvarustukset 3](#), [124 Santasaari](#), [133 Otusteininvuori](#), [134 Vähä-Harvajan-niemi 2](#), [136 Parrio 1](#), [139 Santio 2](#), [142 Vanhasaaren Taisteluvarustukset](#), [144 Tuu-holmin Taisteluvarustukset](#), [147 Ruissaaren Puolustusvarustukset 5](#)), 4 varustusta (kohteet [148 Lypsiniemen Leirikeskus](#), [149 Hailiniemi 2](#), [151 Lakakallio Pohjoinen](#) ja [153 Hyypiänvuori Länsi](#)) 3 louhosta (kohteet [119 Ruissaaren Louhokset 3](#), [129 Pikku-Pisi](#) ja [152 Toropovanvuori 2](#)) sekä 1 ajoittamaton kivivalli (kohde [150 Tal-niemi](#)).

3 mahdollista muinaisjäännöstä – 1 merimerkki (kohde [128 Pisinsalmi](#)), 1 joukkohauta (kohde [130 Pikku-Pisin Hautapaikka](#)) sekä 1 ajoittamaton rökkiö (kohde [131 Kuppari 2](#)).

Inventoinnin jälkeen kaava-alueelta ja sen uusilta rakennusalueilta tunnetaan siis arkistotutkimuksen ja maastotyön pohjalta yhteensä 70 kiinteää muinaisjäännöstä (sm), 40 muuta kulttuuriperintökohdetta (s), 5 löytöpaikkaa, 4 muuta kohdetta ja 14 mahdollista muinaisjäännöstä. Kaikkiaan kohteita on 133, joista 110 on suojeltavia kohteita.

Noin 0–50 m etäisyydellä uusista ja rakentamattomista loma- ja asuinrakennusalueista sekä kaavaluonnoksen muuttuvan maankäytön alueista sijaitsee

5 kiinteää muinaisjäännöstä (kohteet [12 Rännänen/Kattila Mäkelä](#) - 0 m, [27 Hämeenkyön Louhokset](#) - 0 m, [28 Kirskallionniemen Louhokset](#) - 0 m, [41 Ala-Pihlaja Hailila](#) - 0 m, [116 Ruissaaren Louhokset 2](#) - 25 m)

8 muuta kulttuuriperintökohdetta (kohteet [82 Ravijoenlahti](#) - 0 m, [112 Ruissaaren Puolustusvarustukset 1](#) - 35 m, [124 Santasaari](#) - 0 m, [134 Vähä-Harvajanniemi 2](#) - 0 m, [136 Parrio 1](#) - 50 m, [142 Vanhasaaren Taisteluvarustukset](#) - 0 m, [149 Hailiniemi](#) - 0 m, [152 Toropovanvuori 2](#) - 0 m)

sekä yksi mahdollinen muinaisjäännös (kohde [131 Kuppari 2](#) - 10 m).

Noin 50–100 m etäisyydellä uusista ja rakentamattomista loma- ja asuinrakennusalueista sekä kaava-luonnoksen muuttuvan maankäytön alueista sijaitsee

4 kiinteää muinaisjäännöstä (kohteet [20 Suuri Lakasaari 3](#) - 90 m, [99 Ruissaaren Louhokset](#) - 65 m, [135 Tinkasen Kiviaita](#) - 55 m, [145 Rääntiö](#) - 70 m)

4 muuta kulttuuriperintökohdetta (kohteet [70 Koivula](#) - 80 m, [133 Otusteininvuori](#) - 60 m, [139 Santio 2](#) - 60 m, [147 Ruissaaren Puolustusvarustukset 5](#) - 65 m)

sekä yksi mahdollinen muinaisjäännös (kohde [81 Seura](#) - 55 m)

Rakennusalueiden inventoinnissa tarkastettiin ennestään tunnetut ja uudet kohteet yhteen laskien yhteensä 35 kiinteää muinaisjäännöstä, 21 muuta kulttuuriperintökohdetta, 2 muuta kohdetta ja 6 mahdollista muinaisjäännöstä. Näistä enintään 100 m etäisyydellä uusista, rakentamattomista loma- ja asuinrakennusalueista sekä muuttuvan maankäytön alueista sijaitsee 9 kiinteää muinaisjäännöstä, 12 muuta kulttuuriperintökohdetta sekä 2 mahdollista muinaisjäännöstä.

Kiinteät muinaisjäännökset

1 VIROLAHTI MUSTAMAA POHJOISPUOLI

Mj-tunnus: 1000039819

Status: kiinteä muinaisjäännös (sm)

Ajoitus: historiallinen

Laji: alusten hylyt: hylt (puu)

Koordin: N 6700907 E 530051

Tutkijat: Timo Laaksonen 2019 ilmoitus, Timo Laaksonen ja H2O ry 2020 kartoitus.

Sijainti: Paikka sijaitsee Virolahden kirkosta 10,7 km lounaaseen.

Huomiot: *Muinaisjäännösrekisteri:* Sijaintipaikka on Suomenlahden itäosassa Virolahden vesialueen länsiosassa Mustamaa -saaren pohjoispuolella venevälän tuntumassa.

Puurunkoisen limisaumaisen aluksen hylky, jonka ehjin/kiintein osa on noin 16 metriä pitkä ja viisi metriä leveä. Koko hylkyalueen laajuus on noin 20 x 9 metriä. Keula osoittaa itään. Aluksen toinen kylki on kaatunut ulospäin. Aluksen keulaosassa, vasemmalla laidalla on nähtävissä isompi kasa tiiliä ryppäänä sekä aluksen keulaosassa, kölilinjan lähellä mahdollisia painolastikiviä. Sikökölissä on havaittavissa yksi maston kolo. Keskilaivassa, sikökölin vasemmalla puolella on ankkuripeli, jonka pituus on 378 cm ja halkaisija 50 cm. Alus on ollut suippoperäinen.

Hylky löytyi 2019 viistokaikuluotaamalla ja 2020 hylkyä dokumentoitiin ja se 3Dmallinnettiin H2O ry:n kenttätöissä.

Bakhia et.al. 2023: Kohdetta ei tarkastettu v. 2023 inventoinnin yhteydessä. Kyseessä on pistekohde, jolla ei ole olemassa olevaa muinaisjäännösrajausta.

Hyllyn koordinaattipiste on merkitty kartalle punaisella, punaisen ympyrän sisälle.

2 VIROLAHTI PYÖLINPOHJA B

Mj-tunnus: 1000003631

Status: kiinteä muinaisjäännös (sm)

Ajoitus: varhaismetallikautinen
Laji: hautaus: hautaröykkiöt

Koordin: N 6708572 E 526934 Z 15

Tutkijat: Mirja Koskimies 1967 inventointi, J Enqvist & R Mönkkönen 2007 tarkastus

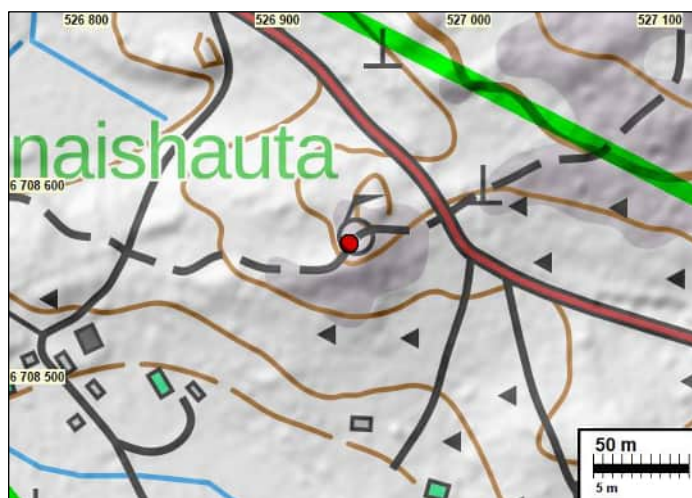
Sijainti: Paikka sijaitsee Virolahden kirkosta 10,8 km länteen.

Huomiot: *Muinaisjäännösrekisteri:* Kohde on Pyölinpohja A:sta noin 400 metriä kaakkoon sijaitsevat kaksi röykkiötä, joiden läpimitta on 6–7 metriä. Kyseessä saattaa olla alun perin yksi pitkänomainen, koillinen-lounas-suuntainen röykkiö/laivalatomus. Latomuksen korkeus on noin 0,5 metriä. Osa kivistä on valunut alas kalliopaljastuman etelärinnettä.

Koskimies 1967: Ollut ennen osa Pyölinpohja A:ta (mj. rek. nro 935010013). Koska annetut keskikoordinaatit antatoivat paikkatiedoksi kohdan, jossa ei ole kiinteää muinaisjäännöstä, kohteet on erotettu omiksi kokonaisuuksiksi 1.6.2005.

Enqvist & Mönkkönen 2007: Kyseessä mahdollisesti yksi pitkänomainen röykkiö.

Bakhia et.al. 2023: Kohdetta ei tarkastettu v. 2023 inventoinnin yhteydessä. Kyseessä on pistekohde, jolla ei ole olemassa olevaa muinaisjäännösrajausta.

Muinaisjäännöksen koordinaattipiste punaisella, tutkimusalueen raja vihreällä.

3 VIROLAHTI PÄKINOJA 1

Mj-tunnus: 1000003633
Status: kiinteä muinaisjäännös
Ajoitus: varhaismetallikautinen
Laji: kivrakenteet: röykkiöt
Laji: kivrakenteet: latomukset

Koordin: N 6708024 E 528159 Z 10,00

Tutkijat: Oula Seitsonen et al 2015 inventointi, Teemu Mökkönen 2019 tarkastus

Sijainti: Paikka sijaitsee Virolahden kirkosta 9,6 km länteen.

Huomiot: *Muinaisjäännösrekisteri:* Röykkiö ja kivitarhoja kalliopohjalla Klamilanlahden ja Hinkkajärven välisellä mäellä, sen länsireunassa, Tinkasen kylän pohjoispuolella.

Röykkiö on kooltaan noin 3–4 x 0,4 m. Siinä on havaittavissa suuremmista reunakivistä aseteltu kehä, jonka sisusta on täytetty pienemmillä miehennostannaisilla kivillä.

Tarhoja on yhteensä 12 ja ne sijaitsevat kolmessa itä-länsisuuntaisessa rivissä muutaman suuren maakiven juuressa, seitsemän tarhaa eteläisimmässä, kolme seuraavassa ja kaksi pohjoisimmassa rivissä. Tarhojen koko on keskimäärin 1,52 x 1 m. Tarhat on rakennettu halkaisijaltaan 20–30 cm. Myös maakivien väleihin ja alle on pakattu tiiviisti pienempiä kiviä.

Kohteesta noin 160 metriä koilliseen sijaitsee Päkinoja 2 -niminen kivikautinen ja/tai mahdollisesti varhaismetallikautinen asuinpaikka.

Alakohteet

kivitarhat

Tyyppi: kivirakenteet

Ajoitus: varhaismetallikautinen

Koordinaatit ETRS-TM35FIN P: 6708018 I: 528158

Kuvaus: Välittömästi röykkiön pohjoispuolella on havaittavissa 12 erillisestä avoimesta tarhasta koostuva kivirakenne, jonka kivet ovat halkaisijaltaan noin 20–30 cm. Tarhat sijaitsevat kolmessa itä-länsisuuntaisessa rivissä muutaman suuren maakiven juuressa. Eteläisimmässä rivissä on havaittavissa seitsemän tarhaa, keskimmissä kolme ja pohjoisimmassa rivissä kaksi tarhaa. GPS-mittaus maakivien välistä kivipakkauksen päältä (tarkkuus ± 3 m).

röykkiö

Tyyppi: kivirakenteet, röykkiöt

Ajoitus: varhaismetallikautinen

Koordinaatit ETRS-TM35FIN P: 6708018 I: 528158

Kuvaus: Röykkiö on kooltaan noin 3–4 x 0,4 metriä. Se on osittain sammaleen ja heinikon peittämä ja siinä on havaittavissa suuremmista reunakivistä aseteltu kehä ja sen sisus on täytetty kehäkiviä pienemmillä kivillä. GPS mittaus keskeltä (tarkkuus ± 3 m).

Mökkönen 2019: Mitattiin rakenteiden sijainti (GPS ± 3 m). Kohde entisellään. Ei erillistä tarkastuskertomusta

Bakhia et.al. 2023: Kohdetta ei tarkastettu v. 2023 inventoinnin yhteydessä.

Kohde punaisella, tutkimusalue vihreällä. Alakohteen piste punaisella muinaisjäännösrajoituksen sisällä. Kummallakin alakohteella on sama koordinaattipiste, joten pistettä ei voi tarkemmin määrittää.

5 VIROLAHTI SUMARINSAAREN LOUHOKSET

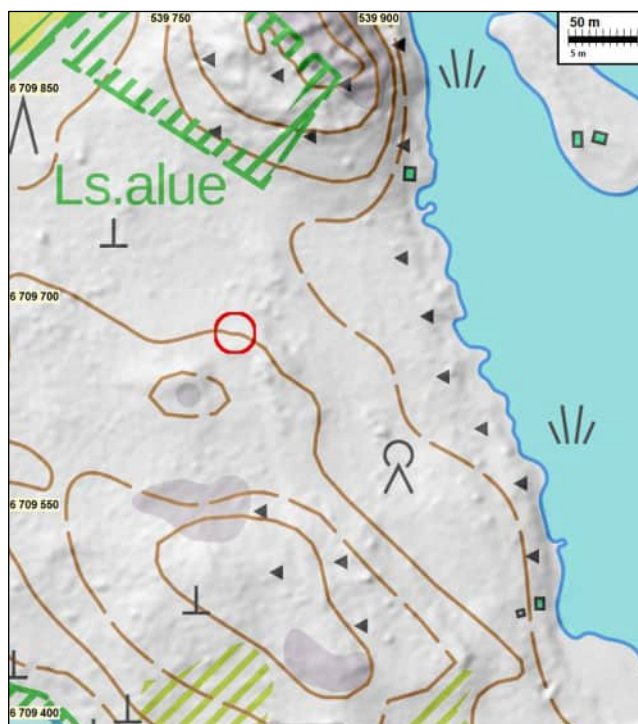
Mj-tunnus: 1000010935
Status: kiinteä muinaisjäännös (sm)
Ajoitus: historiallinen
Laji: aineksenotto: louhokset

Koordin: N 6709677 E 539793
 Louhosalueen keskikoordinaatit

Sijainti: Paikka sijaitsee Virolahden kirkosta 2,4 km koilliseen.

Huomiot: *Muinaisjäännösrekisteri:* Vilkkilän kylän edustalla Ruonaanlahdessa olevan Sumarinsaaren kivilouhoksia pidetään Virolahden vanhimpiin kuuluvina (Raunio 1965). Kiveä on louhittu mahdollisesti vankityövoimalla jo 1700-luvun alussa. Vankityövoimaan viittaavat saarella havaitut kivistykset, jotka ovat ilmeisesti työläisten asumusten pohjia. Perimätiedon mukaan saarella työskenteli 1800-luvulla paljon aunuksilaisia. 1800-luvun puolivälissä Sumarilla pitivät louhospaikkaa eli lompkaa Vilkin veljekset ja Matti Nakari. Heidän jälkeensä 1860–70-luvuilla saarelta louhi kiveä Anton Kiiski. Louhimismenetelminä on käytetty sekä vakokiilausta että porausta. Lastauslaitureita kuljetusratoineen on ollut ainakin Saunaniemen salmessa ja saaren itäranalla. Saarella on louhimisjälkien ohella useita rakennusten pohjia, esim. Saunaniemellä on 3–4 rakennuspohjan rivi. Saaren korkeimmalla kohdalla on perimätiedon mukaan ollut kirkko.

Bakhia et.al. 2023: Kohdetta ei tarkastettu v. 2023 inventoinnin yhteydessä. Kyseessä on pistekohde, jolla ei ole olemassa olevaa muinaisjäännösrajausta.

Kohteen koordinaattipiste ympäröity punaisella.

6 VIROLAHTI TINKASEN LOUHOS

Mj-tunnus: 1000010803
Status: kiinteä muinaisjäännös (sm)
Ajoitus: historiallinen
Laji: aineksenotto: louhokset

Koordin: N 6707694 E 528171

Sijainti: Paikka sijaitsee Virolahden kirkosta 9,6 km länteen.

Huomiot: *Muinaisjäännösrekisteri:* Tinkasen louhos on sijainnut Hinkkajärvestä Klamilanlahteen laskevan Päkinöjan itärannalla. Virolahden Hämeenkyän työosuuskunta louhi Tinkasen kallioita Kiviliike Zimmermannin laskuun noin vuonna 1910. Samana vuonna ilmestyneessä lehti uutisessa kerrotaan, että työosuuskunnan tehtävänä oli irrottaa kivi ja venäjältä saapuvien noin 50 kivimiehen tehtävänä oli hakata kappaleet sileiksi. Kiveä käytettiin Pietarin Nevansiltaan. Kivi lastattiin noin kilometrin päässä louhoksesta olevien Souvion ja Tervasaaren rannoilta.

Bakhia et.al. 2023: Kohdetta ei tarkastettu v. 2023 inventoinnin yhteydessä. Kyseessä on pistekohde, jolla ei ole olemassa olevaa muinaisjäännösrajausta.

Kohteen koordinaattipiste ympyröity punaisella.

7 VIROLAHTI EVERSTIENKIVI

Mj-tunnus: 1000010755

Status: kiinteä muinaisjäänös (sm)

Ajoitus: historiallinen

Laji: kivirakenteet: rajamerkit

Koordin: N 6709194 E 537775

Tutkijat: Johanna Enqvist 2007 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Virolahden kirkosta 0,9 km pohjoiseen.

Huomiot: *Muinaisjäänösrekisteri:* Virolahden kirkonkylässä noin 870 metriä kirkosta pohjoiseen, vetisen niityn luoteislaidalla sijaitsee ”Everstienkiveksi” kutsuttu Uudenkaupungin rauhan rajakivi. Noin 1 x 2 x 2 metrin kokoisen kiven eteläisivulla on venäläisten hakkaus: kaksi ristiä, joista toisessa on vuosiluku 1723 ja toisessa 1727, ilmeisesti kyseisenä vuonna pidetyn maantarkastuksen eli revision muistoksi. Ruotsalaiset hakkaukset ovat kiven länsisivulla: kruunu ja F-kirjain. Kohde on merkitty peruskarttaan.

Bakhia et.al. 2023: Kohdetta ei tarkastettu v. 2023 inventoinnin yhteydessä. Kyseessä on pistekohde, jolla ei ole olemassa olevaa muinaisjäänösrajausta.

Kohteen koordinaattipiste ympyröity punaisella.

8 VIROLAHTI ALAPIHLAJAN KIVI

Mj-tunnus: 1000010756
Status: kiinteä muinaisjäännös (sm)
Ajoitus: historiallinen
Laji: kivrakenteet: rajamerkit

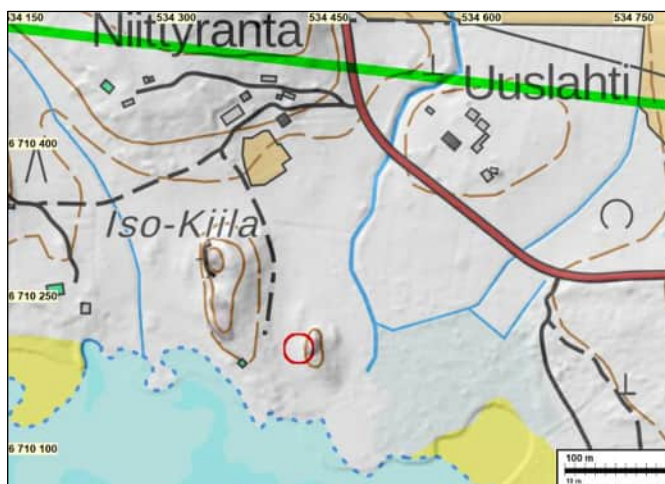
Koordin: N 6710203 E 534416

Tutkijat: Johanna Enqvist 2007 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Virolahden kirkosta 3,8 km luoteeseen.

Huomiot: *Muinaisjäännösrekisteri:* Ala-Pihlajan kylässä, Porolahden pohjoisrannalla on Uudenkaupungin rauhan rajakivi. Noin 4 metriä korkean kallion länsisivulla noin 2–2,5 metrin korkeudessa on venäläisten hakkaus: ???? ja vuosiluku 1722. Ruotsalaisia hakkauksia ei ole.

Bakhia et.al. 2023: Kohdetta ei tarkastettu v. 2023 inventoinnin yhteydessä. Kyseessä on pistekohde, jolla ei ole olemassa olevaa muinaisjäännösrajausta.

Kohteen koordinaattipiste ympyröity punaisella.

9 VIROLAHTI PIENI LAKASAARI 1

Mj-tunnus: 1000011046
Status: kiinteä muinaisjäännös (sm)
Ajoitus: ajoittamaton
Laji: kivrakenteet: latomukset

Koordin: N 6705173 E 537633 Z 10

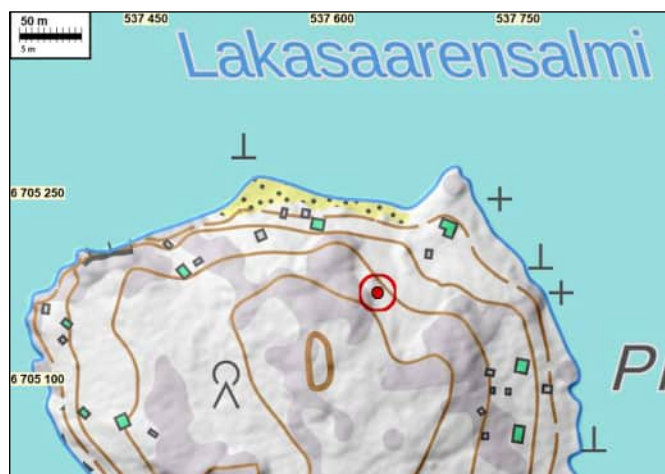
Tutkijat: Enqvist & Mönkkönen 2007 inventointi, Bakhia et.al. 2023 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Virolahden kirkosta 3,2 km etelään.

Huomiot: *Muinaisjäännösrekisteri:* Kohde sijaitsee Pienen Lakasaaren koillisosassa, kallioharjanteen koillislaidalla noin 70 metriä saaren pohjoisrannasta. Paikalla on 1,5 x 1

metrin kokoinen, neliömäinen, reunoiltaan epämääräinen sammaloitunut röykkiö, joka on kasattu keskimäärin Ø 30 cm kokoisista kivistä.

Soisalo & Bakhia 2023: Ei muutosta kohteessa verrattuna v.2007 kuvaukseen. Kohde ei ole suunnitellulla maankäyttöalueella, joten sitä ei rajattu. Kyseessä on pistekohde, jolla ei ole olemassa olevaa muinaisjäännösrajausta.

Kohteen koordinaattipiste ympäröity punaisella.

Kuvissa sammaleen peittämä latomus, joka erottuu maastossa heikosti. Kuvattu länteen

10 VIROLAHTI KORMUSAAREN LOUHOS

Mj-tunnus: 1000010922

Status: kiinteä muinaisjäännös (sm)

Ajoitus: historiallinen

Laji: aineksenotto: louhokset

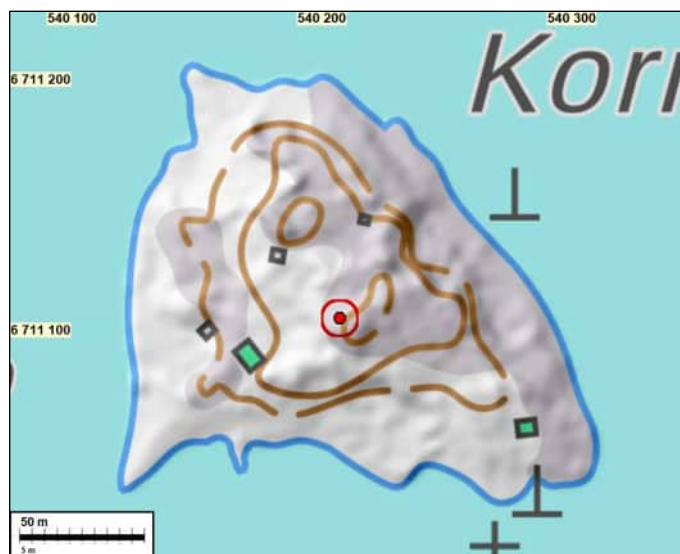
Koordin: N 6711107 E 540205
Louhosalueen/saaren keskikoordinaatit

Tutkijat: J Enqvist & R Mönkkönen 2007 tarkastus

Sijainti: Paikka sijaitsee Virolahden kirkosta 3,7 km koilliseen.

Huomiot: *Muinaisjäännösrekisteri:* Virolahden kirkonkylältä etelään aukeavaan Rautalanselkään pistävän Hailniemen pohjoispuolella on pieni Kormusaari, jonka kallioista on kiveä louhittu paikoin yli kolme metriä paksu kerros. Louhinta on työmenetelmistä päätellen alkanut vankityönä 1700-luvun alussa ja päättynyt 1800-luvun alkupuolella (Raunio 1965). Vuosina 1911–12 saaren hylkykivistä tehtiin sepeliä Kronstadtin telakan tarpeisiin. Saaren länsirannalla on useita rakennuksen paikkoihin viittaavia kumpareita.

Bakhia et.al. 2023: Kohdetta ei tarkastettu v. 2023 inventoinnin yhteydessä. Kyseessä on pistekohde, jolla ei ole olemassa olevaa muinaisjäännösrajausta.

Kohteen koordinaattipiste ympyröity punaisella.

12 VIROLAHTI RÄNNÄNEN/KATTILA MÄKELÄ

Mj-tunnus: 1000011089
Status: kiinteä muinaisjäännös (sm)
Ajoitus: historiallinen
Laji: asuinpaikka: kylänpaikat

Koordin: N 6709131 E 534436
 Kylätontin laskennallinen keskipiste

Tutkijat: Johanna Enqvist 2007 inventointi, T Mökkönen & työryhmä 2007 inventointi, T Mökkönen & työryhmä 2008 inventointi, Esa Mikkola 2018 arkistotutkimus

Sijainti: Paikka sijaitsee Virolahden kirkosta 3,4 km länteen.

Huomiot: *Muinaisjäännösrekisteri:* Rännäsen/Kattilan kylän talot ovat sijainneet Virolahden eteläosassa, Porolahden etelärannalla. Taipaleen nautakuntaan kuulunut Rännäsen kylä mainitaan vuoden 1544 savuluettelossa, kylässä oli tuolloin kymmenen taloa yhdessä Eerikkälän kylän kanssa. Vuoden 1571 hopeaveroluettelossa Rännäsen kylään on merkitty kolme taloa. 1500-luvulla kylässä asuivat mm. Bondh ja Heppinen –nimiset isännät. (Kaukiainen 1970:94,102).

Maisema on säilyttänyt vanhakantaisen luonteensa, kylän asutus sijaitsee edelleen peltojen ympäröimällä kumpareella. Rännäsen kylän vanhalla tonttimaalla sijaitsee nykyisin maatilojen asuin- ja talousrakennuksia; osin se on rakentamaton. Alueella on todennäköisesti säilynyt myös aikaisempien asutusvaiheiden jäännöksiä.

Alueella havaittiin vuoden 2008 inventoinnissa (Mökkönen) useita rakennusten kivi-jalkoja ja erilaisia kuoppina ja kumpuina erottuvia rakenteita sekä musta kulttuurikerros. Vuoden 1832 isonjaonkartassa paikalla on kaksi erillistä tonttimaata.

Sepänmaa 2023: Kohdetta ei tarkastettu v. 2023 inventoinnin yhteydessä. Muinaisjäännösrajoituksen sisälle on merkitty kaksi uutta rakennuspaikkaa ja näistä länteen kolmas, peltoalueelle. Viimeksi mainittu oli heinäpeltona, joten sitä ei voitu koe-kuopittaa ja muinaisjäännösrajoituksen sisällä olevalla alueella ei käyty.

Uudet rakennusalueet merkitty vihrein neliöin. Muinaisjäännös rajattu punaisella.

14 VIROLAHTI LAPURI 7

Mj-tunnus: 1000011150

Status: kiinteä muinaisjäännös (sm)

Ajoitus: historiallinen

Laji: kulku: kummelit

Koordin: N 6704129 E 531768

Tutkijat: Enqvist & Mökkönen 2007 inventointi, Bakhia et.al. 2023 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Virolahden kirkosta 7,3 km lounaaseen.

Huomiot: *Muinaisjäännösrekisteri:* Lapurin saaren pohjoisessa kärjessä kalliorannalla, melkein veden rajassa on noin 1 metriä korkea ja 1,5–2 metriä halkaisijaltaan oleva kiviröykkiö. Rakenne on korkeutensa perusteella suhteellisen nuori; kyseessä on mitä ilmeisimmin merimerkki eli kummeli.

Soisalo & Bakhia 2023: 3×5 m kooltaan, korkeus 1,5 m, Kohteen sijaintia tarkennettu. Kohdetta ei rajattu.

Kartalle on merkitty punaisella ympyrällä kohteiden 14, 39, 40, 42, 45, 49, 79, 86 ja 125 koordinaattipisteet.

Vasemmalla kohde kuvattuna koilliseen. Oikealla kohde kuvattuna itään.

15 VIROLAHTI SIIKASAARENKALLIO 3

Mj-tunnus: 1000011152

Status: kiinteä muinaisjäännös (sm)

Ajoitus: historiallinen

Laji: kivirakenteet: rajamerkit

Koordin: N 6703996 E 533519 Z 15

Tutkijat: J Enqvist & R Mönkkönen 2007 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Virolahden kirkosta 6,1 km lounaaseen.

Huomiot: *Muinaisjäännösrekisteri*: Siikasaaren päässä, noin 160 metriä niemen etelärannasta, kalliopaljastumalla on muutamasta kivistä koottu viisari. Kyseessä on rajamerkki tai jonkinlainen kompassinuoli.

Bakhia et.al. 2023: Kohdetta ei tarkastettu v. 2023 inventoinnin yhteydessä. Kyseessä on pistekohde, jolla ei ole olemassa olevaa muinaisjäännösrajausta.

Kohteen koordinaattipiste ympäröity punaisella.

16 VIROLAHTI SANTION LOUHOS

Mj-tunnus: 1000010961

Status: kiinteä muinaisjäännös (sm)

Ajoitus: historiallinen

Laji: aineksenotto: louhokset

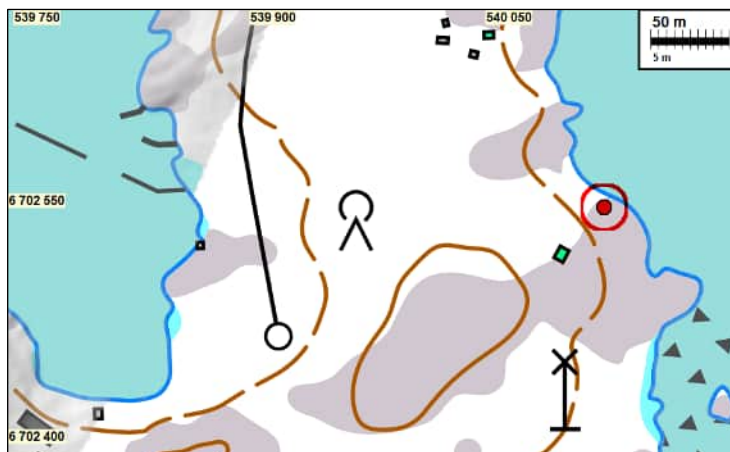
Koordin: N 6702549 E 540107

Tutkijat: Enqvist & Mönkkönen 2007 tarkastus, Bakhia et.al. 2023 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Virolahden kirkosta 6,1 km etelään.

Huomiot: *Muinaisjäännösrekisteri:* Virolahden kaakkoisosassa, rajavyöhykkeellä sijaitsevan Santion saaren eteläpäässä on pienehkö louhosalue, joka on todennäköisesti ollut käytössä 1800-luvun puolivälissä (Raunio 1965). Kivi on irrotettu kalliosta poraamalla, paikalla on edelleen kiilakiviä kasoissa.

Soisalo & Bakhia 2023: Kohteen sijaintia tarkennettu. Kyseessä on pistekohde, jolla ei ole olemassa olevaa muinaisjäännösrajausta.

Kohteen korjattu koordinaattipiste ympyröity punaisella.

Kohde kuvattuna rannan suunnalta länteen.

17 VIROLAHTI KINTTUKALLION KIVILOUHIMO

Mj-tunnus: 1000010923
Status: kiinteä muinaisjäänös (sm)
Ajoitus: historiallinen
Laji: aineksenotto: louhokset

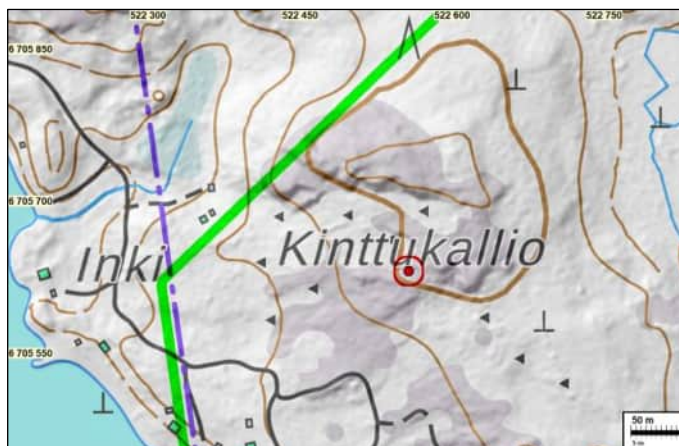
Koordin: N 6705635 E 522554

Tutkijat: (ei mainittu Muinaisjäänösrekisterissä)

Sijainti: Paikka sijaitsee Virolahden kirkosta 15,4 km lounaaseen.

Huomiot: *Muinaisjäänösrekisteri:* 1800-luvulla toiminut Kinttukallion kivilouhimo sijaitsee Sydänkylän lounaispuolella, aivan Virolahden ja Haminan rajan tuntumassa, Kinttukallio –nimisen kalliopaljastuman etelärinteellä. Kiveä on irrotettu pääasiassa meislaimalla ja kiiloilla Pietariin vietäväksi.

Bakhia et.al. 2023: Kohdetta ei tarkastettu v. 2023 inventoinnin yhteydessä. Kyseessä on pistekohde, jolla ei ole olemassa olevaa muinaisjäänösrajausta.

Kohteen koordinaattipiste ympäröity punaisella.

18 VIROLAHTI VANHASAAREN LOUHOS

Mj-tunnus: 1000010959
Status: kiinteä muinaisjäännös (sm)
Ajoitus: historiallinen
Laji: aineksenotto: louhokset

Koordin: N 6704242 E 541501

Tutkijat: (ei mainittu Muinaisjäännösrekisterissä)

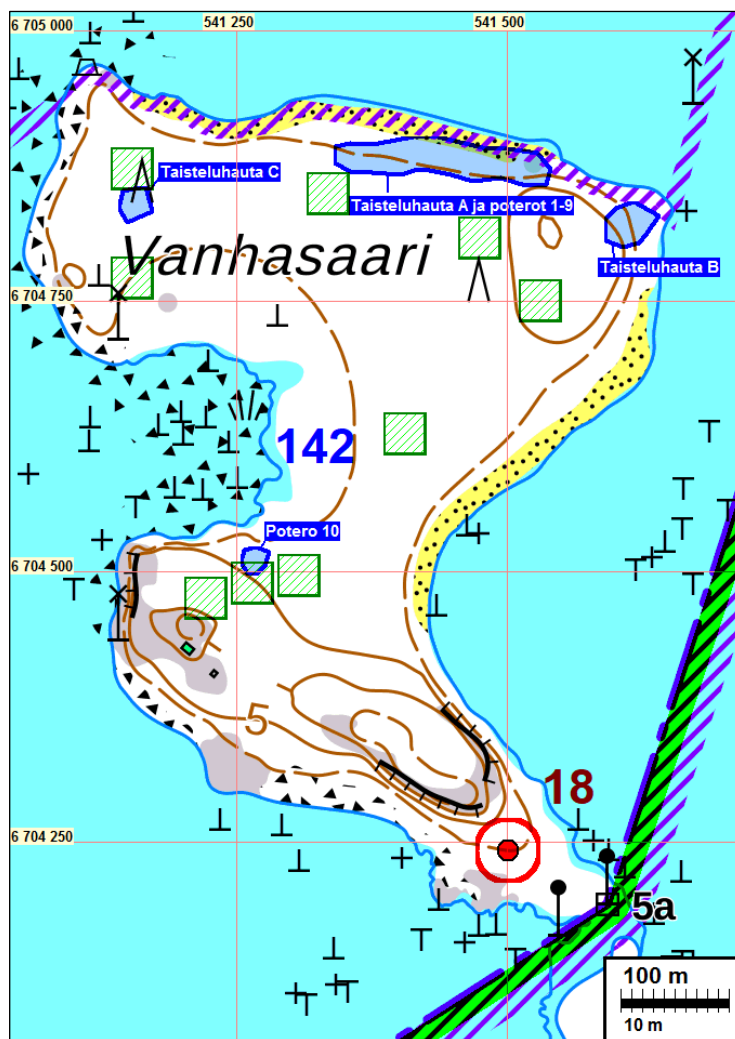
Sijainti: Paikka sijaitsee Virolahden kirkosta 5,4 km kaakkoon.

Huomiot: *Muinaisjäännösrekisteri:* Virolahden kaakkoisosassa, rajavyöhykkeellä sijaitsevan Vanhasaaren eteläpäässä on 1800-luvun ensimmäisellä puoliskolla käytössä ollut louhos (Raunio 1965). Kivi on irrotettu kalliosta poraamalla ja pienennetty vakokiilamenetelmällä.

Soisalo & Bakhia 2023: Kohteen sijaintia tarkennettu. Kyseessä on pistekohde, jolla ei ole olemassa olevaa muinaisjäännösrajausta.

Louhosta ja sen ympäristöä kuvattuna itään.

Kohteen korjattu koordinaattipiste ympäröity punaisella. Saaren uudet rakennuspaikat vihreillä neliöillä ja tutkimusalueen raja vaaleanvihreällä (halkoo kartan oikeaa alareunaa – valtakunnan rajalla). Kartalla myös kohteen 142 Virolahti Vanhasaaren Taisteluvälikohdet.

19 VIROLAHTI HANSKIN LOUHOS

Mj-tunnus: 1000010969
Status: kiinteä muinaisjäänös (sm)
Ajoitus: historiallinen
Laji: aineksenotto: louhokset

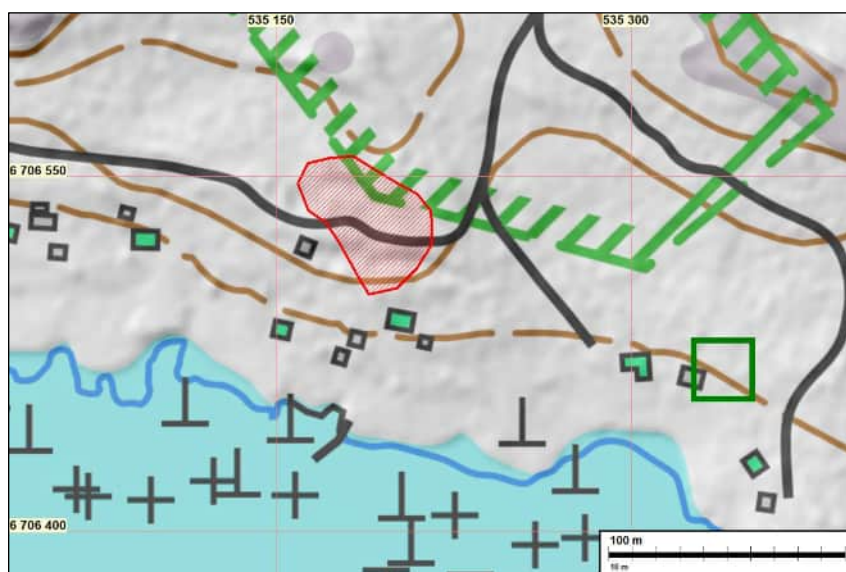
Koordin: N 6706512 E 535194

Tutkijat: Enqvist 2007 inventointi, Bakhia et.al. 2023 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Virolahden kirkosta 3,1 km lounaaseen.

Huomiot: *Muinaisjäänösrekisteri:* Hanskinlahden pohjoisrannalla Suuriniemen ja Karjalanniemen välisellä alueella on sijainnut pieni, lyhyen aikaa käytössä ollut Hanskin louhos. Kiveä on otettu kalliosta kahtena nauhana noin metrin paksuudelta. Louhinnassa on käytetty sekä kiilaus- että poramenetelmää. Louhos on ollut ilmeisesti käytössä noin 1830–40 (Raunio 1965).

Sepänmaa & Kuljukka 2023: Louhos jatkuu tien pohjoispuolella, muuten kohde on kuvailujen mukainen. Kohteelle tehtiin uusi aluerajaus maastotarkastuksen perusteella.

Uusi rakennusalue vihreällä neliöllä (*kartan oikeassa alakulmassa*), muinaisjäännös rajattu punaisella.

Tien pohjoispuolella olevaa louhosta, kuvattu itään.

Louhoksen keskellä sijaitseva tie sekä arkeologi Timo Sepänmaa, kuvattu kaakkoon.

20 VIROLAHTI SUURI LAKASAARI 3

Mj-tunnus: 1000011042
Status: kiinteä muinaisjäännös (sm)
Ajoitus: ajoittamaton
Laji: kivirakenteet: latomukset

Koordin: N 6704748 E 537106 Z 15

Tutkijat: Enqvist & Mönkkönen 2007 inventointi, Bakhia et.al. 2023 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Virolahden kirkosta 3,6 km etelään.

Huomiot: *Muinaisjäännösrekisteri:* Kohde sijaitsee Suuren Lakasaaren pohjoisosassa olevalla kalliolla, noin 160 metriä Suuri Lakasaari 2 röykkiöalueesta pohjoiseen. Kyseessä on matala, kolmiomainen latomus. Rakenteen muoto saattaa viitata siihen, että kyseessä on vanha kummelin pohja.

Soisalo & Bakhia 2023: Kohde v. 2007 inventointiraportin kuvailujen mukainen. Kohde peittyy kuusien ja mäntyjen alle.

Kohteen muinaisjäännösalue rajattu punaisella. Uusi suunniteltu rakennuspaikka vihreällä neliöllä.

Vasemmalla kohde kuvattuna itään. Oikealla kohde luoteeseen.

21 VIROLAHTI LAPURI 3

Mj-tunnus: 1000011045

Status: kiinteä muinaisjäännös (sm)

Ajoitus: varhaismetallikautinen

Laji: kivirakenteet: röykkiöt

Koordin: N 6703739 E 532581 Z 15

Tutkijat: Peltonen & Peltonen/Lapur 1992 inventointi, Engvist & Mönkkönen 2007 tarkastus, Bakhia et.al. 2023 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Virolahden kirkosta 6,9 km lounaaseen.

Huomiot: *Muinaisjäännösrekisteri:* Kohde sijaitsee Lapurinsaaren itäosassa olevan kallion laella, noin 50 metriä saaren itärannasta. Kalliopohjalla on jäkälän peittämä halkaisijaltaan 20–30 cm kivistä koottu mahdollinen röykkiö tai röykkiöpohja, joka on halkaisijaltaan noin 2,5 metriä. Kivet ovat osin rapautuneita. Latomuksessa on yksi kivistä, ja sen päällä kasvaa pari pientä kakkärämäntyä.

Soisalo & Bakhia 2023: Kohde on samassa kunnossa kuin v. 2007 tarkastuksen kuvauksessa. Kyseessä on pistekohde, jolla ei ole olemassa olevaa muinaisjäännösrajausta.

Kohteen koordinaattipiste ympyröity punaisella.

Kohde kuvattuna itään.

22 VIROLAHTI TUNTINNIEMEN LOUHOS

Mj-tunnus: 1000010804

Status: kiinteä muinaisjäännös (sm)

Ajoitus: historiallinen

Laji: aineksenotto: louhokset

Koordin: N 6714783 E 539472 (korjatut koordinaatit)

Tutkijat: (ei mainittu Muinaisjäännösrekisterissä), Bakhia et.al. 2023 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Virolahden kirkosta 6,7 km pohjoiseen.

Huomiot: *Muinaisjäännösrekisteri:* Tuntinniemen louhos sijaitsee Virolahden kirkonkylästä etelään avautuva Rautalanselän länsirannalla Hevonniemen ja Pyterlahden louhos-ten lounaispuolella. Louhosalue käsittää Tuntinniemen kärjestä noin 200 metriä pitkän ja 25 metriä leveän alueen.

Sepänmaa ja Kuljukka 2023: Paikka tarkastettiin inventoinnin yhteydessä v. 2023. Todettiin, että Muinaisjäännösrekisterisissä ilmoitetut koordinaatit (N 6714766,58 E 539635,3) olivat pari sataa metriä virheelliset (kyseisten koordinaattien kohdalla ainakaan 150 m säteellä ei ole mitään louhoksiin viittaavaa). Louhoksen kohta löydettiin paikallisen mökkiläisen avustuksella ja lidar-karttakuvan perusteella. Koordinaatit on korjattu tähän raporttiin.

Muinaisjäännösalue rajattu punaisella.

Vasemmalla louhos kuvattuna luoteeseen. Oikealla louhos kuvattuna lounaaseen.

23 VIROLAHTI HEPOKALLION JA KIRSKALLIONNIEMI

Mj-tunnus: 1000010805

Status: kiinteä muinaisjäännös (sm)

Ajoitus: historiallinen

Laji: aineksenotto: louhokset

Koordin: N 6713117 E 539574

Tutkijat: Enqvist & Kunnas 2007 tarkastus, Bakhia et.al. 2023 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Virolahden kirkosta 5,1 km pohjoiseen.

Huomiot: *Muinaisjäännösrekisteri:* Virolahden kirkonkylältä etelään aukeavan Rautalanselän länsirannalla, Hepokallion ja Kirsikallionniemen välissä on viisi pientä louhosaluetta eli lompkaa, jotka ovat olleet käytössä 1700-luvun lopulta 1900-luvun alkuun.

Erilliskohteiksi voidaan määritellä seuraavat yksittäiset louhospaikat (koordinaatit louhosalueiden keskipisteistä):

1. Santaniemen etulompka (pkoo: 6716513, ikoo: 3539517) sijaitsee noin 1,3 km Pyterlahden louhoksesta lounaaseen. Louhoksen on todennäköisesti perustanut Timofei Semeonowitsh Lukianof ("Pissari") noin v. 1890. Hän lopetti louhoksen käytön noin v. 1912, jonka jälkeen Martti Kyckling teetätti louhoksen hylkykivistä sepeliä noin vuoteen 1914. Kivi irrotettiin poraamalla. Lompkan lastauslaituri oli Virolahden pisimpiä, ellei pisin; samaa laituria käytti myös Santaniemen eteläpuolella oleva Hopialompka. Rannansuuntaisesti kulki pitkä kuljetusrata. "Pissari" rakennutti myös Siipioravanvuoren pohjoisrinnettä seuraavan tien louhokselleen. 1900-luvun alussa louhoksella työskenteli noin 15 miestä ja toistakymmentä naista, etupäässä venäläisiä. Louhoksen konttorirakennus oli jäljellä vielä 1980-luvulla. Lisäksi paikalla oli kaksi asuinrakennusta työmiehiä varten, paja, sysikoppi ja hirsinen varastorakennus.

2. Hopialompka (pkoo: 6716336, ikoo: 3539581) oli myös Timofei Lukianofin aloittama 1890-luvulla. Työt loppuivat noin vuonna 1900, jonka jälkeen Martti Kyckling teetti hylkykivistä sepeliä. Paikalla on jäljellä valmiiksi pinottua kiilakiveä.

3. Rivilompka (pkoo: 6716037, ikoo: 3539740) oli myös Lukianoffin perustama. Louhoksella oli oma noin 100 metriä pitkä lastauslaituri, varastorakennus ja paja.

4. Relovan (Artsinan) lompka (pkoo: 6715775, ikoo: 3539766) on todennäköisesti ollut käytössä 1800-luvun alkuvuosikymmeninä. Kivi irrotettiin vakokiilamenetelmällä. Noin 100 metriä pitkä lastauslaituri on ollut louhoksen pohjoisosassa olevassa niemessä. Laiturin rakensi uudelleen Martti Kyckling 1912-14, hyödyntäessään louhoksen hylkykiviä.

5. Ryövärieniemen louhos (pkoo: 6715260, ikoo: 3539624) on pieni louhos, jota on ilmeisesti hyödynnetty kahteen otteeseen 1700-luvulla ja 1880-luvulla (Raunio 1965). Kiven irroituksessa käytettiin vakokiilamenetelmän lisäksi myös porausta. Paikalla on ollut kaksi lastauslaituria.

Alakohteet

Hopialompka

Tyyppi: raaka-aineen hankintapaikat, louhokset

Ajoitus: moderni

Koordinaatit ETRS-TM35FIN P: 6713590 I: 539372

Kuvaus: Hopialompka oli myös Timofei Lukianofin aloittama 1890-luvulla. Työt loppuivat noin vuonna 1900, jonka jälkeen Martti Kyckling teetti hylkykivistä sepeliä. Paikalla on jäljellä valmiiksi pinottua kiilakiveä.

Relovan (Artsinan) lompka

Tyyppi: raaka-aineen hankintapaikat, louhokset

Ajoitus: moderni

Koordinaatit ETRS-TM35FIN P: 6713059 I: 539547

Kuvaus: Relovan (Artsinan) lompka on todennäköisesti ollut käytössä 1800-luvun alkuvuosikymmeninä. Kivi irrotettiin vakokiilamenetelmällä. Noin 100 metriä pitkä lastauslaituri on ollut louhoksen pohjoisosassa olevassa niemessä. Laiturin rakensi uudelleen Martti Kyckling 1912–14, hyödyntäessään louhoksen hylkykiviä.

Rivilompka

Tyyppi: raaka-aineen hankintapaikat, louhokset

Ajoitus: moderni

Koordinaatit ETRS-TM35FIN P: 6713219 I: 539554

Kuvaus: Rivilompka oli myös Lukianoffin perustama. Louhoksella oli oma noin 100 metriä pitkä lastauslaituri, varastorakennus ja paja.

Ryöväрниemen louhos

Tyyppi: raaka-aineen hankintapaikat, louhokset

Ajoitus: moderni

Koordinaatit ETRS-TM35FIN P: 6712443 I: 539438

Kuvaus: Ryöväрниemen louhos on pieni louhos, jota on ilmeisesti hyödynnetty kahden otteeseen 1700-luvulla ja 1880-luvulla (Raunio 1965). Kiven irrotuksessa käytettiin vakokiilamenetelmän lisäksi myös porausta. Paikalla on ollut kaksi lastauslaituria.

Santaniemen etulompka

Tyyppi: raaka-aineen hankintapaikat, louhokset

Ajoitus: moderni

Koordinaatit ETRS-TM35FIN P: 6713695 I: 539331

Kuvaus: Santaniemen etulompka sijaitsee noin 1,3 km Pyterlahden louhoksesta lounaaseen. Louhoksen on todennäköisesti perustanut Timofei Semeonowitsh Lukianof ("Pissari") noin v. 1890. Hän lopetti louhoksen käytön noin v. 1912, jonka jälkeen Martti Kyckling teetätti louhoksen hylkykivistä sepeliä noin vuoteen 1914. Kivi irrotettiin poraamalla. Lompkan lastauslaituri oli Virolahden pisimpiä, ellei pisin; samaa laituria käytti myös Santaniemen eteläpuolella oleva Hopialompka. Rannansuuntaisesti kulki pitkä kuljetusrata. "Pissari" rakennutti myös Siipioravanvuoren pohjoisrinnettä seuraavan tien louhokselleen. 1900-luvun alussa louhoksella työskenteli noin 15 miestä ja toistakymmentä naista, etupäässä venäläisiä. Louhoksen konttorirakennus oli jäljellä vielä 1980-luvulla. Lisäksi paikalla oli kaksi asuinrakennusta työmiehiä varten, paja, sysikoppi ja hirsinen varastorakennus.

Enqvist & Kunnas 2007: Virolahden inventoinnin yhteydessä tarkastettiin Santaniemen etulompka syksyllä 2007.

Sepänmaa & Kuljukka 2023: Inventoinnin yhteydessä tarkastettiin Rivilompka ja Relovan lompka, kohteet ovat kuvailujen mukaisessa kunnossa. Kyseessä on piste-kohte, jolla ei ole olemassa olevaa muinaisjäännösrajausta.

Muinaisjäännöspiste punaisella ympyrällä ja alakohteet punaisella tähtikuviolla. Sinisellä kohteen 148 Virolahti Lypsniemen Leirikeskus rajaus.

Vasemmalla Relovan louhos, kuvattu lounaaseen. Oikealla lastauslaiturin jäänteet, kuvattu länteen.

24 VIROLAHTI ITÄKIVI

Mj-tunnus: 1000010754
Status: kiinteä muinaisjäännös (sm)
Ajoitus: historiallinen
Laji: kivirakenteet: rajamerkit

Koordin: N 6708964 E 537845

Sijainti: Paikka sijaitsee Virolahden kirkosta 0,6 km pohjoiseen.

Huomiot: *Muinaisjäännösrekisteri:* Virolahden kirkonkylässä noin 650 metriä kirkosta pohjoiseen, vetisellä niityllä sijaitsee ”Itäkiveksi” kutsuttu Uudenkaupungin rauhan rajakivi. Noin 2,5 metriä korkean ja 6 metriä pitkän kiven eteläsivulla on venäläisten hakkaus: risti, ??? ja vuosiluku 1723???. Ruotsalaiset hakkaukset ovat kiven länsisivulla: kruunu ja F-kirjain. Kohde on merkitty peruskarttaan.

Bakhia et.al. 2023: Kohdetta ei tarkastettu v. 2023 inventoinnin yhteydessä. Kyseessä on pistekohde, jolla ei ole olemassa olevaa muinaisjäännösrajausta.

Muinaisjäännöspiste on merkitty punaisella ympyrällä. Tutkimusalueen rajausta vaaleanvihreällä, muinaisjäännöksen vasemmalla (läntisellä) puolella.

25 VIROLAHTI VARPUSAAREN LOUHOKSET

Mj-tunnus: 1000010806
Status: kiinteä muinaisjäännös (sm)
Ajoitus: historiallinen
Laji: aineksenotto: louhokset

Koordin: N 6713398 E 541962

Sijainti: Paikka sijaitsee Virolahden kirkosta 6,6 km koilliseen.

Huomiot: *Muinaisjäännösrekisteri:* Virolahden kirkonkylän edustalla olevan Varpusaaren eteläinen osa on lähes yhtenäistä louhosaluetta. Vanhimmat louhoksista ovat 1700-luvulta ja todennäköisesti vankityömaita (Raunio 1965). Kivi on Varpusaarella

irrotettu lähes yksinomaan vakokiilausmenetelmällä, joskin joitakin porausjälkiä on myös havaittavissa.

Itä-Suomen Graniitti Oy perusti vuonna 1902 suuremman louhoksen Varpusaarelle, mutta yhtiö lopetti toimintansa vararikoon vuonna 1913. Varpusaarella työskenneltiin lähes ympärivuotisesti. Louhoksesta toimitettiin lähinnä sepelikiveä Pietariin, mutta myös esim. muuri- ja laivanaluskiviä Kronstadtin telakalle. Louhoksen eteläpuolella sijaitsi kaksi hirsistä rakennusta, konttori ja työmiesten asuinrakennus. Las-tauslaitureita on saaren rannoilla ollut ainakin 7–8.

Bakhia et.al. 2023: Kohdetta ei tarkastettu v. 2023 inventoinnin yhteydessä. Ky-seessä on pistekohde, jolla ei ole olemassa olevaa muinaisjäännösrajausta.

Muinaisjäännöksen koordinaattipiste on merkitty punaisella ympyrällä.

26 VIROLAHTI HURPUN KIVI

Mj-tunnus: 1000010752
Status: kiinteä muinaisjäännös (sm)
Ajoitus: historiallinen
Laji: kivirakenteet: rajamerkit

Koordin: N 6706405 E 540674

Tutkijat: (ei mainittu Muinaisjäännösrekisterissä), Bakhia et.al. 2023 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Virolahden kirkosta 3,5 km kaakkoon.

Huomiot: *Muinaisjäännösrekisteri:* Hurpun raja-asemasta noin 250 metriä pohjoiseen, metsän ja rantakivikon rajalla sijaitsee "Hurpun kiveksi" kutsuttu Uudenkaupungin rauhan rajakivi. Noin 2 metriä korkean, kartiomaisen kiven itäisivulla on venäläisten risti ja vuosi-luku 1722, länsisivulla on ruotsalaisten kruunu ja F-kirjain. Kivi on varustettu koti-seutulautakunnan toimesta kilvellä.

Sepänmaa & Kuljukka 2023: Kohde tarkastettiin. Se sijaitsee kesämökin pihamaalla, rannan tuntumassa. Lähiympäristö muokattu, mutta itse kivi on hyvässä kunnossa. Hakkaukset ovat jäkälän peitossa.

Kiinteä muinaisjäänös rajattu punaisella.

Vasemmalla maastoa rajakiven tuntumassa kuvattu itään. Oikealla rajakivi kuvattuna etelään.

27 VIROLAHTI HÄMEENKYLÄN LOUHOKSET

Mj-tunnus: 1000010781
Status: kiinteä muinaisjäänös (sm)
Ajoitus: historiallinen
Laji: aineksenotto: louhokset

Koordin: N 6714916 E 542326

Tutkijat: (ei mainittu Muinaisjäänösrekisterissä), Bakhia et.al. 2023 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Virolahden kirkosta 8,0 km koilliseen.

Huomiot: *Muinaisjäänösrekisteri:* Virolahden kirkonkylältä etelään avautuvan Rautalanlahden koko itäinen ranta-alue Hämeenkyllän kohdalla ja siitä etelään voidaan katsoa yhtenäiseksi louhosalueeksi. Kivilouhosalue käsittää 12 virolahtelaisten ja

venäläisten kivimiesten käyttämää louhospaikkaa eli lomppkaa, joiden käyttö ajoittuu 1800-luvun lopulle ja 1900-luvun alkuun.

Sepänmaa & Kuljukka 2023: Alakohteet kuvailujen mukaisessa kunnossa. Vuoden 2023 inventoinnissa havaittiin kalliokaiverrus (16.) sekä uunin jäännös (15.), jotka on lisätty alakohteina.

Alakohteet

6. Aholoiden louhos

Tyyppi: raaka-aineen hankintapaikat, louhokset

Ajoitus: moderni

Koordinaatit ETRS-TM35FIN P: 6714874 I: 542340

Kuvaus: Aholoiden louhos oli kaksiosainen louhos, jossa työt on aloitettu noin v. 1880–90 ja lopetettu v. 1902–13. Louhoksen on ilmeisesti perustanut Anton Ahola, ja hän on myös louhoksen ainoa käyttäjä. Rannalla on ollut kaksi lastauslaituria.

7. Hämeenkyllän pieni louhos

Tyyppi: raaka-aineen hankintapaikat, louhokset

Ajoitus: moderni

Koordinaatit ETRS-TM35FIN P: 6715020 I: 542264

Kuvaus: Hämeenkyllän pieni louhos on aivan rannassa ollut pieni ja vanhahko louhos, joka oli mahdollisesti venäläisten käytössä. Paikalla on ollut myös kahden lastauslaiturin rauniot.

9. Joonas Dufvan louhos

Tyyppi: raaka-aineen hankintapaikat, louhokset

Ajoitus: moderni

Koordinaatit ETRS-TM35FIN P: 6715312 I: 542148

Kuvaus: Joonas Dufvan louhos oli toiminnassa v. 1852–92. Alkuaikoina käytössä oli vakokiilausmenetelmä. Kiveä vietiin mm. Nevan rantakiveyksiin.

13. Kiviperustus 1

Tyyppi: kulkuväylät, laiturit

Ajoitus: historiallinen, 1900-luku

Koordinaatit ETRS-TM35FIN P: 6715362 I: 541996

Kuvaus: Louhostoimintaan liittyvän laiturin kivinen perustus sijaitsee Hämeenkyllän rannassa Joonas Dufvan louhoksen ja Leikonkallion louhoksen välissä. Se on kooltaan noin 6 m x 5 m ja sijaitsee noin 3 metrin syvyydessä. Kivien lastaamista varten tuli louhosten lähelle rantaan rakentaa vankat laiturit. Matalan veden takia laitureista jouduttiin usein rakentamaan hyvin pitkiä, erityisesti kun saarista siirryttiin louhimaan mantereeseen puolelle. Tällaisia tehtiin ympäri Rautalanselän rantoja Virolahdella ja osa niistä on edelleen nähtävissä karttapalveluissa, esimerkiksi Google Earth ilmakuvissa. Laiturit oli rakennettu puusta ja tuettu kivilouheella. Ne olivat kaksiosaisia. Rantalaiturin päässä välimatkan takana sijaitsi pienempi tukilaituri, joiden väliin on kiinnitetty kuljetusalus. Kohde on tämä tukilaituri. Tätä ulompaa rakennetta käytettiin alustana käymäkeloille, joilla raskaat kivet vedettiin alukseen, mutta yhtä hyvin suorakulmaiset kivilatomukset toimivat tukipisteinä, joihin kiviproomut kiinnittyivät ulkolaidaltaan lastauksen ajaksi. Näin kivipaasien suuri paino, joka hetkellisesti lastauksen aikana makasi kokonaisuudessaan proomun lastauksen puoleisella kyljellä, ei kaatanut koko alusta, vaan latomus saattoi toimia myös vastapainona. Tiedot laiturin sijainnista perustuvat viistokaiutukseen (Riikka Tevali ja ARK-Sukellus 2018).

8. Kristian Dufvan louhos

Tyyppi: raaka-aineen hankintapaikat, louhokset

Ajoitus: moderni

Koordinaatit ETRS-TM35FIN P: 6715136 I: 542215

Kuvaus: Kristian Dufvan louhos on Kristian Dufvan perustama louhos, joka oli viimeksi käytössä v. 1925. Kivi irrotettiin yksinomaan poraamalla. Louhoksella oli lisäksi mm. höyrykone ja sepelimitylly ja kaksi lastauslaituria. Myöhemmin louhosta käytti Itä-Suomen Graniitti Oy.

3. Kärsän louhos

Tyyppi: raaka-aineen hankintapaikat, louhokset

Ajoitus: moderni

Koordinaatit ETRS-TM35FIN P: 6714503 I: 542478

Kuvaus: Kärsän louhos on vanha louhosalue, jossa louhinta on tapahtunut vakokii-
lausmenetelmällä. Alue on ilmeisesti ollut vain venäläisten työmaana 1800-luvun
alussa. Hylkykivistä on tehty kiilakiviä v. 1911–17.

14. Laiturin puuperustus

Tyyppi: kulkuväylät, laiturit

Ajoitus: historiallinen, 1900-luku

Koordinaatit ETRS-TM35FIN P: 6715230 I: 542051

Kuvaus: Vedenalainen laiturin puuperustus sijaitsee Joonas Dufvan louhoksen edustalla. Rakenne liittyy todennäköisesti louhostoimintaan, kiviaines on lastattu laituria myöten laivaan. Laiturin pohjan rakenne on epäselvä ja perustuu viistokaiutusmateriaaliin (Riikka Tevali ja ARK-Sukellus 2018). Rakenteen tarkempi selvitys vaatii lisätutkimuksia. Kivien lastaamista varten tuli louhosten lähelle rantaan rakentaa vankat laiturit. Matalan veden takia laitureista jouduttiin usein rakentamaan hyvin pitkiä, erityisesti kun saarista siirryttiin louhimaan mantereeseen puolelle. Tällaisia tehtiin ympäri Rautalanselän rantoja Virolahdella ja osa niistä on edelleen nähtävissä karttapalveluissa, esimerkiksi Google Earth ilmakuvissa. Laiturit oli rakennettu puusta ja tuettu kivilouheella. Ne olivat kaksiosaisia. Rantalaiturin päässä välimatkan takana sijaitsi pienempi tukilaituri, joiden väliin on kiinnitetty kuljetusalus. Kohde on tämä tukilaituri. Tätä ulompaa rakennetta käytettiin alustana käymäkeloille, joilla ras-
kaat kivet vedettiin alukseen, mutta yhtä hyvin suorakulmaiset kivilatomukset toimivat tukipisteinä, joihin kiviproomut kiinnittyivät ulkolaidaltaan lastauksen ajaksi. Näin kivipaasien suuri paino, joka hetkellisesti lastauksen aikana makasi kokonaisuudessaan proomun lastauksen puoleisella kyljellä, ei kaatanut koko alusta, vaan latomus saattoi toimia myös vastapainona. Tiedot laiturin sijainnista perustuvat viistokaiutukseen (Riikka Tevali ja ARK-Sukellus 2018).

10. Leikonkallion louhos

Tyyppi: raaka-aineen hankintapaikat, louhokset

Ajoitus: moderni

Koordinaatit ETRS-TM35FIN P: 6715456 I: 542031

Kuvaus: Leikonkallion louhosta on käyttänyt ainoastaan Santeri Louhisto, noin vuonna 1913.

4. Lentämän louhos

Tyyppi: raaka-aineen hankintapaikat, louhokset

Ajoitus: moderni

Koordinaatit ETRS-TM35FIN P: 6713965 I: 542675

Kuvaus: Lentämän louhoksella työt on todennäköisesti aloitettu venäläisten toimesta; ensimmäinen virolahtelainen louhija oli Anton Ahola. Louhintamenetelminä on käytetty sekä vakokiilausta että porausta. Louhosalueella on myös kiilakivipinoja ja kohden lastauslaiturin rauniot.

1. Maunon lompka

Tyyppi: raaka-aineen hankintapaikat, louhokset

Ajoitus: moderni

Koordinaatit ETRS-TM35FIN P: 6713499 I: 542756

Kuvaus: Maunon lompka on pienehkö louhos noin 40 metriä rannasta. Työt louhoksella ovat alkaneet 1860-luvulla ja loppuneet 1904. Louhosta käytti ensin Joonas Dufva ja hänen jälkeensä Kristian Dufva. Kiveä vietiin Pietariin sekä raakana että puhtaaksi hakattuna. Louhoksen pohjoispuolella ollut hirsinen tuparakennus (Armas Penderin asunto) on siirretty Korpisaareen.

2. Männynrannan lompka

Tyyppi: kulkuväylät, laiturit

Ajoitus: moderni

Koordinaatit ETRS-TM35FIN P: 6713625 I: 542708

Kuvaus: Männynrannan lompka ei ole varsinainen louhosalue, mutta paikalla on kolmen lastauslaiturin rauniot.

5. Pakkalan louhos

Tyyppi: raaka-aineen hankintapaikat, louhokset

Ajoitus: moderni

Koordinaatit ETRS-TM35FIN P: 6714723 I: 542361

Kuvaus: Pakkalan louhos oli ainakin Anton ja Taneli Aholan käytössä 1800-luvun jälkipuoliskolla. Itä-Suomen Graniitti Oy vuokrasi louhosalueen Ahokkaan talolta v. 1902. Sen toiminta päättyi konkurssiin v. 1913. Louhoksella käytettiin viime vaiheessa höyryvoimaa. Lastauslaitureita on ollut kaksi, ja varsinaisen louhoksen pohjoispuolella on toinen pienempi louhos.

11. Porukkalompka

Tyyppi: raaka-aineen hankintapaikat, louhokset

Ajoitus: moderni

Koordinaatit ETRS-TM35FIN P: 6715590 I: 541982

Kuvaus: Porukkalompka oli Juho Kiiskin v. 1909 perustama osuusliikemuotoinen louhos, joka lopetti toimintansa 1912. Lastauslaiturin paikka on hyvin vanha; sitä käyttivät Virolahden sahat vientisatamanaan.

12. Reinon lompka

Tyyppi: raaka-aineen hankintapaikat, louhokset

Ajoitus: moderni

Koordinaatit ETRS-TM35FIN P: 6715713 I: 541999

Kuvaus: Reinon lompka oli kaksiosainen vanha louhos, joka on saattanut olla käytössä jo 1700-luvun lopulla.

15. Kärsänpohja (uusi alakohde)

Tyyppi: uunin jäännös

Ajoitus: ajoittamaton

Koordinaatit: N 6714167 E 542674

Kuvaus: Sepänmaa & Kuljukka 2023: kooltaan noin 250 x 250 cm, korkeudeltaan vajaan metrin. Pohjaosaltaan neliömäiseksi luonnon- ja lohkokivistä perustettu. Päällys kumpumainen kiven ja maansekainen. Päällystässä kivien seassa tiilensiru, palanutta savea ja nokimaata – siis ilmeinen uuni. Kohdalla ei ole hahmotettavissa rakennuksen perustusta tms. Sijaitsee etelästä pohjoiseen ilmeisesti hiljattain koneellisen alueen laidalla. Itse uunirakenne on säilynyt, mutta siitä etelään oleva ympäristö on puskettua maata.

16. Maununpohja (uusi alakohde)

Tyyppi: kalliokirjoituksia

Ajoitus: moderni

Koordinaatit: N 6713512 E 542723

Kuvaus: Sepänmaa & Kuljukka 2023: Länteen viettävällä silokalliopinnalla on hakattuja nimikirjaimia muutaman metrin alueella. Kaiveruksista on erotettavissa ainakin nimikirjaimet: TK, AM, FE + DR, PP.

Sepänmaa & Kuljukka 2023: Alakohteet 1–14 ovat kuvailujen mukaisessa kunnossa. Inventoinnissa havaittiin kaksi uutta alakohdetta; uuninjäänös (alakohde 15) ja kalliokirjoituksia (alakohde 16).

Vasemmallä uusi alakohde 16. Maununpohja kuvattuna kaakkoon. Oikealla kalliokirjoitukset henkilön edessä, kuvattu kaakkoon.

Vasemmallä uusi alakohde 15. Kärsänpohja kuvattuna pohjoiseen. Oikealla uuninjäänösten maastoa, uunin jäännös kuvan keskellä, kuvattu luoteeseen.

Kiinteä muinaisjäännös rajattu punaisella viivalla, alakohteet punaisilla palloilla ja uudet rakennuspaikat vihreillä neliöillä.

28 VIROLAHTI KIRSKALLIONNIEMEN LOUHOKSET

Mj-tunnus: 1000010940
 Status: kiinteä muinaisjäännös (sm)
 Ajoitus: historiallinen
 Laji: aineksenotto: louhokset

Koordin: N: 6711471 E: 539668

Tutkijat: Tiainen 2015 inventointi, Bakhia et.al. 2023 inventointi

Huomiot: *Muinaisjäännösrekisteri:* Virojoen edustalta etelään aukeavaan Rautalanselkään pistävän Kirskallionniemen louhosalue on ollut käytössä 1700-luvulta vuoteen 1913. Erilliskohteiksi voidaan määritellä seuraavat louhospaikat (koordinaatit louhosalueiden keskipisteistä):

1. Kangasaluksen louhokset (pkoo: 6714446, ikoo: 3539693) on koko Kirskallionniemen pohjoisrannan käsittävä louhosalue. Rannalla on jälkiä kahdesta lastauslaiturista, joista toinen on ollut noin 40 metriä pitkä. Pitkin rantaa on kulkenut noin 100 metriä pitkä kuljetusrata, jonka varrella on paljon hylkykiveä. Kivi on irrotettu lähes yksinomaan vakokiilamenetelmää käyttäen. Louhosaluetta on pidetty Virolahden vanhimpiin kuuluvana, töiden on oletettu alkaneen paikalla jo vuoden 1710 tienoilla (Raunio 1965). Viimeksi louhosta on käyttänyt Itä-Suomen Graniitti Oy, jonka toiminta loppui 1913. Lännenpuoleinen lopetusseinä on kauttaaltaan yli neljä metriä korkea.

2. Kirskallionniemen louhokset (pkoo: 6714094, ikoo: 3539915) ovat niemen kärjessä olevat kolme suurta louhospaikkaa. Vanhimmat niemen kärjen louhoksista on otettu käyttöön ilmeisesti 1800-luvun alkupuolella. Kiveä on louhittu käyttäen pätkittäistä vakokiilamenetelmää. Suurin osa louhoksista on kuitenkin Joonas Dufvan aloittamia 1800-luvun jälkipuoliskolla. Alueelta louhittiin jonkin verran kiveä vielä 1917. Rannalla on jälkiä useista lastauslaitureista.

Vuoden 2015 inventoinnissa havaittiin useita louhoksen kallioleikkauksia. Peruskartalle merkattu louhikko on suurimmaksi osaksi louhittuja kiviä, joko louhosjätettä(raakkua) tai niille sijoilleen jääneitä valmiita lohkokiviä. Useissa lohkokareikon kivissä on porauksen jälkiä, samoin kuin kallioleikkauksissa. Lohkottuja kiviä on myös rantavedessä, keskittyen erityisesti esitetyn muinaisjäännösrajauksen itä- ja länsiosiin. Rantavedessä olevat lohkokivikeskittymät voivat olla jäänteitä lastauslaitureista, mutta varmuutta siihen ei saatu. Paikalla oleva kesäasunto ja sille johtava tie on mitä ilmeisimmin rakennettu muinaisjäännöksen päälle.

Mökkitien koillispuolella olevalla rinteellä sijaitsee noin 20 metrin mittainen, luodekaakko suuntainen, sik-sak taitteinen juoksuhauta. Juoksuhauta on syvimmilläänkin alle metrin syvä, maksimileveys on samaa luokkaa. Juoksuhauta liittyy toiseen maailmansotaan.

Muinaisjäännösrajaus perustuu maastossa havaittuihin louhoksen kallioleikkauksiin, lohkokivikeskittymiin sekä rantavedessä oleviin lohkokiviin. On mahdollista, että louhosalue jatkuu erillisinä louhosalueina maastossa tarkastettua aluetta ulommas, kaakkoon sekä luoteeseen. Joka tapauksessa louhosalue ei jatku yhtenäisenä kumpaankaan mainittuun suuntaan.

Alakohteet

Kangasaluksen louhokset

Tyyppi: raaka-aineen hankintapaikat, louhokset

Ajoitus: moderni

Koordinaatit ETRS-TM35FIN P: 6711629 I: 539507

Kuvaus: Kangasaluksen louhokset on koko Kirskallionniemen pohjoisrannan käsittävä louhosalue. Rannalla on jälkiä kahdesta lastauslaiturista, joista toinen on ollut noin 40 metriä pitkä. Pitkin rantaa on kulkenut noin 100 metriä pitkä kuljetusrata,

jonka varrella on paljon hylkykiveä. Kivi on irrotettu lähes yksinomaan vakokiilamenetelmää käyttäen. Louhosaluetta on pidetty Virolahden vanhimpiin kuuluvana, töiden on oletettu alkaneen paikalla jo vuoden 1710 tienoilla (Raunio 1965). Viimeksi louhosta on käyttänyt Itä-Suomen Graniitti Oy, jonka toiminta loppui 1913. Lännempuoleinen lopetusseinä on kauttaaltaan yli neljä metriä korkea.

Kirskallionniemen louhokset

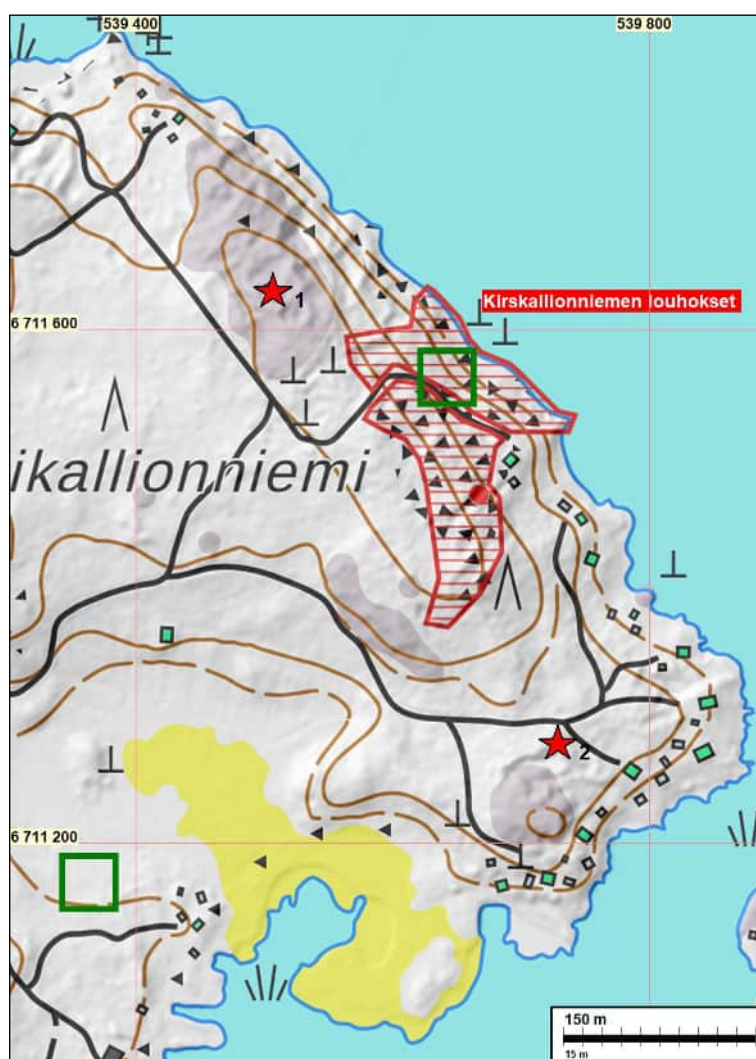
Tyyppi: raaka-aineen hankintapaikat, louhokset

Ajoitus: moderni

Koordinaatit ETRS-TM35FIN P: 6711277 I: 539729

Kuvaus: Kirskallionniemen louhokset ovat niemen kärjessä olevat kolme suurta louhospaikkaa. Vanhimmat niemen kärjen louhoksista on otettu käyttöön ilmeisesti 1800-luvun alkupuolella. Kiveä on louhittu käyttäen pätkittäistä vakokiilamenetelmää. Suurin osa louhoksista on kuitenkin Joonas Dufvan aloittamia 1800-luvun jälkipuoliskolla. Alueelta louhittiin jonkin verran kiveä vielä 1917. Rannalla on jälkiä useista lastauslaitureista.

Sepänmaa & Kuljukka 2023: Kohde tarkastettiin kaavaan merkityn rakennuspaikan osalta. Kyseisellä alueella on sekä louhosta että taisteluhautaa. Rakennuspaikka on entuudestaan tunnetun kiinteän muinaisjäännöksen rajauksen sisällä.

Kiinteä muinaisjäännös rajattu punaisella viivalla, alakohteet punaisilla tähtikuviolla ja uudet rakennuspaikat vihreillä neliöillä.

Vasemmalla tien pohjoispuolella uuden rakennuspaikan kohdalla kulkeva taisteluhauta. Kuvattu itään. Oikealla louhittuja kiviä pohjoisella kohteella. Kuvattu etelälounaaseen.

30 VIROLAHTI KARHUSAAREN LOUHOS

Mj-tunnus: 1000010921

Status: kiinteä muinaisjäänös (sm)

Ajoitus: historiallinen

Laji: aineksenotto: louhokset

Koordin: N 6712206 E 539784

Tutkijat: (ei mainittu Muinaisjäänösrekisterissä)

Sijainti: Paikka sijaitsee Virolahden kirkosta 4,4 km koilliseen.

Huomiot: *Muinaisjäänösrekisteri:* Virolahden kirkonkylältä etelään aukeavaan Rautalanselkään pistävän Hailniemen pohjoispuolella on pieni Karhusaari, jota on louhittu kahdessa eri vaiheessa. Saaren etelä- ja itärannoilta kivet on irrotettu ja pienennetty vakokiilamenetelmällä, mahdollisesti jo 1700-luvun puolivälissä (Raunio 1965). Pohjois- ja länsirannoilla kiveä on irrotettu poraamalla, ilmeisesti vuosien 1860?80 tienoilla. Vuosina 1911?12 saaren hylkykivistä tehtiin sepeliä, jota laivattiin Pietariin. Lastauspaikkoja on saaren rannoilla ollut ainakin kuusi.

Bakhia et.al. 2023: Kohdetta ei tarkastettu v. 2023 inventoinnin yhteydessä. Kyseessä on pistekohde, jolla ei ole olemassa olevaa muinaisjäänösrajausta.

Muinaisjäänöksen koordinaattipiste on ympyröity punaisella.

31 VIROLAHTI HAILNIEMEN LOUHOSALUE

Mj-tunnus: 1000010929
Status: kiinteä muinaisjäännös (sm)
Ajoitus: historiallinen
Laji: aineksenotto: louhokset

Koordin: N 6710305 E 540260

Tutkijat: T Mökkönen & A-M Salonen 2008 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Virolahden kirkosta 3,2 km koilliseen.

Huomiot: *Muinaisjäännösrekisteri:* Virolahden kirkonkylältä etelään aukeavaan Rautalanselkään pistävän Hailniemen louhosalue on ollut käytössä 1700-luvulta 1900-luvulle. Erilliskohteiksi voidaan määritellä seuraavat yksittäiset louhospaikat (koordinaatit louhosalueiden keskipisteistä):

1. Toropovan vuoren louhokset (pkoo: 6713530, ikoo: 3539957) ovat levittäytyneet Hailniemen luoteiskulmassa olevan kalliokouhouman rinteille. Louhoksilla on käytetty etupäässä vakokiilamenetelmää, ja ne ovat olleet ilmeisesti Hailniemen vankileirin käytössä vielä 1800-luvun jälkipuoliskolla (Raunio 1965). Vuoren itäpuolella olevalta laakealta kalliolta on myös laajalta alalta irrotettu pintakiveä paikoin jopa 2–3 metrin paksuudelta. Vakokiilauksen jälkien lisäksi havaittavissa on jonkin verran ohuen poran jälkiä. Pohjoisrannalla on ainakin yhden lastauslaiturin ja kivikarsinan rauniot.

2. Hailniemen vankileirialue (pkoo: 6713194, ikoo: 3540380) on noin 4 hehtaarin kokoinen alue Hailniemen keskellä kulkevan tien eteläpuolella. Alueen keskellä on sielään kallioon hakattuina kolme aurinkokelloa, joiden lähellä on kaksi halkaisijaltaan noin 10 cm:n kokoista poranreikää. Poranreikien on arveltu olevan piiskaustolppien paikkoja (Raunio 1965). Vankileirin lähistöllä on rakennusten pohjia ja ainakin 28 pientä kivikarsinaa (työläisten asuntojen pohjia?). Alueella on myös kaivantoja, jotka saattavat olla vanhojen puolustusvarustusten jäännöksiä. Kiveä on leiriä ympäröivistä kallioista irrotettu lähes yksinomaan vakokiilamenetelmällä, mutta joitakin paksun poran jälkiä on havaittavissa. Irrotettu kivi on ilmeisesti kuljetettu ns. Pitkännistassa olleen lastauslaiturin kautta. Vankityömaa on toiminut ainakin koko 1700-luvun (Raunio 1965). Hailniemen pohjoispuolella olevalla pienellä Katajaluodolla on perimätiedon mukaan ollut ”venäläisten hautausmaa”.

3. Itä-Suomen Graniitti Oy:n louhos (pkoo: 6712538, ikoo: 3541089) on aivan Hailniemen kaakkoiskärjessä ollut pienehkö louhos, joka oli käytössä noin 1902–13. Louhittu kivi kuljetettiin rataa myöten lastauslaiturille, jonka päässä oli ”nostoraana”.

Lisäksi alueella on muita alakohteita, mm. hiilimiilu ja kivityömiesten asunto. Ks. alakohteet.

Alakohteet

Hailniemen vankileirialue

Tyyppi: raaka-aineen hankintapaikat, louhokset

Ajoitus: moderni

Koordinaatit ETRS-TM35FIN P: 6710275 I: 540055

Kuvaus: Hailniemen vankileirialue on noin 4 hehtaarin kokoinen alue Hailniemen keskellä kulkevan tien eteläpuolella. Alueen keskellä on sileään kallioon hakattuina kolme aurinkokelloa, joiden lähellä on kaksi halkaisijaltaan noin 10 cm:n kokoista poranreikää. Poranreikien on arveltu olevan piiskaustolppien paikkoja (Raunio 1965). Vankileirin lähistöllä on rakennusten pohjia ja ainakin 28 pientä kivikarsinaa (työläisten asuntojen pohjia?). Alueella on myös kaivantoja, jotka saattavat olla vanhojen puolustusvarustusten jäännöksiä. Kiveä on leiriä ympäröivistä kallioista irrotettu lähes yksinomaan vakokiilamenetelmällä, mutta joitakin paksun poran jälkiä on havaittavissa. Irrotettu kivi on ilmeisesti kuljetettu ns. Pitkänristanassa olleen lastauslaiturin kautta. Vankityömaa on toiminut ainakin koko 1700-luvun (Raunio 1965). Hailniemen pohjoispuolella olevalla pienellä Katajaluodolla on perimätiedon mukaan ollut ”venäläisten hautausmaa”. Vuoden 2008 (Teemu Mökkönen & työryhmä) inventointiraportissa on alueelta tehty karttapiirros, jossa näkyy em. rakenteita.

Hiilimiilu

Tyyppi: työ- ja valmistuspaikat, hiilimiilut

Ajoitus: historiallinen

Koordinaatit ETRS-TM35FIN P: 6710065 I: 540615

Kuvaus: Kohde sijaitsee Hailniemessä Kutkuvanlahden eteläpuolella. Paikka on mäntyvaltaista hiekkakangasta. Hiilimiilun halkaisija on noin 6 metriä. Ulkoreunaa kiertää noin metrin levyinen ja 30–40 cm syvä oja. Miilun keskellä on halkaisijaltaan n. 4–4,5 metriä leveä ja ojan pohjalta mitattuna noin 50 cm korkea kumpu.

Itä-Suomen Graniitti Oy:n louhos

Tyyppi: raaka-aineen hankintapaikat, louhokset

Ajoitus: moderni

Koordinaatit ETRS-TM35FIN P: 6709722 I: 540903

Kuvaus: Itä-Suomen Graniitti Oy:n louhos on aivan Hailniemen kaakkoiskärjessä ollut pienehkö louhos, joka oli käytössä noin 1902–13. Louhittu kivi kuljetettiin rataa myöten lastauslaiturille, jonka päässä oli ”nostoraana”.

Kivityömiesten maja

Tyyppi: asuinpaikat, talonpohjat

Koordinaatit ETRS-TM35FIN P: 6710371 I: 540401

Kuvaus: Kohde sijaitsee Hailniemen louhosalueella umpeen ruovikoituneen Kutkuvanlahden pohjoispuolella. Paikalla sijaitsee kahden siirtokivilohkareen väliin tehty kivityömiesten maja. Majan sisäänkäynti on kahden lohkarkeen välissä. Huonetila on muodostunut isomman siirtokivilohkareen viistoa seinää vasten. Rannanpuoleinen seinä on tehty kylmämuuraamalla louhituista laakakivistä ja lohkarkeista. Seinä on ajan saatossa sortunut sisään. Sisätilan koko on ollut noin 2 x 2 m. Mökkösen inventointiraportissa kohteella on nimi Virolahti Hailiniemi 2.

Majoitusalue

Tyyppi: asuinpaikat, talonpohjat

Ajoitus: historiallinen

Kuvaus: Paikalla on useita kylmämuurattuja majojen pohjia sekä yksi hirsirakennuksen pohja, jonka nurkassa on uuninperustus.

Toropovan vuoren louhokset

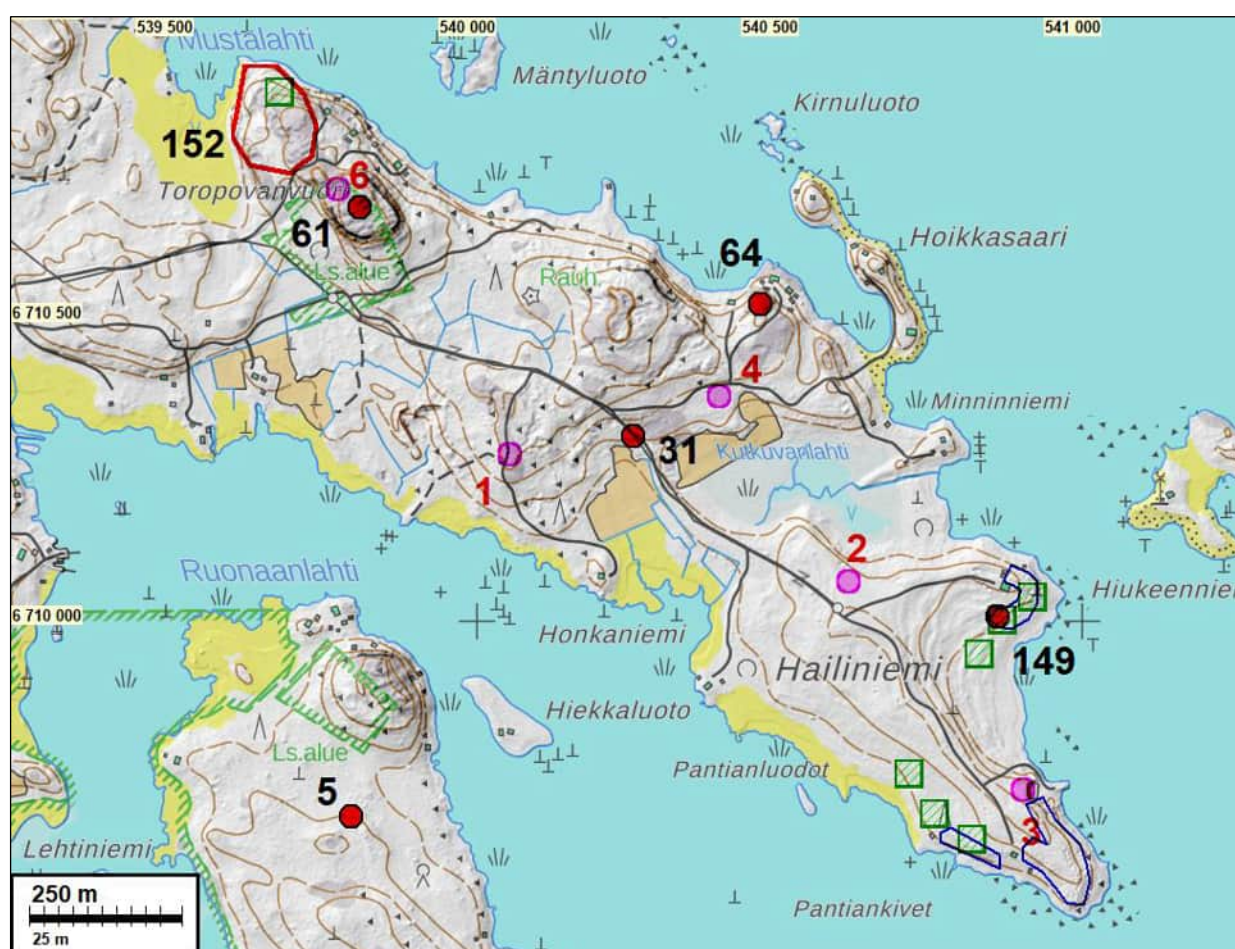
Tyyppi: raaka-aineen hankintapaikat, louhokset

Ajoitus: moderni

Koordinaatit ETRS-TM35FIN P: 6710713 I: 539771

Kuvaus: Toropovan vuoren louhokset ovat levittäytyneet Hailniemen luoteiskulmassa olevan kalliokouhouman rinteille. Louhoksilla on käytetty etupäässä vakokiilamenetelmää, ja ne ovat olleet ilmeisesti Hailniemen vankileirin käytössä vielä 1800-luvun jälkipuoliskolla (Raunio 1965). Vuoren itäpuolella olevalta laakealta kalliolta on myös laajalta alalta irrotettu pintakiveä paikoin jopa 2–3 metrin paksuudelta. Vakokiilauksen jälkien lisäksi havaittavissa on jonkin verran ohuen poran jälkiä. Pohjoisrannalla on ainakin yhden lastauslaiturin ja kivikarsinan rauniot.

Bakhia et.al. 2023: Kohdetta ei tarkastettu inventoinnissa. Kyseessä on pistekohde, jolla ei ole olemassa olevaa muinaisjäännösrajausta.

Muinaisjäännöksen koordinaattipiste on merkitty punaisella ympyrällä (31). Sen alakohteet on merkitty vaaleanpunaisin ympyröin ja punaisin numeroin. Numerot vastaavat alakohteiden järjestystä. Alakohteelle 5 Majoitusalue ei ole annettu koordinaatteja. Uudet suunnitellut rakennuspaikat on merkitty kartalle vihreillä neliöillä. Kartalla lisäksi kohteiden 5, 61, 64 ja 149 koordinaattipisteet punaisilla ympyröillä ja mustin numeroin sekä kohteen 152 aluerajaus punaisella ja kohteen 149 kolmiosainen rajaus sinisellä.

32 VIROLAHTI TUUHOLMA

Mj-tunnus: 1000011146

Status: kiinteä muinaisjäännös (sm)

Ajoitus: historiallinen

Laji: kivrakenteet: latomukset

Koordin: N 6708079 E 541313 Z 30

Tutkijat: Enqvist & Mönkkönen 2007 inventointi, Bakhia et.al. 2023 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Virolahden kirkosta 3,6 km itään.

Huomiot: *Muinaisjäännösrekisteri:* Lähes Tuuholman saaren keskellä, kallion korkeimmalla kohdalla on kaksi vierekkäistä, röykkiömäistä kiveystä. Latomukset on kasattu noin 50–80 cm halkaisijaltaan olevista kivistä ja ne ovat kooltaan noin 4 x 8 metriä ja korkeudeltaan noin 0,5 metriä. Toisen ”röykkiön” kivien keskellä on kallioon kiinnitettyjä metallianturoita. Kivirakenteista noin 25 metriä länteen on kalliossa kiinni 5 rautapulttia, joista keskimmaisessä on toisella puolella luku 88 ja toisella puolella (vuosiluku?) 1914. Latomusten ja rautapulttien kohdalta on hyvä näkyvyys pitkälle etelään, saaren rannassa olevaa puustoa on myös jossain vaiheessa karsittu kyseiseltä linjalta. Metsän silhuetissa on havaittavissa edelleen pieni aukko kohteelta etelään päin katsottaessa.

Kivirakenteet saattavat olla venäläisen näköviestitysaseman jäännöksiä. Viestitysjärjestelmä muodostui korkeille paikoille pystytetyistä rakennelmista, joihin vedettiin viestityskoodin mukaan joko koko- tai puolipyöreitä kuvioita. Näköviestitysasemat ovat olleet toiminnassa ainakin vielä 1800-luvun puolivälissä. (Raunio 1971:152–155.)

Soisalo & Bakhia 2023: Kohde muinaisjäännösrekisterin kuvailujen mukainen.

Kartalla kohteiden 32 Virolahti Tuuholma ja 33 Virolahti Tuuholman Louhos rajaukset punaisella.

Kohde kuvattuna luoteeseen.

33 VIROLAHTI TUUHOLMAN LOUHOS

Mj-tunnus: 1000010962

Status: kiinteä muinaisjäännös (sm)

Ajoitus: historiallinen

Laji: aineksenotto: louhokset

Koordin: N 6708266 E 541347

Tutkijat: Enqvist & Mönkkönen 2007 tarkastus, Bakhia et.al. 2023 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Virolahden kirkosta 3,6 km itään.

Huomiot: *Muinaisjäännösrekisteri:* Virolahden kaakkoisosassa, rajavyöhykkeellä sijaitsevan Tuuholman saaren koillisrannalla on pieni louhos, joka on ollut käytössä vain pari vuotta, ilmeisesti 1820-luvulla (Raunio 1965). Kiveä on louhittu sekä vakokiilamennetelmällä että poraamalla. Vanhan perimätiedon mukaan Tuuholman kalliosta louhitettiin kaksi suurta kivilohkareta, jotka oli tarkoitettu Kazanin tuomiokirkon edustalle pystytettäväksi apostolien Pietari ja Paavali patsaiksi. Kivet raakahakattiin saarella valmiiksi. Pietari saatiin Pietariin asti, mutta Paavali putosi lastattaessa laiturilta veteen. Vuonna 1911 keisari Nikolain viettäessä kesää Tuuholman saarella patsas nostettiin ylös (kaula tosin katkesi) ja kuljetettiin Pietariin.

Soisalo & Bakhia 2023: Kohteen sijaintia tarkennettu.

Sijaintikartta kohteen [32 Virolahti Tuuholma](#) kuvauksessa.

Louhittuja kiviä kuvattuna luoteeseen.

35 VIROLAHTI SIIKASAARENKALLIO 1

Mj-tunnus: 1000011013

Status: kiinteä muinaisjäännös (sm)

Ajoitus: varhaismetallikautinen

Laji: hautaus: hautaröykkiöt

Koordin: N 6704534 E 532912 Z 20

Tutkijat: Enqvist & Kunnas 2007 inventointi, Bakhia et.al. 2023 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Virolahden kirkosta 6,2 km lounaaseen.

Huomiot: *Muinaisjäännösrekisteri:* Kohde sijaitsee Siikasaari –nimisen niemen keskellä, Lapurinsalmen rantaan johtavan tien itäpuolella. Paikalla on kalliopohjalle parista kymmenestä, 20–50 cm halkaisijaltaan kokoisesta kivistä kasattu pieni, maansekainen röykkiö/röykkiöpohja. Röykkiö on halkaisijaltaan noin 3,5 metriä ja muodoltaan pyöreähkö. Röykkiön keskeltä t-piikillä kairattaessa havaittiin noensekaista ruskeaa hiekkaa. Kalliolla ja röykkiön päällä kasvaa heinää, käppyrämäntyä, jäkälää ja sammalta. Röykkiön päällä kulkee koillinen-lounas-suuntainen sähkölinja. Kohteesta 500 metriä etelään sijaitsee samassa yhteydessä löydetty Siikasaarenkallio 2 röykkiökohde.

Bakhia et.al. 2023: Kohdetta ei tarkastettu v. 2023 inventoinnin yhteydessä. Kyseessä on pistekohde, jolla ei ole olemassa olevaa muinaisjäännösrajausta.

Muinaisjäännöksen koordinaattipiste on ympäröity punaisella.

38 VIROLAHTI HÄMEENKYLÄ YRJÄNÄNRANTA

Mj-tunnus: 1000011020

Status: kiinteä muinaisjäännös (sm)

Ajoitus: historiallinen

Laji: asuinpaikka: kylänpaikat

Koordin: N 6715761 E 542221

Tutkijat: Johanna Enqvist 2007 inventointi, Esa Mikkola 2018 arkistotutkimus

Sijainti: Paikka sijaitsee Virolahden kirkosta 8,7 km koilliseen.

Huomiot: *Muinaisjäännösrekisteri:* Hämeenkylässä talot ovat sijainneet Rautalanselän itäranalla, Vaalimaanjoesta noin 2 km länteen. Hämeenkylä ja läheinen Hellä luettiin 1540-luvulla Vaalimaan nautakuntaan. 1550-luvulla kylien yhteiseksi taloluvuksi on merkitty 7. Vuoden 1571 hopeaveroluettelossa Hämeenkylässä on kaksi taloa. 1500-luvulla kylässä asuivat mm. Iitiä (tai Liikiä), Tuufva ja Virolainen -nimiset isännät. (Kaukiainen 1970:86,95.)

Maisema on säilyttänyt vanhakantaisen luonteensa, kylän asutus sijaitsee edelleen peltojen ympäröimillä kumpareilla. Hämeenkylässä vanhalla tonttimaalla sijaitsee nykyisin maatilojen asuin- ja talousrakennuksia; osin se on rakentamaton. Alueella on todennäköisesti säilynyt myös aikaisempien asutusvaiheiden jäännöksiä.

Vuoden 1830-jälkeen autioitunut tonttimaa.

Mikkola 2018: Aluerajauksen muutos perustuu vuoden 1830 isojakokartan tonttien sijainnin tulkintaan.

Enqvist 2007: Kohde paikannettu mahdollisesti virheellisesti maastossa

Bakhia et.al. 2023: Kohdetta ei tarkastettu v. 2023 inventoinnin yhteydessä.

Muinaisjäännös on rajattu punaisella, tutkimusalueen raja vihreällä.

39 VIROLAHTI LAPURI 6

Mj-tunnus: 1000011149

Status: kiinteä muinaisjäännös (sm)

Ajoitus: historiallinen

Laji: kulku: kummelit

Koordin: N 6704047 E 531723 Z 5

Tutkijat: Lapuri-projekti/HY 1992 inventointi, Enqvist & Mönkkönen 2007 tarkastus, Bakhia et.al. 2023 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Virolahden kirkosta 7,4 km lounaaseen.

Huomiot: *Muinaisjäännösrekisteri:* Lapurin saaren pohjoisosassa avokalliolla on noin 2,5 metriä halkaisijaltaan ja 0,4 metriä korkea 30–50 cm kokoisista kivistä ladottu röykkiö, joka on osin rauennut. Latomuksen länsiosassa on yksi isompi laakakivi. Kyseessä on mitä ilmeisimmin merimerkki eli kummeli, joka näkyy länteen väylälle.

Soisalo & Bakhia 2023. Ei muutosta vuoden 2007 tarkastukseen. Kyseessä on pistekohde, jolla ei ole olemassa olevaa muinaisjäännösrajausta.

Kartalle on merkitty punaisella ympyrällä kohteiden 14, 39, 40, 42, 45, 49, 79, 86 ja 125 koordinaattipisteet.

Vasemmalla kohde kuvattuna luoteeseen. Oikealla kohde kuvattuna kaakkoon.

40 VIROLAHTI LAPURI 4

Mj-tunnus: 1000011147

Status: kiinteä muinaisjäännös (sm)

Ajoitus: historiallinen

Laji: kivirakenteet: ryssänuunit

Koordin: N 6703853 E 532222 Z 2,5

Tutkijat: Enqvist & Mönkkönen 2007 inventointi, Bakhia et.al. 2023 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Virolahden kirkosta 7,1 km lounaaseen.

Huomiot: *Muinaisjäännösrekisteri:* Lapurin saaren keskiosassa, pienen suojaisan poukaman pohjoisrannalla on kallioseinämän juurella kivi-uuni eli ns. ryssänuuni. Uunin pohja

ja takaseinä on muodostettu laakakivistä. Romahtaneen uunin koko on noin 1,5 m x 1,5 metriä ja sen suuaukko avautuu etelään, rantaa kohti.

Soisalo & Bakhia 2023: Kohteen todettiin olevan samassa kunnossa kuin v. 2007 inventoinnin kuvailussa. Ryssäuunin eteläpuolella oleva ranta on todennäköisesti toiminut rantautumispaikkana. Kyseessä on pistekohde, jolla ei ole olemassa olevaa muinaisjäännösrajausta.

Sijaintikartta kohteen [39 Virolahti Lapuri 6](#) kuvauksessa.

Vasemmalla kohde ympäristöineen kuvattuna itään. Oikealla kohde kuvattuna kaakkoon.

41 VIROLAHTI ALA-PIHLAJA (NEDERPIJHLA BY) HAILILA

Mj-tunnus: 1000011360

Status: kiinteä muinaisjäännös (sm)

Ajoitus: historiallinen

Laji: asuinpaikka: kyläpaikat

Koordin: N 6709616 E 532978

Tutkijat: Teemu Mökkönen 2005 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Virolahden kirkosta 5,0 km länteen.

Huomiot: *Muinaisjäännösrekisteri:* Ala-Pihlajan kylän talot ovat sijainneet Porolahden pohjois- ja länsirannalla, molemmin puolin Pihlajanjokea. Alapihlaja mainitaan Pijhilaby –nimisenä vuoden 1544 savuluettelossa. Kylässä oli tuolloin kuusi taloa. 1500-luvulla kylässä asuivat mm. Kimoinen, Kaukiain ja Haili –nimiset isännät. (Kaukiainen 1970:87,101).

Virolahden ensimmäinen keskus v. 1336 peräisin olevassa asiakirjassa mainittu ci-vitas on historiallisen lähdeaineiston perusteella sijoitettu Ala-Pihlajan ja Haililan kylä-alueelle. On oletettu, että Virolahdella sijainnut Munkkiniemi –niminen kartano olisi toiminut myös Viipurin linnaläänin hallintokartanona 1300-luvulla. Munkkiniemen kartano on ilmeisesti käsittänyt Hailin ja Ala-Pihlajan kylässä sijainneen

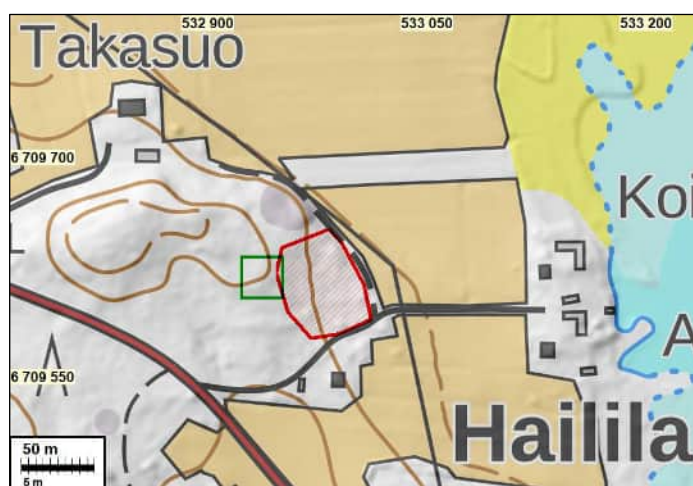
Kimosen tilan. Koivuniemen kylä on saattanut myös kuulua samaan kokonaisuuteen. (Kaukiainen 1970:63–64; Suhonen 2006:4,6–8).

Maisema on säilyttänyt vanhakantaisen luonteensa, kylän asutus sijaitsee edelleen peltojen ympäröimillä kumpareilla. Ala-Pihlajan kylän vanhoilla tonttimilla sijaitsee nykyisin mautilojen asuin- ja talousrakennuksia; osin ne ovat rakentamattomia. Alueella on todennäköisesti säilynyt myös aikaisempien asutusvaiheiden jäännöksiä.

Kyläpaikan länsipuolella olevalta Kantaniitty -nimiseltä peltoalueelta on löytynyt todennäköisesti 1700–1800-luvuille ajoittuvaa punasavikeramiikkaa sekä kuonaa.

Mökkönen 2005: Löydöt KM 2007130:67. Kylätontin eteläpuolella olevasta pellostä löytyi mahdollisesti 1500-luvulle ajoittuva pala punasavikeramiikkaa. Kohde on 2007–2008 inventointien tutkimusraportissa nimellä Hailila.

Sepänmaa 2023: Kylätontti on Museoviraston rajaama muinaisjäänös. Heti sen länsipuolelle on merkitty uusi rakennuspaikka. Tonttia ja uutta rakennuspaikkaa ei tarkastettu vuoden 2023 inventoinnin yhteydessä.

Muinaisjäänös on rajattu punaisella, uusi rakennuspaikka rajattu tummanvihreällä neliöllä.

42 VIROLAHTI LAPURI 5

Mj-tunnus: 1000011148

Status: kiinteä muinaisjäänös (sm)

Ajoitus: historiallinen

Laji: kivirakenteet: ryssänuunit

Koordin: N 6703872 E 532170 Z 2,5

Tutkijat: Lapuri-projekti/HY 1992 inventointi, Enqvist & Mönkkönen 2007 tarkastus, Bakhia et.al. 2023 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Virolahden kirkosta 7,2 km lounaaseen.

Huomiot: *Muinaisjäänösrekisteri:* Lapurin saaren keskiosassa, pienen suojaisan poukaman pohjoisrannalla on kallioseinämän kylkeen rakennettu kivi-uuni eli ns. ryssänuuni.

Osa kivistä on lohkottuja/lohjonneita ja nokeentuneita. Romahtaneen uunin koko on noin 1,5 m x 4,5 metriä ja sen suuaukko avautuu etelään, rantaa kohti.

Soisalo & Bakhia 2023: Kohde tarkastettu maastossa. Kaksi vierekkäistä ryssänuunia, joista toinen hyvin sammaloitunut.

Sijaintikartta kohteen [39 Virolahti Lapuri 6](#) kuvauksessa.

Kuvissa kohde kuvattuna kaakkoon.

43 VIROLAHTI HAKIAVANNIEMEN LOUHOKSET

Mj-tunnus: 1000010783
Status: kiinteä muinaisjäänös (sm)
Ajoitus: historiallinen
Laji: aineksenotto: louhokset

Koordin: N 6713123 E 542549

Tutkijat: (ei mainittu Muinaisjäänösrekisterissä)

Sijainti: Paikka sijaitsee Virolahden kirkosta 6,8 km koilliseen.

Huomiot: *Muinaisjäänösrekisteri:* Virolahden kirkonkylältä etelään avautuvaan Rautalanlahteen pistävällä Hakiavanniemellä on useita pienehköjä louhoksia. Niemeä voidaan pitää yhtenäisenä louhosalueena sen kapeimmalta kohdalta länteen olevalta noin 5 ha:n alalta. Louhinnan niemellä on todennäköisesti aloittanut Juho Tavast 1850-luvun loppupuolella, ja paikkakuntalaiset (mm. Martti Kyckling, Anton ja Taneli Ahola) jatkoivat louhintaa vuoteen 1917 asti. Hakiavanniemen kivi oli suhteellisen huonolaatuista ja helposti rapautuvaa. Sitä käytettiin pääasiassa kiilakivenä mm. Kronstedtin telakalla. Lastauslaitureita oli niemen pohjoisrannalla kuusi ja etelärannalla ainakin neljä.

Sepänmaa 2023: Paikkaa ei tarkastettu v. 2023 inventoinnin yhteydessä. Kyseessä on pistekohde, jolla ei ole olemassa olevaa muinaisjäänösrajausta.

Muinaisjäännöksen koordinaattipiste on merkitty kartalle punaisella ympyrällä.

44 VIROLAHTI KORPISAAREN LOUHOKSET

Mj-tunnus: 1000010784

Status: kiinteä muinaisjäännös (sm)

Ajoitus: historiallinen

Laji: aineksenotto: louhokset

Koordin: N 6715322 E 541346

Tutkijat: J Enqvist & R Mönkkönen 2007 inventointi, Riikka Tevali, ARK-sukell 2018 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Virolahden kirkosta 7,9 km koilliseen.

Huomiot: *Muinaisjäännösrekisteri:* Virolahden kirkonkylän edustalla oleva Korpisaari on kauttaaltaan louhosalueiden rikkoma. Saaren lukuisista louhospaikoista vanhimmat ovat todennäköisesti 1700-luvun alkupuolelta (Raunio 1965). Vuonna 1855 Englannin laivasto upotti 30 parkkaa Korpisaaren pohjoispuolella. 1900-luvun alussa Martti Kyckling louhi saaren pohjoispäätä. Osa kivistä hakattiin ”puhtaaksi”, osa kuljetettiin kii-lakiveksi Kronstadtin telakalle. Myös Santeri Louhisto on lyhyen aikaa ottanut sepeliä saaresta.

Louhosalueita on kaikkialla saaren rannoilla. Pohjoispäätä lukuun ottamatta kiveä on louhittu lähes yksinomaan vakokiilamenetelmällä. Erityisesti saaren lounaispään louhokset ovat näyttäviä, lohkontujen kallioseinämiä ollessa yli 10 metriä korkeita. Saarella on myös ollut useita rakennuksia, joiden pohjia on edelleen näkyvissä. Perimätiedon mukaan saarella on venäläisten vankikasarmien lisäksi ollut myös kirkko. Merkkejä vankikasarmeista tai kirkosta ei kuitenkaan ole löydetty. Myöhemmin Korpisaarella oli Hämeenkylässä työskenneiden asuntoja.

Saaren länsi- ja lounaisrannoilla sijaitsee veden alla louhoksiin liittyvien lastauslaitureiden jäänteitä. Niitä on todennäköisesti myös muilla rannoilla ruovikoiden peitossa.

Alakohteet

Laiturin kiviperustus 1

Tyyppi: kulkuväylät, laiturit

Ajoitus: historiallinen, 1800-luku

Koordinaatit ETRS-TM35FIN P: 6714856 I: 541399

Kuvaus: Louhostoimintaan liittyvän laiturin kivinen perustus sijaitsee Korpisaaren lounaisosassa, saaren yhtenäisimmän ja korkeimman louhosalueen edustalla. Rannassa sijaitseva kymmeniä metrejä pitkä laiturin luiska on edelleen selkeästi näkyvissä. Kiviperustus sijaitsee noin kahden metrin syvyydessä veden alla ja on kooltaan noin 15 m x 12 m. Kivien lastaamista varten tuli louhosten lähelle rantaan rakentaa vankat laiturit. Matalan veden takia laitureista jouduttiin usein rakentamaan hyvin pitkiä, erityisesti kun saarista siirryttiin louhimaan mantereen puolelle. Tällaisia tehtiin ympäri Rautalanselän rantoja Virolahdella ja osa niistä on edelleen nähtävissä karttapalveluissa, esimerkiksi Google Earth ilmakuvissa. Laiturit oli rakennettu puusta ja tuettu kivilouheella. Ne olivat kaksiosaisia. Rantalaiturin päässä välimatkan takana sijaitsi pienempi tukilaituri, joiden väliin on kiinnitetty kuljetusalus. Kohde on tämä tukilaituri. Tätä ulompaa rakennetta käytettiin alustana käymäkeloille, joilla raskaat kivet vedettiin alukseen, mutta yhtä hyvin suorakulmaiset kivilatomukset toimivat tukipisteinä, joihin kiviproomut kiinnittyivät ulkolaidaltaan lastauksen ajaksi. Näin kivipaasien suuri paino, joka hetkellisesti lastauksen aikana makasi kokonaisuudessaan proomun lastauksen puoleisella kyljellä, ei kaatanut koko alusta, vaan latomus saattoi toimia myös vastapainona. Tiedot laiturin sijainnista perustuvat viistokaiutukseen (Riikka Tevali ja ARK-Sukellus 2018).

Laiturin kiviperustus 2

Tyyppi: kulkuväylät, laiturit

Ajoitus: historiallinen, 1800-luku

Koordinaatit ETRS-TM35FIN P: 6714923 I: 541346

Kuvaus: Louhostoimintaan liittyvän laiturin kivinen perustus sijaitsee Korpisaaren länsirannalla, saaren yhtenäisimmän louhosalueen edustalla. Rannassa sijaitseva laiturin luiska on edelleen selkeästi näkyvissä. Kiviperustus sijaitsee noin kahden metrin syvyydessä veden alla ja on kooltaan noin 12 m x 9 m. Kivien lastaamista varten tuli louhosten lähelle rantaan rakentaa vankat laiturit. Matalan veden takia laitureista jouduttiin usein rakentamaan hyvin pitkiä, erityisesti kun saarista siirryttiin louhimaan mantereen puolelle. Tällaisia tehtiin ympäri Rautalanselän rantoja Virolahdella ja osa niistä on edelleen nähtävissä karttapalveluissa, esimerkiksi Google Earth ilmakuvissa. Laiturit oli rakennettu puusta ja tuettu kivilouheella. Ne olivat kaksiosaisia. Rantalaiturin päässä välimatkan takana sijaitsi pienempi tukilaituri, joiden väliin on kiinnitetty kuljetusalus. Kohde on tämä tukilaituri. Tätä ulompaa rakennetta käytettiin alustana käymäkeloille, joilla raskaat kivet vedettiin alukseen, mutta yhtä hyvin suorakulmaiset kivilatomukset toimivat tukipisteinä, joihin kiviproomut kiinnittyivät ulkolaidaltaan lastauksen ajaksi. Näin kivipaasien suuri paino, joka hetkellisesti lastauksen aikana makasi kokonaisuudessaan proomun lastauksen puoleisella kyljellä, ei kaatanut koko alusta, vaan latomus saattoi toimia myös vastapainona. Tiedot laiturin sijainnista perustuvat viistokaiutukseen (Riikka Tevali ja ARK-Sukellus 2018).

Laiturin kiviperustus 3

Tyyppi: kulkuväylät, laiturit

Ajoitus: historiallinen, 1800-luku

Koordinaatit ETRS-TM35FIN P: 6715049 I: 541233

Kuvaus: Louhostoimintaan liittyvän laiturin kivinen perustus sijaitsee Korpisaaren länsirannalla, saaren yhtenäisimmän louhosalueen edustalla. Rannassa sijaitseva laiturin luiska on edelleen näkyvissä. Kiviperustus sijaitsee noin kahden metrin syvyydessä ja on kooltaan noin 14 m x 9 m. Kivien lastaamista varten tuli louhosten

lähelle rantaan rakentaa vankat laiturit. Matalan veden takia laitureista jouduttiin usein rakentamaan hyvin pitkiä, erityisesti kun saarista siirryttiin louhimaan mantereen puolelle. Tällaisia tehtiin ympäri Rautalanselän rantoja Virolahdella ja osa niistä on edelleen nähtävissä karttapalveluissa, esimerkiksi Google Earth ilmakuissa. Laiturit oli rakennettu puusta ja tuettu kivilouheella. Ne olivat kaksiosaisia. Rantalaiturin päässä välimatkan takana sijaitsi pienempi tukilaituri, joiden väliin on kiinnitetty kuljetusalus. Kohde on tämä tukilaituri. Tätä ulompaa rakennetta käytettiin alustana käymäkeloille, joilla raskaat kivet vedettiin alukseen, mutta yhtä hyvin suorakulmaiset kivilatomukset toimivat tukipisteinä, joihin kiviproomut kiinnittyivät ulkolaidaltaan lastauksen ajaksi. Näin kivipaasien suuri paino, joka hetkellisesti lastauksen aikana makasi kokonaisuudessaan proomun lastauksen puoleisella kyljellä, ei kaatanut koko alusta, vaan latomus saattoi toimia myös vastapainona. Tiedot laiturin sijainnista perustuvat viistokaiutukseen (Riikka Tevali ja ARK-Sukellus 2018).

Laiturin kiviperustus 4

Tyyppi: kulkuväylät, laiturit

Ajoitus: historiallinen, 1800-luku

Koordinaatit ETRS-TM35FIN P: 6715088 I: 541207

Kuvaus: Louhostoimintaan liittyvän laiturin kivinen perustus sijaitsee Korpisaaren länsirannalla, saaren yhtenäisimmän louhosalueen edustalla. Rannassa sijaitseva laiturin luiska on edelleen selkeästi näkyvissä. Kiviperustus sijaitsee noin puolentoista metrin syvyydessä veden alla ja on kooltaan noin 12 m x 9 m. Kivien lastaamista varten tuli louhosten lähelle rantaan rakentaa vankat laiturit. Matalan veden takia laitureista jouduttiin usein rakentamaan hyvin pitkiä, erityisesti kun saarista siirryttiin louhimaan mantereen puolelle. Tällaisia tehtiin ympäri Rautalanselän rantoja Virolahdella ja osa niistä on edelleen nähtävissä karttapalveluissa, esimerkiksi Google Earth ilmakuissa. Laiturit oli rakennettu puusta ja tuettu kivilouheella. Ne olivat kaksiosaisia. Rantalaiturin päässä välimatkan takana sijaitsi pienempi tukilaituri, joiden väliin on kiinnitetty kuljetusalus. Kohde on tämä tukilaituri. Tätä ulompaa rakennetta käytettiin alustana käymäkeloille, joilla raskaat kivet vedettiin alukseen, mutta yhtä hyvin suorakulmaiset kivilatomukset toimivat tukipisteinä, joihin kiviproomut kiinnittyivät ulkolaidaltaan lastauksen ajaksi. Näin kivipaasien suuri paino, joka hetkellisesti lastauksen aikana makasi kokonaisuudessaan proomun lastauksen puoleisella kyljellä, ei kaatanut koko alusta, vaan latomus saattoi toimia myös vastapainona. Tiedot laiturin sijainnista perustuvat viistokaiutukseen (Riikka Tevali ja ARK-Sukellus 2018).

Laiturin kiviperustus 5

Tyyppi: kulkuväylät, laiturit

Ajoitus: historiallinen, 1800-luku

Koordinaatit ETRS-TM35FIN P: 6715496 I: 540930

Kuvaus: Louhostoimintaan liittyvän laiturin kivinen perustus sijaitsee Korpisaaren luoteisella rannalla, saaren yhtenäisimmän louhosalueen edustalla. Kiviperustus sijaitsee noin puolentoista metrin syvyydessä veden alla ja on kooltaan noin 14 m x 8 m. Laiturin luiska on edelleen selkeästi näkyvissä Korpisaaren rannassa. Aikaisempien inventointien perusteella on oletettu tällä alueella sijaitsevan Korpisaaren vanhimmat louhokset. Kivien lastaamista varten tuli louhosten lähelle rantaan rakentaa vankat laiturit. Matalan veden takia laitureista jouduttiin usein rakentamaan hyvin pitkiä, erityisesti kun saarista siirryttiin louhimaan mantereen puolelle. Tällaisia tehtiin ympäri Rautalanselän rantoja Virolahdella ja osa niistä on edelleen nähtävissä karttapalveluissa, esimerkiksi Google Earth ilmakuissa. Laiturit oli rakennettu puusta ja tuettu kivilouheella. Ne olivat kaksiosaisia. Rantalaiturin päässä välimatkan

takana sijaitsi pienempi tukilaituri, joiden väliin on kiinnitetty kuljetusalus. Kohde on tämä tukilaituri. Tätä ulompaa rakennetta käytettiin alustana käymäkeloille, joilla raskaat kivet vedettiin alukseen, mutta yhtä hyvin suorakulmaiset kivilatomukset toimivat tukipisteinä, joihin kiviproomut kiinnittyivät ulkolaidaltaan lastauksen ajaksi. Näin kivipaasien suuri paino, joka hetkellisesti lastauksen aikana makasi kokonaisuudessaan proomun lastauksen puoleisella kyljellä, ei kaatanut koko alusta, vaan latomus saattoi toimia myös vastapainona. Tiedot laiturin sijainnista perustuvat viistokaiutukseen (Riikka Tevali ja ARK-Sukellus 2018).

Laiturin kiviperustus 6

Tyyppi: kulkuväylät, laiturit

Ajoitus: historiallinen, 1800-luku

Koordinaatit ETRS-TM35FIN P: 6714993 I: 541271

Kuvaus: Louhostoimintaan liittyvän laiturin kivinen perustus sijaitsee Korpisaaren länsirannalla, saaren yhtenäisimmän ja korkeimman louhosalueen edustalla. Rannassa ei ole enää jälkiä laituriin viittaavasta rakenteesta, joka saattaa viitata kohteen korkeampaan ikään. Kiviperustus sijaitsee noin kahden metrin syvyydessä ja on kooltaan noin 8 m x 4 m. Kivien lastaamista varten tuli louhosten lähelle rantaan rakentaa vankat laiturit. Matalan veden takia laitureista jouduttiin usein rakentamaan hyvin pitkiä, erityisesti kun saarista siirryttiin louhimaan mantereeseen puolelle. Tällaisia tehtiin ympäri Rautalanselän rantoja Virolahdella ja osa niistä on edelleen nähtävissä karttapalveluissa, esimerkiksi Google Earth ilmakuviissa. Laiturit oli rakennettu puusta ja tuettu kivilouheella. Ne olivat kaksiosaisia. Rantalaiturin päässä välimatkan takana sijaitsi pienempi tukilaituri, joiden väliin on kiinnitetty kuljetusalus. Kohde on tämä tukilaituri. Tätä ulompaa rakennetta käytettiin alustana käymäkeloille, joilla raskaat kivet vedettiin alukseen, mutta yhtä hyvin suorakulmaiset kivilatomukset toimivat tukipisteinä, joihin kiviproomut kiinnittyivät ulkolaidaltaan lastauksen ajaksi. Näin kivipaasien suuri paino, joka hetkellisesti lastauksen aikana makasi kokonaisuudessaan proomun lastauksen puoleisella kyljellä, ei kaatanut koko alusta, vaan latomus saattoi toimia myös vastapainona. Tiedot laiturin sijainnista perustuvat viistokaiutukseen (Riikka Tevali ja ARK-Sukellus 2018).

Laiturin kiviperustus 7

Tyyppi: kulkuväylät, laiturit

Ajoitus: historiallinen, 1800-luku

Koordinaatit ETRS-TM35FIN P: 6714951 I: 541775

Kuvaus: Louhostoimintaan liittyvän laiturin kivinen perustus sijaitsee Korpisaaren kaakkoisrannalla. Rannassa ei ole enää jälkiä laituriin viittaavasta rakenteesta, joka saattaa viitata kohteen korkeampaan ikään tai ne ovat kadonneet kohteen kohdalla sijaitsevan mökin rakentamisen myötä. Kiviperustus sijaitsee noin kolmen metrin syvyydessä ja on kooltaan noin 6 m x 4,5 m. Kivien lastaamista varten tuli louhosten lähelle rantaan rakentaa vankat laiturit. Matalan veden takia laitureista jouduttiin usein rakentamaan hyvin pitkiä, erityisesti kun saarista siirryttiin louhimaan mantereeseen puolelle. Tällaisia tehtiin ympäri Rautalanselän rantoja Virolahdella ja osa niistä on edelleen nähtävissä karttapalveluissa, esimerkiksi Google Earth ilmakuviissa. Laiturit oli rakennettu puusta ja tuettu kivilouheella. Ne olivat kaksiosaisia. Rantalaiturin päässä välimatkan takana sijaitsi pienempi tukilaituri, joiden väliin on kiinnitetty kuljetusalus. Kohde on tämä tukilaituri. Tätä ulompaa rakennetta käytettiin alustana käymäkeloille, joilla raskaat kivet vedettiin alukseen, mutta yhtä hyvin suorakulmaiset kivilatomukset toimivat tukipisteinä, joihin kiviproomut kiinnittyivät ulkolaidaltaan lastauksen ajaksi. Näin kivipaasien suuri paino, joka hetkellisesti lastauksen aikana makasi kokonaisuudessaan proomun lastauksen puoleisella kyljellä, ei kaatanut

koko alusta, vaan latomus saattoi toimia myös vastapainona. Tiedot laiturin sijainnista perustuvat viistokaiutukseen (Riikka Tevali ja ARK-Sukellus 2018)

Puuperustukset 1

Tyyppi: kulkuväylät, laiturit

Ajoitus: historiallinen, 1800-luku

Koordinaatit ETRS-TM35FIN P: 6714961 I: 541306

Kuvaus: Louhostoimintaan liittyvän laiturin perustuksen puisia osia Korpisaaren länsirannalla, saaren yhtenäisimmän louhosalueen edustalla. Perustukset saattavat liittyä läheiseen Laiturin kiviperustus 6:teen tai olla täysin puusta rakennetun laiturin jäänteitä. Puuperustus sijaitsee noin kahden metrin syvyydessä ja on kooltaan noin 8 m x 4 m. Kivien lastaamista varten tuli louhosten lähelle rantaan rakentaa vankat laiturit. Matalan veden takia laitureista jouduttiin usein rakentamaan hyvin pitkiä, erityisesti kun saarista siirryttiin louhimaan mantereen puolelle. Tällaisia tehtiin ympäri Rautalanselän rantoja Virolahdella ja osa niistä on edelleen nähtävissä karttapalveluissa, esimerkiksi Google Earth ilmakuviissa. Laiturit oli rakennettu puusta ja tuettu kivilouheella. Ne olivat kaksiosaisia. Rantalaiturin päässä välimatkan takana sijaitsi pienempi tukilaituri, joiden väliin on kiinnitetty kuljetusalus. Tätä ulompaa rakennetta käytettiin alustana käymäkeloille, joilla raskaat kivet vedettiin alukseen, mutta yhtä hyvin suorakulmaiset kivilatomukset toimivat tukipisteinä, joihin kiviproomut kiinnittyivät ulkolaidaltaan lastauksen ajaksi. Näin kivipaasien suuri paino, joka hetkellisesti lastauksen aikana makasi kokonaisuudessaan proomun lastauksen puoleisella kyljellä, ei kaatanut koko alusta, vaan latomus saattoi toimia myös vastapainona. Tiedot laiturin sijainnista perustuvat viistokaiutukseen (Riikka Tevali ja ARK-Sukellus 2018).

Puuperustukset 2

Tyyppi: kulkuväylät, laiturit

Ajoitus: historiallinen, 1800-luku

Koordinaatit ETRS-TM35FIN P: 6714976 I: 541296

Kuvaus: Louhostoimintaan liittyvän laiturin puisen perustuksen jäänteitä sijaitsee Korpisaaren länsiosassa, saaren yhtenäisimmän louhosalueen edustalla. Puuperustukset saattavat liittyä läheiseen Kiviperustus 6:teen tai olla täysin itsenäisen puisen laiturerakenteen jäännös. Puuperustus sijaitsee noin kahden metrin syvyydessä ja on kooltaan noin 8 m x 9 m. Kivien lastaamista varten tuli louhosten lähelle rantaan rakentaa vankat laiturit. Matalan veden takia laitureista jouduttiin usein rakentamaan hyvin pitkiä, erityisesti kun saarista siirryttiin louhimaan mantereen puolelle. Tällaisia tehtiin ympäri Rautalanselän rantoja Virolahdella ja osa niistä on edelleen nähtävissä karttapalveluissa, esimerkiksi Google Earth ilmakuviissa. Laiturit oli rakennettu puusta ja tuettu kivilouheella. Ne olivat kaksiosaisia. Rantalaiturin päässä välimatkan takana sijaitsi pienempi tukilaituri, joiden väliin on kiinnitetty kuljetusalus. Tätä ulompaa rakennetta käytettiin alustana käymäkeloille, joilla raskaat kivet vedettiin alukseen, mutta yhtä hyvin suorakulmaiset kivilatomukset toimivat tukipisteinä, joihin kiviproomut kiinnittyivät ulkolaidaltaan lastauksen ajaksi. Näin kivipaasien suuri paino, joka hetkellisesti lastauksen aikana makasi kokonaisuudessaan proomun lastauksen puoleisella kyljellä, ei kaatanut koko alusta, vaan latomus saattoi toimia myös vastapainona. Tiedot laiturin sijainnista perustuvat viistokaiutukseen (Riikka Tevali ja ARK-Sukellus 2018).

Bakhia et.al. 2023: Kohdetta ei tarkastettu v. 2023 inventoinnin yhteydessä. Kyseessä on pistekohde, jolla ei ole olemassa olevaa muinaisjäännösrajausta.

Muinaisjäännöspiste on merkitty kartalle punaisella ympyrällä. Kartalle on merkitty myös kohteen 100 Korpisaari 1 & 2 koordinaattipiste. Alakohteet violetein ympyröin (L= laiturin kiviperustus, P = Puuperustus). Kohteen 100 alakohde vaaleanpunaisella ympyrällä (KS2). Suunniteltu uusi rakennuspaikka vaaleanvihreällä neliöllä.

45 VIROLAHTI LAPURI 1

Mj-tunnus: 1000011043
Status: kiinteä muinaisjäännös (sm)
Ajoitus: rautakautinen
Laji: kivirakenteet: röykkiöt

Koordin: N 6703880 E 531836 Z 5

Tutkijat: Enqvist & Mönkkönen 2007 inventointi, Bakhia et.al. 2023 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Virolahden kirkosta 7,4 km lounaaseen.

Huomiot: *Muinaisjäännösrekisteri:* Kohde sijaitsee Lapurinsaaren luoteisosan etelärannalla, rantaa kohti laskevan kallioharjanteen päällä noin 60 metriä rannasta. Paikalla on osin turpeen peittämä, halkaisijaltaan 20–30 cm luonnonkivistä koottu matala lato-mus, mahdollinen röykkiön pohja. Kivet ovat levinneet noin 10 metrin säteelle ja va-luneet alas rantaa kohti. Kivien alla ja väleissä oleva maa-aines on vahvasti nokista ja väriltään mustaa. Korkeuden puolesta kyseessä voisi olla rautakautinen hauta-röykkiö.

Soisalo & Bakhia 2023: Ei muutosta Muinaisjäännösrekisterin kuvaukseen verratta-essa. Kyseessä on pistekohde, jolla ei ole olemassa olevaa muinaisjäännösrajausta.

Sijaintikartta kohteen [39 Virolahti Lapuri 6](#) kuvauksessa.

Kohde kuvattuna itään.

46 VIROLAHTI VÄHÄ-HARVAJANNIEMI

Mj-tunnus: 935010039

Status: kiinteä muinaisjäännös

Ajoitus: pronssikautinen: rautakautinen

Laji: hautapaikat: hautaröykkiöt

Koordin: N 6703736 E 523391 Z 15

Tutkijat: Taavitsainen 1983 tarkastus, Miettinen 1990 tarkastus, Kykyri 2001 tarkastus, Enqvist & Mönkkönen 2007 tarkastus, Mökkönen 2019 tarkastus, Bakhia et.al. 2023 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Virolahden kirkosta 15,1 km länteen.

Huomiot: *Muinaisjäännösrekisteri:* Vähä-Harvajanniemen vaikuttava hiidenkiuaskalmisto on rakennettu laakean merenkallion, silloisen saaren laelle. Neljä hiidenkiuasta sijaitsee kallioselänteen korkeimmalla kohdalla sen kaakkoispäässä. Kaksi suurinta röykkiötä on kallion huipulla, harvan kiveyksen yhdistäminä. Pohjoisimman röykkiön halkaisija on noin 10 metriä ja eteläisimmän noin 6 metriä. Molempia röykkiöitä on kaiveltu.

Näistä länteen sijaitsee pienempi soikeahko röykkiö, jonka halkaisija on noin 10 metriä. Isosta röykkiöstä lounaaseen sijaitsee alueen pienin röykkiö, jonka halkaisija on noin 3 metriä. Samalla kallioselänteellä on ilmeisesti viidennen, joskin lähestulkoon tuhoutuneen röykkiön jäännökset (halkaisija ollut ehkä 3 metriä). Röykkiö on hiukan alempana kuin muut, 10–15 metrin korkeudella.

Alakohteet

röykkiö

Tyyppi: hautapaikat, hautaröykkiöt

Koordinaatit ETRS-TM35FIN P: 6703756 I: 523392

Kuvaus: Kallion laen iso röykkiö, läntinen

röykkiö

Tyyppi: hautapaikat, hautaröykkiöt

Koordinaatit ETRS-TM35FIN P: 6703744 I: 523394

Kuvaus: Kallion laen toinen iso röykkiö, itäinen.

röykkiö

Tyyppi: hautapaikat, hautaröykkiöt

Koordinaatit ETRS-TM35FIN P: 6703730 I: 523389

Kuvaus: Pienempi pyöreä röykkiö matalammalla korkeustasolla.

suorakiteen muotoinen röykkiö

Tyyppi: hautapaikat, hautaröykkiöt

Koordinaatit ETRS-TM35FIN P: 6703759 I: 523361

Kuvaus: Suorakiteen muotoinen röykkiö (3x5 m) alemmalla korkeustasolla.

Taavitsainen 1983: Hiidenkiuasryhmä löytyi 1978 Kymenlaakson rakennuskulttuurin inventoinnin yhteydessä.

Kykyri 2001: Marita Kykyri löysi valokuvaustarkoituksessa tehdyn käynnin (6.9.2001) yhteydessä viidennen, ilmeisesti tuhoutuneen röykkiön jäännökset.

Mökkönen 2019: Tarkastin kohteen toukokuussa 2019. Röykkiöiden sijainti mitattiin GPS-laitteella, tarkkuus ± 3 m. Laella sijaitsevien isojen röykkiöiden välin voi nähdä joko harvempaa kiveyksenä (kuten aiemmissa dokumenteissa), tai siten, että isompien röykkiöiden välissä on yksi pienempi kiinnikasvanut röykkiö. Kohde oli aiempaa vastaavassa kunnossa. Ei tehty erillistä tarkastuskertomusta.

Bakhia et.al. 2023 inventointi: Kohteen kunto vastaa aiempien tarkastusten kuvauksia.

Muinaisjäännösalue on rajattu punaisella. Alakohteet on merkitty violetoin ympyröin ja numeroitu alakohdeluetteloa vastaavasti.

48 VIROLAHTI SIIKASAARENKALLIO 2

Mj-tunnus: 1000011014

Status: kiinteä muinaisjäännös (sm)

Ajoitus: varhaismetallikautinen

Laji: hautaus: hautaröykkiöt

Koordin: N 6704064 E 532917 Z 20

Tutkijat: J Enqvist & R Mönkkönen 2007 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Virolahden kirkosta 6,5 km lounaaseen.

Huomiot: *Muinaisjäännösrekisteri:* Kohde sijaitsee Siikasaari -nimisessä niemessä noin 150 metriä niemen etelärannasta ja Lapurinsalmesta. Kalliopohjalla on 30–40 cm kokoisista kivistä muodostuva mahdollinen röykkiön pohja. Röykkiön koko on noin 1,5 x 1 metriä, muodoltaan se on soikea. Kalliolla kasvaa käppyrämäntyjä, jäkälää ja sammalta. Kohteesta noin 500 metriä pohjoiseen sijaitsee samassa yhteydessä löydetty Siikasaarenkallio 1 niminen röykkiö.

Bakhia et.al. 2023: Kohdetta ei tarkastettu v. 2023 inventoinnin yhteydessä. Kyseessä on pistekohde, jolla ei ole olemassa olevaa muinaisjäännösrajausta.

Muinaisjäännöksen koordinaattipiste ympyröity punaisella.

49 VIROLAHTI LAPURI 2

Mj-tunnus: 1000011044

Status: kiinteä muinaisjäännös (sm)

Ajoitus: varhaismetallikautinen

Laji: kivrakenteet: röykkiöt

Koordin: N 6703988 E 531789 Z 15

Tutkijat: Enqvist & Mönkkönen 2007 inventointi, Bakhia et.al. 2023 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Virolahden kirkosta 7,4 km lounaaseen.

Huomiot: *Muinaisjäännösrekisteri:* Kohde sijaitsee Lapurinsaaren luoteisosassa olevalla kalliopaljastumalla, noin 100 metriä saaren pohjoisrannasta ja 100 metriä luoteeseen Lapuri 1 röykkiökohteesta. Kalliopohjalle on noin halkaisijaltaan 20–30 cm luonnonkivistä koostuva yksi kivikerta, mahdollinen röykkiön pohja. Kivet on ladottu röykkiön länsipäässä olevien kolmen isomman kiven varaan. Kivet ovat levinneet noin 12 metrin säteelle, osa kivistä on turpeen peitossa. Röykkiö on todennäköisesti hajotettu.

Soisalo & Bakhia 2023: Kohde ennallaan v. 2007 inventointikertomukseen verrattuna.

Sijaintikartta kohteen [39 Virolahti Lapuri 6](#) kuvauksessa.

Röykkiö kuvattuna koilliseen.

50 VIROLAHTI MUNKKIKALLION SAARNAPAIKKA

Mj-tunnus: 1000011153

Status: kiinteä muinaisjäännös (sm)

Ajoitus: historiallinen

Laji: palvonta: tarinapaikat

Koordin: N 6710326 E 535367 Z 30

Tutkijat: M Kykyri ja T Lievonen 2001 tarkastus, J Enqvist & O Kunnas 2007 inventointi, Kalle Luoto 2012 arkistotutkimus

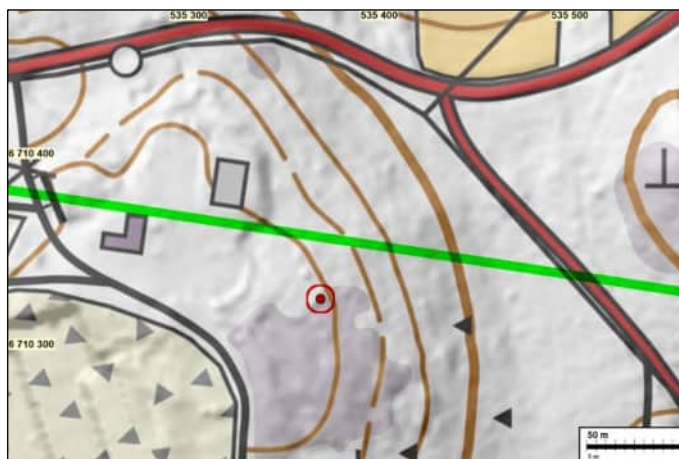
Sijainti: Paikka sijaitsee Virolahden kirkosta 3,1 km luoteeseen.

Huomiot: *Muinaisjäännösrekisteri:* Porolahden pohjoisrannalla, Suuresta rantatiestä noin 130 metriä etelään, Lammaskallion suuren louhosalueen pohjoispuolella Munkkikalliolla on perimätiedon mukainen vanha saarnapaikka (Raunio 1971:159). Tarinan mukaan paikalle olisi hakattu ristejä kallioon tai irtolohkareisiin. Sittenkin edesmennyt paikallinen arkeologian ja historian harrastaja Eino Raunio löysi 1990-luvulla omasta mielestään kyseiset ristit hakattuina suureen siirtolohkareeseen. Ristit erottuvat edelleen, koska ne on liiduttu ilmeisesti Raunio tutkimuksen yhteydessä. Kuviot eivät kuitenkaan vaikuta kalliopintaan hakatuilta, vaan luontaisilta uurteilta. Kohde on

joka tapauksessa perimätiedon mainitsema, ja monesta syystä paikallisille merkittävä.

Kohteesta on tehty arkistosiselvitys 2012 (Kalle Luoto, FCG Consulting group): Tarina munkkien saarnapaikasta on tunnettu viimeistään 1900-luvun alusta lähtien. Perimätieto voidaan liittää vain Lammaskallion kalliomuodostelmaan yleensä.

Bakhia et.al. 2023: Kohdetta ei tarkastettu v. 2023 inventoinnin yhteydessä. Kyseessä on pistekohde, jolla ei ole olemassa olevaa muinaisjäännösrajausta.

Muinaisjäännöksen koordinaattipiste ympyröity punaisella. Tutkimusalueen raja vihreällä.

51 VIROLAHTI HARVAJANNIEMI 1

Mj-tunnus: 935010044

Status: kiinteä muinaisjäännös

Ajoitus: pronssikautinen: rautakautinen

Laji: hautapaikat: hautaröykkiöt

Koordin: N 6702960 E 526686 Z 10

Koordinaatit on mitattu GPS –paikantimella isoimman röykkiön keskipisteestä.

Tutkijat: Taavitsainen 1983 tarkastus, Enqvist & Mönkkönen 2007 tarkastus, Bakhia et.al. 2023 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Virolahden kirkosta 12,3 km länteen.

Huomiot: *Muinaisjäännösrekisteri:* Kohde sijaitsee Harvajanniemellä noin 200 metriä pohjoiseen Villunpohjasta. Paikalla on osittain hajotettu, halkaisijaltaan noin 7 metrin röykkiö, jonka ympärillä on kolme pienempää röykkiötä.

Bakhia et.al. 2023: Kohde aiempia tarkastuskertomuksia vastaavassa kunnossa. Kyseessä on pistekohde, jolla ei ole olemassa olevaa muinaisjäännösrajausta.

Muinaisjäännöksen koordinaattipiste ympäröity punaisella. Lähin uusi rakennuspaikka vihreällä neliöllä.

Oikealla suurin röykkiö kuvattuna koilliseen. Vasemmalla sama röykkiö lounaaseen.

52 VIROLAHTI LAKAKALLIO

Mj-tunnus: 935010046

Status: kiinteä muinaisjäännös (sm)

Ajoitus: varhaismetallikautinen

Laji: kivrakenteet: röykkiöt

Koordin: N 6705766 E 537184 Z 12,5

Tutkijat: Miettinen 1991 inventointi, Enqvist & Mönkkönen 2007 tarkastus, Bakhia et.al. 2023 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Virolahden kirkosta 2,7 km etelään.

Huomiot: *Muinaisjäännösrekisteri:* Kohde on kalliopaljastuman reunan alapuolella sijaitseva pienikokoisista kivistä koottu röykkiö. Kivet on mahdollisesti otettu läheisestä pirunpellosta. Röykkiön halkaisija on noin 6 metriä ja korkeus noin 1,8 metriä. Jäännös on osin vaurioitunut sähkölinjaa vedettäessä. Peruskartalla kohteen nimi on Leveäkallio.

Enqvist ja Mönkkönen 2007: Kohde vaurioitunut paikallisten mukaan aikoinaan sähkölinjaa vedettäessä.

Sepänmaa 2023: Kohteen koordinaatteja korjattiin parikymmentä metriä luoteeseen. Kivikumpu sijaitsee moreenipohjalla kallion lounaislaidalla. Rakenteensa ja sijaintinsa puolesta – ei kalliopohjalla, vaikka kallio aivan vieressä ja epätyypillisen kumpumainen mukulakivikasa – ei vaikuta esihistorialliselta hautaröykkiöltä. Toki kyseessä voi olla sijainniltaan ja rakenteeltaan poikkeava hautaröykkiö. On ison kasikiröykkiön kaltainen, mutta lähiympäristö ei vaikuta kaskeamiseen sopivalta.

Kiinteä muinaisjäännös rajattu punaisella.

Vasemmalla röykkiö kuvattuna länteen. Oikealla röykkiö kuvattuna lounaaseen.

53 VIROLAHTI HARVAJANNIEMI 2

Mj-tunnus: 935010045

Status: kiinteä muinaisjäännös

Ajoitus: pronssikautinen rautakautinen

Laji: hautapaikat

Koordin: N 6703036 E 526320 Z 12,5

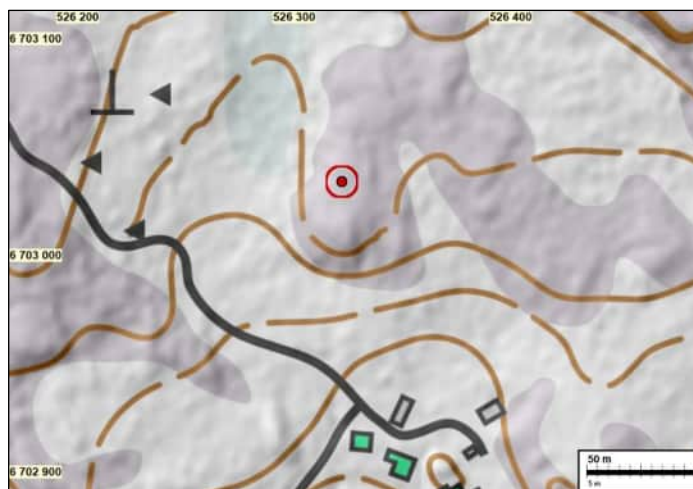
Tutkijat: J-P Taavitsainen 1983 tarkastus, J Enqvist & R Mönkkönen 2007 tarkastus

Sijainti: Paikka sijaitsee Virolahden kirkosta 12,6 km länteen.

Huomiot: *Muinaisjäännösrekisteri:* Kohde on kalliopohjalla sijaitseva, osaksi hajotettu rökkiö, jonka halkaisija on noin 5 metriä. Rökkiön ympärillä on harvakseltaan kivikasoja ja kehiä, joiden kivet ovat todennäköisesti peräisin rökkiöstä. Kohde sijaitsee Harvajanniemellä, Harvajanniemi 1:n rökkiöalueesta noin 400 metriä länteen.

Enqvist & Mönkkönen 2007: Rökkiössä vielä säilyneitä osia, ympärillä olevat sekundääristen(?) rakenteiden kivet ilmeisesti peräisin rökkiöstä. Siirrettiin rauhoitusluokkaan 2.

Bakhia et.al. 2023: Kohdetta ei tarkastettu v. 2023 inventoinnin yhteydessä. Kyseessä on pistekohde, jolla ei ole olemassa olevaa muinaisjäännösrajausta.

Muinaisjäännöksen koordinaattipiste ympyröity punaisella.

54 VIROLAHTI PARUNRANTA

Mj-tunnus: 935010048

Status: kiinteä muinaisjäännös

Ajoitus: pronssikautinen rautakautinen

Laji: asuinpaikat

Koordin: N 6706975 E 530248 Z 11,00

Tutkijat: Teemu Mökkönen 2000 tarkastus, Seitsonen et al. 2005 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Virolahden kirkosta 7,6 km länteen.

Huomiot: *Muinaisjäännösrekisteri:* Asuinpaikka sijaitsee Tinkasen kylästä itään Ravijoki-Siikasaari tielle vievän hiekkatien pohjoispuolella, kuivalla mäntykankaalla. Kohteen pohjoispuolella on kivikkoinen Muuraussuonvuori eli Parunvuori. Kohteen eteläpuolella on Parunpohja-niminen lahti. Paikalla on todettu kaksi päällekkäistä ja puhtaan hiekkakerroksen välistä hiilensekaista kulttuurikerrosta. Löydöt palanutta luuta, kvartsi-iskoksia, kivilaji-iskos ja pieniä saviastian paloja.

Löytökohdasta itään, niinikään hiekkatien pohjoispuolella, noin 100 metrin päässä havaittiin vuoden 2005 inventoinnissa kaksi kuopannetta, joiden koot olivat noin 1,5

x 0,3 metriä ja 2 x 0,3 metriä. Läntisemmän kuopanteen vallista havaittiin kairauksessa kaksoispodsoli ja sisäpuolelta hiilensekaista maata.

Korkeutensa mukaan asuinpaikka ajoittuu ajanlaskun taitteen tienoille.

Mökkönen 2000: Löydöt: KM 32464:1–5

Seitsonen, Mökkönen, Nordqvist ja Seitsonen 2005: Löydöt: KM 35708:1, Löydöt: 2 saviastianpalaa, joista toinen löydetty vuonna 2001

Bakhia et.al. 2023: Kohdetta ei tarkastettu v. 2023 inventoinnin yhteydessä. Kyseessä on pistekohde, jolla ei ole olemassa olevaa muinaisjäännösrajausta.

Muinaisjäännöksen koordinaattipiste ympäröity punaisella.

58 VIROLAHTI KUOLIONKANGAS

Mj-tunnus: 1000011151

Status: kiinteä muinaisjäännös (sm)

Ajoitus: historiallinen

Laji: asuinpaikka: sotilasleirit

Koordin: N 6707834 E 540156 Z 20

Tutkijat: Enqvist & Mökkönen 2007 inventointi, Mökkönen 2020 tarkastus, Bakhia et.al. 2023 inventointi

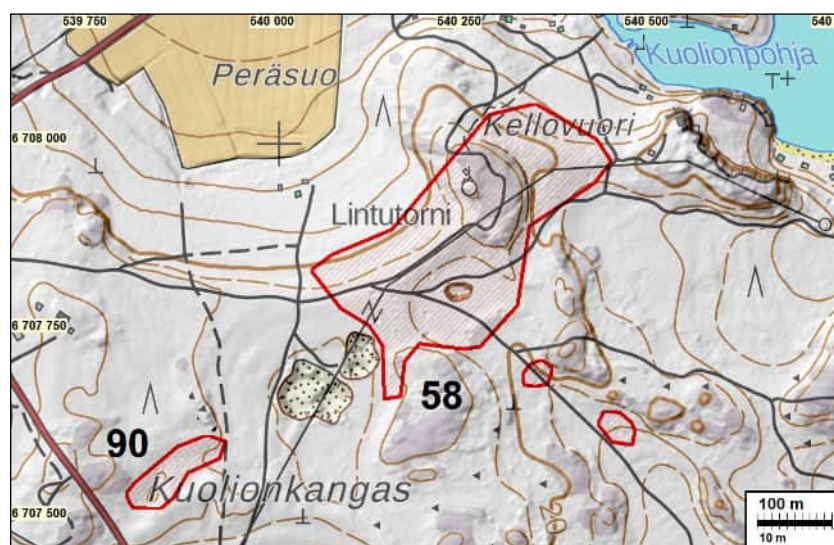
Sijainti: Paikka sijaitsee Virolahden kirkosta 2,4 km itään.

Huomiot: *Muinaisjäännösrekisteri*: Virolahden kirkonkylän itäpuolella, Hurpun raja-asemasta noin 1,7 kilometriä pohjoiseen Kuolionkankaalla on vanhan sotilasleirin jäännöksiä. Alueella on ainakin parikymmentä puolikaaren muotoon perustettua majanpohjaa, jotka ovat halkaisijaltaan useita metrejä ja syvyydeltään keskikohdalta jopa kaksi metriä. Asumustenpohjat erottuvat suppilomaisina, vallillisina painanteina, joissa on havaittavissa myös suuaukot.

Aluerajaus tehty Lidar-aineiston perusteella 9/2016 ja sitä on tarkennettu maastohavainnoin 5/2020.

Mökkönen 2020: Kohteella käytiin 10.5.2020. Maastossa tarkastettiin vain eteläisin osa Keisarinhiekantien reunoilta. Tarkastuksessa havaittiin, että sotilasleirin rakenteet jatkuvat etelämmäs Keisarinhiekantien reunoilla sijaitsevalla kallioiden rajaamalla hiekka-alueella. Tien vieressä on isoon maakiveen rajautuvia kivirakenteita 20 ja 17,4 m mpy korkeuskäyrien välissä (ETRS-TM35FIN: P 6707692, I 540340) ja kaksi hiekkamoreeniin kaivettua majanpohjaa 15 m mpy korkeuskäyrän kohdalla (ETRS-TM35FIN: P 6707627, I 540440). Tarkastuksessa ei tehty maaperäänkajoa- via toimenpiteitä. Kohteen aluerajausta laajennettiin Keisarinhiekantien reunoilla uusien havaintojen mukaisesti. Erillistä tarkastuskertomusta ei ole jätetty.

Sepänmaa 2023: Kohdetta tarkastettiin pieneltä alalta v. 2023 inventoinnin yhteydessä. Ei todettu muutoksia maankäytössä tai kohteiden kunnossa v. 2020 raporttiin verrattuna.

Kartalla on punaisella värillä kolmiosainen rajaus kohteelle 58 sekä niistä lounaaseen kohde 90.

Majanpohjia.

61 VIROLAHTI TOROPOVANVUOREN NÄKÖLENNÄTINASEMA

Mj-tunnus: 1000014198
Status: kiinteä muinaisjäännös (sm)
Ajoitus: historiallinen

Laji: kulku: optiset lennätinasemat

Koordin: N 6710682 E 539808

Tutkijat: T Mökkönen & työryhmä 2008 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Virolahden kirkosta 3,1 km koilliseen.

Huomiot: *Muinaisjäännösrekisteri:* Hailniemen pohjoisosassa kohoavan Toropovanvuoren laella on 1850-luvulla valmistuneen Turun ja Pietarin välisen näkölennätinlinjan aseman jäännöksiä.

Kallion laen pohjoisosassa on noin 2 m x 2 m laajuinen laakakivistä ladottu sammaloitunut tasanne. Tasanteesta noin kymmenen metriä lounaaseen sijaitsee kallion rakoon kylmämuuraamalla rakennettu huonetila.

Alueella on myös Hailniemen louhokseen liittyviä rakenteita.

Kuljukka & Sepänmaa 2023: Kohdetta ei tarkastettu. Samalla kallioalueella kohteesta luoteeseen todettiin laaja louhosalue (kohde 152), jolle on kaavassa merkitty uusi rakennuspaikka.

Kohteen koordinaattipiste punaisella ympyrällä. Koordinaattipisteestä luoteeseen sijaitsee kohteen 31 Virolahti Hailniemen Louhosalue alakohde 6 Toropovan vuoren louhokset, joka on merkitty kartalle vaaleanpunaishalla ympyrällä. Siitä vielä edemmäs luoteeseen sijaitsee kohde 152 Virolahti Toropovanvuori 2, joka on rajattuna punaisella kartalle.

62 VIROLAHTI VAVARNAVUORI

Mj-tunnus: 1000008351

Status: kiinteä muinaisjäännös

Ajoitus: ajoittamaton

Laji: kivirakenteet: röykkiöt

Koordin: N 6706709 E 536022 Z 20 (koordinaatit korjattu, uusi piste röykkiö nro 1)

Tutkijat: Koskimies 1967 inventointi, Bakhia et.al. 2023 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Virolahden kirkosta 2,5 km lounaaseen.

Huomiot: *Muinaisjäännösrekisteri:* Vavarnavuoren eteläsivulla, vanhan Hanskiin vievän tien pohjoispuolella on Raunion tiedon mukaan kiviläpät. Neljä alle 50 cm korkuista ja 6 x 2–3 m kokoista. Kivet ovat pieniä ja pyöreitä. Vuoden 1967 inventoinnissa rökkiöitä ei löydetty.

Sepänmaa & Kuljukka 2023: Aikaisemmin kadoksissa olleista neljästä rökkiöstä paikannettiin kolme kappaletta. Kaikki kolme sijaitsivat maapohjalla ja on ladottu kerroksittain maksimissaan pään kokoisista kivistä. Rökkiöiden sijainti ja rakenteet eivät viittaa varhaismetallikautisiin hautarökkiöihin, vaan ne ovat todennäköisesti kaskirökkiöitä

Alakohteet

Rökkiö 1

Tyyppi: kivistä, rökkiö

Ajoitus: ajoittamaton

Koordinaatit ETRS-TM35FIN N 6706709 E 536022

Kuvaus: Suorakaiteen muotoinen rökkiö. Mitat: 2,5x6x0,5 m. Rökkiö on kasattu maksimissaan pään kokoisista pyöreistä kivistä. Ympärillä on vallimainen kaivanto. Rökkiö sijaitsee tasaisella maapohjalla.

Rökkiö 2

Tyyppi: kivistä, rökkiö

Ajoitus: ajoittamaton

Koordinaatit ETRS-TM35FIN N 6706726 E 536043

Kuvaus: Tasalakinen neljäkkään muotoinen ladottu rökkiö maapohjalla. Mitat: 3x6x0,5 m. Maksimissaan pään kokoiset kivet on ladottu 3–4 kerrokseen.

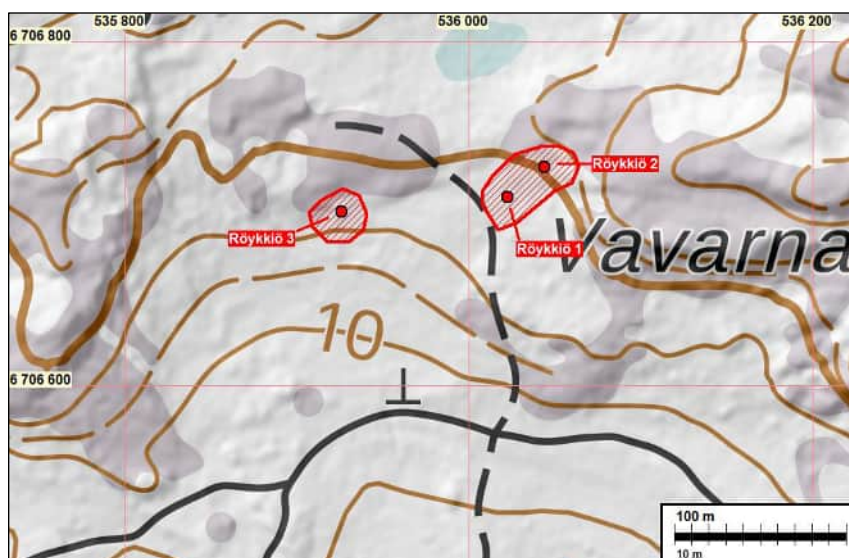
Rökkiö 3

Tyyppi: kivistä, rökkiö

Ajoitus: ajoittamaton

Koordinaatit ETRS-TM35FIN N 6706700 E 535925

Kuvaus: Isojen kivien ja kallion laen alla on epämääräisen muotoinen rökkiö maapohjalla. Mitat: 5x7x0,5 m. Rökkiö on ladottu pienistä kivistä 3–5 kerrokseen.

Kiinteä muinaisjäännös rajattu punaisella verkkokuvilla. Alakohteet punaisilla ympyröillä.

Vasemmalla röykkiö 1 lapion takavasemmalla, kuvattu etelään. Oikealla röykkiö 1 kuvattuna itään.

Vasemmalla röykkiö 2 lapion takana, kuvattu pohjoiseen. Oikealla röykkiö 2 kuvattuna etelään.

Röykkiö 2 kuvattuna luoteeseen.

Vasemmalla röykkiö 3 kuvattuna länteen. Oikealla röykkiö 3 koivujen takana kuvattuna pohjoiseen.

64 VIROLAHTI HAILINIEMI 1

Mj-tunnus: 1000013962
Status: kiinteä muinaisjäännös (sm)
Ajoitus: ajoittamaton
Laji: kivirakenteet: röykkiöt

Koordin: N 6710523 E 540470 Z 15

Sijainti: Paikka sijaitsee Virolahden kirkosta 3,5 km koilliseen.

Huomiot: *Muinaisjäännösrekisteri:* Röykkiö sijaitsee Hailiniemen itäreunalla Hoikkasaaren kohdalla jyrkästi veteen putoavan kallion laella. Röykkiö on 7 x 5 m kokoinen. Korkeutta röykkiöllä on noin 40 cm. Röykkiö voisi sijaintipaikkansa ja -korkeutensa puolesta ajoittua pronssikautiseksi, mutta se saattaa myös liittyä Hailiniemen historiallisen ajan louhoksiin

Bakhia et.al. 2023: Kohdetta ei tarkastettu v. 2023 inventoinnin yhteydessä. Kyseessä on pistekohde, jolla ei ole olemassa olevaa muinaisjäännösrajausta.

Muinaisjäännöksen koordinaattipiste ympäröity punaisella

65 VIROLAHTI HYYPIÄNVUORI

Mj-tunnus: 1000014999

Status: kiinteä muinaisjäännös (sm)

Ajoitus: varhaismetallikautinen

Laji: hautaus: hautaröykkiöt

Koordin: N 6705974 E 537076 Z 20

Tutkijat: Kykyri 2009 tarkastus, Bakhia et.al. 2023 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Virolahden kirkosta 2,5 km etelään.

Huomiot: *Muinaisjäännösrekisteri:* Röykkiökokonaisuus sijaitsee E-W-suuntaisen kalliopaljastuman E-päässä, paljastuman pohjoisrinteessä sijaitsevan pirunpellon eteläreunalla. Välittömästi kohteen eteläpuolella kulkee kapea polku kalliopaljastuman länsipäähän, josta on avoin näkymä itäiselle Suomenlahdelle. Kalliomaasto kasvaa mäntyä, kuusta, pihlajaa ja heinää. Röykkiöt sijaitsevat noin 10 x 20 m kokoisella alueella, kalliopohjalla, aivan pirunpellon kupeessa. On ilmeistä, että röykkiöihin käytetty kiviaines on peräisin pirunpellosta. Röykkiöihin poimittu pyöreä kivi oli keskimäärin pienempää kuin pirunpellossa ja tasakokoisempaa. Röykkiöiden halkaisija vaihtelee noin 4–5 m - Röykkiöiden korkeus merenpinnasta on ylempi kuin tällä alueella pronssikautisten röykkiöiden korkeus yleensä. Siten ajoitukseltaan epävarma muinaisjäännös. Myös pirunpellon läheisyys on muinaisjäännöstyyppin kannalta epävarmuustekijä.

Alakohteet

Röykkiö 2

Tyyppi: hautapaikat, hautaröykkiöt

Koordinaatit ETRS-TM35FIN P: 6705974 I: 537080

Kuvaus: N-S-suuntainen röykkiö, joka oli kooltaan 4,5x2,5 m ja korkeudeltaan 50 cm. Kivikertoja röykkiössä oli enimmillään 4 ja se oli koottu samankokoisista kivistä kuin röykkiö 1. Röykkiöön oli kaivettu kaksi kuoppaa, joista isompi oli kooltaan 1,8x1 m ja pienempi 0,5x0,5 m. Kallion S-päässä oli esillä paljas kalliopinta. Röykkiön NW-sivustalla oli havaittavissa tarkoituksella tehtyä kiviladontaa.

Röykkiö 3

Tyyppi: hautapaikat, hautaröykkiöt

Koordinaatit ETRS-TM35FIN P: 6705980 I: 537094

Kuvaus: Pohja-alaltaan soikea röykkiö, joka oli kooltaan 4x2,5 m ja rakennettu suuntaan NE-SW. 40–50 cm korkuinen röykkiö oli koottu saman kokoisesta kiviaineksesta kuin röykkiö 1 ja sen NE-reunalle oli kaivettu 1x0,5 m kokoinen kuopanne. Kivikertoja röykkiössä oli 4–5 kpl.

Röykkiö 4

Tyyppi: hautapaikat, hautaröykkiöt

Koordinaatit ETRS-TM35FIN P: 6705975 I: 537087

Kuvaus: Suorakaiteinen röykkiö oli kooltaan 5x3 m ja E-W suuntainen. Korkeudeltaan röykkiö oli 40–50 cm ja kivikoko keskimäärin 20–40 cm.

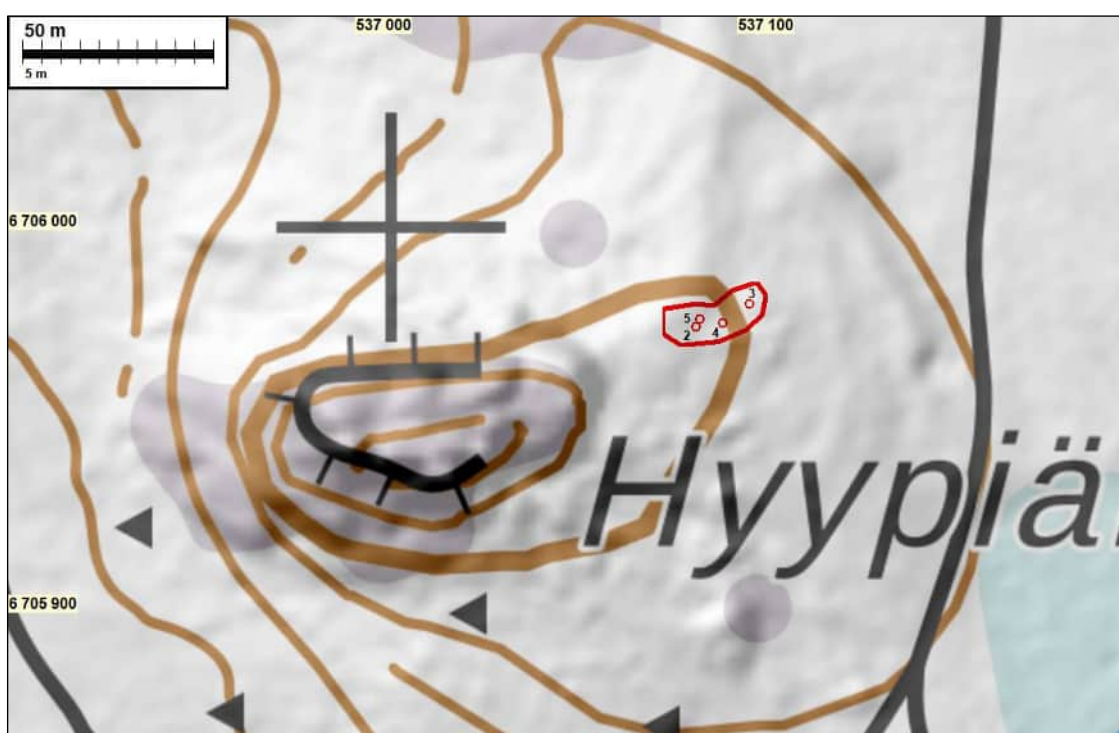
Röykkiö 5

Tyyppi: hautapaikat, hautaröykkiöt

Koordinaatit ETRS-TM35FIN P: 6705976 I: 537081

Kuvaus: Pohja-alaltaan pyöreä (0 4,5 m) röykkiö, joka sijaitsi aivan pirunpellon S-reunalla. Korkeudeltaan röykkiö oli 60 cm ja siinä oli havaittavissa 6–7 kivikertaa. Kivikoko vastasi muiden röykkiöiden kivikokoa. Röykkiön N-reunalle oli kaivettu matala kuoppa, joka oli kooltaan 50x50 cm ja E-reunalle toinen, jonka koko oli 1x1 m. sammaloituneita.

Kuljukka & Sepänmaa 2023: Paikka tarkastettiin v. 2023 inventoinnin yhteydessä. Kohdalla on noin 25 x 25 m laajuinen pyöreistä (20–50 cm) kivistä koostunut pirunpelto. Tällä alueella on useita, halkaisijaltaan muutaman metrin kehämäisiä latomuksia. On mahdotonta päätellä, mitkä ovat vanhoja rakenteita ja mitkä ovat viimeisten vuosisatojen aikana esim. aarteen kaivuun takia syntyneitä. Koko pirunpelto rajattiin muinaisjäännösalueeksi.

Muinaisjäännöksen rajausta punaisella ja sen sisällä punaisin ympyröin on merkitty alakohteet.

Pirunpeltoa ja siinä olevia kivilatomuksia eri suunnista.

77 VIROLAHTI SUUR-PISIN KALLIOHAKKAUKSET

Mj-tunnus: 1000011331

Status: kiinteä muinaisjäänös (sm)

Ajoitus: historiallinen

Laji: taide muistomerkit: hakkaukset

Koordin: N 6701012 E 534843

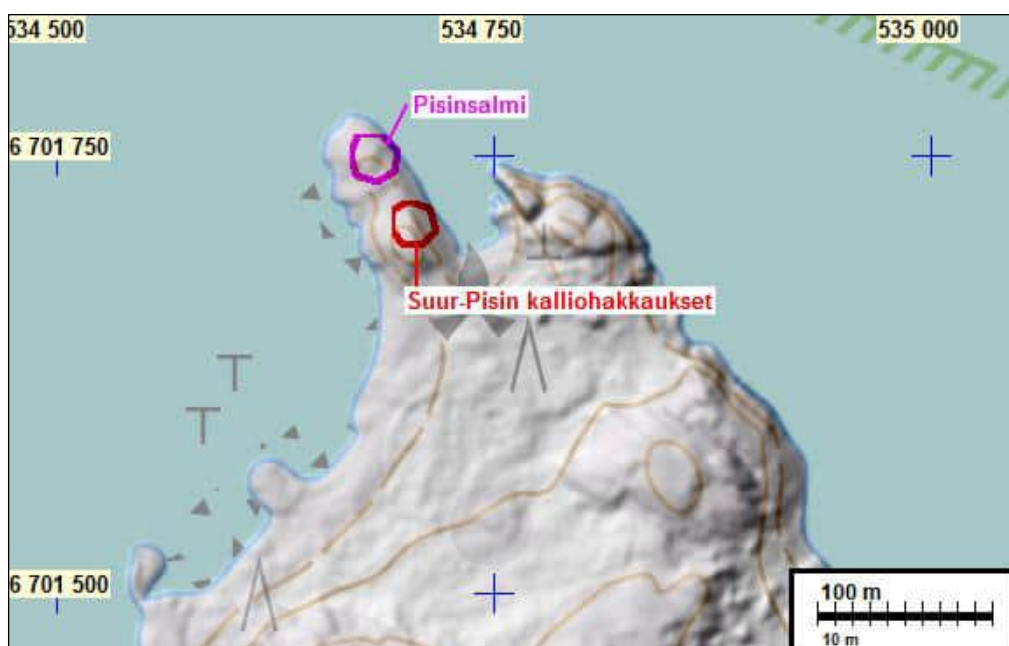
Tutkijat: Jansson 2008 inventointi, Tiainen Mikrolitti Oy 2016 inventointi, Bakhia et.al. 2023 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Virolahden kirkosta 7,3 km etelään.

Huomiot: *Muinaisjäänösrekisteri:* Suur-Pisin saaren pohjoispään sileässä rantakalliossa on hakattuna Ruotsin kuninkaan Kustaa III:n monogrammi ja päiväys ”d. 14 jun 1777”. Perimätiedon mukaan hakkaus olisi kuninkaan omakätisesti tekemä (Raunio 1971:202), mitä on syytä epäillä. Kustaa III teki vuonna 1777 matkan Pietariin tapamaan Venäjän silloista hallitsijaa Katariina II:a. Kovan merenkäynnin vuoksi hänen aluksensa piti tuulta Suur-Pisin saaren suojassa. Tapauksen kunniaksi saaren pohjoisosan kapealle kallioniemelle tehtiin muistohakkaus. Niemen vieressä olevaa lahdea on samasta syystä kutsuttu Kuninkaanlahdeksi.

Kustaa III:n hakkauksen lisäksi Suur-Pisin saarella on hakkaus saarella kaatuneiden seitsemän suomalaissotilaan muistoksi (ks. alakohteet; pkoo: 6703900, ikoo: 3535080). Elokuun 15. vuonna 1941 venäläiset yllättivät pimeän turvin suomalaisen tulenjohtojoukkueen. Tapauksen muistoksi kallioon hakattiin teksti ”Kotirantoja puolustaessaan kaatuivat 15.8.1941” ja kaatuneiden nimet, joista ensimmäisenä ainoa virolahtelainen, tulenjohtueen johtaja Ilmari Hanski.

Soisalo & Bakhia 2023: Kohteen ja alakohteen sijaintia tarkennettu.

Kartalla rajattuna punaisella muinaisjäänös sekä vaaleanpunaisella kohde 128 Virolahti Pisinsalmi.

Kalliohakkaus kuvattuna rannan suunnasta länteen.

78 VIROLAHTI PAKKALA 1

Mj-tunnus: 1096
Status: kiinteä muinaisjäänös (sm)
Ajoitus: ajoittamaton
Laji: alusten hylät: hylät (puu)

Koordin: N 6715020 E 542172

Tutkijat: Törönen Manu 1980 ilmoitus

Sijainti: Paikka sijaitsee Virolahden kirkosta 8,0 km koilliseen.

Huomiot: *Muinaisjäänösrekisteri:* Korpisaaren kaakkoispuolella, vieressä toinen hylky (1097; Pakkala 2.). Tammesta valmistettu n. 20 m pitkä (jäljellä n. 20 m) alus, ainoastaan pohja on jäljellä. Ei lastia ainoastaan jotain kalkkikiven tapaista kiveä. Aivan rannassa, matalalla vedellä hylky on osittain pinnan yläpuolella.

Bakhia et.al. 2023: Kohdetta ei tarkastettu v. 2023 inventoinnin yhteydessä. Kyseessä on pistekohde, jolla ei ole olemassa olevaa muinaisjäänösrajausta.

Kohteiden 78 ja 84 koordinaattipisteet on merkitty kartalle punaisin ympyröin.

79 VIROLAHTI LAPURI 2

Mj-tunnus: 1106
Status: kiinteä muinaisjäänös (sm)
Ajoitus: ajoittamaton
Laji: alusten hylyt: hylt (puu)

Koordin: N 6703954 E 531611

Tutkijat: Törönen Manu 1976 ilmoitus

Sijainti: Paikka sijaitsee Virolahden kirkosta 7,6 km lounaaseen.

Huomiot: *Muinaisjäänösrekisteri:* Sijaintipaikka on Lapurin saaren länsipään luona, jyrkästi laskeutuvassa hiekkarinteessä.

Paikalla on puurunkoisen aluksen jäännös pahoin hajonneena. On havaittavissa mm. kaaripelkkoja pääosin hiekkaan hautautuneina. Kymenlaakson maakuntamuseo organisoii paikalle tarkistuskäynnin 1993. Yhden pohjatukin vahvuudeksi mitattiin 17 x 13 cm. Osassa kaaria oli nähtävissä loveuksia laitalaudoitusta varten, alus on ilmeisesti ollut limisaumainen. Puulaji on mahdollisesti mänty.

Bakhia et.al. 2023: Kohdetta ei tarkastettu v. 2023 inventoinnin yhteydessä. Kyseessä on pistekohde, jolla ei ole olemassa olevaa muinaisjäänösrajausta.

Kohteiden 14, 39, 40, 42, 45, 49, 79 ja 86 koordinaattipisteet on merkitty kartalle punaisin ympyröin.

83 VIROLAHTI KORPISAAREN HYLTY

Mj-tunnus: 1095
Status: kiinteä muinaisjäänös (sm)
Ajoitus: historiallinen
Laji: alusten hylt: hylt (puu)

Koordin: N 6715735 E 541828

Tutkijat: Törönen Manu 1980 ilmoitus, R Tevali, ARK-sukellus Oy 2018 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Virolahden kirkosta 8,4 km koilliseen.

Huomiot: *Muinaisjäännösrekisteri:* Alue sijaitsee Virolahden Korpisaaren sekä Hämeenkyän välillä ja ympäristössä, Rautalanselän Hellänlahdella.

Kahden hyllyn rykelmä, hylt vierekkäin (pohjoisempi/eteläisempi), ns. kiviparkkoja. Tiedot hylystä perustuvat viistokaiutusmateriaaliin. Pohjoisemman hyllyn muoto on pyöreäreunainen ja soikeahko, pituus noin 25 metriä ja leveys noin 7 metriä. Hylky erottuu viistokaikumateriaalissa kivilastin perusteella, lasti on suorakulmaisia kiviä, jotka on ladottu päällekkäin. Kerroksia on mahdollisesti kolme tai neljä. Löytöpaikalla tiiltä, kiviä ja ruukku (SMM280:1).

Korpisaaren ympäristöön tiedetään upotetun noin 27–30 kivien kuljetusalusta, parkkaa, jotka olivat suomalaisten sekä paikallisten venäläisten omistuksessa. Aluksia upotettiin kahteen otteeseen. 20.6.1855 Rautalanselälle purjehti kaksi englantilaista fregattia ja yksi höyrylaiva. Ne lähestyivät ensin Pyterlahden louhosta, mutta kääntyivät sitten vastapäiselle rannalle, jossa upottivat kolme kiviparkkaa, sen jälkeen kun näistä oli riistetty purjeet (Favorin 1992, 11).

Kolme päivää myöhemmin juhannuksen aikaan, höyrykorvetti Magicienne purjehti Hellänlahden ja Pajulahden edustalle, jonne oli ankkuroituna kolmisenkymmentä parkka-alusta lastattuna graniitilla. Aluksen miehistö poltti kiviparkat niiden ollessa ankkurissa.

Hylkyjen alue matalassa lahdessa muodostaa vedenalaisen maiseman, joka on muodostunut kulttuuristen tekijöiden vaikutuksesta.

Muinaisjäännösalueen raja on tehty arkeologisen inventoinnin mukaan. Alueen läntisen päänsä rajauksen varmistaminen vaatisi vielä meriarkeologisen inventoinnin. Hylkyjä on todennäköisesti enemmän, kuin v. 2018 inventoinnissa havaittiin.

Alakohteet

1 Hellänlahti 2

Tyyppi: alusten hylt, hylt (puu)

Ajoitus: historiallinen, 1800-luku

Koordinaatit ETRS-TM35FIN P: 6715955 I: 541899

Kuvaus: Sijaintipaikka on Rautalanselällä, Hellänlahdella Hämeenkyän rannan tuntumassa. Kohde sijaitsee noin 2 m syvyydessä. Paikalla on kivilastissa olevan aluksen hylky, ns. kiviparkka. Tiedot hylystä perustuvat viistokaiutusmateriaaliin. Hyllyn muoto on pyöreäreunainen ja soikeahko, pituus noin 23 metriä ja leveys noin 7 metriä. Hylky erottuu viistokaikumateriaalissa kivilastin perusteella, lasti on suorakulmaisia kiviä, jotka on ladottu päällekkäin. Kerroksia on noin 3–4. Kesällä 2019 hyllyn lähistöltä löytyi kalaverkkojen mukana ylös tullut kivääri, joka toimitettiin Museovirastolle.

2 Hellänlahti 3

Tyyppi: alusten hylt, hylt (puu)

Ajoitus: historiallinen, 1800-luku

Koordinaatit ETRS-TM35FIN P: 6715832 I: 541921

Kuvaus: Sijaintipaikka on Rautalanselällä Hellänlahdella Hämeenkyön rannan tuntumassa. Syvyys max. 2,5 m ja min. 1.5 m. Paikalla on kivilastissa olevan aluksen hylky, ns. kiviparkka. Tiedot hylystä perustuvat viistokaikumateriaaliin. Hyllyn muoto on pyöreäreunainen ja soikea. Sen pituus on noin 25 metriä ja leveys noin 8 metriä. Hylky erottuu viistokaikumateriaalissa kivilastin perusteella, lastina on suorakulmaisia kiviä, jotka on ladottu päällekkäin. Kivikerroksia on noin 3-4.

3 Rautalanselkä 1

Tyyppi: alusten hylky, hylky (puu)

Ajoitus: historiallinen, 1800-luku

Koordinaatit ETRS-TM35FIN P: 6715818 I: 541173

Kuvaus: Kohde sijaitsee Korpisaaren luoteisosan pohjoispuolella. Hylky, johon ilmoittaja (1980-luvulla) ei ole sukeltanut. Hylkyä ei löydetty v. 2018 inventoinnissa. On mahdollista, että se sijaitsee Korpisaaren pohjois- ja itärantoja peittävän paksun kaislikon sisällä eikä sitä näin ollen ollut mahdollista viistokaiuttaa. Toinen mahdollisuus on, että hyllyn sijainti on kirjattu väärin (koordinaattitieto ja sanallinen kuvaus sijainnista ovat ristiriidassa).

4 Rautalanselkä 2

Tyyppi: alusten hylky, hylky (puu)

Ajoitus: historiallinen, 1800-luku

Koordinaatit ETRS-TM35FIN P: 6715683 I: 541409

Kuvaus: Sijaintipaikka on Korpisaaren koillisrannan tuntumassa. Kohde on max. 2,5 m ja min. 1.5 m syvyydessä. Paikalla on kivilastissa olevan aluksen hylky, ns. kiviparkka. Tiedot hylystä perustuvat viistokaikumateriaaliin. Hyllyn muoto on pyöreäreunainen ja soikea. Sen pituus on noin 25 metriä ja leveys noin 8 metriä. Hylky erottuu viistokaikumateriaalissa kivilastin perusteella, lastina on suorakulmaisia kiviä, jotka on ladottu päällekkäin. Kivikerroksia on noin 3–4.

5 Rautalanselkä 3

Tyyppi: alusten hylky, hylky (puu)

Ajoitus: historiallinen, 1800-luku

Koordinaatit ETRS-TM35FIN P: 6715922 I: 541433

Kuvaus: Sijaintipaikka on Hellänlahdella, max. 2,5 m ja min. 1.5 m syvyydessä. Paikalla on kivilastissa olevan aluksen hylky, ns. kiviparkka. Tiedot hylystä perustuvat viistokaikumateriaaliin. Hyllyn muoto on pyöreäreunainen ja soikea. Sen pituus on noin 29 metriä ja leveys noin 9 metriä. Hylky erottuu viistokaikumateriaalissa kivilastin perusteella, lastina on suorakulmaisia kiviä, jotka on ladottu päällekkäin. Hyllyn ympärillä erottuu myös puisia rakenneosia viistokaikumateriaalissa.

6 Rautalanselkä 4

Tyyppi: alusten hylky, hylky (puu)

Ajoitus: historiallinen, 1800-luku

Koordinaatit ETRS-TM35FIN P: 6715950 I: 541549

Kuvaus: Sijaintipaikka on Hellänlahdella, max 2,5 m ja min. 1,5 m syvyydessä. Paikalla on kivilastissa olevan aluksen hylky, ns. kiviparkka. Tiedot hylystä perustuvat viistokaikumateriaaliin. Hyllyn muoto on pyöreäreunainen ja soikea. Sen pituus on noin 24 metriä ja leveys noin 8 metriä. Hylky erottuu viistokaikumateriaalissa kivilastin perusteella, lastina on suorakulmaisia kiviä, jotka on ladottu päällekkäin. Hyllyn ympäristössä on irtonaisia puisia rakenneosia sekä näkyvissä keulan tai perän rakenneosia kivilastin vieressä.

7 Rautalanselkä 6

Tyyppi: alusten hylyt, hylt (puu)

Ajoitus: historiallinen, 1800-luku

Koordinaatit ETRS-TM35FIN P: 6715999 I: 541641

Kuvaus: Sijaintipaikka on Virolahden Rautalanselän Hellänlahdella, noin 2 m syvyydessä. Paikalla on kivilastissa olevan aluksen hylky, ns. kiviparkka. Tiedot hylystä perustuvat viistokaikumateriaaliin. Hyllyn muoto on pyöreäreunainen ja soikea. Sen pituus on noin 25 metriä ja leveys noin 8 metriä. Hylky erottuu viistokaikumateriaalissa kivilastin perusteella, lastina on suorakulmaisia kiviä, jotka on ladottu päällekkäin.

8 Rautalanselkä 7

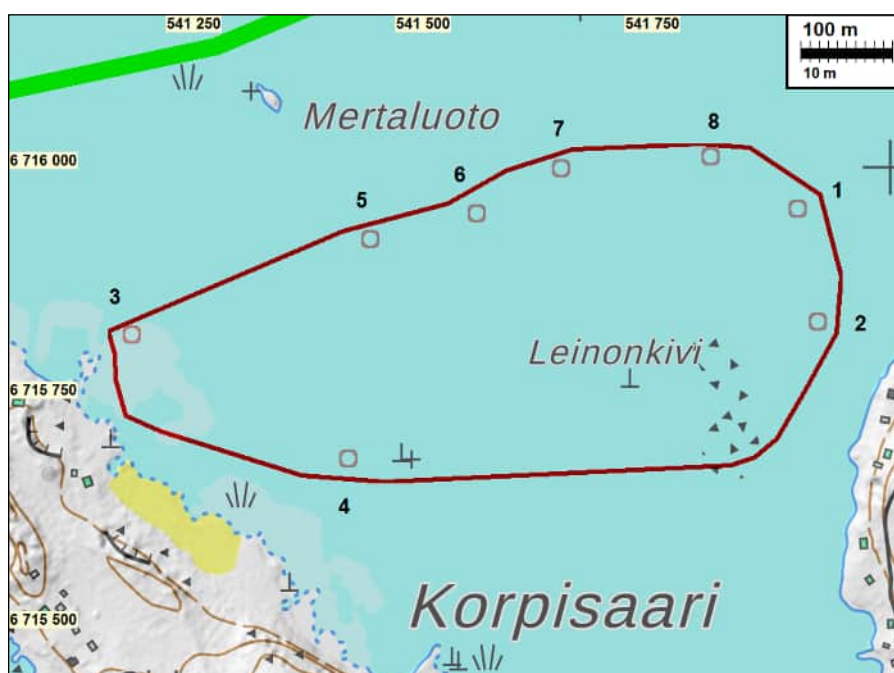
Tyyppi: alusten hylyt, hylt (puu)

Ajoitus: historiallinen, 1800-luku

Koordinaatit ETRS-TM35FIN P: 6716012 I: 541804

Kuvaus: Sijaintipaikka on Rautalanselän Hellänlahdella, Hämeenkyön ja Korpisaaren välissä, noin 2 m syvyydessä. Paikalla on kivilastissa olevan aluksen hylky, ns. kiviparkka. Tiedot hylystä perustuvat viistokaikumateriaaliin. Hyllyn muoto on pyöreäreunainen ja soikea. Sen pituus on noin 23 metriä ja leveys noin 10 metriä. Hylky erottuu viistokaikumateriaalissa kivilastin perusteella, lastina on suorakulmaisia kiviä, jotka on ladottu päällekkäin.

Sepänmaa 2023: Kohdetta ei tarkastettu v. 2023 inventoinnin yhteydessä.

Tutkimusalueen raja vihreällä, Muinaisjäännösalueen punaisella. Alakohteet vaaleanpunaisilla ympyröillä, niiden numeroinnit vastaavat alakohdenumeroita.

84 VIROLAHTI PAKKALA 2

Mj-tunnus: 1097

Status: kiinteä muinaisjäännös (sm)

Ajoitus: ajoittamaton

Laji: alusten hylt: hylt (puu)

Koordin: N 6715003 E 542177

Tutkijat: Törönen Manu 1980 ilmoitus

Sijainti: Paikka sijaitsee Virolahden kirkosta 8,0 km koilliseen.

Huomiot: *Muinaisjäännösrekisteri:* Korpisaaren kaakkoispuolella, vieressä toinen hylky (1096; Pakkala 1.)

Männystä valmistettu yli 20 metriä pitkän aluksen hylky, josta on jäljellä vain pohja-osa. Hyllyssä ei ole lastia.

Bakhia et.al. 2023: Kohdetta ei tarkastettu v. 2023 inventoinnin yhteydessä.

Sijaintikartta kohteen [78 VIROLAHTI PAKKALA 1](#) kuvauksessa.

85 VIROLAHTI KLAMILANLAHTI

Mj-tunnus: 1105

Status: kiinteä muinaisjäännös (sm)

Ajoitus: historiallinen

Laji: alusten hylky: hylky (puu)

Koordin: N 6707847 E 526136

Tutkijat: Törönen Manu 1979 ilmoitus

Sijainti: Paikka sijaitsee Virolahden kirkosta 11,6 km länteen.

Huomiot: *Muinaisjäännösrekisteri:* Hylky aivan rannassa Klamilanlahden luoteispohjukan lounaisrannalla.

Mäntypuinen laivan hylky (proomu?), arvioidut mitat 12x2,5 metriä.

Hylyn pohja on ainakin osittain ehjä, toinen syvemmällä oleva laita on vielä pystyssä. Alus on ollut kalkkilastissa (?) ja lasti on ilmeisesti tyhjennetty, koska laidan ulkopuolella on kasa kalkintapaista ainetta (köntit ovat noin nyrkinkokoisia ja sitä pienempiä). Hylyn perä tai keula on ilmeisesti ollut tasainen (hylyn leveys on mitattu joko perästä tai keulasta).

Bakhia et.al. 2023: Kohdetta ei tarkastettu v. 2023 inventoinnin yhteydessä. Kyseessä on pistekohde, jolla ei ole olemassa olevaa muinaisjäännösrajausta.

Tutkimusalueen raja vaaleanvihreällä (kartan oikeassa yläkulmassa), muinaisjäännöksen koordinaattipiste punaisena ympyränä.

86 VIROLAHTI LAPURI 1

Mj-tunnus: 1094
Status: kiinteä muinaisjäännös (sm)
Ajoitus: historiallinen: keskiaika
Laji: alusten hylt: hylt (puu)

Koordin: N 6704108 E 531978

Tutkijat: Törönen Manu 1976 ilmoitus, R Halme, Museovirasto 1977 kaivaus, Leo Jolkkonen 1985 tarkastus, Harry Alopeus 1991 kaivaus, M Hölttä, Museovirasto 1992 kaivaus, M Hölttä, Museovirasto 1993 kaivaus, Tiina Mertanen 1996 tarkastus, Matias Laitinen 1998 muu, T Valkonen, VL Turva 2021 tarkastus

Sijainti: Paikka sijaitsee Virolahden kirkosta 7,2 km lounaaseen.

Huomiot: *Muinaisjäännösrekisteri:* Kohde sijaitsee Virolahden sisäsaaristossa Lapurin saaren pohjoispuolella Lapurin saaren ja Siikasaaren välisessä salmessa noin kuuden metrin syvyydessä.

Paikalla on hauras limisaumaisen puisen aluksen hylky, jonka pituus on noin 13 m ja leveys 4,4 m. Rakennusmateriaali on tammi, mutta hyllyssä on myös havupuuosia. Alus on ollut kevytrakenteinen ja matala.

Hylky löytyi 1976. Hylky ajoitettiin rakenteen ja ensimmäisten radiohiiliajoitusten (1977) perusteella 900-luvulle eli viikinkiaikaiseksi. Hylkyä tutkittiin kaivauksin vuosina 1992 ja 1993. Tutkimusten aikana otettujen näytteiden mukaan hylky ajoittuu todennäköisimmin 1200-luvun viimeiselle neljännekselle.

Hylyn päälle oli kasattu kiviä, mutta ne poistettiin tutkimusten aikana 1990-luvulla. Tutkimusten jälkeen hylky suojattiin harsolla ja sedimentillä.

Hyllyltä löydettiin kaivauksissa muun muassa puuesineitä, kankaanpaloja ja metallifragmentteja. Hylyn läheltä löytyi saviruukkuja (esinenumero 74113), jotka ovat keskisaksalaista tyyppiä ja ajoittuvat englantilaisen keramiikkatutkija David Gaimsterin

mukaan noin vuosiin 1265-1300. Hylyn ympäriltä on löydetty myös kiilleliuskeisia hi-oinkiviä (esinenumero 01393:006,007).

Hylyn alkuperä ei ole selvinnyt. Hylky voi liittyä alueen ruotsalaiskolonisaatioon, sotaretkiin, alueen rannikopuolustukseen tai kauppaan tai se voi olla tavallinen rannikkoalus. Hylyn alkuperä voi löytyä Suomesta, Ruotsista, Baltiasta tai jopa Luoteis-Venäjältä.

Hylystä on tehty 4 replikaa eli jäljennöstä sen mittojen perusteella.

Lisätietoa:

Salo, Markku. Kiviläjästä viikinkialukseksi. Urheilusukeltaja 4/1977

Alopaeus, Harry. The Lapuri find: <https://www.abc.se/~pa/publ/lapuri.htm>

Alopaeus, Harry: Virolahden myöhäisrautakautinen alus. Tiedonantoja/reports. SMM 1984

Alopaeus, Harry 1995: Aspects of the Lapuri Find. Shipshape, Essays for Ole Crumlin-Pedersen.

Ericsson, Christian H. Viking ship remnants in eastern waters. The Maritime Museum; Annual Report 1977

Hölttä, Maria: Virolahden viikinkiaiheisen hylyn tutkimukset kesällä 1992. Urheilusukeltaja 1/1993

Hölttä, Maria: Virolahden viikinkiaikainen hylky 1992 tutkimusten valossa. Kymenlaakson museotiedote 1/1993

Vaheri et al. Hylkyjä Suomenlahdella ja Saaristomerellä. Hämeenlinna: Karisto 1996

Wessman, Stefan. Ship Fragments on The Seafloor – What do we know about medieval seafaring in Finland? Teoksessa: Hortus novus: fresh approaches to medieval archaeology in Finland. Turku: Suomen keskiajan arkeologian seura 2007. s.140–150

Tikkanen, Sallamaria: Suomen merimuseon kenttäkuulumisia kesältä 1998. Sukeltaja 5/1998

Mertanen, Tiina: Hylkyjä merenpohjassa ja paperilla, Sukeltaja-lehti, 5/1998

Mökkönen, Teemu: Virolahden Lapurin hylyn ajoitus ja yhteys paikalliseen asutushistoriaan. Suomen Museo 2005

Mökkönen, Teemu: Virolahden Lapurin hylky. Teoksessa Yrjö Kaukiainen (toim.), Kymenlaakson historia I, Jokilaakso ja rajamaa esihistoriasta 1810-luvulle. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura 2012. s. 152.

Bakhia et.al. 2023: Kohdetta ei tarkastettu v. 2023 inventoinnin yhteydessä.

Muinaisjäännöksen rajausta punaisella.

88 VIROLAHTI HEPOSAAREN LOUHOS

Mj-tunnus: 1000010970
Status: kiinteä muinaisjäänös (sm)
Ajoitus: historiallinen
Laji: aineksenotto: louhokset

Koordin: N 6705927 E 540525

Tutkijat: Enqvist 2007 inventointi, Vanhatalo & Nyman 2013 tarkastus, Bakhia et.al. 2023 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Virolahden kirkosta 3,7 km kaakkoon.

Huomiot: *Muinaisjäänösrekisteri:* Virolahden kaakkoiskulmassa, rajavyöhykkeen tuntumassa on sijainnut pieni, lyhyen aikaa käytössä ollut Heposaaren louhos. Etelään pistävän niemen länsirannalta on irrotettu poraamalla kiveä 1800-luvun alkupuolella (Raunio 1965). Kivi on edelleen pilkottu vakokiilamenetelmällä. Ilmeisesti rannan vaikeudesta johtuen kiveä on kuljetettu pois vain vähän.

Kohteen sijaintitieto on korjattu noin 120 metriä pohjoisemmaksi elokuussa 2013 tehdyn maastotarkastuksen perusteella.

Vanhatalo ja Nyman 2013: 16.8.2013 tehty tarkastus, joka liittyi rakennusluvan hakemiseen. Kohteen sijainti ja laajuus tarkistettiin. Ei erillistä kertomusta.

Enqvist 2007: Kohdetta ei tarkastettu inventoinnin yhteydessä. Inventointikertomuksessa esitetty kohteen koordinaatti osoittaa noin 120 metriä liian etelään.

Sepänmaa 2023: Kohde tarkastettiin v. 2023 inventoinnin yhteydessä. Hyvässä kunnossa. Ei muutoksia edellisiin tarkastuksiin verrattuna.

Vasemmalla: Muinaisjäänös on rajattu punaisella. Oikealla: Louhosalueen kaakkoisosaa. Luoteeseen.

90 VIROLAHTI KUOLIONKANGAS 2

Mj-tunnus: 1000028286
Status: kiinteä muinaisjäänös (sm)
Ajoitus: historiallinen

Laji: asuinpaikka: sotilasleirit

Koordin: N 6707595 E 539909

Tutkijat: Teemu Tiainen 2015 inventointi, Timo Jussila 2019 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Virolahden kirkosta 2,3 km itään.

Huomiot: *Muinaisjäännösrekisteri:* Kohde sijaitsee hiekkakankaalla noin 300 metrin päässä kohteesta Kuolionkangas (1000011151).

Majanpohja 1 on pyöreähkö, halkaisijaltaan noin 10 m. Kuopan keskellä on noin 4 x 4 metrin kokoinen neliömäinen painanne. Vallien korkeus kuopan pohjalta on noin 1,7 m, kuopan ulkopuolelta mitattuna alle puoli metriä. Vallissa on oviaukko, joka aukeaa kaakkoon.

Majanpohja 2 on 9 metriä halkaisijaltaan olevan kuoppa. Kuopan sisäsyvyys on noin 1,5 m. Keskellä kuoppaa on noin 1,5 x 1,5 kokoinen tasainen alue. Reunavallin puhkaisevat oviaukot aukeavat lounaaseen ja luoteeseen. Majanpohjan kaakkoiskulma on vaurioitunut, ilmeisesti metsänhoidollisten toimenpiteiden seurauksena.

Nämä kaksi pohjoisinta majanpohjaa ovat suurella todennäköisyydellä 1700-luvun sotilas-leirin jäännöksiä.

Kaksi eteläisintä kuoppaa (majanpohjat 3 ja 4) poikkeavat rakenteeltaan kahdesta pohjoisemmasta keskiosan mataluutensa vuoksi. Molemmat ovat pyöreähköjä, halkaisijaltaan noin 9 metriä. Molempien sisäosa on tasainen noin 5 x 5 metrin kokoinen alue. Vallin korkeus on hieman yli puoli metriä. Toisen majanpohjan kapea oviaukko aukeaa koilliseen ja toisen etelään. Itäisemmän majanpohjan (majanpohja 4) sisäosan pohjoislaidalla on matala sammaleen peittämä kumpu (noin 1,5 x 1,5 x 0,4 m), johon tehdystä koekuopasta löytyi palamattomia luita, posliinikupin puolikas, lasipulloja sekä metallisia kierrekorkkeja.

Majanpohjien 3–4 osalta ajoitus 1700-luvulle ei ole varma, mutta ei myöskään täysin poissuljettu. On myös mahdollista, että ne liittyvät jatkosotaan, kuten toisessa niissä oleva jätekasa.

Muinaisjäännösrajaus perustuu havaittuihin kuoppajäännöksiin, niiden reunavallineen sekä suoja-alueeseen.

Alakohteet

majanpohja 1

Tyyppi: ei määritelty

Koordinaatit ETRS-TM35FIN P: 6707595 I: 539909

majanpohja 2

Tyyppi: ei määritelty

Koordinaatit ETRS-TM35FIN P: 6707564 I: 539848

majanpohja 3

Tyyppi: ei määritelty

Koordinaatit ETRS-TM35FIN P: 6707523 I: 539832

majanpohja 4

Tyyppi: ei määritelty

Koordinaatit ETRS-TM35FIN P: 6707523 I: 539812

Bakhia et.al. 2023: Kohdetta ei tarkastettu v. 2023 inventoinnin yhteydessä.

Muinaisjäännös rajattu punaisella. Alakohteen vaaleanpunaisin ympyröin, niiden numeroinnit vastaavat alakohteiden majanpohjien numeroita.

99 VIROLAHTI RUISSAAREN LOUHOKSET

Mj-tunnus: 1000010924

Status: kiinteä muinaisjäännös (sm)

Ajoitus: historiallinen

Laji: aineksenotto: louhokset

Koordin: N 6702037 E 529319

Tutkijat: Tiainen Mikroliitti Oy 2016 inventointi, Bakhia et.al. 2023 inventointi

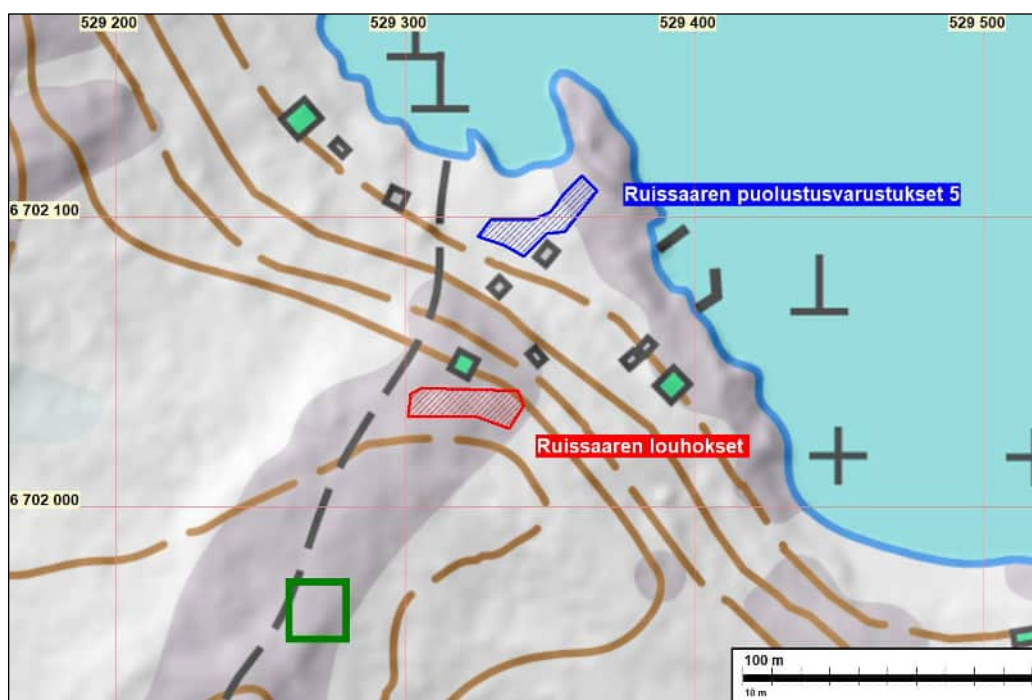
Sijainti: Paikka sijaitsee Virolahden kirkosta 10,5 km lounaaseen.

Huomiot: *Muinaisjäännösrekisteri:* Virolahden lounaisosassa, Sydänkylän edustalla sijaitsevassa Ruissaareissa on 1800-luvulla toimineita louhoksia, joista louhittua kiveä kuljetettiin Pietariin. Saaren koillis- ja lounaisrannoilta on irrotettu kiveä pääasiassa meislaamalla ja kiiloilla. Louhoksilla on edelleen havaittavissa louhintamenetelmiin liittyvien, kesken jääneiden työvaiheiden jälkiä.

Vuoden 2016 inventoinnissa Ruissaaren keskivaiheilla, saaren laen koillislaidalla, havaittiin noin 20 metrin mit-tainen kalliroleikkaus. Leikkaus on selvästi syntynyt louhinnan tuloksena. Kalliossa on vajaan metrin korkuinen leikkaus, jonka päällä on

nähtävissä useita erimittaisia noin 5 cm:n levyisiä uurteita. Uurteet ovat mitä ilmeisemmin keskeneräisen louhinnan jälkiä. Välittömästi kallioleikkauksen pohjoispuolella sijaitsee kesäasunto, jonka piha-alueen laitamilla on useita kiven lohkareita. Kallioleikkauksen kohdalla tai läheisyydestä ei havaittu suurempia louhosalueita, suuria määriä lohkottua kiveä tai ns. "raakkukiveä".

Kuljukka & Soisalo 2023: Kohde on 2016 inventoinnin kuvauksen mukaisessa kunnossa.

Kiinteä muinaisjäänös rajattu punaisella, lähettyvillä oleva taisteluhauta sinisellä ja uusi rakennuspaikka vihreällä.

Oikealla louhos kuvattuna kaakkoon. Vasemmalla louhos kuvattuna pohjoiseen kallion päältä.

100 VIROLAHTI KORPISAARI 1 & 2

Mj-tunnus: 1000011019
Status: kiinteä muinaisjäänös (sm)
Ajoitus: varhaismetallikautinen
Laji: hautaus: hautaröykkiöt

Koordin: N 6715147 E 541558 Z 15

Tutkijat: Enqvist & Mönkkönen 2008 inventointi, Tiainen 2016 inventointi, Bakhia et.al. 2023 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Virolahden kirkosta 7,8 km koilliseen.

Huomiot: *Muinaisjäännösrekisteri:* Kohde sijaitsee Virojoen edustalla, Rautalanselän pohjukassa sijaitsevan Korpisaaren eteläpäässä. Kaakkoon viettävällä kalliorinteellä 20 m mpy korkeudella on kaksi röykkiötä. Korpisaari 1 (pkoo: 6717976, ikoo: 3541749) on maansekainen 30?50 cm halkaisijaltaan olevista kivistä kalliopohjalle koottu röykkiö, jonka halkaisija on noin 2,5 metriä ja korkeus 0,4?0,45 metriä. Röykkiö on muodoltaan pyöreä ja itäreunastaan osittain sortunut. Korpisaari 2 (pkoo: 6717957, ikoo: 3541737) sijaitsee noin 15 metriä lounaaseen Korpisaari 1:stä. Röykkiö on rakennettu 30?50 cm halkaisijaltaan olevista kivistä kahden suuremman kiven väliin; kivien seassa ei ole maata. Röykkiö on kooltaan 4 x 2 metriä ja korkeudeltaan 0,6 metriä. Röykkiöiden ympärillä kalliolla kasvaa mäntyä, jäkälää, sammalta ja heinäkasveja.

Alakohteet

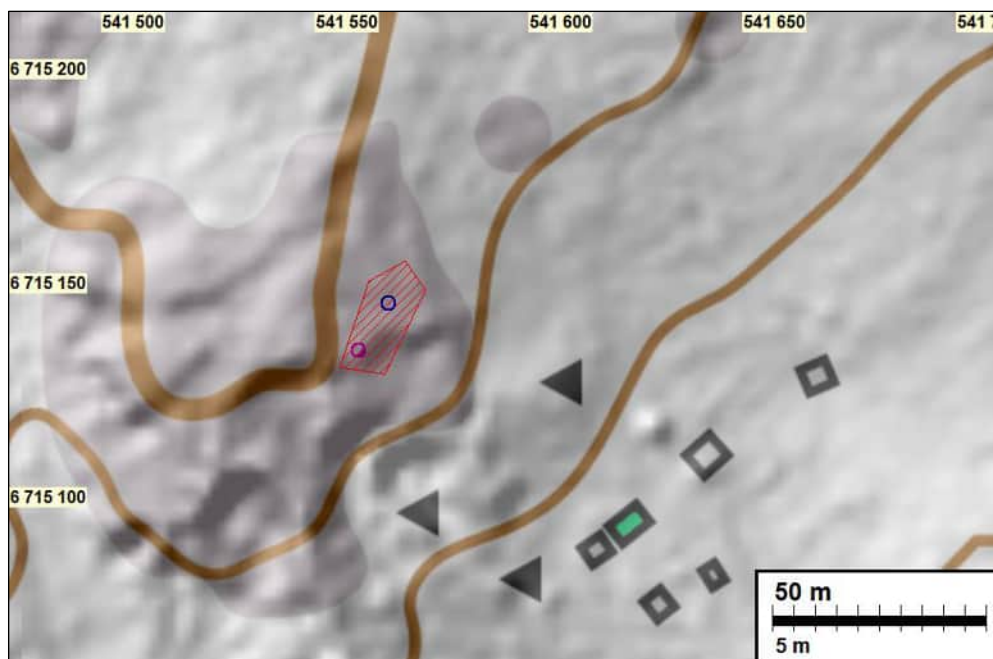
Korpisaari 2

Tyyppi: hautapaikat, hautaröykkiöt

Koordinaatit ETRS-TM35FIN P: 6715136 I: 541551

Kuvaus: Korpisaari 2, ks. perustiedot.

Bakhia et.al. 2023: Kohde tarkastettiin inventoinnin yhteydessä. Siinä ei muutoksia vuoden 2008 inventointikertomukseen verrattuna.

Muinaisjäännös rajattuna punaisella. Korpisaari 1 sinisellä ja Korpisaari 2 vaaleanpunaisella ympyrällä.

Oikealla Korpisaari 1 kuvattuna länteen. Vasemmalla Korpisaari 2 luoteeseen.

105 VIROLAHTI ALA-PIHLAJA NIEMI

Mj-tunnus: 1000032013

Status: kiinteä muinaisjäännös (sm)

Ajoitus: historiallinen

Laji: kivirakenteet: uunit

Koordin: N 6710346 E 533395

Tutkijat: T Mökkönen & työryhmä 2008 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Virolahden kirkosta 4,8 km länteen.

Huomiot: *Muinaisjäännösrekisteri:* Kohde sijaitsee Porolahden luoteisrannalla, lahteen luoteesta työntyvän harjumaisen niemen etelärinteellä. Rinteen päällä sijaitsee Niemen talo, jonka pihapiirissä kohde on. Aivan kohteen ohi kulkee niemen kärjessä sijaitseville taloille johtava hiekkatie. Kohteen itä- ja eteläpuolella avautuu etelään, kohti Porolahtea viettävä peltorinne, pohjoisessa havumetsää kasvava kallio- ja moreeni-harju. Peltorinteessä on havaittavissa 2–3 loivasti etelään viettävää rantaterassia. Niemen talo ja sen pihapiirin itäosasta havaittu uuninpohja sijaitsevat ylimmällä peltoterassilla, n. 4 m mpy korkeudella. Uuninpohja sijaitsee aivan Niemen talon pihapiirin itäosassa, lähellä pellon reunaa. Rakenne erottuu maastossa kooltaan n. 2,0 x 2,0 m suuruisena ja 0,5 m korkeana kumpareena. Paikkaa on ilmeisesti käytetty mm. puutarhajätteen kokoamiseen, minkä vuoksi uunirakennetta oli aluksi vaikeaa havaita. Rakenteen viereen tehtiin kolme pientä koepistoa, joista löytöinä tuli muutamia paloja palanutta savea. Koepistojen perusteella paikalla ei havaittu selvää noki- tai kulttuurikerrosta.

Mökkönen ja työryhmä 2008: Ollut aiemmin kohteen Ala-Pihlaja (Nederpijkla by) Kantola alakohteenä. Siirretty 2018 omaksi kohteekseen.

Bakhia et.al. 2023: Kohdetta ei tarkastettu v. 2023 inventoinnin yhteydessä. Kyseessä on pistekohde, jolla ei ole olemassa olevaa muinaisjäännösrajausta.

Muinaisjäännöksen koordinaattipiste on ympyröity punaisella. Tutkimusalueen raja vihreällä.

109 VIROLAHTI MUURASSUONVUORI

Mj-tunnus: 1000002463
Status: kiinteä muinaisjäännös (sm)
Ajoitus: historiallinen
Laji: valmistus: hiilimiilut

Koordin: N 6707444 E 529169 Z 12,5 Alue A:n keskikoodinaatit.
 Alue B:n keskikoodinaatit 6710320 / 3529060

Tutkijat: Teemu Mökkönen 2004 tarkastus

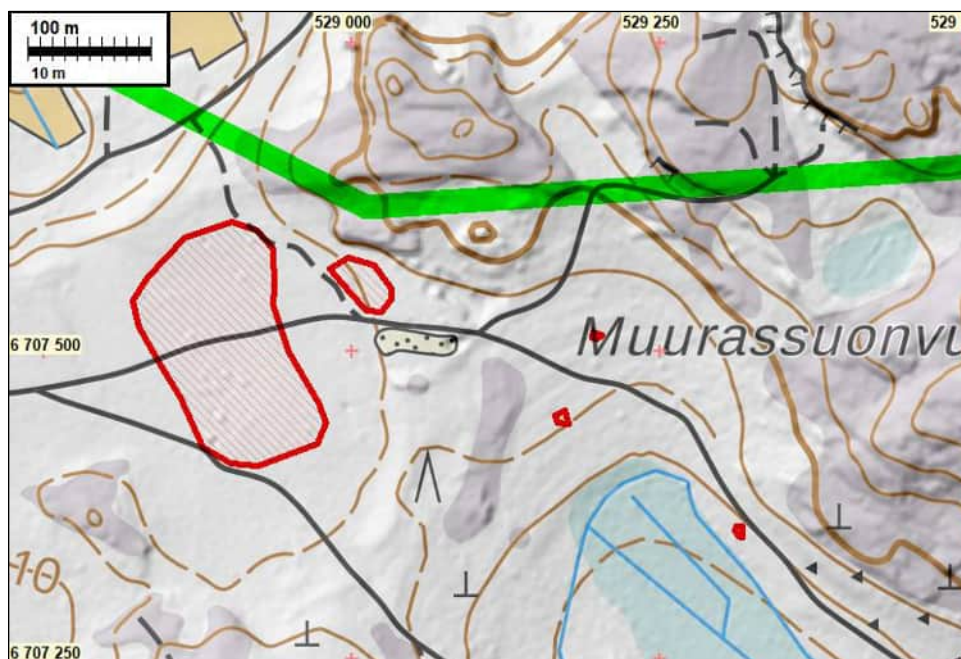
Sijainti: Paikka sijaitsee Virolahden kirkosta 8,6 km länteen.

Huomiot: *Muinaisjäännösrekisteri:* Hiilimiilualue sijaitsee Klamilan lahden itäpuolella, n. 900 m Tinkasen kylästä länteen. Alue on tasaista hiekkakangasta. Alueen puusto on istutettua tiheää mäntymetsää. Pääosa alueesta on hakattu paljaaksi 1980-luvulla. Osa alueesta on hakattu ja aurattu vuonna 2003. Aluskasvillisuus on kangasmetsälle tyyppillistä varvikkoa.

Alueelta on löytynyt yhteensä 11 hiilimiilua kahdesta keskittymästä. Kaikki hiilimiilut ovat tyypiltään samantapaisia: Keskuskumpu on halkaisijaltaan alle kymmenen metriä ja noin puoli metriä korkea. Kummun ympärillä on oja. Hiekkakummun pinnassa on paksu kerros hiiltä ja nokimaata. Alueen maaperä on hienoa hiekkaa.

Läntisimmän eli suurimman alueen rajausta on muutettu Lidar-aineiston havaintojen pohjalta 9/2016.

Bakhia et.al. 2023: Kohdetta ei tarkastettu v. 2023 inventoinnin yhteydessä.

Muinaisjäännösrajaukset punaisella, tutkimusalue vihreällä.

116 VIROLAHTI RUISSAAREN LOUHOKSET 2

Mj-tunnus: UUSI KOHDE
Status: kiinteä muinaisjäännös (sm)
Ajoitus: historiallinen
Laji: raaka-aineen hankintapaikat: louhokset

Koordin: N 6701659 E 529330

Tutkijat: Bakhia et.al. 2023 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Virolahden kirkosta 10.8 km lounaaseen Ruissaaren eteläisellä rannikolla.

Huomiot: *Kuljukka & Soisalo 2023:* Kallionlaella polun ympärillä on kivilouhos. Kalliolta löytyy esimerkiksi kivipöytiä sekä runsaasti louhittuja kiviä. Kohde jatkuu lounaaseen rantaan kohti, johon on mahdollisesti kuljetettu kiviä. Myös rannassa on louhittuja kiviä, joista löytyy porausjälkiä.

Alakohteet

Ruissaaren louhokset 2

Tyyppi: raaka-aineen hankintapaikat

Ajoitus: historiallinen

Koordinaatit ETRS-TM35FIN N 6701659 E 529330

Kuvaus: Kallionlaella polun ympärillä on kivilouhos. Kalliolta löytyy esimerkiksi kivistä kasatulle jaloille nostettuja kivipöytiä sekä runsaasti louhittuja kiviä.

Ruissaaren louhokset 3

Tyyppi: raaka-aineen hankintapaikat

Ajoitus: historiallinen

Koordinaatit ETRS-TM35FIN N 6701579 E 529240

Kuvaus: Suuremmasta louhoksesta lounaaseen kohti rantaa on pienempi kivilouhos.

Vasemmalla louhittuja kiviä kallionlaella. Oikealla porattu kivi kallionlaella.

Louhokset rajattu punaisella viivalla. Uusi rakennuspaikka vihreällä.

125 VIROLAHTI LAPURI 8

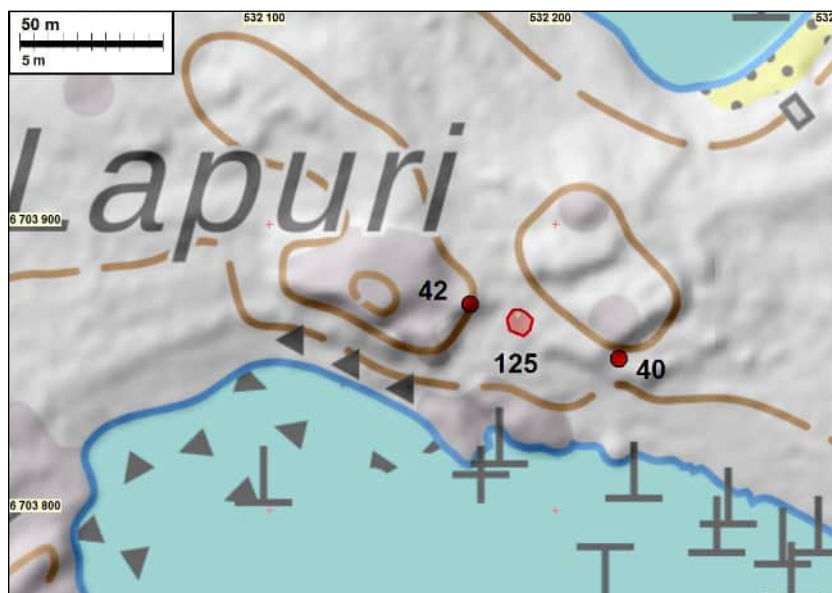
Mjtunnus: UUSI KOHDE
Status: kiinteä muinaisjäännös (sm)
Ajoitus: historiallinen
Laji: kivirakenteet: ryssänuunit

Koordin: N 6703866 E 532187

Tutkijat: Bakhia et.al. 2023 inventointi

Sijainti: Kohde sijaitsee Virolahden kirkolta 7.0 kilometriä lounaaseen.

Huomiot: Soisalo & Bakhia 2023: Lapurin saaren keskiosassa, pienen suojaosan poukaman pohjoisrannalla on ryssänuuni, jonka suu on kohti länttä. Kooltaan ryssänuuni on 1 x 1 metriä. Uunin kansikivi nojaa reunalla rakenteeseen. Uunin päällä kasvaa puu.

Kohteen rajausta punaisella. Sen ympärillä kohteiden 40 Virolahti Lapuri 4 ja 42 Virolahti Lapuri 5 koordinaattipisteet punaisin ympyröin.

Vasemmalla: ryssänuuni ympäristöineen kuvattuna itään. Oikealla: kohde kuvattuna länteen. Uunin kivirakennetta näkyy kuusen juurella.

135 VIROLAHTI TINKASEN KIVIAITA

Mjtunnus: UUSI KOHDE
Status: kiinteä muinaisjäänös (sm)
Ajoitus: historiallinen
Laji: kivrakenteet: kiviaidat

Koordin: N 6707426 E 528175

Tutkijat: Bakhia et.al. 2023 inventointi

Sijainti: Kohde sijaitsee Virolahden kirkolta 9.6 kilometriä länteen.

Huomiot: Soisalo & Bakhia 2023: Kiviaita sijaitsee Tinkasen (ent. nimi Järvenkylä) kylän eteläpuolella olevan peltoaukean länsireunalla. Kiviaita on koottu kookkaista lohkaista, pellon suuntaisesti. Kiviaidan pituus on noin 90 metriä.

Kiviaita on todennäköisesti rakennettu aikaisintaan 1850-luvun alkupuolella, milloin Järvenkylän maita on lohkottu isojaossa. C.M. Aminoffin isojakokartassa vuodelta 1852 kiviaidan sijainti noudattaa suurin piirtein peltoalueen 172 länsireunaa. Kiviaita voi olla myös vasta 1900-luvun alussa rakennettu, milloin Järvenkylän maita on viimeksi lohkottu.

Muinaisjäännos rajattu punaisella. Uusi suunniteltu rakennuspaikka vihreällä neliöllä.

Molemmissa kuvissa kiviaitaa kuvattuna pellon puolelta luoteeseen.

137 VIROLAHTI PARRIO 2

Mjtunnus: UUSI KOHDE

Status: kiinteä muinaisjäännos (sm)

Ajoitus: historiallinen 1900-luku
Laji: taide muistomerkit: hakkaukset

Koordin: N: 6702532 E: 538759

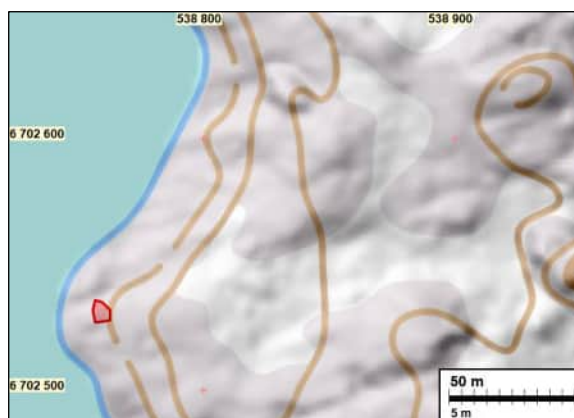
Tutkijat: Bakhia et.al. 2023 inventointi

Sijainti: Kohde sijaitsee Virolahden kirkolta 5.6 kilometriä etelään.

Huomiot: Soisalo & Bakhia 2023: Parrion saaren länsirannan sileähköön kallioon on hakattuna "1912", sekä nimikirjaimet "E.V.", "O.T." ja "T.H.". Hakkauksista 2 metrin päässä sijaitsee vanha tykin ammuksen kallioon iskemä kuoppa.

Kohteet 136 Virolahti Parrio 1 ja 137 Virolahti Parrio 2 rajattuna kartalle. Uudet rakennuspaikat vihrein neliöin.

Muinaisjäännös rajattu punaisella.

Vasemmalla 1912, oikealla E.V.

Vasemmalla O.T., oikealla T.H.

138 VIROLAHTI SANTIO

Mjtunnus: UUSI KOHDE
Status: kiinteä muinaisjäänös (sm)
Ajoitus: historiallinen
Laji: kivirakenteet: rajamerkit

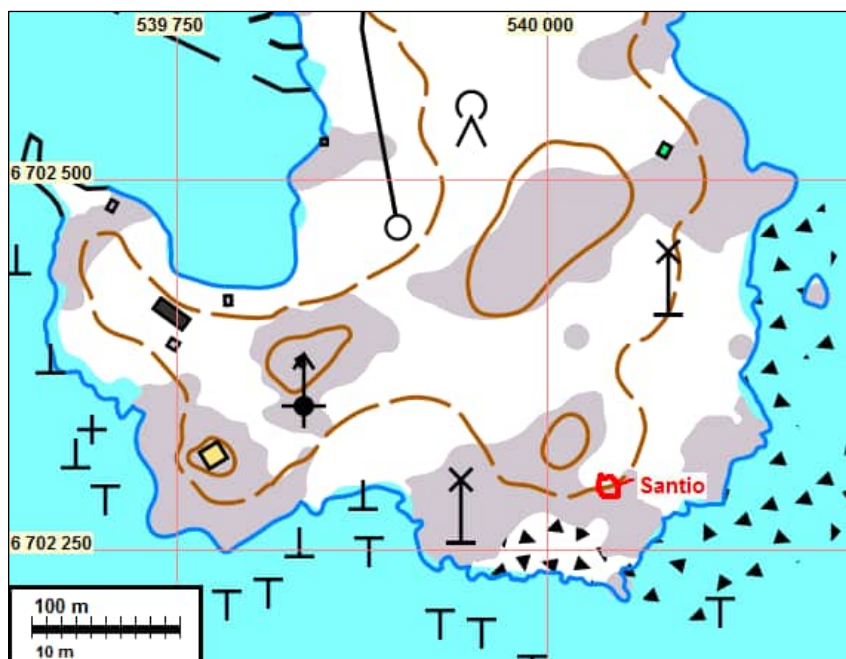
Koordin: N 6702292 E 540040

Tutkijat: Bakhia et.al. 2023 inventointi

Sijainti: Kohde sijaitsee Virolahden kirkolta 6.3 kilometriä etelään.

Huomiot: Soisalo & Bakhia 2023: Kohde sijaitsee Santion saaren kallioiseilla etelärannalla. Rajamerkin koko on 2 x 3 metriä ja korkeus noin 1.6 metriä. Rajamerkin viisarikivi on pohjois-etelä-suuntainen ja siitä on erotettavissa kaiverrus "W 6".

Vuoden 1969 peruskartalla rajamerkin kohdalta kulkee Koivuniemen kylän raja, viisarikiven suunnan mukaisesti. Rajamerkin kohdalle on merkitty raja myös isojakokartalle vuosilta 1827–1849.

Muinaisjäännös rajattu punaisella.

Vasemmalla: rajamerkki kuvattuna lounaaseen. Oikealla: Rajamerkki kuvattuna länteen. Pystykivessä erottuu W 6.

145 VIROLAHTI RÄÄNTIÖ

Mjtunnus: UUSI KOHDE

Status: kiinteä muinaisjäännös (sm)

Ajoitus: ajoittamaton

Laji: kivrakenteet: röykkiöt

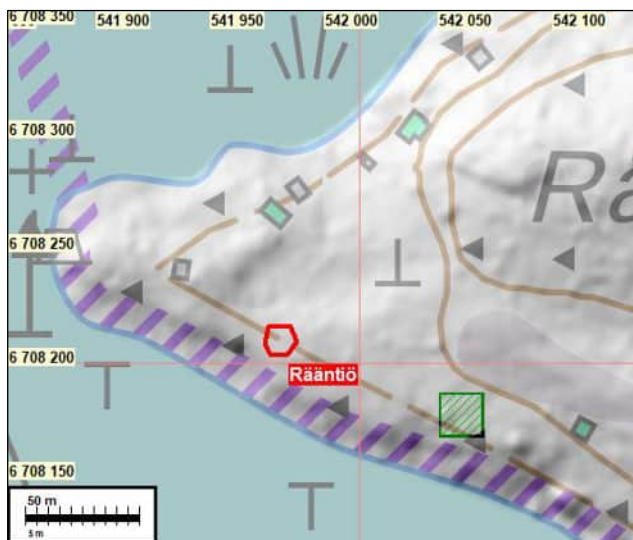
Koordin: N: 6708210 E: 541965

Tutkijat: Bakhia et.al. 2023 inventointi

Sijainti: Kohde sijaitsee Virolahden kirkolta 4.2 kilometriä itään.

Huomiot: Soisalo & Bakhia 2023: Röykkiö sijaitsee Rääntiön saaren länsirannalla. Röykkiön koko on noin 5 x 6 metriä, korkeus 1.5 metriä. Röykkiö on koottu raskaista, noin 70–90 senttimetrin kivistä, joita ei ole työstetty.

Röykkiö on kovin sammaloitunut, mikä viittaa röykkiön olevan vanha, mutta sen ajoitusta ei pystytty määrittämään inventoinnin puitteissa. Sijaintinsa perusteella röykkiö tuskin on raivausröykkiö. Kohteen funktion selvittäminen vaatii laajempaa tutkimusta, jota ei voitu inventoinnin puitteissa toteuttaa.

Muinaisjäännös rajattu punaisella.

Vasemmalla: Röykkiö kuvattuna itään. Oikealla: Röykkiö kuvattuna länteen.

Muut kulttuuriperintökohteet

13 VIROLAHTI VILKKILÄ RASI

Mj-tunnus: 1000011113
 Status: muu kulttuuriperintökohde (s)
 Ajoitus: historiallinen
 Laji: asuinpaikka: kyläpaikat

Koordin: N 6709931 E 539054

Tutkijat: Johanna Enqvist 2007 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Virolahden kirkosta 2,1 km koilliseen.

Huomiot: *Muinaisjäännösrekisteri:* Vilkkilän kylän talot ovat sijainneet Virolahden eteläosassa, nykyisin osin soistuneen Vilkkilänturan pohjoisrannalla, Virolahden kirkonkylästä 1,8 km koilliseen. Vuoden 1544 savuluettelossa mainitaan Piöresby, Packalaby ja Mörckeby, jotka myöhemmin muodostivat yhdessä Taipaleen nautakuntaan kuuluneen Vilkkilän eli Österbölen kylän. Kylässä oli tuolloin yhteensä 11 taloa. 1500-luvulla Vilkkilän kylässä asui mm. Savolain, Soppi, Göck, Oravain ja Packain –nimisiä isäntiä (Kaukiainen 1970:86,95,102.)

Maisema on säilyttänyt vanhakantaisen luonteensa, kylän asutus sijaitsee edelleen peltojen ympäröimillä kumpareilla. Vilkkilän vanhoilla tonttimailloja sijaitsee nykyisin maatilojen asuin- ja talousrakennuksia; osin ne ovat kuitenkin rakentamattomia. Alueella on todennäköisesti säilynyt myös aikaisempien asutusvaiheiden jäännöksiä.

Bakhia et.al. 2023: Kohdetta ei tarkastettu v. 2023 inventoinnin yhteydessä.

Kohde on rajattu sinisellä kartalle.

34 VIROLAHTI ALA-PIHLAJA AATOLA

Mj-tunnus: 1000010981
Status: muu kulttuuriperintökohde (s)
Ajoitus: historiallinen
Laji: asuinpaikka: kylänpaikat

Koordin: N 6710699 E 533727

Tutkijat: J Enqvist & R Mönkkönen 2007 inventointi, T Mökkönen & työryhmä 2007 inventointi, T Mökkönen & työryhmä 2008 inventointi

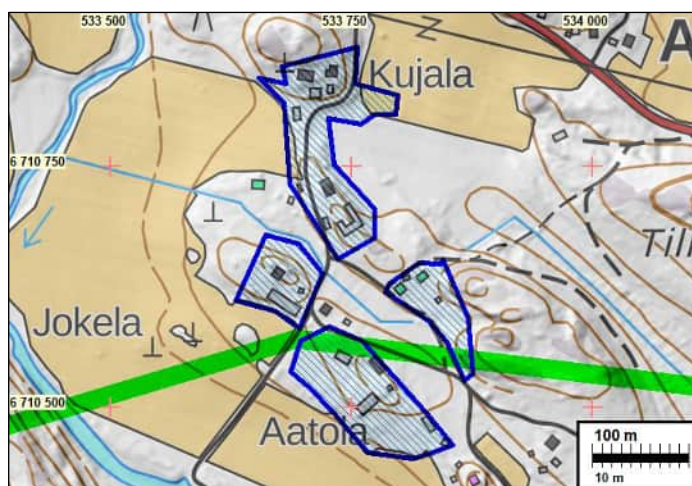
Sijainti: Paikka sijaitsee Virolahden kirkosta 4,7 km luoteeseen.

Huomiot: *Muinaisjäännösrekisteri:* Ala-Pihlajan kylän talot ovat sijainneet Porolahden pohjois- ja länsirannalla, molemmiin puolin Pihlajanjokea. Alapihlaja mainitaan Pijhilaby –nimisenä vuoden 1544 savuluettelossa. Kylässä oli tuolloin kuusi taloa. 1500-luvulla kylässä asuivat mm. Kimoinen, Kaukiain ja Haili –nimiset isännät. (Kaukiainen 1970:87,101).

Virolahden ensimmäinen keskus v. 1336 peräisin olevassa asiakirjassa mainittu ci-vitas on historiallisen lähdeaineiston perusteella sijoitettu Ala-Pihlajan ja Haililan kylän alueelle. On oletettu, että Virolahdella sijainnut Munkkiniemi –niminen kartano olisi toiminut myös Viipurin linnaläänin hallintokartanona 1300-luvulla. Munkkiniemen kartano on ilmeisesti käsittänyt Hailin ja Ala-Pihlajan kylässä sijainneen Kimosen tilan. Koivuniemen kylä on saattanut myös kuulua samaan kokonaisuuteen. (Kaukiainen 1970:63–64; Suhonen 2006:4,6–8).

Maisema on säilyttänyt vanhakantaisen luonteensa, kylän asutus sijaitsee edelleen peltojen ympäröimillä kumpareilla. Ala-Pihlajan kylän vanhoilla tonttimailloa sijaitsee nykyisin mautilojen asuin- ja talousrakennuksia; osin ne ovat rakentamattomia. Alueella on todennäköisesti säilynyt myös aikaisempien asutusvaiheiden jäännöksiä.

Bakhia et.al. 2023: Kohdetta ei tarkastettu v. 2023 inventoinnin yhteydessä.

Tutkimusalue on rajattu vihreällä ja kohde sinisellä kartalle.

37 VIROLAHTI HELLÄ (HELGEBY)

Mj-tunnus: 1000011017

Status: muu kulttuuriperintökohde (s)

Ajoitus: historiallinen

Laji: asuinpaikka: kyläpaikat

Koordin: N 6716232 E 542467

Tutkijat: J Enqvist & R Mönkkönen 2007 inventointi, Esa Mikkola 2018 arkistotutkimus

Sijainti: Paikka sijaitsee Virolahden kirkosta 9,2 km koilliseen.

Huomiot: *Muinaisjäännösrekisteri:* Hellän kylän talot ovat sijainneet Rautalanselän itärannalla, Vaalimaanjoesta noin 2 km länteen. Hellä ja läheinen Hämeenkylä luettiin 1540-luvulla Vaalimaan nautakuntaan. 1550-luvulla kylien yhteiseksi taloluvuksi on merkitty 7. Vuoden 1571 hopeaveroluettelossa Hellässä on neljä taloa. 1500-luvulla kylässä asuivat mm. Iitiä (tai Liikiä), Tuufva ja Virolainen -nimiset isännät. (Kaukiainen 1970:86,95.)

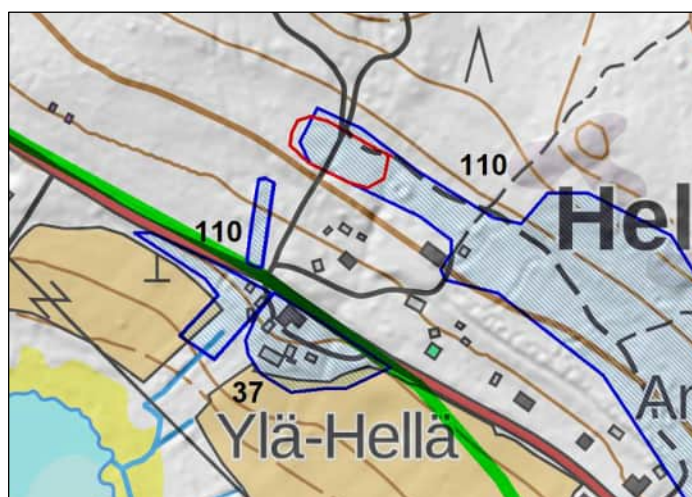
Vuonna 1370 turkulainen kanikki Henrik Vinandinpoika lahjoitti Turun tuomiokirkolle uudisasutuksen ("coloni") Vaalimaan kylästä Virolahdelta. Tästä tilasta ei ole myöhempiä tietoja eikä sen sijaintia tunneta. On esitetty, että Hellä – Helgeby eli Pyhäkylä –nimi pohjautuisi tuomiokirkolle lahjoitettuun tilaan, tai jopa että Virolahden pitäjän ensimmäinen keskus olisi 1300-luvulla sijainnut samoilla seuduilla. (Kaukiai-
nen 1970:66.)

Maisema on säilyttänyt vanhakantaisen luonteensa, kylän asutus sijaitsee edelleen peltojen ympäröimillä kumpareilla. Hellän kylän vanhalla tonttimaalla sijaitsee nykyisin maatilojen asuin- ja talousrakennuksia; osin se on rakentamaton. Alueella on todennäköisesti säilynyt myös aikaisempien asutusvaiheiden jäännöksiä.

Enqvist & Mönkkönen 2007 Löydöt: KM 2007134:1–3

Mikkola 2018: Aluerajaus muutettu vastaamaan vuoden 1830 isonjaonkarttaa. Kohde muutettu kulttuuriperintökohteeksi Museoviraston kylätonttiohjeen mukaisesti, sillä alue on yhä asuttu.

Bakhia et.al. 2023: Kohdetta ei tarkastettu v. 2023 inventoinnin yhteydessä.

Tutkimusalueen raja vihreällä. Kartalla on rajattuna kohteet 37 Virolahti Hellä sekä 110 Virolahti Hellän linnoitteet sinisellä. Hellän linnoitekohteen sisällä on punaisella rajattuna kiinteä muinaisjäännös Hellä (1000011015), jota ei ole raportissa erikseen käsitelty, sillä se ei osu tutkimusalueen sisälle.

57 VIROLAHTI VILKKILÄ ITÄPYÖLI

Mj-tunnus: 1000011112
Status: muu kulttuuriperintökohde (s)
Ajoitus: historiallinen
Laji: asuinpaikka: kyläpaikat

Koordin: N 6710144 E 538592

Tutkijat: Johanna Enqvist 2007 inventointi, Esa Mikkola 2018 arkistotutkimus

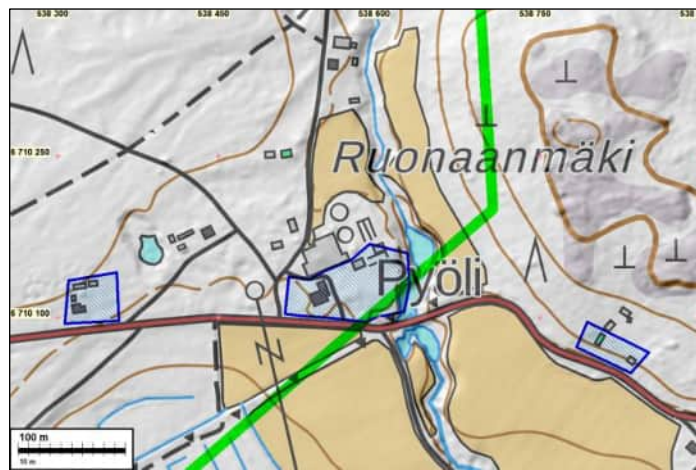
Sijainti: Paikka sijaitsee Virolahden kirkosta 2,0 km pohjoiseen.

Huomiot: *Muinaisjäännösrekisteri:* Vilkkilän kylän talot ovat sijainneet Virolahden eteläosassa, nykyisin osin soistuneen Vilkkilänturan pohjoisrannalla, Virolahden kirkonkylästä 1,8 km koilliseen. Vuoden 1544 savuluettelossa mainitaan Piöresby, Packalaby ja Mörckeby, jotka myöhemmin muodostivat yhdessä Taipaleen nautakuntaan kuuluneen Vilkkilän eli Österbölen kylän. Kylässä oli tuolloin yhteensä 11 taloa. 1500-luvulla Vilkkilän kylässä asui mm. Savolain, Soppi, Göck, Oravain ja Packain –nimisiä isäntiä (Kaukiainen 1970:86,95,102.)

Vilkkilän Itäpyöli muodostuu kolmesta erillisestä tonttimaasta, jotka kaikki sijaitsevat Vilkkiläntien pohjoispuolella aivan tien varrella. Suurin ja keskeisin tonttimaista on sijainnut Härmänojan länsirannalla paikalla, jossa on nykyisin Pyölin tilakeskus.

Mikkola 2018: KA G21:48/1 vuodelta 1830

Bakhia et.al. 2023: Kohdetta ei tarkastettu v. 2023 inventoinnin yhteydessä.

Muinaisjäännösrajaukset sinisellä, tutkimusalue vihreällä.

67 VIROLAHTI KLAMILAN TYKKIPATTERI

Mj-tunnus: 1000018831

Status: muu kulttuuriperintökohde (s)

Ajoitus: historiallinen: moderni

Laji: varustus: tykkiasemat

Koordin: N 6706716 E 524517

Tutkijat: John Lagerstedt 2011 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Virolahden kirkosta 13,3 km länteen.

Huomiot: *Muinaisjäännösrekisteri:* Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee Tiilikallion ja Vesikonvuoren avokallioilla. Kohde on kahden tykin patteri, jonka aseistuksena on ollut 2 kpl 152 mm:n, 45 kaliiperin raskasta rannikkokanuunaa, mallia Canet. Tykkiasemat on numeroitu sotilaskartassa (mahd. vuodelta 1944) siten, että läntisempi tykkiasema Tiilikalliolla on nro 1 ja itäisempi Vesikonvuorella on nro 2.

Alakohteet

Tykkiasema 1

Tyyppi: puolustusvarustukset

Ajoitus: moderni

Koordinaatit ETRS-TM35FIN P: 6706749 I: 523649

Kuvaus: Teräsbetoninen, patterin läntinen tykkiasema, joka on louhittu kallioon. Se sijaitsee Tiilikallion kaakkoisosassa, avokalliolla. Pyöreän tykkiaseman keskellä on kehäpultit tykin jalustalle. Tykkiaseman ympärillä on kolme kaarevaa huonetta majoitustiloiksi 20 hengelle sekä kaksi huonetta ampumatarvikevarastoiksi. Ammukset on voitu nostaa tykeille seinissä olevien aukkojen kautta.

Tykkiasema 2

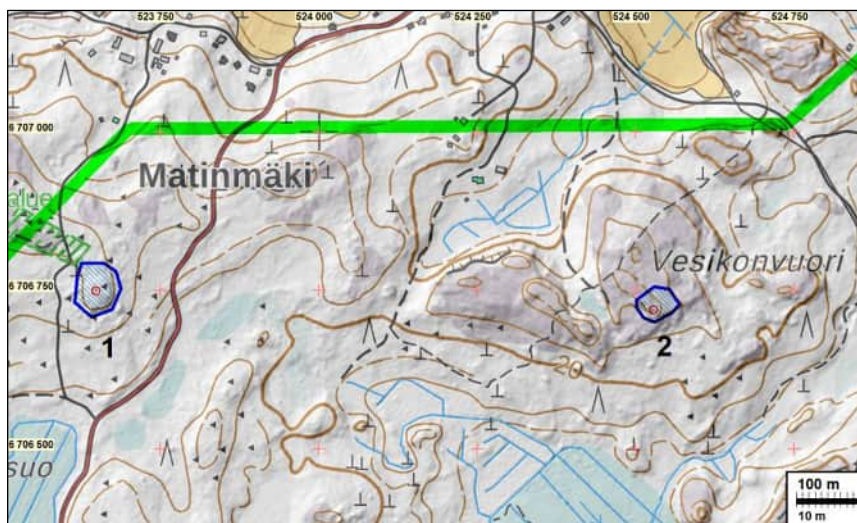
Tyyppi: puolustusvarustukset

Ajoitus: moderni

Koordinaatit ETRS-TM35FIN P: 6706719 I: 524528

Kuvaus: Teräsbetoninen, patterin itäinen tykkiasema, joka on louhittu kallioon. Se sijaitsee Vesikonvuoren keskellä, metsäautotien päässä, avokalliolla. Pyöreän tykkiaseman keskellä on kehäpultit tykin jalustalle. Tykkiaseman ympärillä on kolme kaarevaa huonetta majoitustiloiksi 20 hengelle sekä kaksi huonetta ampumatarvikevarastoiksi. Ammukset on voitu nostaa tykeille seinissä olevien aukkojen kautta.

Bakhia et.al. 2023: Kohdetta ei tarkastettu v. 2023 inventoinnin yhteydessä.

Tutkimusalue on rajattu vihreällä. Kohde on kaksiosainen. Siihen kuuluvat alakohteet on merkitty punaisiin ympyröihin sinisten kohderajausten sisälle. Numerot vastaavat alakohteiden numerointia.

70 VIROLAHTI KOIVULA

Mj-tunnus: 1000017157

Status: muu kulttuuriperintökohde (s)

Ajoitus: historiallinen: moderni

Laji: varustus: taistelukaivannot

Koordin: N 6708327 E 531065

Tutkijat: John Lagerstedt 2010 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Virolahden kirkosta 6,7 km länteen.

Huomiot: *Muinaisjäännösrekisteri:* Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee Koivula-nimisen tilan eteläpuolella. Maahan kaivetut taistelu- ja yhdyshaudat sekä teräsbetonikorsut sijoittuvat lähinnä Kankaantien etelä- ja länsipuolille. Asemien edessä oleva nelirivinen panssarivauunun kivieste kulkee kohteen itäreunassa. Este on haarautunut Koivulan tilalla kahteen osaan, joista toinen on itä-länsi-suuntainen ja toinen pohjois-etelä-suuntainen. Estekiviä on osin poistettu viljelysmailta n. 360 m mutta itä-länsi-suuntaisen esteen itäpään kivet ovat vielä paikoillaan Kuuluvakankaan rinteiden alaosassa. Avokalliolle asetetut kivet on ankkuroitu paikoilleen teräskoukuilla. Kohteen eteläosassa sijaitsevat teräsbetoninen majoituskorsun ja kk-pesäkkeen yhdistelmä nro 28–172 sekä kahden konekiväärin ja panssaritorjuntatykin korsi nro 170–171. Pohjoisosassa on majoituskorsu nro 38.

Koivulan kohteen eteläosa kuuluu valtakunnallisesti merkittäviin rakennettuihin kulttuuriympäristöihin.

Alakohteet

Korsu 170–171

Tyyppi: puolustusvarustukset

Ajoitus: moderni

Koordinaatit ETRS-TM35FIN P: 6708310 I: 531074

Kuvaus: Teräsbetoninen 45 mm:n panssaritorjuntatykin ja kahden konekiväärin korsi. Kohde sijaitsee Kankaantien ja siitä etelään erkanevan metsäautotien risteyksen kaakkoispuolella sekametsässä. Se on varustettu opastaululla. Toinen konekivääreistä on sijoitettu teräksiseen konekiväärin kupuun mallia '1940 kevyt'. Korsussa on majoitustilat 20 hengelle ja se on varustettu kaivolla ja varauloskäynnillä. Sisäänkäynnin yhteydessä on panssaritorjuntatykin suojatila. Majoitustilan puinen sisäkatto on poistettu. Ampumakammioissa on metallilevyillä verhoillut sisäkatot. Konekiväärin kuvun ampumasektorin keskisuunta on 170° ja betonisen ampumakammion konekiväärin ampumasektori pohjoisen suuntaan.

Korsu 28–172

Tyyppi: puolustusvarustukset

Ajoitus: moderni

Koordinaatit ETRS-TM35FIN P: 6708285 I: 530953

Kuvaus: Teräsbetoninen majoituskorsu 28, jonka kylkeen on valettu omalla sisäänkäynnillä varustettu konekiväärin pesäke eli nk. vasikka nro 172. Kohde sijaitsee Ravijoentien ja kankaantien välisessä metsässä, mäen länsireunalla. Majoituskorsu on tarkoitettu 30 hengelle ja se on varustettu teräksisellä tähystyskuvulla vuoden 1940 mallia. Kupu on naamioitu kivillä ja sementillä. Majoituskorsussa on sisäkaton puuverhoilu paikoillaan sekä seinässä pieni puuhylly. Konekiväärin pesäkkeessä on metallilevyillä verhoillut sisäkatto. Sen ampumasektori on etelän suuntaan.

Korsu 38

Tyyppi: puolustusvarustukset

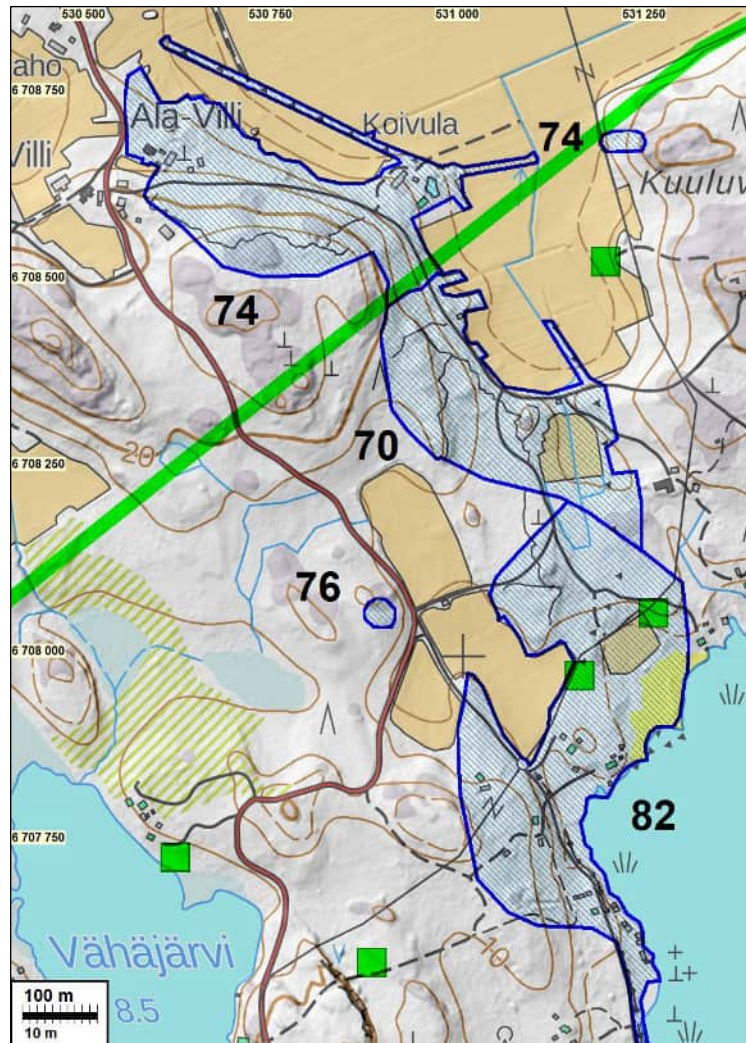
Ajoitus: moderni

Koordinaatit ETRS-TM35FIN P: 6708421 I: 530919

Kuvaus: Teräsbetoninen majoituskorsu, joka on tarkoitettu 20 hengelle. Sisäänkäynti on mäen rinteessä, kuusikossa. Sisäänkäynnistä johtaa portaat alas korsiin. Majoitustilan koko on 9,1 x 2,3 m ja korkeus 2,3 m. Katto on holvattu ja siitä on

poistettu puuverhoilu. Korsussa on teräksinen, vuoden 1939 mallinen tähystyskupu, joka on naamioitu sementillä ja kivillä. Kupuun johtaneet puutikkaat on poistettu

Bakhia et.al. 2023: Kohdetta ei tarkastettu v. 2023 inventoinnin yhteydessä.

Tutkimusalueen raja vihreällä ja uudet rakennuspaikat vihreillä neliöillä. Raportin kohteet 70, 74, 76 ja 82 rajattuna sinisellä kartalle.

71 VIROLAHTI HÄMEENKYLÄN LINNOITTEET

Mj-tunnus: 1000019230
Status: muu kulttuuriperintökohde (s)
Ajoitus: historiallinen: moderni
Laji: varustus: taistelukaivannot

Koordin: N 6715502 E 542211

Tutkijat: John Lagerstedt 2011 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Virolahden kirkosta 8,4 km koilliseen.

Huomiot: *Muinaisjäännösrekisteri:* Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua. Se kuuluu vuonna 1944 rakennetun ns. oikaisulinjan päälinjaan, joka sijaitsee

Hämeenkylässä ja Tyllinjärven välissä. Kohde sijaitsee Hämeenkylässä ympäristössä, Suurivuori nimisellä mäellä. Mäen koillisosassa on teräspesäke nro 1216. Suurivuoren laella on maahan kaivettuja ja kallioon louhittu yhdys- ja taisteluhautoja, kenttäkorsuja sekä tähytysasemia, jotka ovat jääneet osittain keskeneräisiksi. Mäen itäreunalla olevat linnoitteet ovat jääneet suurimmaksi osaksi tonttimaiden alle ja tuhoutuneet.

Kohteen rajausta on muutettu laserkeilausaineiston perusteella 04/2017.

Kohteen länsiosa sijaitsee valtakunnallisesti merkittävässä rakennetussa kulttuuriympäristössä (Vironlahden graniittilouhokset).

Alakohteet

Teräspesäke 1216

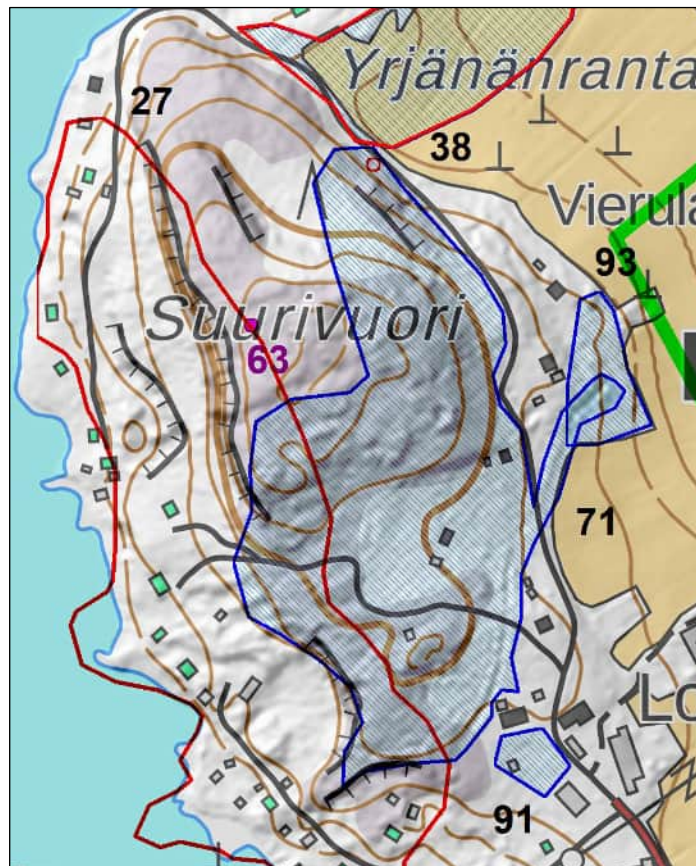
Tyyppi: puolustusvarustukset

Ajoitus: moderni

Koordinaatit ETRS-TM35FIN P: 6715696 I: 542200

Kuvaus: Neuvostoliittolaisesta BT-5 panssarivaunusta tehty teräksinen tuliasema. Kohde sijaitsee Suurivuoren koillisosassa, Hämeenkylläntien länsilaidalla. Pesäkkeen aseistuksena on ollut 45 mm:n panssarivaunukanuuna sekä pikakivääri. Torni on koottu niittaamalla ja sen takauloke on kapea ja laatikkomainen. Takaulokkeen takaseinä ja tornin luukku puuttuvat. Pääampumasuunta on koilliseen.

Bakhia et.al. 2023: Kohdetta ei tarkastettu v. 2023 inventoinnin yhteydessä.

Kohde 71 maalattuna sinisellä. Alakohteen koordinaattipiste ympäröity punaisella. Kartalla myös kohteiden 38 Viro-lahti Hämeenkylä Yrjänänranta ja 27 Virolahti Hämeenkylässä Louhokset rajaukset punaisella ja kohteiden 93 Virolahti Hämeenkylässä Vierula ja 91 Virolahti Hämeenkylässä (Tawest By) Louhisto rajat sinisellä. Mahdollisen muinaisjäännöksen 63 Virolahti Suurivuori koordinaattipiste violetilla. Tutkimusalueen raja vaaleanvihreällä.

72 VIROLAHTI AHDASSALMI

Mj-tunnus: 1000017151
Status: muu kulttuuriperintökohde (s)
Ajoitus: historiallinen: moderni
Laji: varustus: taistelukaivannot

Koordin: N 6706608 E 531224

Tutkijat: John Lagerstedt 2010 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Virolahden kirkosta 6,8 km länteen.

Huomiot: *Muinaisjäännösrekisteri:* Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee mantereella Siikasaaren luoteispuolella. Kohteen länsiosassa on kallioon louhittuja yhdys- ja taisteluhautoja asemineen, itäosassa haudat on kaivettu maahan. Taisteluhautojen torjuntasuunnat ovat itään, kaakkoon ja lounaaseen. Taisteluhautalinjan yhteyteen on rakennettu teräsbetonisia asekursuja ja sen taustalle teräsbetonisia miehistökorsuja. Kohteen etelä- ja itäpuolella on nelirivinen kivieste, jonka estekivet ovat keskimäärin 120 cm korkeita maanpinnasta mitattuna. Ravijoenlahden rannalla on kivisteen keskelle rakennettu mökkikylä.

Ahdassalmen kohde kuuluu valtakunnallisesti merkittäviin rakennettuihin kulttuuriympäristöihin.

Kohde sisältyy Salpalinjan merkittävimmät kohteet luetteloon.

Alakohteet

Korsu 164 ja 164a

Tyyppi: puolustusvarustukset, taistelukaivannot

Ajoitus: moderni

Koordinaatit ETRS-TM35FIN P: 6706366 I: 531033

Kuvaus: Teräsbetonista rakennetut majoituskorsu 164 ja konekivääripesäke 164 a muodostavat kokonaisuuden. Korsut sijaitsevat havupuita kasvavassa kalliomaastossa Siikasaarentien pohjoispuolella. Korsuihin johtaa tieltä opastettu polku ja tutustumista helpottamaan on rakennettu puisia portaita ja siltoja. Majoituskorsu on tarkoitettu 20 hengelle. Siihen päästään eteistilasta, jonka toisesta päästä jatkuu lyhyt yhdyshauta konekivääripesäkkeeseen. Majoituskorsun puinen sisäkatto on poistettu, Kk-pesäkkeessä on metallilevyillä verhoiltu sisäkatto. Pesäke on varustettu teräksisellä tähystyskuvulla mallia 1940, joka on naamioitu kivillä ja sementillä. Kk-pesäkkeen aseseinässä ja sisäänkäynnissä samoin kuin majoituskorsun sisäänkäynneissä on naamiomaalaukset. Majoituskorsun sisäänkäyntien yläpuolella on puuaidat.

Korsu 165

Tyyppi: puolustusvarustukset

Ajoitus: moderni

Koordinaatit ETRS-TM35FIN P: 6706703 I: 531516

Kuvaus: Teräsbetoninen konekiväärinkorsu, jossa on majoitustila 20 hengelle. Korsuun on kaksi sisäänkäyntiä, joiden yhteydessä on panssaritorjuntatykin suoja. Majoitustila ja aseammio ovat erillisissä tiloissa. Ampumasektorin keskisuunta on

240°. Aseseinä on naamioitu kivimuurauksella. Majoitustilassa on teräksinen tähystyskupu mallia 1940, joka on naamioitu kivillä ja sementillä. Korsun sisäänkäyntien yläpuolella on teräsverkkoaidat. Korsu oli keväällä 2010 täynnä vettä eikä sen sisällä käyty. Korsu on ilmeisesti jatkuvasti veden vallassa.

Korsu 165a

Tyyppi: puolustusvarustukset

Ajoitus: moderni

Koordinaatit ETRS-TM35FIN P: 6706695 I: 531570

Kuvaus: Teräksestä ja betonista rakennettu konekiväärikipupesäke. Kohde sijaitsee kesämökkintontin laidalla, avokalliolla. Teräksinen konekiväärikipu on mallia '1940 kevyt'. Ampumasektorin keskisuunta on 115°. Sisäänkäynti oli keväällä 2010 lumen täyttämä eikä laitteessa ole käyty sisällä.

Korsu 41

Tyyppi: puolustusvarustukset

Ajoitus: moderni

Koordinaatit ETRS-TM35FIN P: 6706845 I: 531473

Kuvaus: Kallioon louhittu majoitustunneli 40 hengelle. Sisäänkäynti on pellon laidassa, jyrkän mäen luoteispuolella ja se on varustettu lähipuolustusaukolla. Majoitustilan koko on 20 x 4 m ja korkeus 3,2 m. Se on varustettu kaivolla. Majoitustilan betonilattiassa on sokkeli, johon olisi voitu tarvittaessa rakentaa puinen sisäparakki. Majoitustilan viereisestä huoneesta nousee kallion huipulla sijaitsevaan teräksiseen tähystyskupuun 8 m korkea kuilu, jossa on puisia, lahonneita ja osin sortuneita väli-tasojä ja puisten tikkaiden jäännöksiä.

Korsu 42

Tyyppi: puolustusvarustukset

Ajoitus: moderni

Koordinaatit ETRS-TM35FIN P: 6706663 I: 531269

Kuvaus: Teräsbetoninen majoituskorsu 20 hengelle. Korsu on ollut jo 1996 täynnä vettä ja tilanne oli sama keväällä 2010. Sisäänkäynnin edessä oleva veden täyttämä (syvyys n. 4 m) yhdyshauta on nykytilassaan vaarallinen.

Korsu 43

Tyyppi: puolustusvarustukset

Ajoitus: moderni

Koordinaatit ETRS-TM35FIN P: 6706574 I: 531076

Kuvaus: Teräsbetoninen majoituskorsu 20 hengelle. Sisäänkäynnissä on panssatorjuntatykin suojatila. Keväällä 2010 sisäänkäynti oli veden täyttämä. Ei tutkittu sisältä.

Korsu 44

Tyyppi: puolustusvarustukset

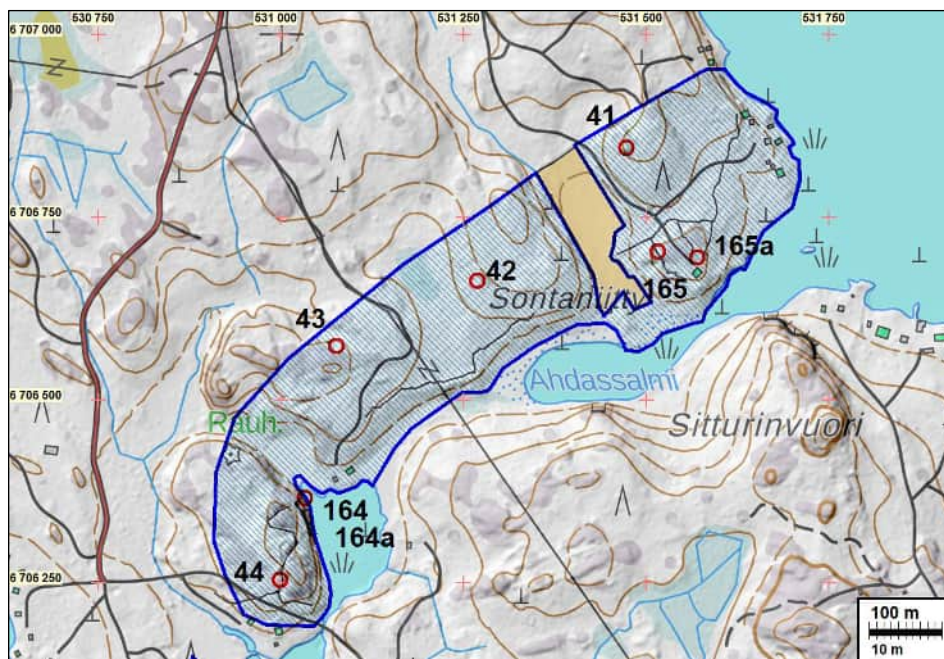
Ajoitus: moderni

Koordinaatit ETRS-TM35FIN P: 6706254 I: 530999

Kuvaus: Teräsbetoninen tulenjohtokorsu, joka sijaitsee Siikasaarentien pohjoispuolella. Korsu on varustettu teräksisellä, periskoopille tarkoitettulla tulenjohtokuvulla mallia 1940. Majoitustilat 30 hengelle. Sisäänkäynnin yhteydessä on panssaritorjuntatykin suoja. Varauloskäynti. Korsun puinen sisäkatto on poistettu. Korsussa on räjäytetty vuonna 1988 kaksi telamiinaa, joiden seurauksena teräsovet pudonneet paikoiltaan ja vääntyneet. Korsun betonilattia on vaurioitunut pieneltä alueelta. Korsun

sisätilat on tutkittu syksyllä 2009. Keväällä 2010 korsi oli veden vallassa eikä sisälle päästy.

Bakhia et.al. 2023: Kohdetta ei tarkastettu v. 2023 inventoinnin yhteydessä.

Muinaisjäännös on rajattu sinisellä. Alakohteet (korsut) punaisilla ympyröillä.

73 VIROLAHTI KAALPERI

Mj-tunnus: 1000017153
Status: muu kulttuuriperintökohde (s)
Ajoitus: historiallinen: moderni
Laji: varustus: taistelukaivannot

Koordin: N 6707225 E 531325

Tutkijat: John Lagerstedt 2010 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Virolahden kirkosta 6,5 km länteen.

Huomiot: *Muinaisjäännösrekisteri:* Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee Ravijoenlahden rannan tuntumassa olevalla korkealla mäellä ja sen juurella. Kohteen eteläosassa on majoituskorsu nro 40, Kohteen keskiosassa, jyrkän mäen luoteisosan rinteessä on kallioon louhittu majoitustunneli 20. Mäen pohjoisosassa, rannassa on kaksi teräsbetonista konekivääripesäkettä nrot 37 ja 20. Kohteen pohjoisreunalla on kallioon louhittuja sekä maahan kaivettuja, syviä yhdys- ja taisteluhautoja ampumapesäkkeineen.

Kohde sisältyy Salpalinjan merkittävimmät kohteet luetteloon.

Alakohteet

Korsu 167

Tyyppi: puolustusvarustukset

Ajoitus: moderni

Koordinaatit ETRS-TM35FIN P: 6707270 I: 531247

Kuvaus: Kallioon louhittu majoitustunneli, joka on tarkoitettu 120 hengelle. Sisäänkäynnit ovat jyrkähkössä kallioseinässä mäen luoteisnurkalla n. 25 m päässä tiestä. Tunnelin kokonaispituus on 67 m ja korkeus 3,5 m. Sisäänkäynneistään tunneli on 2,3 m leveä. Rakennustyöt ovat jääneet keskeneräisiksi. Louhinnat on tehty mutta betoniosia ei ole valettu Tunnelissa on kaksi sisäänkäyntiä sekä kallion laelle johtava n. 10 m pituinen pystykuilu. Kallion laella on pystykuilun ympärille louhittu laajempi kuoppa. Luolassa on kaksi syvää, veden täyttämää kuoppaa, joista toinen on viemäröintiä varten ja toinen juomavettä varten. Kuoppia ei ole aidattu. Kallion laella oleva pystykuilu on ympäröity verkkoaidalla. Sisäänkäyntien yläpuolella ei ole aitoja.

Korsu 20

Tyyppi: puolustusvarustukset

Koordinaatit ETRS-TM35FIN P: 6707413 I: 531265

Kuvaus: Teräsbetoninen konekivääripesäke, joka sijaitsee Ravijoenlahden rannalla Ravijoenkuja-nimisen tien vieressä. Kohde on varustettu Salpavaellus-reitin opas-
taululla. Pesäkkeessä on teräksinen tähystyskupu mallia 1940. Aseseinä on naami-
oitu maalaamalla. Ampumasektorin keskisuunta on 350°.

Korsu 37

Tyyppi: puolustusvarustukset

Ajoitus: moderni

Koordinaatit ETRS-TM35FIN P: 6707402 I: 531295

Kuvaus: Teräsbetonien konekivääripesäke, joka sijaitsee Ravijoenlahden rannalla. Sisäänkäynti oli keväällä 2010 lumen täyttämä eikä sisällä ole käyty. Aseseinä on naamioitu maalaamalla. Ampumasektorin keskisuunta on 120°.

Korsu 40

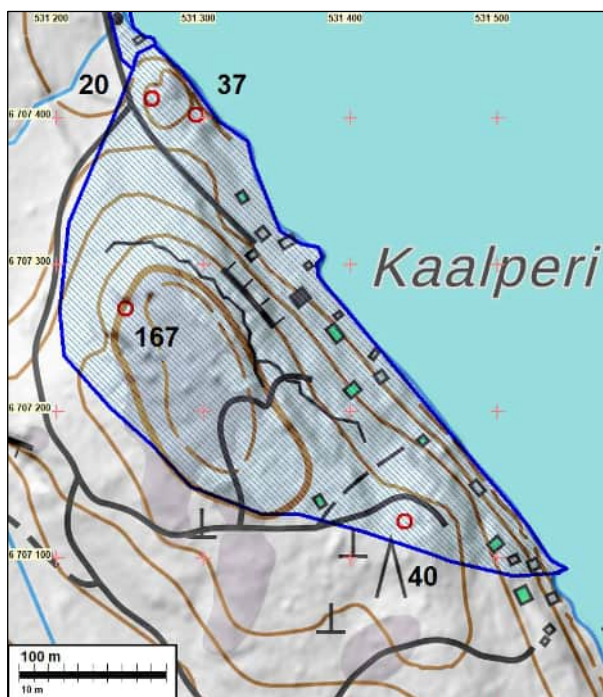
Tyyppi: puolustusvarustukset

Ajoitus: moderni

Koordinaatit ETRS-TM35FIN P: 6707125 I: 531437

Kuvaus: Teräsbetoninen majoituskorsu, joka on tarkoitettu 20 hengelle. Sisäänkäynti on mäen ylärinteessä, tien päässä, kuusikossa. Sisäänkäynti on varustettu puuseinällä ja siitä johtaa jyrkät portaat alas korsuun, jossa on eteinen, kupukammio ja majoitustila. majoitustilan koko on 9,5 x 2,7 m ja korkeus 2,5 m. Katto on holvattu ja siitä on poistettu puuverhoilu. Korsussa on teräksinen, vuoden 1940 mallinen tähystyskupu, joka on naamioitu sementillä ja kivillä.

Bakhia et.al. 2023: Kohdetta ei tarkastettu v. 2023 inventoinnin yhteydessä.

Muinaisjäännös on rajattu sinisellä. Alakohteet on merkitty punaisilla ympyröillä.

74 VIROLAHTI ALA-VILLI

Mj-tunnus: 1000017156

Status: muu kulttuuriperintökohde (s)

Ajoitus: historiallinen: moderni

Laji: varustus: taistelukaivannot

Koordin: N 6708648 E 530693

Tutkijat: John Lagerstedt 2010 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Virolahden kirkosta 7,1 km länteen.

Huomiot: *Muinaisjäännösrekisteri:* Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Se sijaitsee Ala-Villi -nimisen tilalla ja sen itä- ja kaakkoispuolella. Kankaantien eteläpuolella olevalla mäellä on paikoin syviäkin kallioon louhittuja taistelu ja yhdysautoja sekä tulenjohtokorsu nro 173, tien pohjoispuolella on kenttälinoitettuja asemia, jotka ovat osittain jääneet tien alle. Näiden pohjoispuolella on pellolla nelirivinen panssarivaunun kiviaste, jonka pohjoisosasta on poistettu n. 70 m estekiviä. Ala-Villin kohteen länsiosassa on yksityisalueella panssaritorjuntatykin ja konekiväärin korsu nro 18.

Alakohteet

Korsu 173

Tyyppi: puolustusvarustukset

Koordinaatit ETRS-TM35FIN P: 6708555 I: 530790

Kuvaus: Teräsbetoninen tulenjohtokorsu, joka sijaitsee havupuita kasvan mäenrinteen yläosassa, Kankaantien eteläpuolella. Korsussa on majoitustilat 40 hengelle ja se on varustettu kaivolla. Korsusta on tähytetty tulenjohtoperiskoopilla, joka on sijainnut valuteräksisessä suojaputkessa. Korsun sisäänkäynnissä on

panssaritorjuntatykin suojatila ja sisäänkäyntiin johtava yhdyshauta on tuettu betonilla molemmilta seinustoiltaan.

Korsu 18

Tyyppi: puolustusvarustukset

Ajoitus: moderni

Koordinaatit ETRS-TM35FIN P: 6708687 I: 530619

Kuvaus: Teräsbetoninen 45 mm:n panssaritorjuntatykin ja konekiväärin korsu. Kohde sijaitsee Kankaantien ja Ravijoentien risteyskohdalla, yksityisalueella, talon pihamaan laidalla, vesakossa. Korsussa on majoitustilat 20 hengelle ja se on varustettu kaivolla ja varauloskäynnillä. Sisäänkäynnin vieressä on ampumaukko lähipuolustusta varten. Ampumasektorin keskisuunta on 30°. Korsun sisäänkäynti on hieman täytynyt maa-aineksista. Majoitustiloissa on puinen sisäkatto. Ampumakammioissa on metallilevyillä verhoillut sisäkatot. Korsun aseseinään on kiinnitettynä pellinpala. Kyseessä on jäännösnaamiointikokeilusta, jossa aseisiin kiinnitettiin joukko epäsäännöllisiä pellinpaloja estämään tasaisen, pystysuoran seinäpinnan erottuminen.

Bakhia et.al. 2023: Kohdetta ei tarkastettu v. 2023 inventoinnin yhteydessä.

Sijaintikartta kohteen [70 Virolahti Koivula](#) kuvauksessa.

75 VIROLAHTI MAJANIEMI

Mj-tunnus: 1000017150

Status: muu kulttuuriperintökohde (s)

Ajoitus: historiallinen: moderni

Laji: varustus: taistelukaivannot

Koordin: N 6705977 E 530905

Tutkijat: John Lagerstedt 2010 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Virolahden kirkosta 7,3 km länteen.

Huomiot: *Muinaisjäännösrekisteri:* Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Linnoitteita sijaitsee koko niemen alueella osin avokallioilla ja osin havumetsää kasvavalla kankaalla. Kohteen koillisosassa on tiivistä vesakkoa. Kohteessa on yksi teräsbetonikorsu sekä kallioon louhittuja ja maahan kaivettuja yhdys - ja taisteluhautoja tuliasemineen. Taisteluhautojen torjuntasuunnat ovat välillä koillinen – lounas.

Kohde kuuluu valtakunnallisesti merkittäviin rakennettuihin kulttuuriympäristöihin.

Kohde sisältyy Salpalinjan merkittävimmät kohteet luetteloon.

Alakohteet

Korsu 45

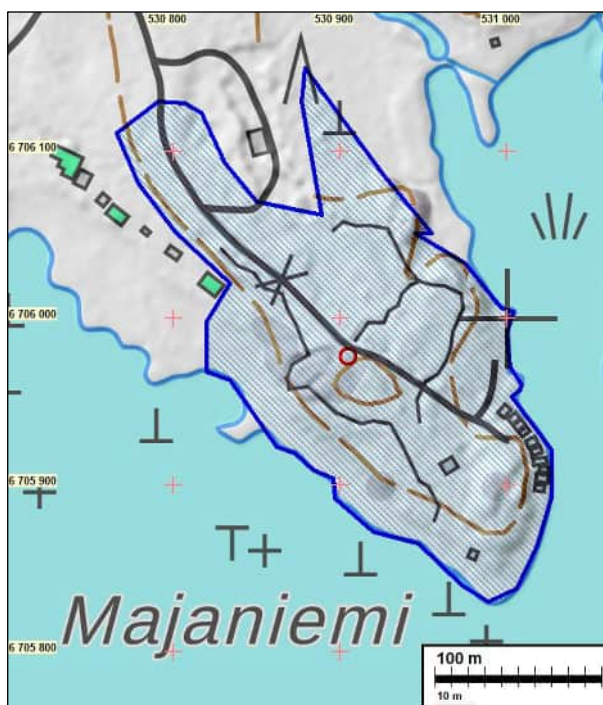
Tyyppi: puolustusvarustukset

Ajoitus: moderni

Koordinaatit ETRS-TM35FIN P: 6705977 I: 530905

Kuvaus: Teräsbetoninen majoituskorsu, joka sijaitsee Majaniementien länsi puolella, avokallion laidalla. Se on lähdetietojen perusteella tarkoitettu 20 henkilölle. Korsu on varustettu tähystyskuvulla mallia 1940, joka on naamioitu kivillä ja sementillä. Korsun sisäänkäynnissä on panssaritorjuntatykin suoja. Korsu oli inventoitaessa veden täytämä. Sisällä ei ole käyty. Sisäänkäynnin yläpuolella verkkoaita.

Bakhia et.al. 2023: Kohdetta ei tarkastettu v. 2023 inventoinnin yhteydessä.

Muinaisjäännos rajattu sinisellä ja sen sisällä punaisella ympyrällä alakohde.

76 VIROLAHTI VÄHÄJÄRVI

Mj-tunnus: 1000017155

Status: muu kulttuuriperintökohde (s)

Ajoitus: historiallinen: moderni

Laji: varustus: taistelukaivannot

Koordin: N 6708057 E 530888

Tutkijat: John Lagerstedt 2010 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Virolahden kirkosta 6,9 km länteen.

Huomiot: *Muinaisjäännosrekisteri:* Kohde on osa Salpaliinjan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Kohde on panssaritorjuntatykin kenttälinnoitettu asema, joka sijaitsee Siikasaarentien ja Ravijoenkujan risteyksen luoteispuolella, paljaaksi hakatun rinteiden huipulla.

Aseman muodostaa maahan kaivettu nelikulmainen, 3 x 3 m kokoinen kuoppa, jonka reunoja on nostettu 0,7 m korkealla kivi- ja maavallilla. Valli on ampuma-aukon kohdalta 0,4 m matala. Ampumasektorin keski-suunta on 100°. Taustastaan avoimeen

kuoppaan johtaa vähäinen yhdyshauta. Vanhaan sotilaskarttaan on merkitty kohteen pohjoispuolelle toinen pst-tykin pesäke, jota ei maastosta kuitenkaan löydetty.

Bakhia et.al. 2023: Kohdetta ei tarkastettu v. 2023 inventoinnin yhteydessä.

Sijaintikartta kohteen [70 Virolahti Koivula](#) kuvauksessa.

82 VIROLAHTI RAVIJOENLAHTI

Mj-tunnus: 1000017154
Status: muu kulttuuriperintökohde (s)
Ajoitus: historiallinen: moderni
Laji: varustus: taistelukaivannot

Koordin: N 6707820 E 531148

Tutkijat: Lagerstedt 2010 inventointi, Bakhia et.al. 2023 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Virolahden kirkosta 6,6 km länteen.

Huomiot: *Muinaisjäännösrekisteri:* Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua, jonka rakentaminen aloitettiin 1940. Kohteen itäosassa, Ravijoenlahden länsirannalla sijaitsee nelirivinen panssarivaunun kivieste, joka kulkee Ravijoenkuja-nimisen tien laidalla. Kohteen keskiosassa haarautuu esteen päälinjasta pohjois-etelä – suuntainen, 180 m pitkä este, joka jatkuu Ravijoenlahden rantaan. Haarauman esteestä on esteen keskivaiheilla sijaitsevan niityn kohdalta poistettu estekiviä 70 m, joita on kasattu niityn laidalle n. 50 kpl. Kohteen eteläosassa on yksi teräsbetoninen majoituskorsu nro 39 ja pohjoisosassa yksi konekiväärrikorsu nro 169.

Alakohteet

Korsu 169

Tyyppi: puolustusvarustukset

Ajoitus: moderni

Koordinaatit ETRS-TM35FIN P: 6708097 I: 531122

Kuvaus: Teräsbetoninen konekiväärrikupukorsu kahdelle konekiväärille sekä majoitustilat 40 hengelle. Kohde sijaitsee kangasmetsässä, avokallion laidalla kahden metsäautotien risteyksen vieressä. Sisäänkäynti on varustettu panssaritorjuntatykin suojatilalla. Konekiväärit on sijoitettu korsun kumpaankin päähän omiin teräskupuihinsa. Toinen kuvuista on mallia '1940 kevyt' ja toinen mallia '1941 keskiraskas'. Konekiväärrikupujen ampumasektorit ovat idän ja lännen suuntiin. Korsun ympäristössä on kenttälinoitettuja taisteluautoja ja panssaritorjuntatykkien pesäkkeitä sekä maavalleja, joiden käyttötarkoituksesta ei ole tietoja. Korsu oli kesällä 2010 veden täyttämä, eikä sitä tutkittu sisältä.

Korsu 39

Tyyppi: puolustusvarustukset

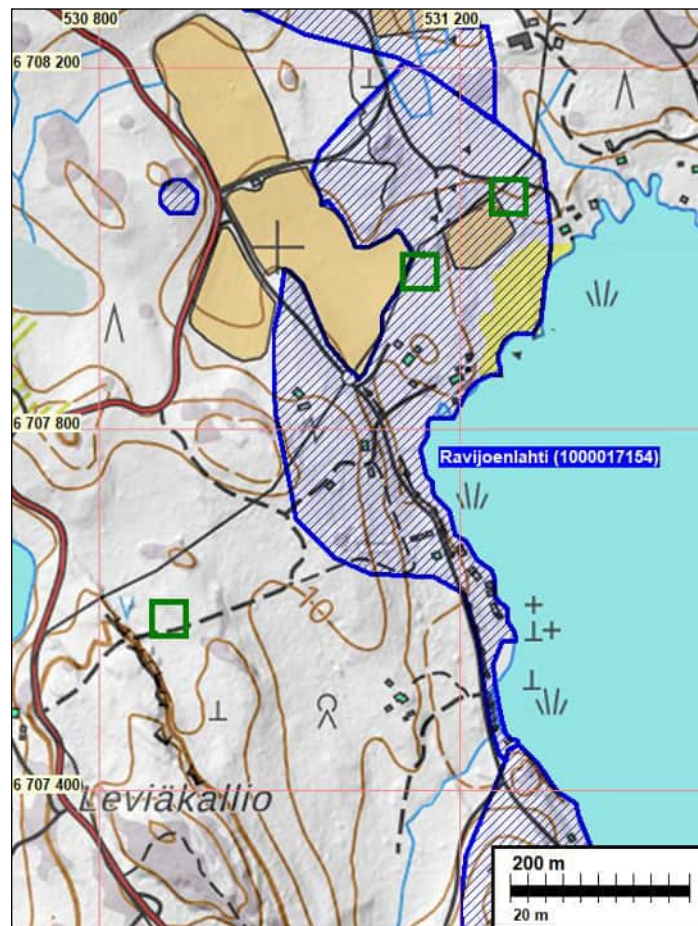
Ajoitus: moderni

Koordinaatit ETRS-TM35FIN P: 6707676 I: 531092

Kuvaus: Teräsbetoninen majoituskorsu 20 hengelle. Kohde sijaitsee Ravijoenkujan itäpuolella, korkean mäen ylärinteessä, hakkuualueella. Kohteessa on mahdollisesti

kaksi sisäänkäyntiä, mutta tästä ei saatu varmuutta paksun lumikerroksen takia keväällä 2010. Toisesta sisäänkäynnistä johtaa jyrkät portaat alas korsuun. Sisällä ei käyty. Korsu on varustettu teräksisellä tähytyskuvulla vuoden 1940 mallia.

Kuljukka & Sepänmaa 2023: Tarkastettiin peruspisteestä etelään sijaitsevien kahden rakennuspaikan osalta. Näistä lounaisemman kohdalla kulkee panssarieste, koillisemman kohdalla ei ole rakenteita. Panssarieste kulkee pellon kaakkoispuolta lounais-koillis suuntaisesti.

Muu kulttuuriperintökohde rajattu sinisellä verkkokuvilla. Ravijoenlahden muun kulttuuriperintökohteen rajauksen sisällä olevan lounaisemman rakennuspaikan kohdalla kulkee toisen maailmansodan aikainen panssarieste.

Vasemmalla panssarieste kuvattuna pellolta kohti kaakkoa. Oikealla panssarieste kuvattuna suunnilleen rakennuspaikan kohdalla sähkölinjan alla. Kuvattu pohjoiskoilliseen.

91 VIROLAHTI HÄMEENKYLÄ (TAWEST BY) LOUHISTO

Mj-tunnus: 1000032189
Status: muu kulttuuriperintökohde (s)
Ajoitus: historiallinen
Laji: asuinpaikka: kyläpaikat

Koordin: N 6715272 E 542320

Tutkijat: Esa Mikkola 2018 arkistotutkimus

Sijainti: Paikka sijaitsee Virolahden kirkosta 8,3 km koilliseen.

Huomiot: *Muinaisjäännösrekisteri:* Yksi Hämeenkyllän tonttimaista vuoden 1830 isojaonkartassa. Tonttimaa sijaitsee Suurenvuoren etelärinteessä Yrjänänrantaan vievän tien länsipuolella. Tonttimaan alueella on joitakin rakennuksia, mutta se on suurelta osin rakentamatonta.

Mikkola 2018: KA G21:23/1, v. 1830

Bakhia et.al. 2023: Kohdetta ei tarkastettu v. 2023 inventoinnin yhteydessä.

Sijaintikartta kohteen [71 Virolahti Hämeenkyllän Linnoitteet](#) kuvauksessa.

96 VIROLAHTI RAVIJOKI JOENSUU

Mj-tunnus: 1000032154
Status: muu kulttuuriperintökohde (s)
Ajoitus: historiallinen
Laji: asuinpaikka: torpat

Koordin: N 6708850 E 531624

Tutkijat: Esa Mikkola 2018 arkistotutkimus

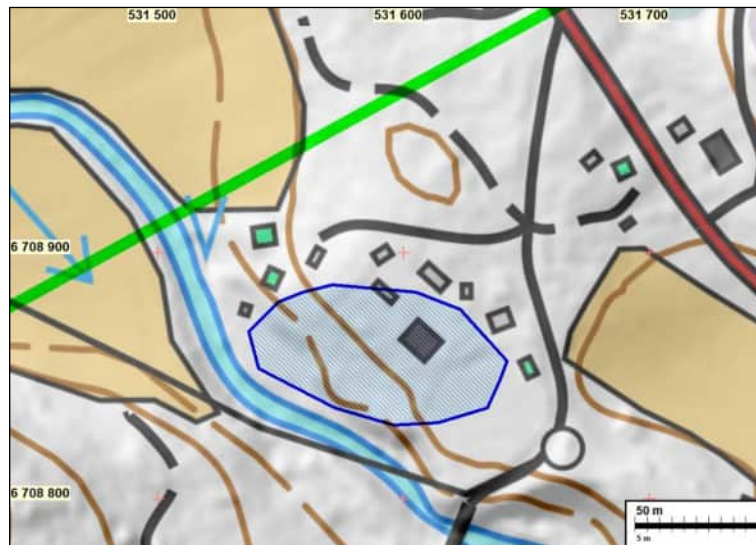
Sijainti: Paikka sijaitsee Virolahden kirkosta 6,2 km länteen.

Huomiot: *Muinaisjäännösrekisteri:* Ravijoen itärannalle lähelle joen suuta on vuoden 1732 tiluskarttaan merkitty torppa. Vuosien 1827 ja 1830 isojaonkartoissa alueelle on merkitty tonttimaa.

Kohdetta ei ole tarkastettu maastossa.

Mikkola 2018: Torppa merkitty Otto Hendrick Brinckin vuonna 1732 laatimaan tiluskarttaan KA G21:3/1

Bakhia et.al. 2023: Kohdetta ei tarkastettu v. 2023 inventoinnin yhteydessä.

Tutkimusalue rajattu vihreällä. Kohteen raja sinisellä.

97 VIROLAHTI PYTERLAHTI ALAVUORI

Mj-tunnus: 1000032182
Status: muu kulttuuriperintökohde (s)
Ajoitus: historiallinen
Laji: asuinpaikka: kyläpaikat

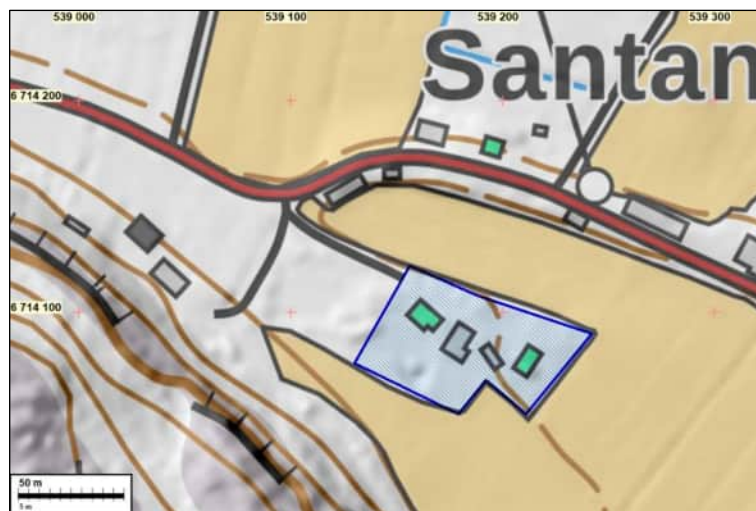
Koordin: N 6714087 E 539147

Sijainti: Paikka sijaitsee Virolahden kirkosta 5,9 km pohjoiseen.

Huomiot: *Muinaisjäännösrekisteri:* Pyterlahden hovista noin 1,15 kilometriä itäkaakkoon sijaitseva 1800-luvun alun tonttimaa.

Mikkola 2018: KA 22:3/1, kartta vuodelta 1842

Bakhia et.al. 2023: Kohdetta ei tarkastettu v. 2023 inventoinnin yhteydessä.

Kohteen raja sinisellä.

98 VIROLAHTI HÄMEENKYLÄ POHJOLA

Mj-tunnus: 1000032190
Status: muu kulttuuriperintökohde (s)
Ajoitus: historiallinen
Laji: asuinpaikka: kyläpaikat

Koordin: N 6715136 E 542406

Tutkijat: Esa Mikkola 2018 arkistotutkimus

Sijainti: Paikka sijaitsee Virolahden kirkosta 8,2 km koilliseen.

Huomiot: *Muinaisjäännösrekisteri:* Yksi Hämeenkyllän tonttimaista vuoden 1830 isojaonkartassa. Tonttimaa sijaitsee Hämeenkylläntien länsipuolella. Hämeenkylläntien itäpuolella avautuu laaja peltoaukea. Tonttimaan alueella on joitakin rakennuksia, mutta se on osin rakentamatonta.

Mikkola 2018: KA G21:23/1

Bakhia et.al. 2023: Kohdetta ei tarkastettu v. 2023 inventoinnin yhteydessä.

Tutkimusalue rajattu vihreällä. Kohteen rajaus sinisellä.

102 VIROLAHTI RÄNNÄNEN/KATTILA HIETALA

Mj-tunnus: 1000031990
Status: muu kulttuuriperintökohde (s)
Ajoitus: historiallinen
Laji: asuinpaikka: kyläpaikat

Koordin: N 6708721 E 534443

Tutkijat: Enqvist 2007 inventointi, Mökkönen & al 2007 inventointi, Mökkönen & al 2008 inventointi, Mikkola 2018 muu

Sijainti: Paikka sijaitsee Virolahden kirkosta 3,3 km länteen.

Huomiot: *Muinaisjäännösrekisteri:* Rännäsen/Kattilan kylän talot ovat sijainneet Virolahden eteläosassa, Porolahden etelärannalla. Taipaleen nautakuntaan kuulunut Rännäsen kylä mainitaan vuoden 1544 savuluettelossa, kylässä oli tuolloin kymmenen taloa yhdessä Eerikkälän kylän kanssa. Vuoden 1571 hopeaveroluettelossa Rännäsen kylään on merkitty kolme taloa. 1500-luvulla kylässä asuivat mm. Bondh ja Heppinen –nimiset isännät. (Kaukiainen 1970:94,102).

Maisema on säilyttänyt vanhakantaisen luonteensa, kylän asutus sijaitsee edelleen peltojen ympäröimällä kumpareella. Rännäsen kylän vanhalla tonttimaalla sijaitsee nykyisin maatilojen asuin- ja talousrakennuksia; osin se on rakentamaton. Alueella on todennäköisesti säilynyt myös aikaisempien asutusvaiheiden jäännöksiä.

Hietalan talon pohjoispuolelta on löytynyt pala mahdollisesti 1300–1400-luvuille ajoittuvaa kivisavikeramiikkaa vuoden 2008 inventoinnissa.

Enqvist 2007: Aiemmin osa kohdetta Rännäsen/Kattila (Grenness)

Mökkönen ja työryhmä 2007: Löydöt: KM 2007130:71. Keramiikan löytöpaikan koordinaatit $x = 6708768,5$ $y = 534456,5$ $z = 7,00$

Mikkola 2018: Erotettu omaksi kokonaisuudeksi. Muutettu kulttuuriperintökohteeksi Museoviraston kylätonttiohjeen mukaisesti

Bakhia et.al. 2023: Kohdetta ei tarkastettu v. 2023 inventoinnin yhteydessä.

Kohteen rajausta sinisellä.

103 VIROLAHTI JÄRVENKYLÄ TINKANEN

Mj-tunnus: 1000032005
Status: muu kulttuuriperintökohde (s)
Ajoitus: historiallinen
Laji: asuinpaikka: kylänpaikat

Koordin: N 6707390 E 528350

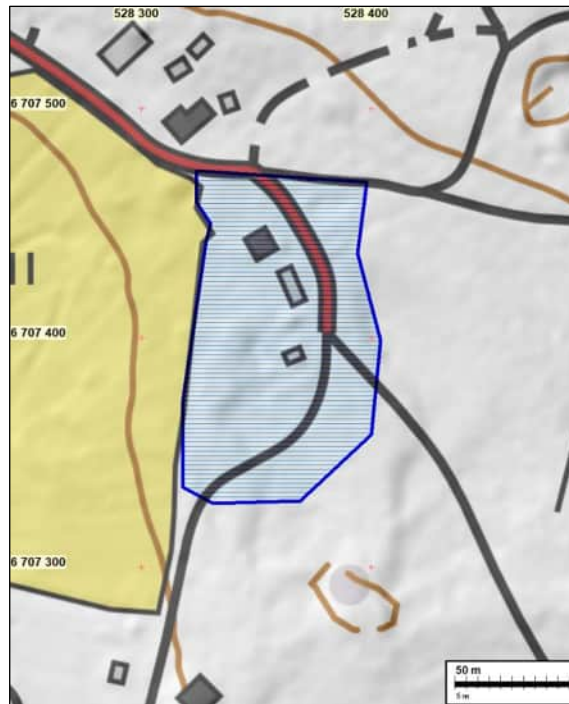
Sijainti: Paikka sijaitsee Virolahden kirkosta 9,5 km länteen.

Huomiot: *Muinaisjäännösrekisteri:* Osa Järvenkylän taloista on sijainnut Klamilanlahden koillispuolella, aivan Suuren rantatien kupeessa. Järvenkylä mainitaan vuoden 1544 savuluettelossa, kylässä oli tuolloin viisi taloa. (Kaukiainen 1970:94,101).

Tinkanen sijaitsee Klamilanlahden itärannalla lähellä Päkinojan suurta.

Tinkesen alueelle on merkitty asutusta vuoden 1770–1 verollepanokartassa.

Bakhia et.al. 2023: Kohdetta ei tarkastettu v. 2023 inventoinnin yhteydessä.

Kohde sinisellä.

107 VIROLAHTI RÄNNÄNEN/KATTILA HANSKI

Mj-tunnus: 1000031991
Status: muu kulttuuriperintökohde (s)
Ajoitus: historiallinen
Laji: asuinpaikka: kyläpaikat

Koordin: N 6706445 E 534555

Tutkijat: Mikkola 2018 arkistotutkimus, Bakhia et.al. 2023 inventointi

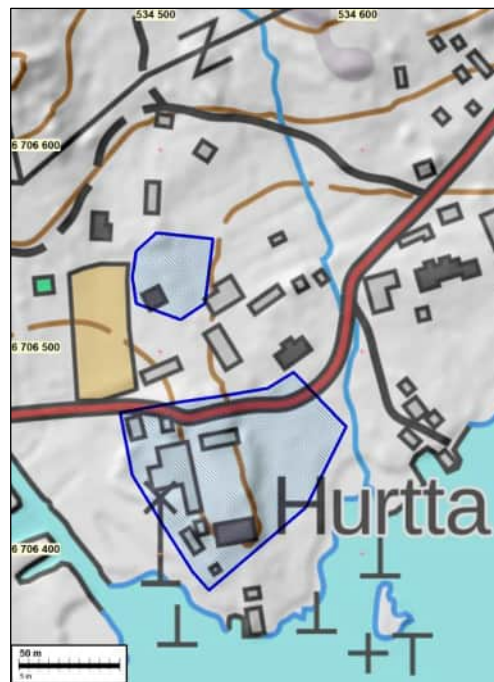
Sijainti: Paikka sijaitsee Virolahden kirkosta 3,7 km lounaaseen.

Huomiot: *Muinaisjäännösrekisteri:* Rännäsen/Kattilan kylän talot ovat sijainneet Virolahden eteläosassa, Porolahden etelärannalla. Taipaleen nautakuntaan kuulunut Rännäsen kylä mainitaan vuoden 1544 savuluettelossa, kylässä oli tuolloin kymmenen taloa yhdessä Eerikkälän kylän kanssa. Vuoden 1571 hopeaveroluettelossa Rännäsen kylään on merkitty kolme taloa. 1500-luvulla kylässä asuivat mm. Bondh ja Heppinen –nimiset isännät. (Kaukiainen 1970:94,102).

Maisema on säilyttänyt vanhakantaisen luonteensa, kylän asutus sijaitsee edelleen peltojen ympäröimällä kumpareella. Rännäsen kylän vanhalla tonttimaalla sijaitsee nykyisin maatilojen asuin- ja talousrakennuksia; osin se on rakentamaton. Alueella on todennäköisesti säilynyt myös aikaisempien asutusvaiheiden jäännöksiä.

Vuoden 1832 kartassa Rännäsen kylään kuuluva erillinen tonttimaa sijaitsee Hanskinlahden pohjoisrannalla Mäkelän ja Hietalan tonteista pari kilometriä suoraan etelään.

Kuljukka & Sepänmaa 2023: Kohde tarkastettiin silmämääräisesti tien varresta. Paikka on asuttua ja rakennettua ympäristöä. Pohjoisempaa alakohdetta ei tarkastettu.

Kohde sinisellä verkkokuviolla.

Vasemmalla kohteen aluetta kuvattuna tieltä lounaaseen, oikealla kuvattuna tieltä länsilounaaseen.

110 VIROLAHTI HELLÄN LINNOITTEET

Mj-tunnus: 1000019240
Status: muu kulttuuriperintökohde (s)
Muut nimet: Salpalinja
Ajoitus: moderni: II maailmansota
Laji: puolustusvarustukset: taistelukaivannot

Koordin: N 6716043 E 543112

Tutkijat: John Lagerstedt inventointi 2011

Sijainti. Paikka sijaitsee Virolahden kirkosta 9,5 km koilliseen.

Huomiot: *Muinaisjäännösrekisteri:* Kohde on osa Salpalinjaan kuuluvaa puolustusketjua. Se kuuluu vuonna 1944 rakennetun ns. oikaisulinjan päälinjaan, joka sijaitsee Hämeen-
 kylän ja Tyllinjärven välissä. Kohde sijaitsee Hellä-nimisen kylän ympäristössä, Hä-
 meenkyläntien pohjoispuolella, lähinnä havumetsää kasvavalla loivalla rinteellä. Osa
 linnoitteista sijaitsee yksityisalueiden pihapiirissä. Kohteessa on 18 imubetonimene-
 telmällä valettua majoituskorsua eli pallokorsut nrot 1217, 1220, 1002, 1221, 1226,
 1227, 1228, 1246, 1244, 1243, 1230, 1231, 1232, 1234, 1235, 1237, 1247, 1248.

Pallokorsujen ympäristöissä on kenttälinoitettuja taistelu- ja yhdyshautoja tuliase-
 mineen, joita ei ole tutkittu kauttaaltaan. Päätorjuntasuuntina ovat itä, kaakko, etelä
 ja lounas. Kohteen kaakkois- ja eteläosan linnoitteiden edustalla on maahan kaivettu
 panssarivaunun kaivantoeste. Korsu 1232 sijaitsee karttatietojen perusteella koh-
 teen kaakkoisosassa korsujen 1231 ja 1234 välissä. Sitä ei kuitenkaan löydetty
 maastosta. Pallokorsun nro 1227 sisäänkäynnin edessä on säilynyt rakenteet pui-
 sesta suojakatoksesta, mikä on harvinaista Salpalinjan puolustusketjun alueella.

Kohteen rajausta on muutettu laserkeilausaineiston perusteella 04/2017.

Alakohteet

Pallokorsu 1002

Tyyppi: puolustusvarustukset

Ajoitus: moderni

Koordinaatit ETRS-TM35FIN P: 6716290 I: 542638

Kuvaus: Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka
 sijaitsee Anttila-nimisen tilan luoteispuolella kuusikossa. Korsun betonivalusta on
 näkyvissä kolmannes. Sisäänkäynti sijaitsee yhdyshaudassa.

Pallokorsu 1217

Tyyppi: puolustusvarustukset

Ajoitus: moderni

Koordinaatit ETRS-TM35FIN P: 6716281 I: 542391

Kuvaus: Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka
 sijaitsee Ylä-Hellä-nimisen tilan luoteispuolella, Hämeenkyläntien etelälaidalla.
 Korsu on peitetty kokonaan maalla. Sisäänkäynti sijaitsee kaivantoesteessä.

Pallokorsu 1220

Tyyppi: puolustusvarustukset

Ajoitus: moderni

Koordinaatit ETRS-TM35FIN P: 6716288 I: 542563

Kuvaus: Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Anttila-nimisen tilan luoteispuolella, yksityisalueen pihapiirissä. Korsu on peitetty kokonaan maalla. Sisäänkäynti on uusittu myöhemmin.

Pallokorsu 1221

Tyyppi: puolustusvarustukset

Ajoitus: moderni

Koordinaatit ETRS-TM35FIN P: 6716239 I: 542652

Kuvaus: Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Anttila-nimisen tilan luoteispuolella. Korsu on peitetty kokonaan maalla. Sisäänkäynti sijaitsee yhdyshaudassa. Korsussa on vettä.

Pallokorsu 1226

Tyyppi: puolustusvarustukset

Ajoitus: moderni

Koordinaatit ETRS-TM35FIN P: 6715974 I: 542898

Kuvaus: Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Mattila-nimisen tilan itäpuolella, yksityisalueen pihapiirissä. Korsun betonivalusta on näkyvissä noin puolet.

Pallokorsu 1227

Tyyppi: puolustusvarustukset

Ajoitus: moderni

Koordinaatit ETRS-TM35FIN P: 6715923 I: 542950

Kuvaus: Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Mattila-nimisen tilan kaakkoispuolella, sekametsässä. Korsu on peitetty kokonaan maalla mutta se erottuu matalana ympäristöään korkeampana kumpuna. Veden täyttämän sisäänkäynnin edessä on yhdyshaudassa hirsistä rakennettu katos.

Pallokorsu 1228

Tyyppi: puolustusvarustukset

Ajoitus: moderni

Koordinaatit ETRS-TM35FIN P: 6715950 I: 542991

Kuvaus: Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Mattila-nimisen tilan kaakkoispuolella, yksityisalueen pihapiirissä. Korsun betonivalusta on näkyvissä sammaloituneena noin puolet. Sisäänkäynti sijaitsee yhdyshaudassa.

Pallokorsu 1230

Tyyppi: puolustusvarustukset

Ajoitus: historiallinen

Koordinaatit ETRS-TM35FIN P: 6716048 I: 543140

Kuvaus: Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Kivelä-nimisen tilan pohjoispuolella, pohjoiseen johtavan tien/polun itä-laidalla, mäntymetsässä. Korsun betonivalusta on näkyvissä kolme neljäsosaa. Sisäänkäynti sijaitsee yhdyshaudassa.

Pallokorsu 1231

Tyyppi: puolustusvarustukset

Ajoitus: moderni

Koordinaatit ETRS-TM35FIN P: 6716069 I: 543184

Kuvaus: Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Kivelä-nimisen tilan pohjoispuolella, pohjoiseen johtavan tien/polun itä-laidalla, mäntymetsässä. Korsun betonivalusta on näkyvissä kolme neljäsosaa. Sisäänkäynti sijaitsee yhdyshaudassa.

Pallokorsu 1234

Tyyppi: puolustusvarustukset

Ajoitus: moderni

Koordinaatit ETRS-TM35FIN P: 6716041 I: 543308

Kuvaus: Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Kivelä-nimisen tilan koillispuolella, mäntymetsässä. Korsun betonivalusta on näkyvissä kolmasosa. Sisäänkäynti sijaitsee kuopassa. Korsussa on jäänteitä puulattiasta.

Pallokorsu 1235

Tyyppi: puolustusvarustukset

Ajoitus: moderni

Koordinaatit ETRS-TM35FIN P: 6715996 I: 543338

Kuvaus: Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Kivelä-nimisen tilan koillispuolella, mäntymetsässä. Korsun betonivalusta on näkyvissä viidesosa. Sisäänkäynti sijaitsee yhdyshaudassa.

Pallokorsu 1237

Tyyppi: puolustusvarustukset

Ajoitus: moderni

Koordinaatit ETRS-TM35FIN P: 6716003 I: 543406

Kuvaus: Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Kivelä-nimisen tilan koillispuolella, mäntymetsässä. Korsun betonivalusta on näkyvissä noin puolet. Sisäänkäynti sijaitsee yhdyshautaan levennetyssä kuopassa.

Pallokorsu 1243

Tyyppi: puolustusvarustukset

Ajoitus: moderni

Koordinaatit ETRS-TM35FIN P: 6716269 I: 543169

Kuvaus: Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee 400 m koilliseen Mattila-nimisestä tilasta, mäntymetsässä. Korsun betonivalusta on näkyvissä kaksi kolmasosaa. Sisäänkäynti sijaitsee kuopassa.

Pallokorsu 1244

Tyyppi: puolustusvarustukset

Ajoitus: moderni

Koordinaatit ETRS-TM35FIN P: 6716229 I: 543079

Kuvaus: Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee 300 m koilliseen Mattila-nimisestä tilasta, sekametsässä. Korsun betonivalusta on näkyvissä noin puolet. Sisäänkäynti sijaitsee kuopassa. Korsuun on myöhemmin rakennettu ovi ja kiuas.

Pallokorsu 1246

Tyyppi: puolustusvarustukset

Ajoitus: moderni

Koordinaatit ETRS-TM35FIN P: 6716151 I: 542957

Kuvaus: Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Mattila-nimisen tilan koillispuolella, kuusimetsässä. Korsun betonivalusta on näkyvissä sammaloituneena noin kolmasosa. Sisäänkäynti sijaitsee kuopassa.

Pallokorsu 1247

Tyyppi: puolustusvarustukset

Ajoitus: moderni

Koordinaatit ETRS-TM35FIN P: 6716385 I: 543281

Kuvaus: Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Suopellon luoteispuolella, Kivelä-nimiseltä tilalta pohjoiseen johtavan tien/polun itälaidalla, sekametsässä. Korsun betonivalusta on näkyvissä kaksi kolmasosaa. Sisäänkäynti sijaitsee yhdyslaudassa.

Pallokorsu 1248

Tyyppi: puolustusvarustukset

Ajoitus: moderni

Koordinaatit ETRS-TM35FIN P: 6716449 I: 543279

Kuvaus: Imubetonimenetelmällä valettu 9 hengen majoituskorsu eli pallokorsu, joka sijaitsee Suopellon luoteispuolella, metsäautoteiden/-polkujen risteyksen pohjoispuolella, kuusimetsässä. Korsun betonivalusta on näkyvissä sammaloituneena kaksi kolmasosaa. Sisäänkäynti sijaitsee yhdyslaudassa.

Parakki

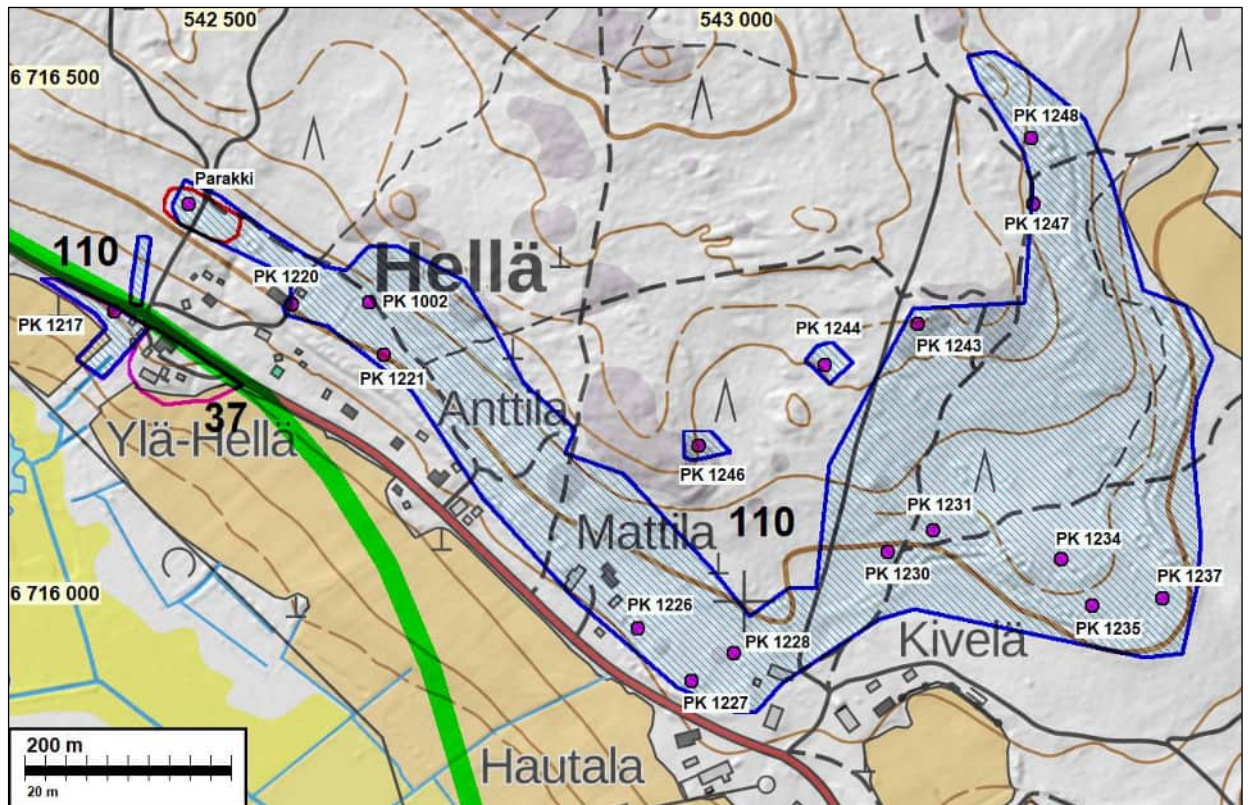
Tyyppi: puolustusvarustukset

Ajoitus: moderni

Koordinaatit ETRS-TM35FIN P: 6716385 I: 542463

Kuvaus: Salpalinjan rakentamisen aikaisen parakin jäännökset, jotka sijaitsevat Ylä-Hellä-nimisen tilan pohjoispuolella, mäntymetsää kasvavassa rinteessä. Rakennus on toiminut myöhemmin rajavartioston majoitusparakkina. Kohteessa on betonisia tolppia ja kiviä, joiden päällä parakki on aikanaan ollut. Suullisen tiedon mukaan alueella on ollut toinenkin parakki.

Bakhia et al. 2023: Kohdetta ei tarkastettu v. 2023 inventoinnissa.

Tutkimusalueen koillisraja raja vihreällä. Kartalla on rajattuna kohteet 37 Virolahti Hellä vaaleanpunaisella ja 110 Virolahti Hellän linnoitteet sinisellä. Hellän linnoitekohteen sisällä on punaisella rajattuna kiinteä muinaisjäännös Hellä (1000011015), jota ei ole raportissa erikseen käsitelty, sillä se ei osu tutkimusalueen sisälle. Alakohteet vaaleanpunaisin ympyröin (PK = pallokorsu).

112 VIROLAHTI RUISSAAREN PUOLUSTUSVARUSTUKSET 1

Mj-tunnus: UUSI KOHDE
Status: muu kulttuuriperintökohde (s)
Ajoitus: moderni: II maailmansota
Laji: puolustusvarustus: taistelukaivannot

Koordin: N 6701794 E 528688

Tutkijat: Bakhia et.al. 2023 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Virolahden kirkonkylältä 11 km lounaaseen Ruissaaren läntisellä niemikkeellä n. 60 m päästä rantaviivasta.

Huomiot: Kuljukka & Soisalo 2023: Kaksi kallioon louhittua taistelukaivantoa ampuma-aukoilla. Molemmissa rakenteissa on käytetty betonia.

Alakohteet

Ruissaaren taisteluhauta 1

Tyyppi: puolustusvarustukset taistelukaivannot

Ajoitus: moderni II maailmansodan varustukset

Koordinaatit ETRS-TM35FIN N 6701794 E 528688

Kuvaus: Noin 2 m syvä taisteluhauta, joka on louhittu kallioon. Kaivannon leveys n 1–1.5 m. Lounaan puolella on länteen/luoteeseen kohti merta osoittavatykki-/ampuma-aukko. Kaivanto on n. 30 m pitkä. Rakenteessa on käytetty betonia.

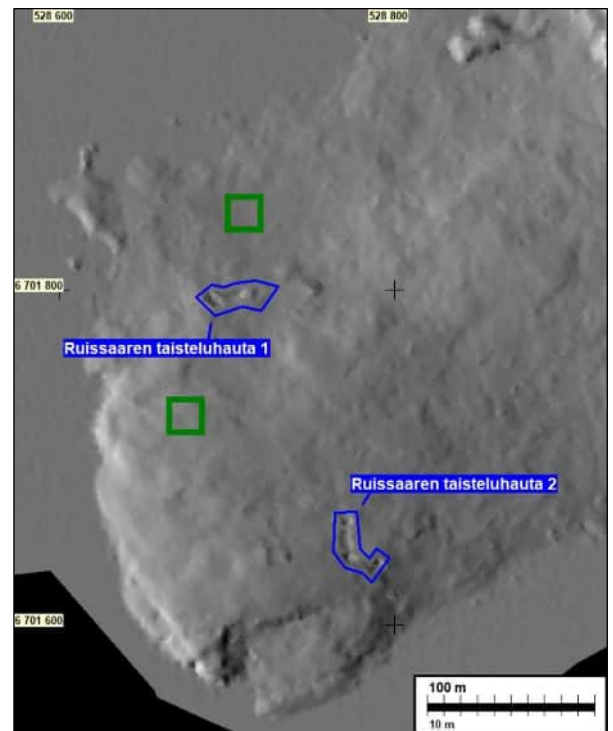
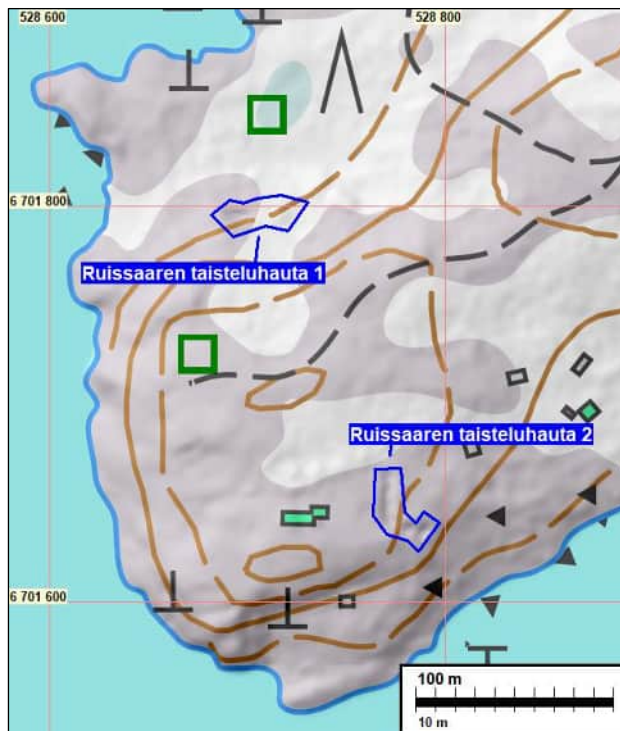
Ruissaaren taisteluhauta 2

Tyyppi: puolustusvarustukset taistelukaivannot

Ajoitus: moderni II maailmansodan varustukset

Koordinaatit ETRS-TM35FIN N 6701637 E 528792

Kuvaus: Saaren lounaispuolella on n. 2 m syvä taisteluhauta, joka on louhittu kallioon. Lounaan puolella on länteen kohti merta osoittava tykki-/ampuma-aukko. Taisteluhauta on n. 30 m pitkä. Rakenteessa on käytetty betonia.

Taisteluhautojen rajaukset sinisellä. Uusien rakennuspaikkojen sijainti vihreällä neliöllä.

Vasemmalla taisteluhauta 1 ja ampuma-aukko. Oikealla taisteluhautaa.

Vasemmalla taisteluhauta 2:den itäisin kaivanto. Oikealla läntisin.

114 VIROLAHTI RUISSAAREN PUOLUSTUSVARUSTUKSET 2

Mj-tunnus: UUSI KOHDE

Status: muu kulttuuriperintökohde (s)

Ajoitus: moderni: II maailmansota

Laji: puolustusvarustus: taistelukaivannot

Koordin: N 6702241 E 529190

Tutkijat: Bakhia et.al. 2023 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Virolahden kirkonkylältä kirkosta 10.6 km lounaaseen Ruissaaren pohjoisosassa rantaviivan tuntumassa.

Huomiot: *Kuljukka & Soisalo 2023:* Kaksi kallioon louhittua taistelukaivantoa. Idän puoleisessa kaivannossa on kallioon louhittu korsi, jossa on yksi huone ampuma-aukolla. Molemmissa rakenteissa on käytetty betonia.

Alakohteet

Ruissaaren taisteluhauta 3

Tyyppi: puolustusvarustukset taistelukaivannot

Ajoitus: moderni II maailmansodan varustukset

Koordinaatit ETRS-TM35FIN N 6702241 E 529190

Kuvaus: Ruissaaren pohjoispuolella taisteluhauta, joka on n. 2 m syvä, 1–1.5 m leveä ja 60 m pitkä. Taistelukaivannossa on bunkkeri, jonka ulkopuoli on muurattu kivillä. Bunkkerin ampuma-aukon tulitussuunta on kaakkoon merelle päin. Kaivannon ympärillä on louhintajätettä.

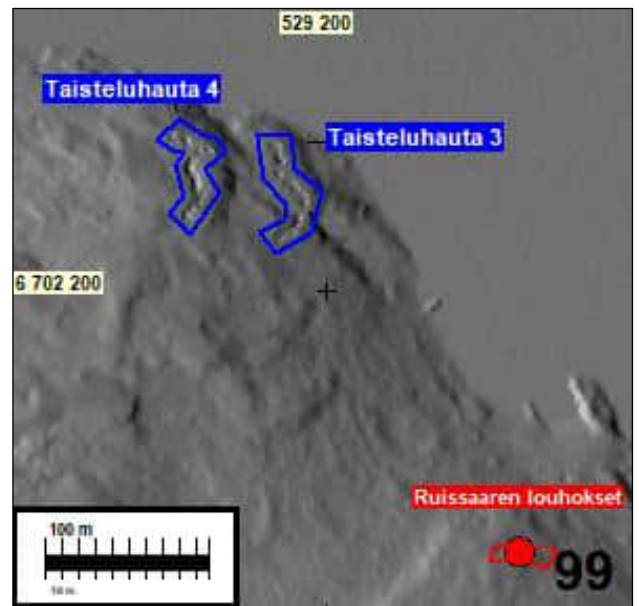
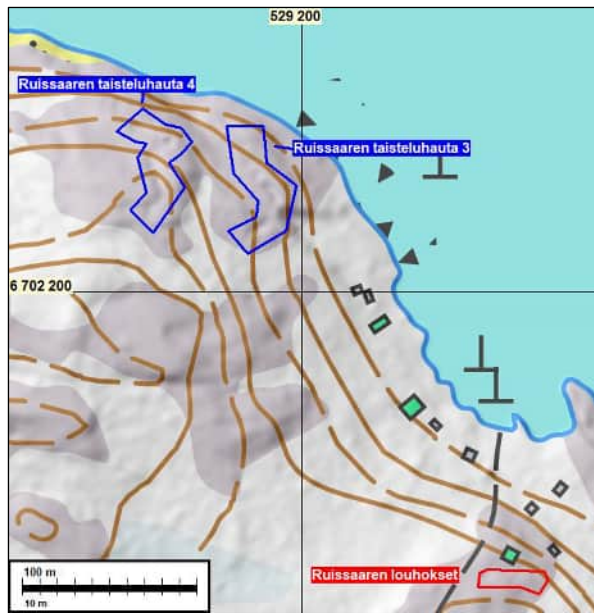
Ruissaaren taisteluhauta 4

Tyyppi: puolustusvarustukset taistelukaivannot

Ajoitus: moderni II maailmansodan varustukset

Koordinaatit ETRS-TM35FIN N 6702289 E 529118

Kuvaus: Ruissaaren pohjoispuolella taisteluhauta, joka on n. 2 m syvä, 1–1.5 m leveä ja 68 m pitkä. Kaivannossa ei ole selkeitä ampumasuuntia.

Taisteluhautojen rajaukset sinisellä. Kiinteä muinaisjäännös (1000010924) punaisella.

Vasemmalla korsiun johtavat portaat ja ovi. Oikealla taisteluhautaa.

Vasemmalla taisteluhaudan 4 läntisin haara. Oikealla itäisin taisteluhaudan 4 haara.

117 VIROLAHTI RUISSAAREN PUOLUSTUSVARUSTUKSET 3

Mj-tunnus: UUSI KOHDE
Status: muu kulttuuriperintökohde (s)
Ajoitus: moderni: II maailmansota
Laji: puolustusvarustukset: taistelukaivannot

Koordin: N 6701483 E 529929

Tutkijat: Bakhia et.al. 2023 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Virolahden kirkosta 11.4 km lounaaseen Ruissaaren koillisrannalla.

Huomiot: *Kuljukka & Soisalo 2023:* toisen maailmansodan puolustusvarustuksia, johon kuuluu taistelukaivanto, bunkkeri sekä korsu.

Alakohteet

Ruissaaren korsu

Tyyppi: puolustusvarustukset taistelukaivannot

Ajoitus: moderni II maailmansodan varustukset

Koordinaatit ETRS-TM35FIN N 6701483 E 529929

Kuvaus: korsu, jonka sisällä kaksi huonetta. Toisessa on ampuma-aukko pohjoiseen kohti merta.

Ruissaaren taisteluhauda 5

Tyyppi: puolustusvarustukset taistelukaivannot

Ajoitus: moderni II maailmansodan varustukset

Koordinaatit ETRS-TM35FIN N 6701599 E 529776

Kuvaus: kallioon louhittu taisteluhauda, joka on n 1.5 m syvä, 1–1.5 m leveä ja 180 m pitkä. Pohjois-/koillispuolella on korsu, jossa kivistä muurattu ulkoseinä ja ampuma-aukko itään kohti merta.

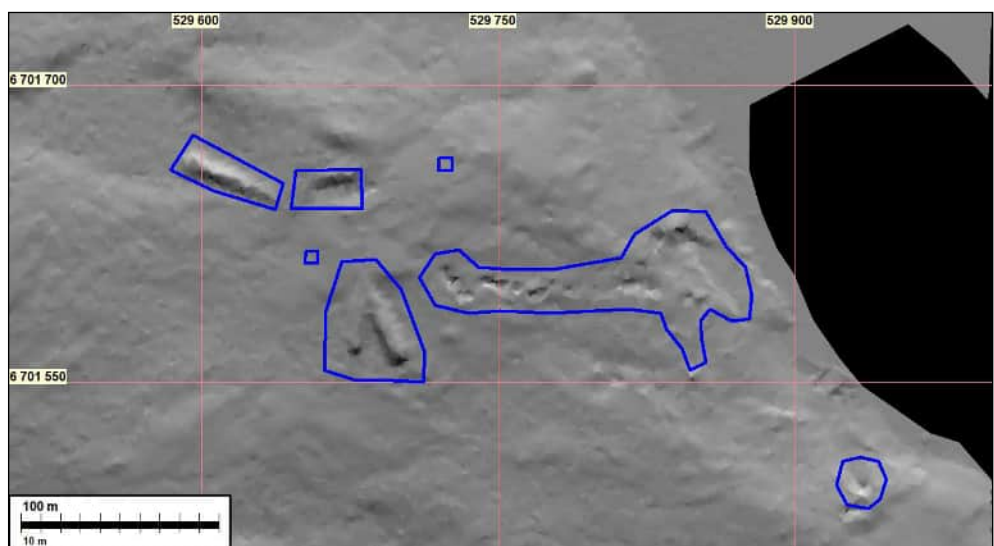
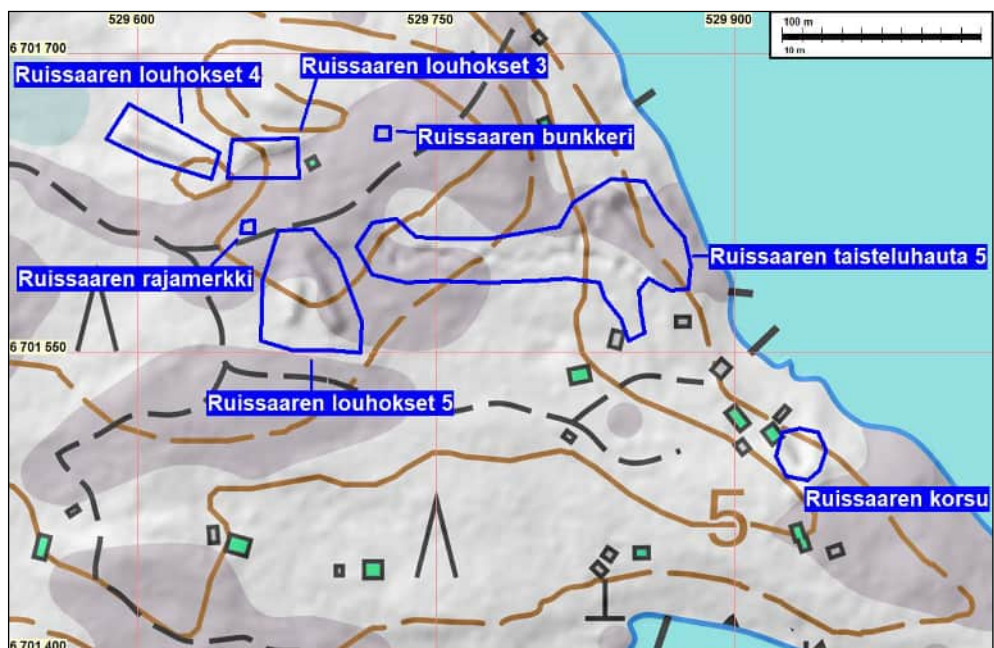
Ruissaaren bunkkeri

Tyyppi: puolustusvarustukset taistelukaivannot

Ajoitus: moderni II maailmansodan varustukset

Koordinaatit ETRS-TM35FIN N 6701659 E 529722

Kuvaus: bunkkeri/ maanalainen pommisuoja kallion laella, josta lähtee tikapuut alas kallion sisään. Alas vievä tunneli oli täytynyt vedestä, joten tarkempaa havaintoa syvyydestä tai maanalaisesta laajuudesta ei saatu.

Muut kulttuuriperintökohteet rajattu sinisellä.

Vasemmalla Ruissaaren korsun suuaukko. Oikealla suuaukon maastoa.

Vasemmalla taisteluhauta 5 muurattu ampuma-aukko. Oikealla taisteluhautaa.

Ruissaaren bunkkeri.

119 VIROLAHTI RUISSAAREN LOUHOKSET 3

Mj-tunnus: UUSI KOHDE
Status: muu kulttuuriperintökohde (s)
Ajoitus: moderni: II maailmansota?
Laji: raaka-aineen hankintapaikat: louhokset

Koordin: N 6701642 E 529658

Tutkijat: Bakhia et.al. 2023 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Virolahden kirkosta 11.4 km lounaaseen Ruissaaren koillisosassa olevalla kallionlaella.

Huomiot: *Kuljukka & Soisalo 2023:* mahdollisesti toisen maailmasodan puolustusvarustusten tekoon liittyvä louhos, jonka länsi ja eteläpuolella on kivistä rakennettuja korkeita maavalleja.

Alakohteet

Ruissaaren louhokset 3
 Tyyppi: raaka-aineen hankintapaikat
 Ajoitus: moderni

Koordinaatit ETRS-TM35FIN N 6701642 E 529658

Kuvaus: louhos, joka on n. 3 m leveä ja 30 m pitkä. Louhoksen syvyyttä ei pystytty mittaamaan kohteen ollessa veden täyttämä. Louhos liittyy mahdollisesti lähellä oleviin toisen maailmansodan puolustusvarustuksiin.

Ruissaaren louhokset 4

Tyyppi: kivirakenteet maarakenteet

Ajoitus: moderni

Koordinaatit ETRS-TM35FIN N 6701652 E 529612

Kuvaus: louhoksen länsipuolella on kivistä ladottu maavalli. N. 2.5–3 m korkea ja 6–7 m leveä. Maavalli liittyy mahdollisesti lähellä olevaan louhokseen ja toisen maailmansodan puolustusrakenteisiin.

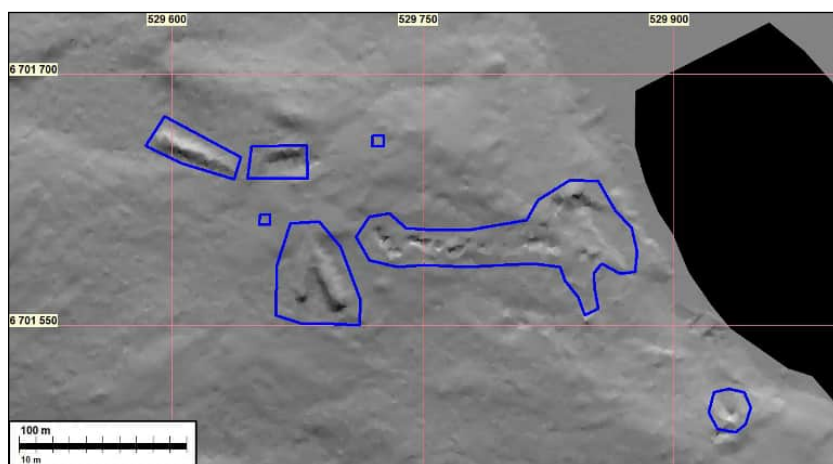
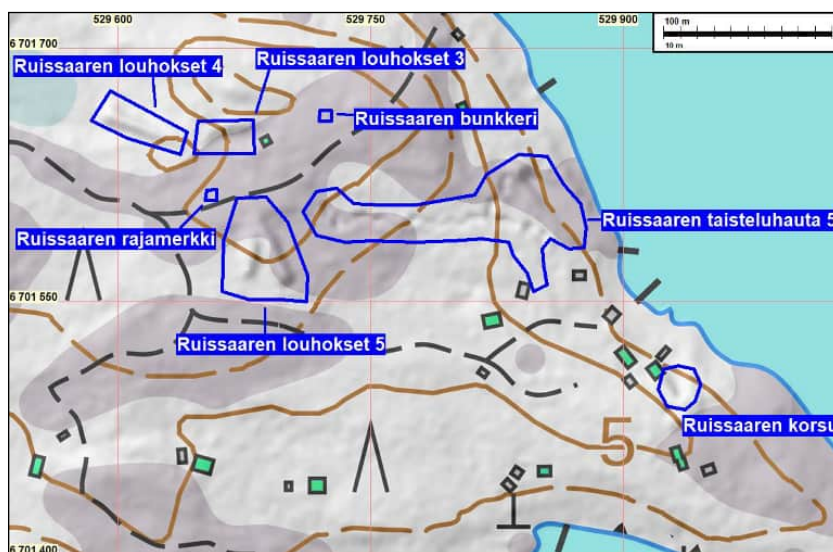
Ruissaaren louhokset 5

Tyyppi: kivirakenteet maarakenteet

Ajoitus: moderni

Koordinaatit ETRS-TM35FIN N 6701583 E 529705

Kuvaus: louhoksen eteläpuolella on kivistä ladottu maavalli. N. 2.5–3 m korkea ja 6–7 m leveä. Maavalli liittyy mahdollisesti lähellä olevaan louhokseen ja toisen maailmansodan puolustusrakenteisiin.

Muut kulttuuriperintökohteet rajattu sinisellä.

Vasemmalla Ruissaaren louhos 3. Oikealla Ruissaaren louhos 4, kivivalli.

Louhos.

124 VIROLAHTI SANTASAARI

Mjtunnus: UUSI KOHDE
Status: muu kulttuuriperintökohde (s)
Ajoitus: moderni: II maailmansota
Laji: puolustusvarustukset: taistelukaivannot

Koordin: N 6704518 E 529827

Tutkijat: Bakhia et.al. 2023 inventointi

Sijainti: Kohde sijaitsee Virolahden kirkolta 8.7 kilometriä lounaaseen.

Huomiot: Soisalo & Bakhia 2023: Toisen maailmansodan aikaisia taisteluvälikkeitä Santa-saarella, saaren lounaispuolella ja itärannalla.

Alakohteet

Varustus A

Tyyppi: puolustusvarustukset taistelukaivannot

Ajoitus: moderni

Koordinaatit ETRS-TM35FIN N 6704518 E 529827

Kuvaus: kallioon louhittu, kooltaan 2 x 10 metriä oleva epämääräinen puolustusvarustus. Louhittu kuoppa on täytynyt vedellä, joten sen funktiota ei pystytty selvittämään inventoinnin puitteissa. Kalliosta louhitut kivet sijaitsevat kohteesta 10 metriä luoteeseen kasana.

Varustus B

Tyyppi: puolustusvarustukset taistelukaivannot

Ajoitus: moderni

Koordinaatit ETRS-TM35FIN N 6704481 E 529842

Kuvaus: kallion sisään louhittu miehistösuoja. Kooltaan miehistösuojan sisäänkäynti on 3 x 10 metriä, syvyydeltään 8 metriä. Sisäänkäynnin kohdalla on ovi, eikä kohdetta tarkastettu sisältä. Miehistösuoja johtaa kallioon louhittuun ampuma- ja tähtysaukkoon sisäänkäynnistä länteen (N 6704467 E 529825).

Varustus C

Tyyppi: puolustusvarustukset taistelukaivannot

Ajoitus: moderni

Koordinaatit ETRS-TM35FIN N 6704657 E 530267

Kuvaus: Itä-länsi-suuntainen lyhyt taisteluhauta, joka johtaa kallioon louhittuun, betonista valmistettuun bunkkeriin (N 6704631 E 530237).

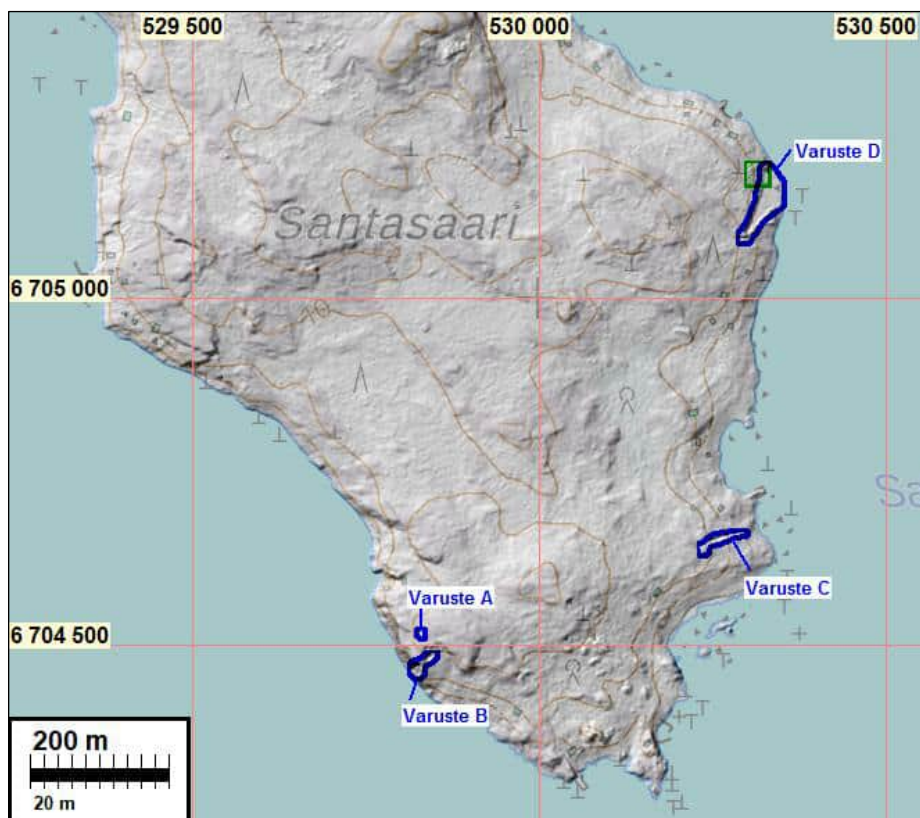
Varustus D

Tyyppi: puolustusvarustukset taistelukaivannot

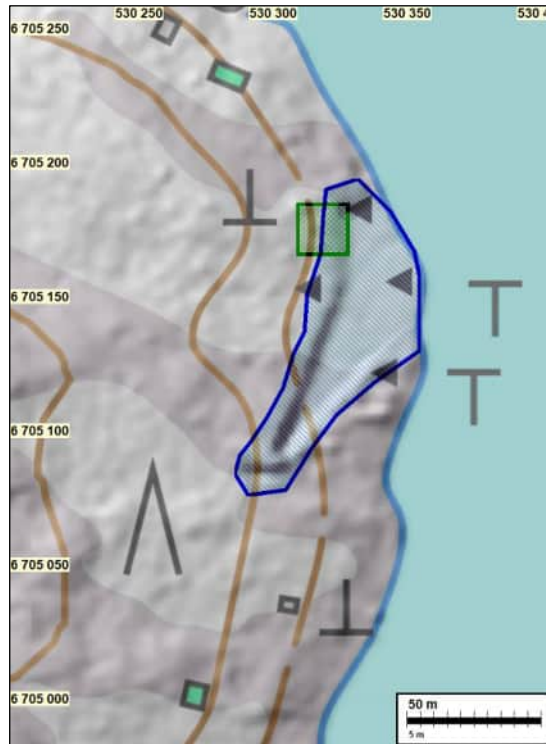
Ajoitus: moderni

Koordinaatit ETRS-TM35FIN N 6705094 E 530299

Kuvaus: Kallioon louhittu bunkkeri, jossa betoniset kattovalmisteet. Bunkkerin päällä ampumahuone, jonka suunta koilliseen. Bunkkeriin johtaa leveä kallioon louhittu käytävä, todennäköisesti ajoneuvoliikennettä varten.

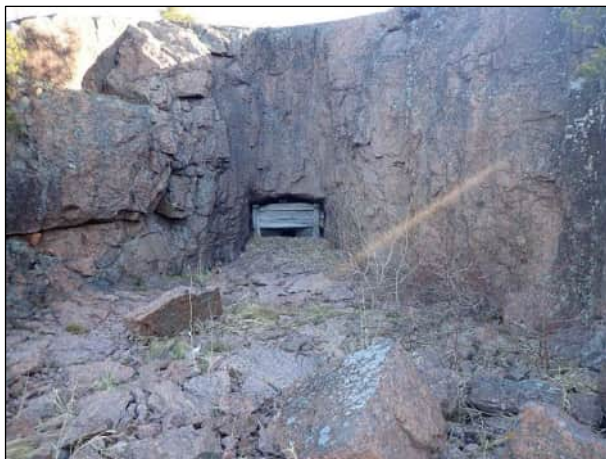
Kulttuuriperintökohteen alueet rajattu kartalle sinisellä.

Lähikartta Varustus D aluerajauksesta (sinisellä), joka osuu osittain uudelle rakennuspaikalle (vihreällä neliöllä):

Varuste A.

Vasemmalla: Varuste B ampuma-aukko. Oikealla: Varuste B

Vasemmalla: Varuste C bunkkeri. Oikealla: Varuste C taisteluhauta

Vasemmalla: Varuste D bunkkeri. Oikealla: Varuste D ampumahuone

129 VIROLAHTI PIKKU-PISI

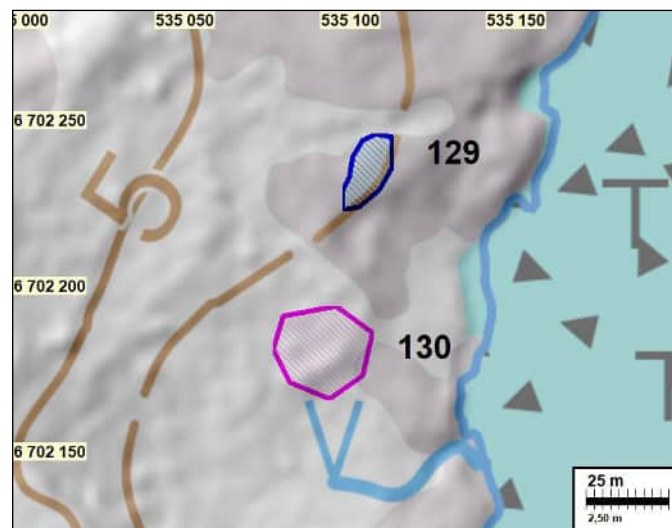
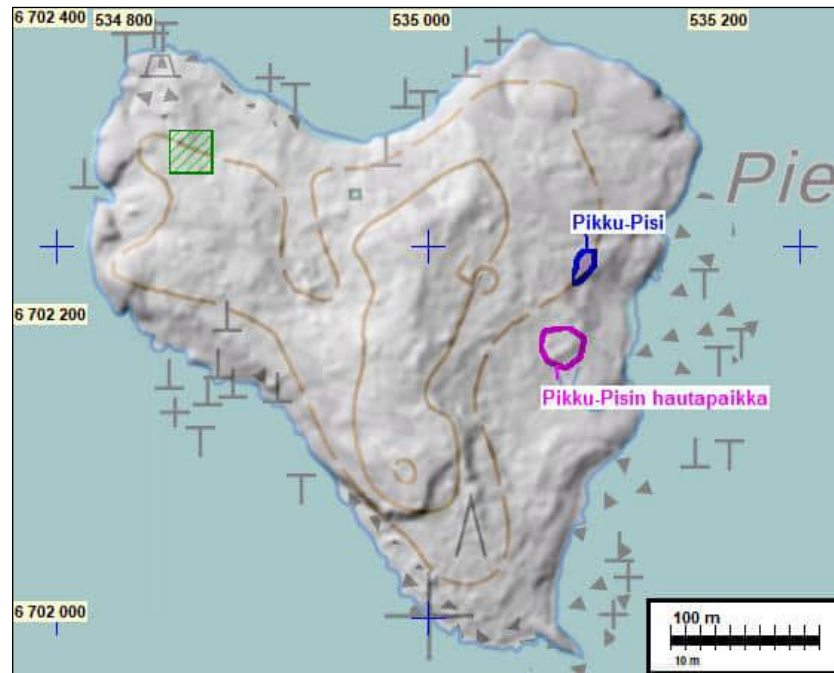
Mjtunnus: UUSI KOHDE
Status: muu kulttuuriperintökohde (s)
Ajoitus: historiallinen
Laji: raaka-aineen hankinta: louhokset

Koordin: N 6702237 E 535105

Tutkijat: Bakhia et.al. 2023 inventointi

Sijainti: Kohde sijaitsee Virolahden kirkolta 6.5 kilometriä lounaaseen.

Huomiot: Soisalo & Bakhia 2023: Pikku-Pisin saarella, noin 30 metriä saaren itärannasta sijaitsevalla kallioharjanteella on pienen louhoksen jäänteet. Kiveä on otettu kalliosta noin 20 senttimetrin paksuudelta.

129 Virolahti Pikku-Pisi rajattuna sinisellä ja 130 Virolahti Pikku-Pisin Hautapaikka vaaleanpunaisella.
Ylemmällä kartalla uusi suunniteltu rakennuspaikka vihreällä neliöllä.

Louhos kuvattuna länteen.

133 VIROLAHTI OTUSTEININVUORI

Mjtunnus: UUSI KOHDE
Status: muu kulttuuriperintökohde (s)
Ajoitus: moderni: II maailmansota
Laji: puolustusvarustukset: taistelukaivannot

Koordin: N 6704204 E 522725

Tutkijat: Bakhia et.al. 2023 inventointi

Sijainti: Kohde sijaitsee Virolahden kirkolta 15.5 kilometriä länteen.

Huomiot: Soisalo & Bakhia 2023: Kaksi taisteluhautaa vierekkäin Vähä-Harvajan niemen tuntumassa, Pohjoisselän itärannalla.

Alakohteet

Taisteluhauta A

Tyyppi: puolustusvarustukset taistelukaivannot

Ajoitus: moderni

Koordinaatit ETRS-TM35FIN N 6704161 E 522652

Kuvaus: Länsi-itä-suuntainen, matala ja huonosti säilynyt taisteluhauta. Ei selkeää ampumasuuntaa. Kyseessä voi myös olla yhdyshauta.

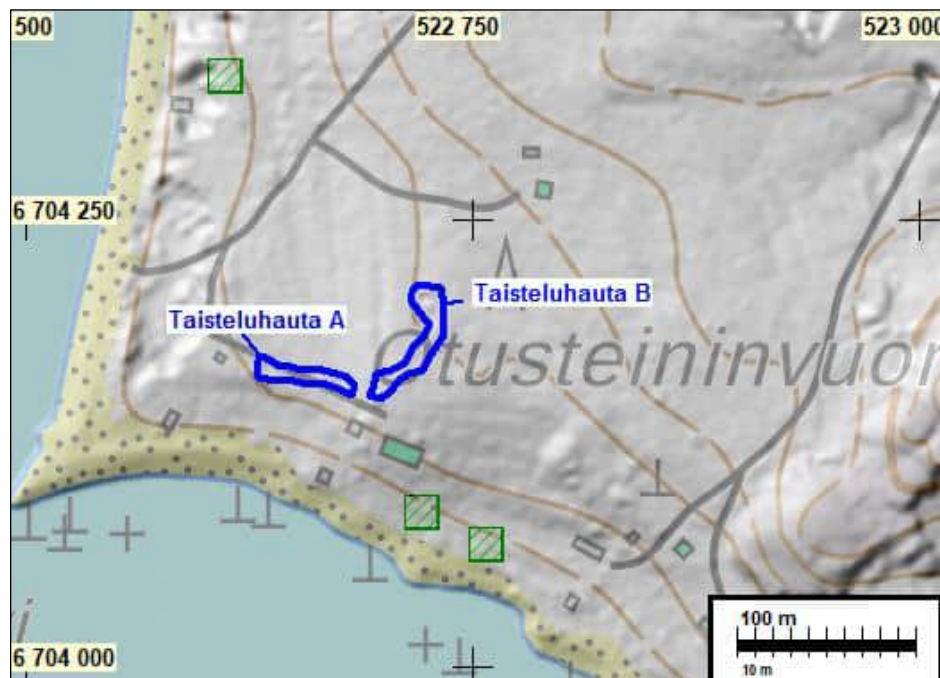
Taisteluhauta B

Tyyppi: puolustusvarustukset taistelukaivannot

Ajoitus: moderni

Koordinaatit ETRS-TM35FIN N 6704161 E 522652

Kuvaus: Taisteluhauta B on pohjois-etelä-suuntainen. Ampumasuunta taisteluhaudassa on kohti länttä. Hauta johtaa pohjoisessa korsun pohjaan.

Kohde rajattuna sinisellä. Uudet rakennuspaikat vihreällä neliöllä.

Oikealla taisteluhautaa A länteen. Vasemmalla taisteluhautaa A luonaaseen.

Mökkitieltä kohti pohjoista jatkuvaa taisteluhautaa B.

134 VIROLAHTI VÄHÄ-HARVAJANNIEMI 2

Mjtunnus: UUSI KOHDE
Status: muu kulttuuriperintökohde (s)
Ajoitus: moderni: II maailmansota
Laji: puolustusvarustukset: taistelukaivannot

Koordin: N: 6703793 E: 523783

Tutkijat: Bakhia et.al. 2023 inventointi

Sijainti: Kohde sijaitsee 14.6 kilometriä Virolahden kirkolta länteen.

Huomiot: Soisalo & Bakhia 2023: Vähä-Harvajan niemen koillisrannalla on lyhyt, kasvillisuuden peittämä taisteluhauta. Taisteluhauta on länsi-itä-suuntainen, joka päättyy lännessä korsunpohjaan. Tiheän kasvillisuuden takia taisteluhaudan ampumasuuntaa ei saatu selvitettyä maastossa.

Kohde rajattuna sinisellä. Uusi rakennuspaikka vihreällä neliöllä.

Vasemmalla korsunpohja kuvattuna idästä. Oikealla kohde lännestä.

136 VIROLAHTI PARRIO 1

Mjtunnus: UUSI KOHDE
Status: muu kulttuuriperintökohde (s)
Ajoitus: moderni: II maailmansota
Laji: puolustusvarustukset: taistelukaivannot

Koordin: N: 6703095 E: 538929

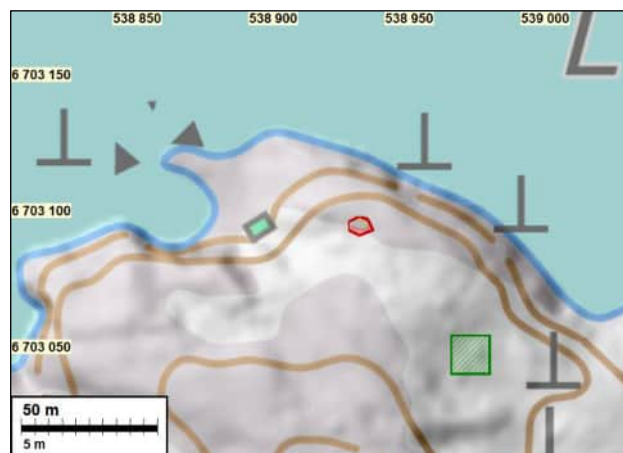
Tutkijat: Bakhia et.al. 2023 inventointi

Sijainti: Kohde sijaitsee Virolahden kirkolta 5.3 kilometriä etelään.

Huomiot: Soisalo & Bakhia 2023: Isohko, kooltaan 10 x 5 metriä oleva painanne Parrion saaren pohjoispuolella olevan kallioharjanteen päällä. Paikallisen asukkaan mukaan painanne liittyy toisessa maailmansodassa käytyihin Virolahden saariston taisteluihin. Ampumasuunta painanteessa on kohti pohjoista.

Kohteet 136 Virolahti Parrio 1 ja 137 Virolahti Parrio 2 rajattuna kartalle. Uudet rakennuspaikat vihreillä neliöillä.

Kohde rajattu punaisella ja uusi rakennuspaikka vihreällä neliöllä.

Vasemmalla kohde kuvattuna itään. Oikealla kaakkoon.

139 VIROLAHTI SANTIO 2

Mjtunnus: UUSI KOHDE
Status: muu kulttuuriperintökohde (s)
Ajoitus: moderni: II maailmansota
Laji: puolustusvarustukset: taistelukaivannot

Koordin: N 6703323 E 539508

Tutkijat: Bakhia et.al. 2023 inventointi

Sijainti: Kohde sijaitsee Virolahden kirkolta 5.2 kilometriä etelään.

Huomiot: Soisalo & Bakhia 2023: Santion saarella, saaren länsirannasta 60 metrin päässä kulkee pohjois-eteläsuuntainen taisteluhauta. Ampumasuunta taisteluhaudassa länteen kohti merta. Taisteluhaudan eteläpäässä on korsu.

Kohde rajattuna sinisellä. Uudet rakennuspaikat vihreällä neliöllä.

Vasemmallä kohde kuvattuna pohjoiseen. Oikealla kohde kohti lounasta.

142 VIROLAHTI VANHASAAREN TAISTELUVARUSTUKSET

Mjtunnus: UUSI KOHDE

Status: muu kulttuuriperintökohde (s)
Ajoitus: moderni: II maailmansota
Laji: puolustusvarustukset: taistelukaivannot

Koordin: N: 6704818 E: 541604

Tutkijat: Bakhia et.al. 2023 inventointi

Sijainti: Kohde sijaitsee Virolahden kirkolta 5.1 kilometriä kaakkoon.

Huomiot: *Soisalo & Bakhia 2023:* Rajavyöhykkeellä sijaitsevalla Vanhasaarella on toisen maailmansodan aikaisia puolustusvarustuksia. Taisteluvarustukset keskittyvät suurimmaksi osaksi saaren pohjoisrannalle. Vanhasaaren taisteluvarustukset koostuvat kymmenestä poterosta ja kolmesta taisteluhaudasta

Alakohteet

Taisteluhauta A

Tyyppi: puolustusvarustukset taistelukaivannot

Ajoitus: moderni

Koordinaatit ETRS-TM35FIN N 6704888 E 541417

Kuvaus: Länsi-itä-suuntainen, lyhyt taisteluhauta. Taisteluhaudan ohessa konekivääripaikkoja, joiden ampumasuunta pohjoiseen.

Taisteluhauta B

Tyyppi: puolustusvarustukset taistelukaivannot

Ajoitus: moderni

Koordinaatit ETRS-TM35FIN N 6704817 E 541603

Kuvaus: Vanhasaaren koilliskulmassa sijaitseva, koillis-lounais-suuntainen taisteluhauta. Ampumasuunta itään.

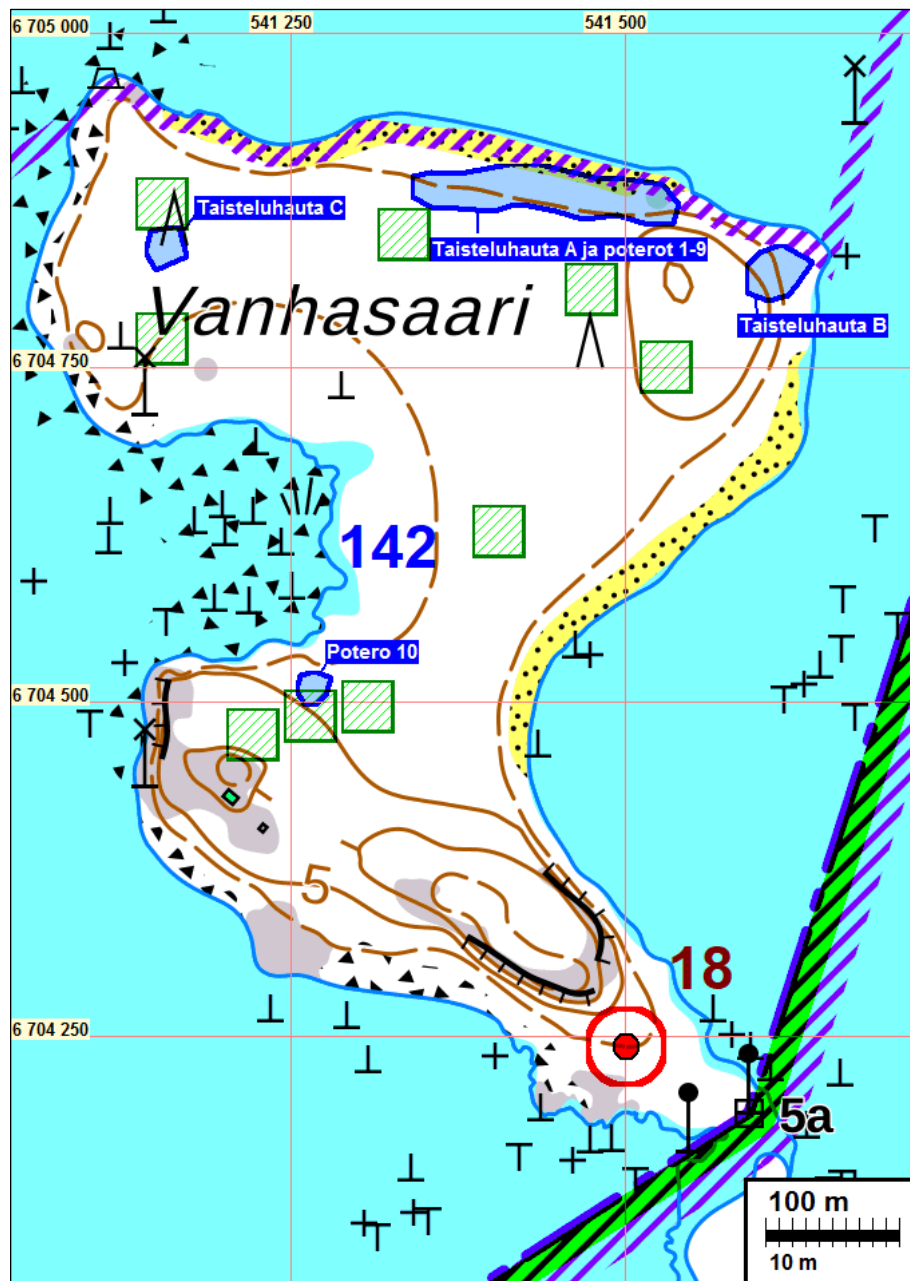
Taisteluhauta C

Tyyppi: puolustusvarustukset taistelukaivannot

Ajoitus: moderni

Koordinaatit ETRS-TM35FIN N 6704837 E 541159

Kuvaus: Lyhyt, karkeasti pohjois-etelä-suuntainen taisteluhauta. Ampumasuunta länteen.

Kohderajaukset sinisellä. Saaren uudet rakennuspaikat vihreillä neliöillä ja tutkimusalueen raja vaaleanvihreällä (halkoo kartan oikeaa alareunaa). Lisäksi saaren eteläosassa kohteen 18 Virolahti Vanhasaaren Louhos korjattu koordinaattipiste ympyröitynä punaisella.

Potero

Vasemmalla: taisteluhauta A. Oikealla: taisteluhauta B.

144 VIROLAHTI TUUHOLMAN TAISTELUVARUSTUKSET

Mittaus: UUSI KOHDE
Status: muu kulttuuriperintökohde (s)
Ajoitus: moderni: II maailmansota
Laji: puolustusvarustukset: taistelukaivannot

Koordin: N: 6708039 E: 541615

Tutkijat: Bakhia et.al. 2023 inventointi

Sijainti: Kohde sijaitsee Virolahden kirkolta 3.8 kilometriä itään.

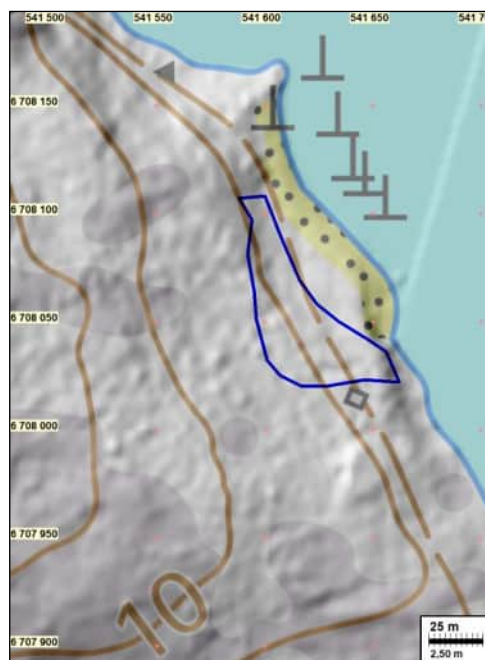
Huomiot: Soisalo & Bakhia 2023: Tuuholman saaren kaakkoisrannalla, Merivartioston mökin ympäristössä kulkee pitkä, karkeasti pohjois-etelä-suuntainen taisteluhauta, jonka ampumasuunta on itään. Kohde rajattu Maanmittauslaitoksen laserkeilausaineiston perusteella.

Vasemmalla taisteluhautaa pohjoiseen. Oikealla kaakkoon.

Tuuholmin saari ja sen tunnetut kiinteät muinaisjäännökset 32 Virolahti Tuuholma ja 33 Virolahti Tuuholman Louhos sekä uusi muu kulttuuriperintökohde 144 Virolahti Tuuholman Taisteluvarustukset. Saaren eteläosaan suunniteltu uusi rakennuspaikka vihreällä neliöllä.

Lähempi kartta muinaisjäännösrajauksesta (rajattu sinisellä kartalle).

147 VIROLAHTI RUISSAAREN PUOLUSTUSVARUSTUKSET 5

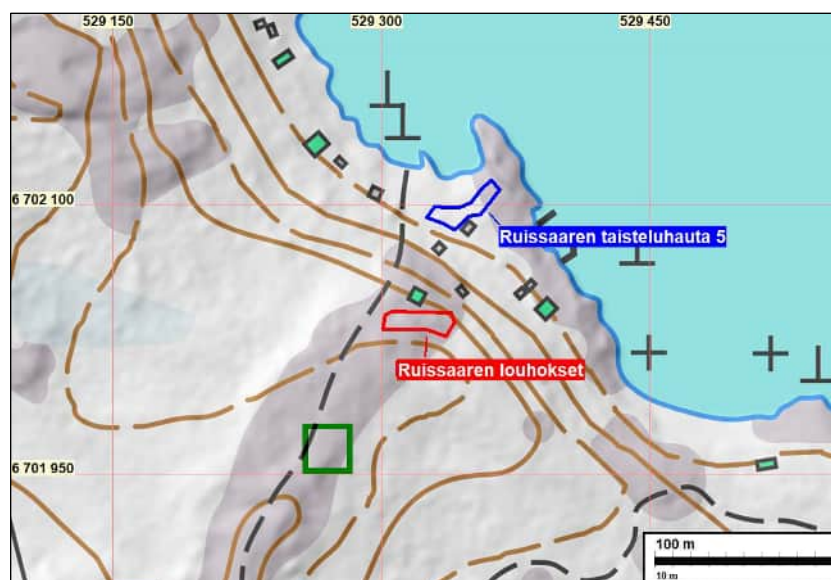
Mj-tunnus: UUSI KOHDE
Status: muu kulttuuriperintökohde (s)
Ajoitus: moderni: II maailmansota
Laji: puolustusvarustukset: taistelukaivannot

Koordin: N 6702097 E 529348

Tutkijat: Bakhia et.al. 2023 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Virolahden kirkosta 11.4 km lounaaseen, Ruissaaren koillisrannalla.

Huomiot: *Kuljukka & Soisalo 2023:* toisen maailmansodan taisteluhauta, joka on osittain tuhoutunut modernissa maankäytössä.

Muut kulttuuriperintökohteet sinisellä, kiinteä muinaisjäännös punaisella ja uusi rakennuspaikka vihreällä neliöllä.

Vasemmalla rajamerkki. Oikealla rajamerkissä näkyvä numero.

148 VIROLAHTI LYP SYNIEMEN LEIRIKESKUS

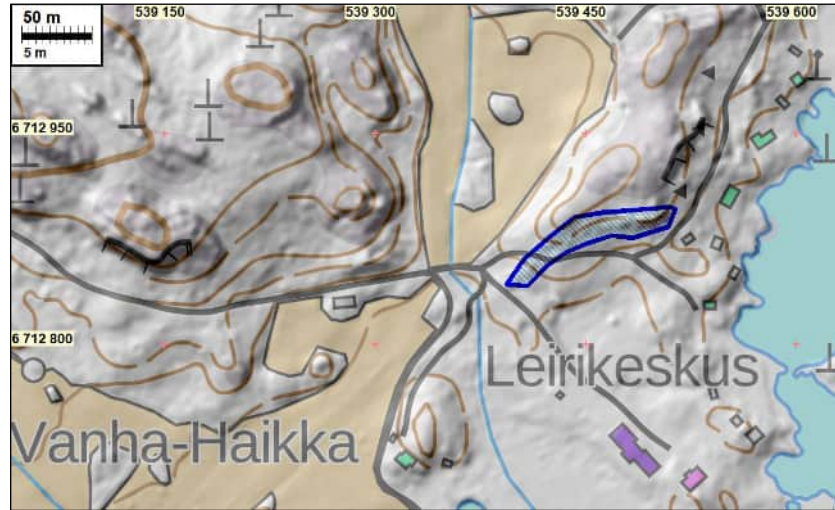
Mj-tunnus: UUSI KOHDE
Status: muu kulttuuriperintökohde (S)
Ajoitus: moderni: II maailmansota
Laji: puolustusvarustukset

Koordin: N 6712864 E 539421

Tutkijat: Bakhia et.al. 2023 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Virolahden kirkosta 4,8 km koilliseen.

Huomiot: *Sepänmaa ja Kuljukka 2023:* Alueella on muutaman kymmenen metrin matkalla taisteluhautaa.

Kohde on rajattu sinisellä.

Taisteluhautaa.

149 VIROLAHTI HAILINIEMI 2

Mj-tunnus: UUSI KOHDE
Status: muu kulttuuriperintökohde (S)
Ajoitus: moderni: II maailmansota
Laji: puolustusvarustukset

Koordin: N 6710008 E 540861

Tutkijat: Bakhia et.al. 2023 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Virolahden kirkosta 3,2 km koilliseen.

Huomiot: *Sepänmaa ja Kuljukka 2023:* Alueella taisteluhautaa kahdella eri alueella – nimen koillis- ja lounaisrannoilla. Näiden alueella tai tuntumassa on useita kaavaluonnokseen merkittyjä rakennuspaikkoja.

Kohteen rajaukset sinisellä ja uudet rakennuspaikat vihreillä neliöillä.

Koillisosan taisteluhautaa.

150 VIROLAHTI TALNIEMI

Mj-tunnus: UUSI KOHDE

Status: muu kulttuuriperintökohde (S)

Ajoitus: ajoittamaton

Laji: kivivalli

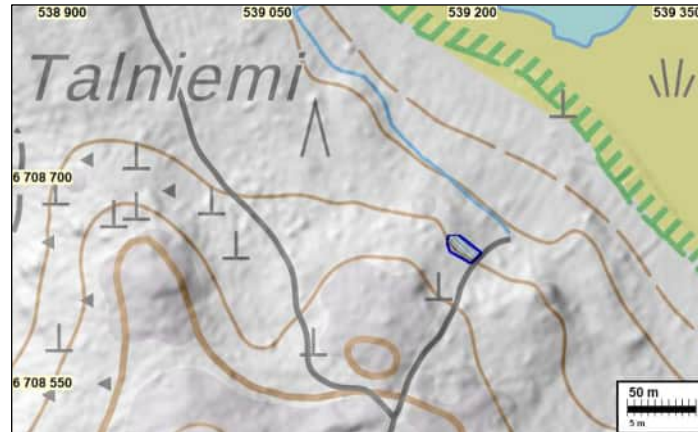
Koordin: N 6708648 E 539197

Tutkijat: Bakhia et.al. 2023 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Virolahden kirkosta 1,5 km koilliseen.

Huomiot: *Sepänmaa ja Kuljukka 2023:* Tillinvuoren koilliseen viettävällä rinteellä korkeuskäyrien suuntaisesti tehty kivivalli. Valli on pituudeltaan parikymmentä metriä, leveydeltään noin 1,5 m ja korkeudeltaan vajaan metrin. Sijaitsee kivikkoisessa moreenirinteessä. Rajautuu kaakossa hiljattain tehtyyn lintutornille johtavaan tiehen.

Rakenteeltaan on viljelyksiin liittyvien raivausvallien kaltainen, mutta kohta lähitienoi-neen vaikuttaa mahdottomalta viljelysten kannalta. Mikäli kyseessä olisi rantaan – laitureihin tms. liittyvä rakenne – olisi ajoitus korkeutensa (n. 10 m mpy) perusteella rautakautinen.

Muinaisjäänös rajattu sinisellä.

Vasemmalla: Kivivallia lounaaseen. Oikealla: Kivivallin kaakkoispäähän kohdalla (kuvan vasemmassa reu-nassa) huomioliiveissä seisomassa Tomi Kuljukka. Kuvattu koilliseen.

151 VIROLAHTI LAKAKALLIO POHJOINEN

Mj-tunnus: UUSI KOHDE

Status: muu kulttuuriperintökohde (S)

Ajoitus: moderni: II maailmansota

Laji: taisteluvälikkeet

Koordin: N 6705937 E 537317

Tutkijat: Bakhia et.al. 2023 inventointi

Sijainti: Kohde sijaitsee Lakakalliolla luoteeseen lähtevän tien molemmin puolin olevalla kankaalla n. 100 m päässä Lakakallion huipulta.

Huomiot: *Sepänmaa ja Kuljukka 2023:* Toisen maailmansodan varustuksia; teltta-, korsi- ja varastokuoppa, jotka sijaitsevat mäntykankaalla tien läheisyydessä molemmin puolin.

Alakohteet

1 Telttakuoppa

Tyyppi: toisen maailmansodan varustus

Ajoitus: moderni, toisen maailmansodan varustukset

Koordinaatit ETRS-TM35FIN P: 6705937 I: 537317

Kuvaus: Läpimitaltaan 3 m oleva telttakuoppa. Syvyys n. 0.5–1 m.

2 Korsukuoppa

Tyyppi: toisen maailmansodan varustus

Ajoitus: moderni, toisen maailmansodan varustukset

Koordinaatit ETRS-TM35FIN P: 6705905 I: 537309

Kuvaus: 10 x 5 m kokoinen korsukuoppa. Syvyys n. 1,5 m.

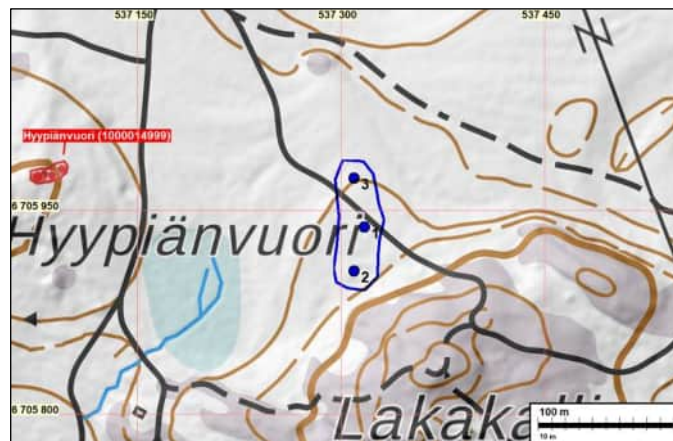
3 Varastokuoppa

Tyyppi: toisen maailmansodan varustus

Ajoitus: moderni, toisen maailmansodan varustukset

Koordinaatit ETRS-TM35FIN P: 6705973 I: 537309

Kuvaus: 1.5 x 1.5 m kokoinen varastokuoppa.

Muut kulttuuriperintökohteet sinisellä, kiinteä muinaisjäännös punaisella ja uusi rakennuspaikka vihreällä neliöllä.

Vasemmalla alakohde 1 telttapaikka, kuvattuna tieltä lounaaseen. Oikealla alakohde 2 korsukuoppa, kuvattuna itään.

152 VIROLAHTI TOROPOVANVUORI 2

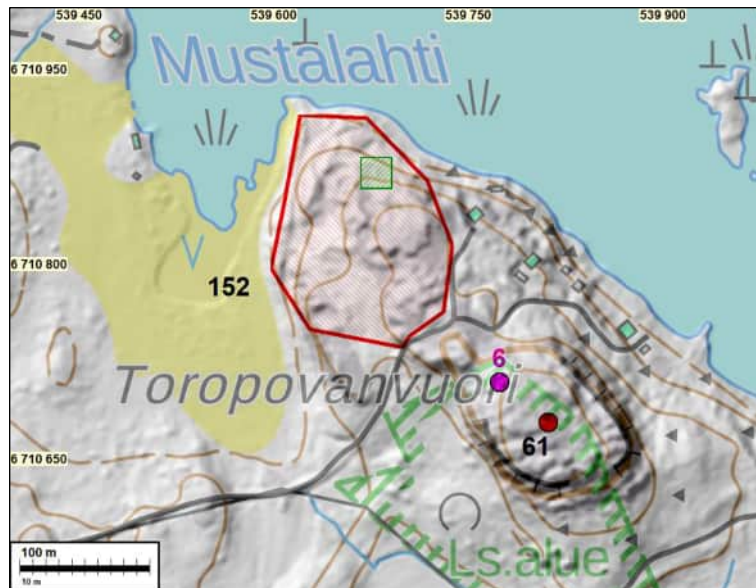
Mj-tunnus: UUSI KOHDE
Status: muu kulttuuriperintökohde (S)
Ajoitus: historiallinen
Laji: louhokset

Koordin: N 6710856 E 539679

Tutkijat: Bakhia et.al. 2023 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Virolahden kirkosta 3 km koilliseen.

Huomiot: *Sepänmaa ja Kuljukka 2023:* Laaja louhosalue Toropovanvuoren koillisalueella. Alueelle on merkitty uusi rakennuspaikka.

Kohde rajattuna punaisella. Siitä kaakkoon sijaitsee kohteen 31 Virolahti Hailniemen Louhosalue alakohde 6 Toropovan vuoren louhokset, joka on merkitty kartalle vaaleanpunaisella ympyrällä. Siitä vielä edemmäs kaakkoon sijaitsee kohde 61 Virolahti Toropovanvuoren Näkölennätinasema, jonka koordinaattipiste on merkitty punaisella ympyrällä.

Vasemmalla louhosaluetta, oikealla kivilatomus louhosalueella.

153 VIROLAHTI HYYPIÄNVUORI LÄNSI

Mj-tunnus: UUSI KOHDE
Status: muu kulttuuriperintökohde (S)
Ajoitus: historiallinen: moderni: II maailmansota
Laji: telttakuoppa

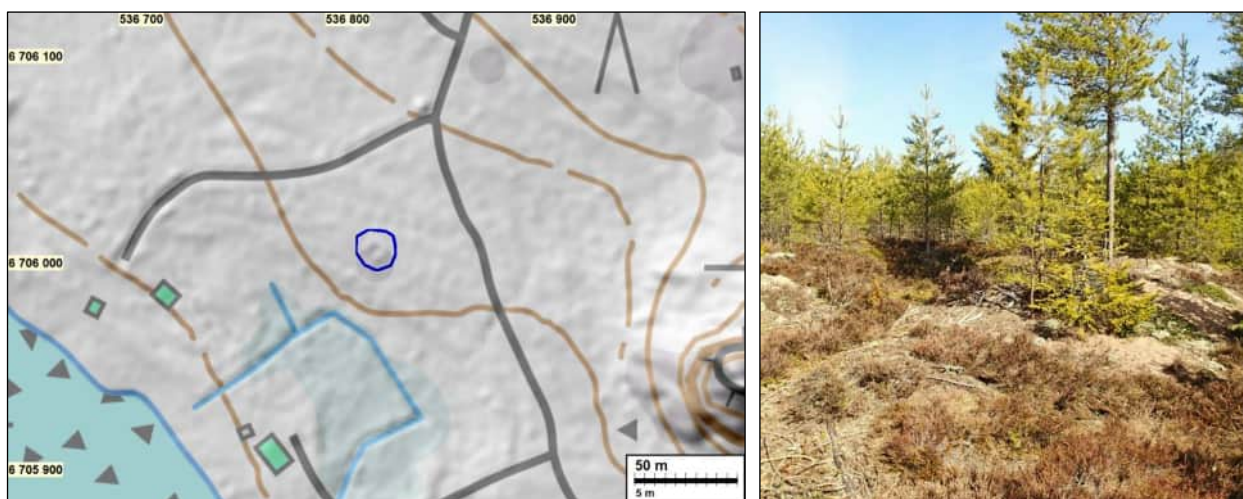
Koordin: N 6706005 E 536811

Tutkijat: Bakhia et.al. 2023 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Virolahden kirkosta 2,5 km etelään.

Huomiot: *Sepänmaa 2023:* Paikalla on halkaisijaltaan noin 5 m telttakuopan pohja. Lounaaseen viettävässä hiekkamoreenirinteessä, alle 20 v mäntytaimikossa.

Lähistöllä (200 m säteellä) ei muita lidar-pohjalta havaittuja rakenteita. Rakenteen perusteella telttakuoppa on samankaltainen kuin II maailmansotaan liittyvät, millä perusteella rakenne on oletettavasti II maailmansodan ajalta.

Vasemmalla: Kohde rajattu sinisellä. Oikealla: Telttakuoppa.

Löytöpaikat**56 VIROLAHTI KANTANIITTY**

Mj-tunnus: 1000007455
Status: löytöpaikka
Ajoitus: historiallinen
Laji: löytö

Koordin: N 6709434 E 532517 Z 5

Tutkijat: Seitsonen et al. 2005 inventointi

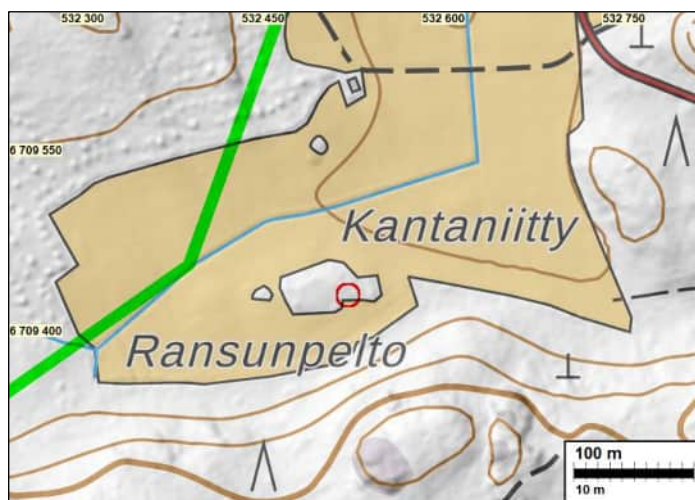
Sijainti: Paikka sijaitsee Virolahden kirkosta 5,4 km länteen.

Huomiot: *Muinaisjäännösrekisteri:* Löytöpaikka sijaitsee Ravijoelta Virolahden kuntakeskukseen johtavan tien eteläpuolella, noin 750 metriä Halilan kartanosta luoteeseen olevalla pellolla.

Inventoinnissa 2005 poimittiin kynnetyltä pellolta historialliseen aikaan liittyviä löytöjä loivasti koilliseen laskevalta törmältä, joka laskee noin 7 metriä merenpinnasta sijaitsevalta terassilta loivasti alapuolisilla pelloilla sijaitsevaan puronuomaan. Löydöt tulivat pienen peltosaarekkeen molemmista päistä. Löytöinä lasitettua punasavikeramiikkaa, pala kivasavikeramiikkaa ja savitiivistettä. Löytöpaikka sijaitsee Ravijoen ja Ala-Pihlajan kylätonttien välisellä peltoalueella.

Seitsonen, Mökkönen, Nordqvist ja Seitsonen 2005: Löydöt: KM 35714:1, lasitettua punasavikeramiikkaa, pala kivasavikeramiikkaa ja savitiivistettä

Bakhia et.al. 2023: Kohdetta ei tarkastettu v. 2023 inventoinnin yhteydessä. Kyseessä on pistekohde.

Tutkimusalueen raja vihreällä, löytöpaikan koordinaattipiste ympyröity punaisella.

68 VIROLAHTI SYVÄSALMEN ANKKURI

Mj-tunnus: 2180
Status: löytöpaikka
Ajoitus: ajoittamaton
Laji: löytö: irtolöytöpaikat

Koordin: N 6706426 E 532252

Tutkijat: Nurmi Timo 1981 ilmoitus

Sijainti: Paikka sijaitsee Virolahden kirkosta 5,8 km länteen.

Huomiot: *Muinaisjäännösrekisteri:* Syväsalmen sisäpuoleiselta suulta, n. 40 m rannasta Ankkuri puutukilla, ohueksi syöpynyt varren pituus n. 120 cm, paino n. 40–50 kg, puutukin pituus yli 1 m, tukki poikkileikkaukseltaan kulmikas, jäljellä köyden kiinnitysrengas

Bakhia et.al. 2023: Kohdetta ei tarkastettu v. 2023 inventoinnin yhteydessä. Kyseessä on pistekohde.

Löytöpaikka ympyröity punaisella.

69 VIROLAHTI MARINGINLAHTI

Mj-tunnus: 2209

Status: löytöpaikka

Ajoitus: ajoittamaton

Laji: löytö: irtolöytöpaikat

Koordin: N 6705915 E 533377

Tutkijat: Eskola Pirjo 1990 ilmoitus

Sijainti: Paikka sijaitsee Virolahden kirkosta 5,0 km lounaaseen.

Huomiot: *Muinaisjäännösrekisteri:* Maringinlahti. Kaksikorvainen ruukku, vihreä, lasitettu, ortodok. käsienspesuruukku

Bakhia et.al. 2023: Kohdetta ei tarkastettu v. 2023 inventoinnin yhteydessä. Kyseessä on pistekohde.

Löytöpaikka ympyröity punaisella.

89 VIROLAHTI KUPPARI*Mj-tunnus:* 1000024932*Status:* löytöpaikka*Ajoitus:* -*Laji:* löytö*Koordin:* N 6704494 E 536190*Sijainti:* Paikka sijaitsee Virolahden kirkosta 4,1 km etelään.*Huomiot:* *Muinaisjäännösrekisteri:* Löytö (2 kpl hyllyn osia) on noussut aikoinaan ylös verkkoja nostettaessa.

Löytö koostuu seuraavista osista: 1. pitkä kaaren pala, jossa on loveukset laitalaudoille ja puutappeja, 2. lyhyempi kaaren pala tai muu rakenneos, jossa on loveukset laitalaudoille ja puutappeja. Osat ovat peräisin limisaumaisesta aluksesta.

Kohteen ilmoittaja vei osat 18.8.2014 Suomen merimuseoon Kotkaan.

Bakhia et.al. 2023: Kohdetta ei tarkastettu v. 2023 inventoinnin yhteydessä. Kyseessä on pistekohde.

Löytöpaikka ympyröity punaisella.

106 VIROLAHTI HAILILA*Mj-tunnus:* 1000031959*Status:* löytöpaikka*Ajoitus:* historiallinen*Laji:* asuinpaikka: kyläpaikat*Koordin:* N 6709094 E 532977 Z 5*Tutkijat:* Teemu Mökkönen 2005 inventointi, Esa Mikkola 2018 arkistotutkimus*Sijainti:* Paikka sijaitsee Virolahden kirkosta 4,9 km länteen.

Huomiot: *Muinaisjäännösrekisteri:* Halilan 1700-luvulta peräisin olevan kartan luoteispuolelta pellolta on löydetty pala mahdollisesti 1500-luvulle ajoittuvaa punasavikeramiikkaa vuoden 2005 inventoinnissa. Lähialueelle on 1800-luvun kartoissa merkitty laaja kylätontti.

Mökkönen 2005: Löydöt: punasavikeramiikkaa. Inventoinnissa esitetty löytöpaikaksi. Aiemmin tiedot liitetty Ala-Pihlaja Hailila-kohteeseen

Bakhia et.al. 2023: Kohdetta ei tarkastettu v. 2023 inventoinnin yhteydessä. Kyseessä on pistekohde.

Löytöpaikka ympäröity punaisella.

Muut kohteet

11 VIROLAHTI ALA-PIHLAJA KANTOLA

Mj-tunnus: 1000010982
 Status: muu kohde
 Ajoitus: historiallinen
 Laji: asuinpaikka: kylänpaikat

Koordin: N 6710496 E 533349

Tutkijat: J Enqvist & R Mönkkönen 2007 inventointi, T Mökkönen & työryhmä 2008 inventointi, E Mikkola 2018 arkistotutkimus

Sijainti: Paikka sijaitsee Virolahden kirkosta 4,9 km länteen.

Huomiot: *Muinaisjäännösrekisteri:* Ala-Pihlajan kylän talot ovat sijainneet Porolahden pohjois- ja länsirannalla, molemmiin puolin Pihlajanjokea. Alapihlaja mainitaan Pijhilaby –nimisenä vuoden 1544 savuluettelossa. Kylässä oli tuolloin kuusi taloa. 1500-luvulla kylässä asuivat mm. Kimoinen, Kaukiain ja Haili –nimiset isännät. (Kaukiainen 1970:87,101).

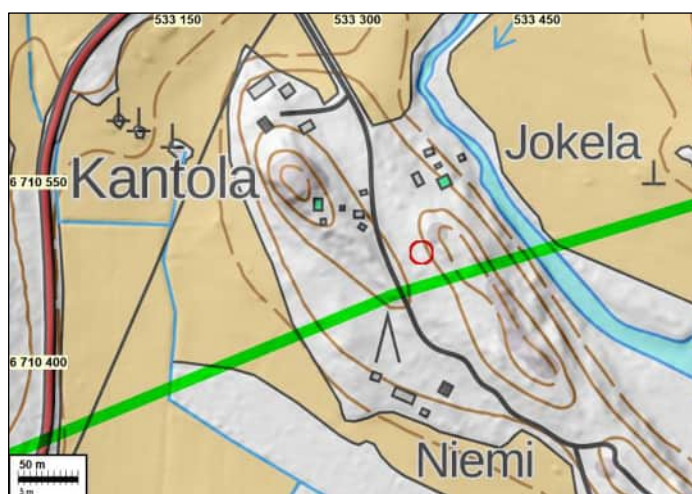
Virolahden ensimmäinen keskus v. 1336 peräisin olevassa asiakirjassa mainittu ci-vitas on historiallisen lähdeaineiston perusteella sijoitettu Ala-Pihlajan ja Haililan

kylien alueelle. On oletettu, että Virolahdella sijainnut Munkkiniemi –niminen kartano olisi toiminut myös Viipurin linnaläänin hallintokartanona 1300-luvulla. Munkkiniemen kartano on ilmeisesti käsittänyt Hailin ja Ala-Pihlajan kylässä sijainneen Kimosen tilan. Koivuniemen kylä on saattanut myös kuulua samaan kokonaisuuteen. (Kaukiainen 1970:63–64; Suhonen 2006:4,6–8).

Maisema on säilyttänyt vanhakantaisen luonteensa, kylän asutus sijaitsee edelleen peltojen ympäröimillä kumpareilla. Ala-Pihlajan kylän vanhoilla tonttimilla sijaitsee nykyisin maatilojen asuin- ja talousrakennuksia; osin ne ovat rakentamattomia. Alueella on todennäköisesti säilynyt myös aikaisempien asutusvaiheiden jäännöksiä.

Mikkola 2018: Kohteesta ei löydy kylätonttitulkintaa tulkevaa kartta-aineistoa, eikä inventointikertomuksesta käy ilmi mitä maastossa on havaittu. Kohde siirretty muuksi kohteeksi tästä syystä. Aiemmin alakohteena ollut Niemi on siirretty omaksi kohteekseen.

Bakhia et.al. 2023: Kohdetta ei tarkastettu v. 2023 inventoinnin yhteydessä. Kyseessä on pistekohde.

Tutkimusalue on rajattu vihreällä, muun kohteen pistekoordinaatti punaisella ympyrällä.

29 VIROLAHTI SUURI LAKASAARI 2

Mj-tunnus: 1000011041

Status: muu kohde (*korjattu, aiemmin kiinteä muinaisjäännös*)

Ajoitus: historiallinen (*korjattu, aiemmin varhaismetallikautinen*)

Laji: kivirakenteet: latomukset (*korjattu, aiemmin hautaus: hautaröykkiöt*)

Koordin: N 6704589 E 537098 Z 10

Tutkijat: Enqvist & Mönkkönen 2007 inventointi, Bakhia et.al. 2023 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Virolahden kirkosta 3,8 km etelään.

Huomiot: *Muinaisjäännösrekisteri:* Kohde sijaitsee Suuren Lakasaaren keskellä olevalla kallioalueella. Paikalla havaittiin noin 600x 300 metriä laajalla alueella 14 kivilatomusta sekä 2 viisarikiveä. Latomuksista noin 70 metriä kaakkoon on toinen röykkiöalue,

Suuri Lakasaari 1. Paikallinen harrastaja Eino Raunio oli syksyllä 1967 ilmoittanut Museovirastolle saarella olevista aitamaisista kivirakennelmista. Raunion näkemyksen mukaan rakenteet on tehty v. 1914, jolloin louhostoiminta loppui maailmansodan takia ja työttömäksi jääneet kivimiehet kasasivat hiidenkiukaita pinoihin tarkoituksenaan myydä ne Pietariin laivattaviksi. Raunio jopa spekuloi asialla olleen Savolainen -nimisen miehen. Raunion mukaan saarella olevia kivipinoja on myöhemmin vielä pengottu (Raunio 1971:169).

Timo Miettinen tarkasti kohteen 1991 ja Raunion tapaan totesi, että kyseessä eivät ole pronssikautiset haudat, vaan myöhemmän historiallisella ajalla tapahtuneen toiminnan jäännökset. Latomusten ajoitusta ja funktiota on mahdoton määrittellä ilman kaivaustutkimuksia. Merkille pantavaa on kuitenkin se, että suurin osa latomuksista ei eroa millään tavalla rakenteeltaan tai sijoittumiseltaan muualla Kymenlaakson rannikolla tavattavista pronssikautisista hautaröykkiöistä ja laivalatomuksista. On myös mahdollista, että kyseessä on hiidenkuias-/laivalatomusalue, johon kuuluvia hautoja on myöhemmin kaiveltu, hajotettu ja pinottu uudelleen. Tarkemmat tiedot latomuksista ks. erilliskohteet

Alakohteet

Latomus 1

Tyyppi: kivirakenteet latomukset

Ajoitus: historiallinen 1900-luku

Koordinaatit ETRS-TM35FIN P: 6704565 I: 537101

Kuvaus: Latomus 1 on kooltaan noin 5 x 1,5 x 0,7 metriä, Ø 30–40 cm luonnonkivistä kallio/maapohjalle kasattu, pitkulaisten ellipsin muotoinen, länsi-itä-suuntainen sammaloitunut kivilatomus.

Latomus 10

Tyyppi: kivirakenteet latomukset

Ajoitus: historiallinen 1900-luku

Koordinaatit ETRS-TM35FIN P: 6704587 I: 537122

Kuvaus: Latomus 10 on kooltaan noin 5 x 1,5 x 0,7 metriä, Ø 30–40 cm luonnonkivistä kasattu, laivamainen länsi-itä-suuntainen sammaloitunut kivilatomus.

Latomus 11

Tyyppi: kivirakenteet latomukset

Ajoitus: historiallinen 1900-luku

Koordinaatit ETRS-TM35FIN P: 6704580 I: 537120

Kuvaus: Latomus 11 on kooltaan noin 4 x 2 x 0,7 metriä, Ø 30–40 cm luonnonkivistä kasattu, suorakaiteen muotoinen, länsi-itä-suuntainen sammaloitunut kivilatomus.

Latomus 12

Tyyppi: kivirakenteet latomukset

Ajoitus: historiallinen 1900-luku

Koordinaatit ETRS-TM35FIN P: 6704573 I: 537108

Kuvaus: Latomus 12 on kooltaan noin 4 x 1,5 x 0,7 metriä, Ø 30–40 cm luonnonkivistä kasattu, suorakaiteen muotoinen länsi-itä-suuntainen sammaloitunut kivilatomus. Rakennetta on ilmeisesti kaiveltu.

Latomus 13

Tyyppi: kivirakenteet latomukset

Ajoitus: historiallinen 1900-luku

Koordinaatit ETRS-TM35FIN P: 6704608 I: 537075

Kuvaus: Latomus 13 on epämääräinen, levinnyt latomus.

Latomus 14

Tyyppi: kivirakenteet latomukset

Ajoitus: historiallinen 1900-luku

Koordinaatit ETRS-TM35FIN P: 6704627 I: 537068

Kuvaus: Latomus14 on kooltaan noin 1,5 x 1 x 0,5 metriä, Ø 30–40 cm luonnonkivistä kasattu, sammaloitunut pieni kivilatomus.

Latomus 2

Tyyppi: kivirakenteet latomukset

Ajoitus: historiallinen 1900-luku

Koordinaatit ETRS-TM35FIN P: 6704568 I: 537104

Kuvaus: Latomus 2 on kooltaan noin 2 x 1,5 x 0,3 metriä, Ø 30–40 cm luonnonkivistä kasattu, neliömäinen, luode-kaakko-suuntainen sammaloitunut kivilatomus, jossa on vain yksi kivikerta.

Latomus 3

Tyyppi: kivirakenteet latomukset

Ajoitus: historiallinen 1900-luku

Koordinaatit ETRS-TM35FIN P: 6704570 I: 537119

Kuvaus: Latomus 3 on kooltaan noin 6,5 x 2 x 0,7 metriä, Ø 30–40 cm luonnonkivistä kasattu, laivamainen, koillinen-lounas –suuntainen, sammaloitunut kivilatomus, jonka lounaispää on hiukan sortunut.

Latomus 4

Tyyppi: kivirakenteet latomukset

Ajoitus: historiallinen 1900-luku

Koordinaatit ETRS-TM35FIN P: 6704571 I: 537106

Kuvaus: Latomus 4 on kooltaan noin 3,5 x 1 x 0,8 metriä, Ø 30–40 cm luonnonkivistä kasattu, pitkänomainen, luode-kaakko-suuntainen sammaloitunut kivilatomus.

Latomus 5

Tyyppi: kivirakenteet latomukset

Ajoitus: historiallinen 1900-luku

Koordinaatit ETRS-TM35FIN P: 6704592 I: 537096

Kuvaus: Latomus 5 on kooltaan noin 6,5 x 2,5 x 0,6 metriä, Ø 30–40 cm luonnonkivistä kasattu, laivamainen, luode-kaakko-suuntainen sammaloitunut kivilatomus. Rakenteen luoteispäässä on 1 metrin pituinen jatko-osa, jota on kaiveltu.

Latomus 6

Tyyppi: kivirakenteet latomukset

Ajoitus: historiallinen 1900-luku

Koordinaatit ETRS-TM35FIN P: 6704600 I: 537087

Kuvaus: Latomus 6 on kooltaan noin 3,5 x 1,5 x 0,4 metriä, Ø 30–40 cm luonnonkivistä kasattu, laivamainen, luode-kaakko-suuntainen sammaloitunut kivilatomus. Rakenne sijaitsee 5 metriä luoteeseen latomus 5:stä.

Latomus 7

Tyyppi: kivirakenteet latomukset

Ajoitus: historiallinen 1900-luku

Koordinaatit ETRS-TM35FIN P: 6704591 I: 537110

Kuvaus: Latomus 7 on kooltaan noin 5 x 2–1 x 0,5 m, Ø 30–40 cm luonnonkivistä kasattu, lapion muotoinen, pohjois-etelä-suuntainen sammaloitunut kivilatomus.

Latomus 8

Tyyppi: kivrakenteet latomukset

Ajoitus: historiallinen 1900-luku

Koordinaatit ETRS-TM35FIN P: 6704584 I: 537121

Kuvaus: Latomus 8 on kooltaan noin 6 x 3,5 x 0,8 metriä, Ø 30–40 cm luonnonkivistä kasattu, laivamainen koillinen-lounas-suuntainen sammaloitunut kivilatomus. Rakennetta on kaiveltu.

Latomus 9

Tyyppi: kivrakenteet latomukset

Ajoitus: historiallinen 1900-luku

Koordinaatit ETRS-TM35FIN P: 6704588 I: 537122

Kuvaus: Latomus 9 on kooltaan noin 6 x 1,5 x 0,7 metriä, Ø 30–40 cm luonnonkivistä kasattu, laivamainen, länsi-itä-suuntainen sammaloitunut kivilatomus.

Viisari 1

Tyyppi: kivrakenteet

Ajoitus: ajoittamaton

Koordinaatit ETRS-TM35FIN P: 6704579 I: 537096

Kuvaus: Viisari 1 koostuu viidestä pohjois-etelä –suuntaan asetellusta kivistä, rakenteen pituus on 1,5 metriä.

Viisari 2

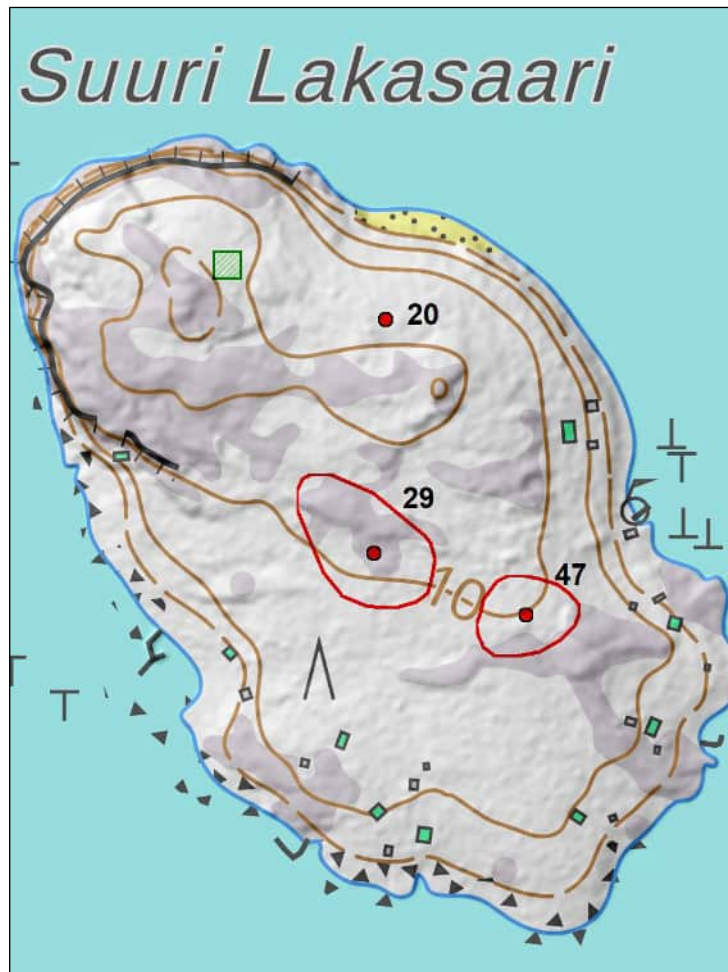
Tyyppi: kivrakenteet

Ajoitus: ajoittamaton

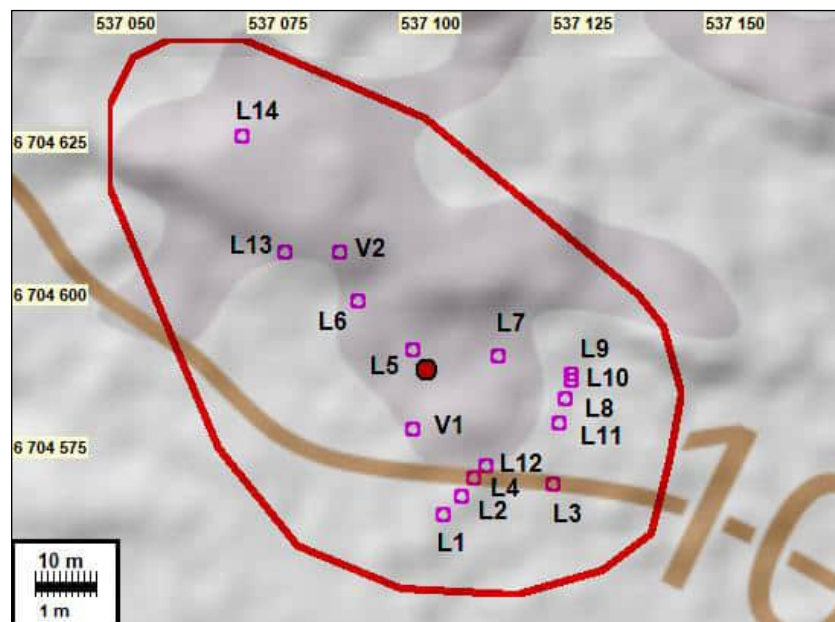
Koordinaatit ETRS-TM35FIN P: 6704608 I: 537084

Kuvaus: Viisari 2 on lähes pohjois-etelä –suuntainen kivrivi, jonka pituus on 1,5 metriä.

Soisalo & Bakhia 2023: Röykkiöt eivät näkemyksemme mukaan ole pronssikautisia hautoja, vaan ne todennäköisemmin liittyvät historiallisella ajalla tapahtuneeseen toimintaan. Kuten muinaisjäännösrekisteriin on jo merkitty, kohteen alaiset latomukset ovat todennäköisesti 1900-luvun alussa kasattuja hiidenkiukaita, jotka on ollut tarkoitus myydä Pietariin laivattavaksi.

Muinaisjäännösrajaus punaisella. Kartalla näkyy myös kohteen 20 Virolahti Suuri Lakasaari 3 koordinaattipiste sekä 47 Virolahti Suuri Lakasaari 1 muinaisjäännösrajaus. Uusi rakennuspaikka vihreällä neliöllä.

Muinaisjäännöksen rajausta punaisella. Sen koordinaattipiste punaisella ympyrällä. Alakohteet violeteilla ympyröillä, niiden numerointi vastaa alakohtenumerointia (L = latomus, V= Viisari)

Vasemmallla yksi latomuksista kuvattua lounaaseen. Oikealla latomus etelään.

47 VIROLAHTI SUURI LAKASAARI 1

Mj-tunnus: 935010047

Status: muu kohde (*korjattu, aiemmin kiinteä muinaisjäännös*)

Ajoitus: historiallinen

Laji: kivirakenteet: latomukset (*korjattu, aiemmin hautaus: hautaröykkiöt*)

Koordin: N 6704547 E 537202 Z 10

Tutkijat: Miettinen 1991 tarkastus, Enqvist & Mönkkönen 2007 inventointi, Bakhia et.al. 2023 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Virolahden kirkosta 3,8 km etelään.

Huomiot: *Muinaisjäännösrekisteri:* Kohde sijaitsee Suuren Lakasaaren kaakkoisosassa olevan kalliopaljastuman pohjoispuolella, noin 120 m saaren itärannasta. Paikalla on noin 600 x 500 metriä laajalla alueella 7 kivilatomusta. Latomuksista noin 70 metriä luoteeseen on toinen röykkiöalue, Suuri Lakasaari 2. Paikallinen harrastaja Eino Raunio oli syksyllä 1967 ilmoittanut Museovirastolle saarella olevista aitamaisista kivirakennelmista. Raunio näkemyksen mukaan rakenteet on tehty v. 1914, jolloin louhostoiminta loppui maailmansodan takia ja työttömäksi jääneet kivimiehet kassivat hiidenkiukaita pinoihin tarkoituksenaan myydä ne Pietariin laivattaviksi. Raunio jopa spekuloi asialla olleen Savolainen -nimisen miehen. Raunio mukaan saarella olevia kivipinoja on myöhemmin vielä pengottu (Raunio 1971:169).

Timo Miettinen tarkasti kohteen 1991 ja Raunio tapaan totesi, että kyseessä eivät ole pronssikautiset haudat, vaan myöhemmän historiallisella ajalla tapahtuneen toiminnan jäännökset. Latomusten ajoitusta ja funktiota on mahdoton määritellä ilman kaivaustutkimuksia. Merkille pantavaa on kuitenkin se, että suurin osa latomuksista ei eroa millään tavalla rakenteeltaan tai sijoittumiseltaan muualla Kymenlaakson rannikolla tavattavista pronssikautisista hautaröykkiöistä ja laivalatomuksista. On myös mahdollista, että kyseessä on hiidenkiuas-/laivalatomusalue, johon kuuluvia hautoja on myöhemmin kaiveltu, hajotettu ja pinottu uudelleen.

Latomusten kuvaukset ks. erilliskohteet.

Alakohteet

Latomus 1

Tyyppi: kivirakenteet, latomukset

Ajoitus: historiallinen 1900-luku

Koordinaatit ETRS-TM35FIN P: 6704550 I: 537223

Kuvaus: Latomus 1 on kooltaan noin 4 x 2 x 0,4 metriä, Ø 30–50 cm luonnonkivistä kasattu, laivamainen, luode-kaakko-suuntainen sammaloitunut kivilatomus.

Latomus 2

Tyyppi: kivirakenteet, latomukset

Ajoitus: historiallinen 1900-luku

Koordinaatit ETRS-TM35FIN P: 6704535 I: 537184

Kuvaus: Latomus 2 on kooltaan noin 4 x 4 x 0,7 metriä, Ø 30–50 cm luonnonkivistä kasattu, laivamainen, länsi-itä-suuntainen sammaloitunut kivilatomus.

Latomus 3

Tyyppi: kivirakenteet, latomukset

Ajoitus: historiallinen 1900-luku

Koordinaatit ETRS-TM35FIN P: 6704548 I: 537187

Kuvaus: Latomus 3 on kooltaan noin 7 x 3 x 0,8 metriä, Ø 30–50 cm luonnonkivistä kasattu, laivamainen, koillinen-lounas-suuntainen, keskeltä painunut sammaloitunut kivilatomus.

Latomus 4

Tyyppi: kivirakenteet, latomukset

Ajoitus: historiallinen 1900-luku

Koordinaatit ETRS-TM35FIN P: 6704556 I: 537193

Kuvaus: Latomus 4 on kooltaan noin 8 x 3 x 0,8 m, Ø 30–50 cm luonnonkivistä kasattu, laivamainen, länsi-itä-suuntainen länsipäästään levinnyt sammaloitunut kivilatomus. Rakennetta on kaiveltu paikoitellen.

Latomus 5

Tyyppi: kivirakenteet, latomukset

Ajoitus: historiallinen 1900-luku

Koordinaatit ETRS-TM35FIN P: 6704558 I: 537190

Kuvaus: Latomus 5 sijaitsee latomuksen 4 vieressä ja on kooltaan noin 10 x 3 x 1 metriä, Ø 30–50 cm luonnonkivistä kasattu, laivamainen, luode-kaakko suuntainen sammaloitunut kivilatomus. Rakennetta on kaiveltu keskeltä.

Latomus 6

Tyyppi: kivirakenteet, latomukset

Ajoitus: historiallinen 1900-luku

Koordinaatit ETRS-TM35FIN P: 6704558 I: 537199

Kuvaus: Latomus 6 sijaitsee latomuksen 4 vieressä ja on kooltaan noin 6 x 1 x 0,8 metriä, Ø 30–50 cm luonnonkivistä kasattu, laivamainen, länsi-itä suuntainen sammaloitunut kivilatomus.

Latomus 7

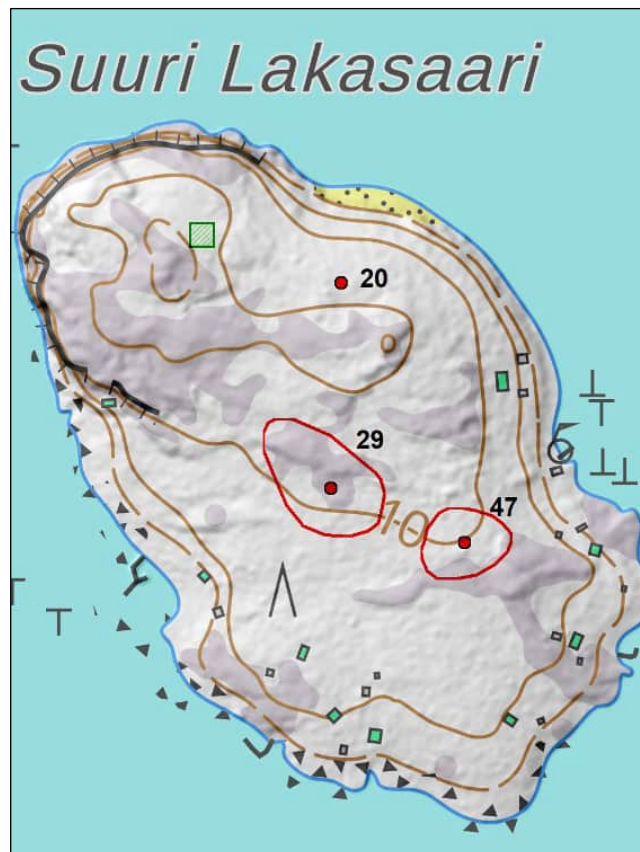
Tyyppi: kivirakenteet, latomukset

Ajoitus: historiallinen 1900-luku

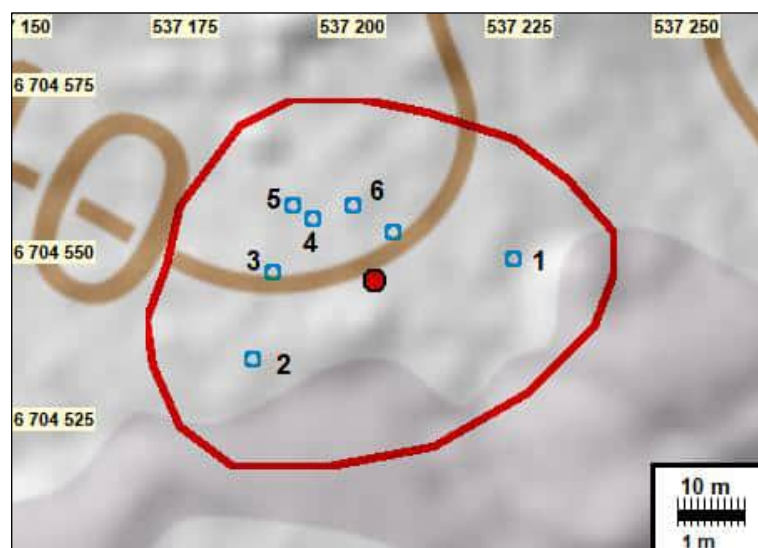
Koordinaatit ETRS-TM35FIN P: 6704554 I: 537205

Kuvaus: Latomus 7 on pienempi kuin muut latomukset, kooltaan 2 x 2 x 0,4 metriä, Ø 30–50 cm luonnonkivistä kasattu, pyöreä sammaloitunut latomus. Rakennetta on kaiveltu.

Bakhia et.al. 2023: Röykkiöt eivät ole todennäköisesti pronssikautisia, vaan kyseessä lienevät historiallisen ajan toimintaan liittyvät röykkiöt. Kiviä on kerätty kasoihin pois kuljettamista varten. Kuten muinaisjäännösrekisteriin on jo merkitty, latomukset on kasattu todennäköisesti 1900-luvun alussa.

Muinaisjäännösrajausta punaisella. Kartalla näkyy myös kohteen 20 Virolahti Suuri Lakasaari 3 koordinaattipiste sekä 29 Virolahti Suuri Lakasaari 2 muinaisjäännösrajausta. Uusi rakennuspaikka vihreällä neliöllä.

Muinaisjäännöksen rajausta punaisella. Sen koordinaattipiste punaisella ympyrällä. Alakohteet sinisillä ympyröillä, niiden numerointi vastaa alakohdenumerointia.

Vasemmalla röykkiö kuvattuna itään. Oikealla röykkiö kuvattuna pohjoiseen.

87 VIROLAHTI KORMUSENSALMI

Mj-tunnus: 1104
Status: muu kohde
Ajoitus: historiallinen: 1900-luku
Laji: alusten hylt: hylt (puu)

Koordin: N 6705624 E 535570 syvyysmax: 4,00 / syvyysmin: 1,00
 Manu Törösen ilmoitukseen piirtämä kartta

Tutkijat: Törönen Manu 1981 ilmoitus

Sijainti: Paikka sijaitsee Virolahden kirkosta 3,5 km lounaaseen.

Huomiot: *Muinaisjäännösrekisteri:* Vironlahdella Suuri Kormusen rannalla Kormusensalmessa Hylyn pituus on noin 22 metriä (ilmoittaja ei saanut aivan tarkkaa mitta). Kyseessä on tasasaumainen männystä rakennettu alus, jonka jäät ovat ruhjonneet lankkuka-saksi.

Bakhia et.al. 2023: Kohdetta ei tarkastettu v. 2023 inventoinnin yhteydessä. Ky-seessä on pistekohde.

Kohde merkitty punaisella ympyrällä, uusi rakennuspaikka vihreällä neliöllä.

Mahdolliset muinaisjäännökset

4 VIROLAHTI KIRKONKYLÄ LINTUTORNI

Mj-tunnus: 1000011335

Status: mahdollinen muinaisjäännös

Ajoitus: historiallinen

Laji: hautaus: joukkohaudat

Koordin: N 6708464 E 539580
Kolsin lintutornin koordinaatit

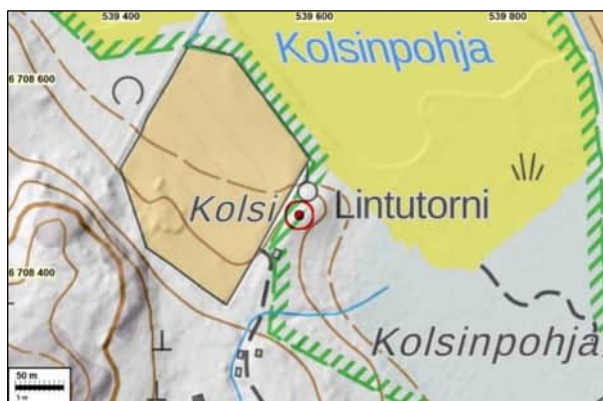
Tutkijat: (ei mainittu Muinaisjäännösrekisterissä), Bakhia et.al. 2023 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Virolahden kirkosta 1,8 km itään.

Huomiot: *Muinaisjäännösrekisteri:* Paikallisen Esko Niskasen mukaan Virolahden kirkonkylän itäpuolella sijaitsevan Kolsin lintutornin eteläpuolella on ”kasakoiden hauta” 1700 luvulta. Paikalta ei ilmeisesti ole konkreettisia havaintoja muinaisjäännöksestä.

Kohdetta ei tarkastettu vuoden 2007 inventoinnin yhteydessä.

Sepänmaa & Kuljukka 2023: Paikka tarkastettiin vuoden 2023 inventoinnin yhteydessä. Kohdalla on pohjoiskoilliseen pistävä hiekkaharjanne, lakialueeltaan noin 6 m tasolla merenpinnasta. Maanpinnalle näkyviä merkkejä muinaisjäännöksistä ei havaittu. Koekuoppia ei tehty. Tarkastuksen jälkeen kohde on edelleen mahdollinen muinaisjäännös.

Kohteen koordinaattipiste ympyröity punaisella.

Vasemmalla: lintutorni koilliseen. Oikealla: hiekkaharjannetta lintutornin tienoilta lounaaseen.

55 VIROLAHTI HARVAJAN VUORI

Mj-tunnus: 1000001933
Status: mahdollinen muinaisjäännös
Ajoitus: historiallinen
Laji: varustus: linnakkeet

Koordin: N 6703159 E 526633

Tutkijat: J Enqvist & R Mönkkönen 2007 tarkastus

Sijainti: Paikka sijaitsee Virolahden kirkosta 12,3 km länteen.

Huomiot: *Muinaisjäännösrekisteri:* Harvajavuorelta on tiettävästi vartioitu merialuetta Japanin ja Venäjän sodan aikana v. 1904–05 venäläisten kasakoiden toimesta. Heillä oli vuoren laella torni, ns. semafor, sekä hirsistä rakennettu vartiotupa. Kohteen tarkastuksen yhteydessä v. 2007 ei Harvajavuoren laella havaittu kuitenkaan minkäänlaisia jäännöksiä.

Suullisen tiedonannon (Einari Malmi synt. 1892) mukaan Harvajavuoren Vepsuun päin viettävällä rinteellä olisi muinaishautoja. Kyseiseltä alueelta tunnetaankin Harvajanniemi 1 ja 2:n pronssikautiset röykkiöhautakohteet.

Bakhia et.al. 2023: Kohdetta ei tarkastettu v. 2023 inventoinnin yhteydessä. Kyseessä on pistekohde.

Kohteen koordinaattipiste ympäröity punaisella.

59 VIROLAHTI PUNAKELINVUORI

Mj-tunnus: 1000008349
Status: mahdollinen muinaisjäännös
Ajoitus: historiallinen
Laji: puolustusvarustukset

Koordin: N 6707145 E 533217 Z 30

Tutkijat: Koskimies 1967 inventointi, Bakhia et.al. 2023 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Virolahden kirkosta 4,7 km länteen.

Huomiot: *Muinaisjäännösrekisteri:* Punakelinvuorella on mahdollisesti ollut historiallisen ajan vartiopaikka, ns. näköviestitysasema (Raunio 1971:152).

Sepänmaa & Kuljukka 2023: Paikka tarkastettiin. Mäen kallioisella lakialueella ei ole mitään viitteistä rakenteista. Ehdotetaan poistettavaksi.

Vuoren lakialuetta. Ei merkkejä rakenteista.

60 VIROLAHTI MULTAMÄKI

Mj-tunnus: 1000008347
Status: mahdollinen muinaisjäännös
Ajoitus: ajoittamaton
Laji: kivirakenteet: latomukset

Koordin: N 6705185 E 532137 Z 20

Tutkijat: A. R. Blomqvist 1885 inventointi, Rosén 1919 inventointi, Mirja Koskimies 1967 inventointi, J Enqvist & R Mönkkönen 2007 tarkastus

Sijainti: Paikka sijaitsee Virolahden kirkosta 6,4 km lounaaseen.

Huomiot: *Muinaisjäännösrekisteri:* "Hautaraunio" on mainittu sekä Blomqvistin kertomuksessa 1885 ja Rosenin kertomuksessa 1919. Inventoinnissa löytynyt kiveys ei paikanmäärityksen epämääräisyydestä johtuen ole välttämättä sama kiveys. Kiveys on kallioalueen korkeimmalla kohdalla. Se sijaitsee loivassa kallionotkelmassa ja on laaja, matala ja hajanainen.

Vuoden 2007 inventoinnissa etsinnästä huolimatta paikkaa ei löydetty. Koordinaattien osoittamalla paikalla kulkee nykyisin tie.

Enqvist & Mönkkönen 2007: Kohdetta ei löytynyt.

Bakhia et.al. 2023: Kohdetta ei tarkastettu v. 2023 inventoinnin yhteydessä. Kyseessä on pistekohde.

Kohteen koordinaattipiste ympäröity punaisella.

63 VIROLAHTI SUURVUORI

Mj-tunnus: 1000008411
Status: mahdollinen muinaisjäännös
Ajoitus: historiallinen
Laji: puolustusvarustukset

Koordin: N 6715581 E 542113 Z 30 arvio

Tutkijat: Mirja Koskimies 1967 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Virolahden kirkosta 8,5 km koilliseen.

Huomiot: *Muinaisjäännösrekisteri:* Raunion ilmoituksen mukaan Hämeenkyän Suurvuorella on kiviröykkiö, jossa maatuneen hirren jäännökset. Mahdollinen vartiopaikka.

Bakhia et.al. 2023: Kohdetta ei tarkastettu v. 2023 inventoinnin yhteydessä. Kyseessä on pistekohde.

Kohteen koordinaattipiste ympäröity sinisellä. Ympärillä kohteet 27 (punaisella rajattuna) ja 71 (vaaleanpunaisella rajattuna).

66 VIROLAHTI HANSKINLAHTI

Mj-tunnus: 1000018828

Status: mahdollinen muinaisjäännös

Ajoitus: -

Laji: löytö

Koordin: N 6706395 E 535161 syvyysmax: 3,00 / syvyysmin: 2,00

Tutkijat: Jaakko Hara 2006 ilmoitus

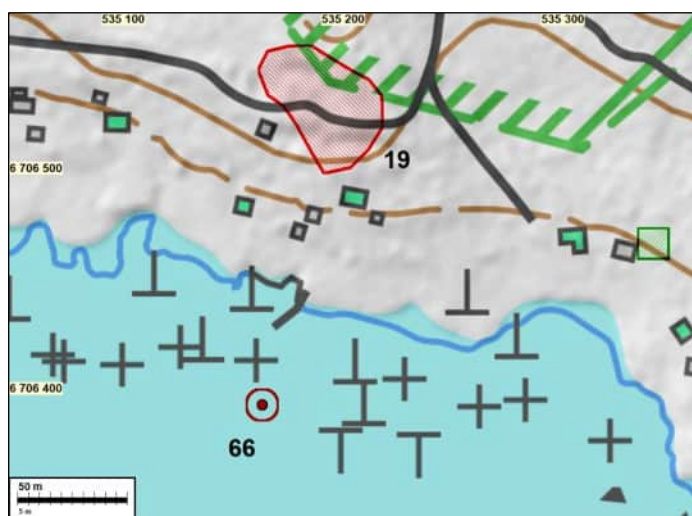
Sijainti: Paikka sijaitsee Virolahden kirkosta 3,2 km lounaaseen.

Huomiot: *Muinaisjäännösrekisteri:* Löytöpaikka on Virolahden Hanskinkylässä sijaitsevan mökin rannassa. Sijaintipaikasta ei ole tiedossa tarkkoja koordinaatteja.

Löytöön kuuluu neljä keramiikkaruukun palaa, joiden ajoitus on epäselvä. Ne eivät kuitenkaan ole 1700-lukua vanhempaa. Paikalla on ollut kivilouhostoimintaa ja aluetta on käytetty luonnonsatamana.

Ruukunpalat ovat Museoviraston Suomen merimuseon kokoelmissa.

Bakhia et.al. 2023: Kohdetta ei tarkastettu v. 2023 inventoinnin yhteydessä. Kyseessä on pistekohde.

Kohteen koordinaattipiste ympäröity punaisella. Uusi rakennusalue vihreällä neliöllä. Kartalla myös kohde 19 Virolahti Hanskin Louhos punaisella rajattuna.

80 VIROLAHTI MUSTAMAA LÄNSIPUOLI

Mj-tunnus: 1102

Status: mahdollinen muinaisjäännös

Ajoitus: ajoittamaton

Laji: alusten hylät

Koordin: N 6700054 E 528970
Harri Nakarin ilmoituksen kartta

Tutkijat: Harri Nakari 1984 ilmoitus

Sijainti: Paikka sijaitsee Virolahden kirkosta 12,1 km lounaaseen.

Huomiot: *Muinaisjäännösrekisteri:* Sijaintipaikka on Virolahden vesialueen länsiosassa Mustamaan länsipuolella. Sijaintipaikkatieto on epätarkka.

Puurunkoisen aluksen hylky. Hylystä nostettu ylös pieni tammipyörä (halkaisija noin 10 cm), joka oli tarttunut verkkoon kiinni. Hylkyä ei ole tutkittu tarkemmin. Hylky on löydetty v. 1964–65, ja ilmoitus tehtiin Kymenlaakson maakuntamuseoon. Perimätiedon mukaan Mustamaan saaren länsipuolella on noin 100 vuotta vanha hylky noin 30 metrin syvyydessä. Hylkyä ei ole paikallistettu, minkä vuoksi Kymenlaakson maakuntamuseo suoritti aivan Mustamaan saaren länsipuolella hyllyn etsintää kaikuluotaimella ja haraamalla heinä-elokuussa 1994. Kohdetta ei löydetty. Ilmeisesti ko. hylkyilmoituksen olemassaoloa ei tiedetty ennen tutkimusten tekoa, koska hylkyä etsittiin aivan rannan tuntumassa, eikä alueella, jota ilmoitus koskee.

Bakhia et.al. 2023: Kohdetta ei tarkastettu v. 2023 inventoinnin yhteydessä. Kyseessä on pistekohde.

Tutkimusalueen raja vihreällä ja kohteen koordinaattipiste punaisella ympyrällä.

81 VIROLAHTI SEURA

Mj-tunnus: 1103

Status: mahdollinen muinaisjäännös

Ajoitus: historiallinen: 1900-luku

Laji: alusten hylt: hylt (puu)

Koordin: N 6713650 E 542641

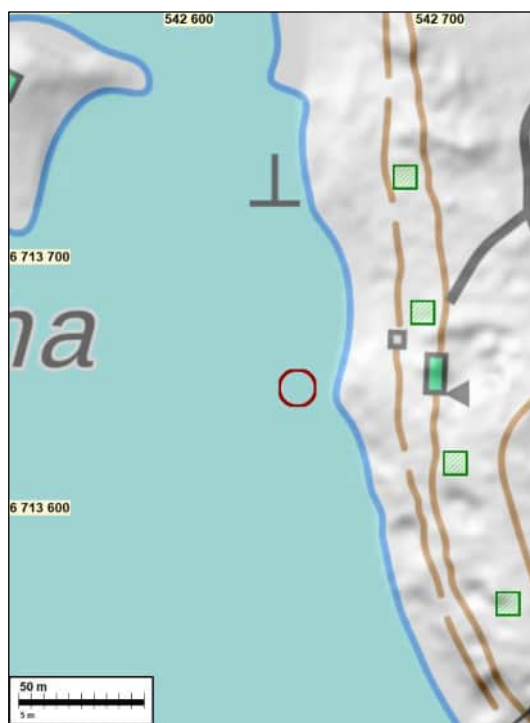
Manu Törösen ilmoituksen piirroskartan mukaan paikannettu

Tutkijat: Törönen Manu 1982 ilmoitus

Sijainti: Paikka sijaitsee Virolahden kirkosta 7,2 km koilliseen.

Huomiot: *Muinaisjäännösrekisteri:* Virolahden Hämeenkylässä lähellä rantaa. Näkyvyyden takia ilmoittaja ei saanut kovin tarkkaa kuvaa hylystä. Hyllyn arvioitu pituus on noin 20 metriä, se on tasasaumainen, ja sen rakennusmateriaali on mänty. Hylystä löytyi tiili, jossa on venäläistä tekstiä ja laastia kyljessä. Jäät ovat ruhjoneet hylkyä, etenkin matalassa olevaa osaa.

Bakhia et.al. 2023: Kohdetta ei tarkastettu v. 2023 inventoinnin yhteydessä. Kyseessä on pistekohde.

Kohteen koordinaattipiste ympyröity punaisella.

93 VIROLAHTI HÄMEENKYLÄ VIERULA

Mj-tunnus: 1000032188
Status: mahdollinen muinaisjäännös
Ajoitus: historiallinen
Laji: asuinpaikka: kyläpaikat

Koordin: N 6715554 E 542356
 mitattu kartalta

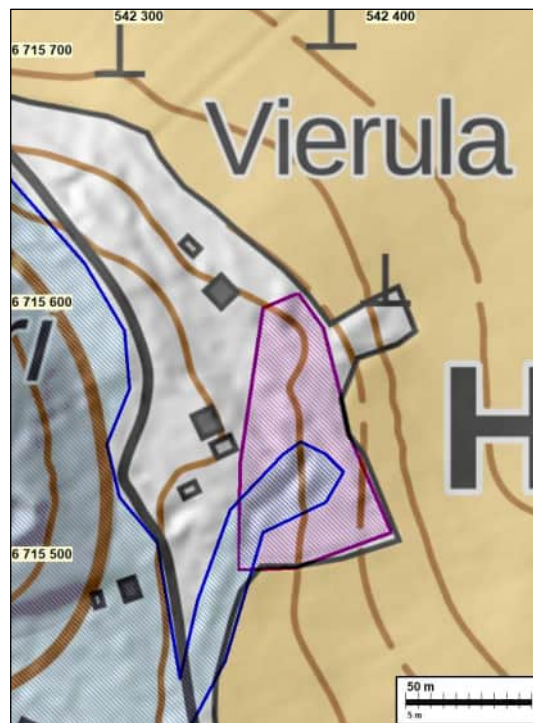
Tutkijat: Esa Mikkola 2018 arkistotutkimus

Sijainti: Paikka sijaitsee Virolahden kirkosta 8,6 km koilliseen.

Huomiot: *Muinaisjäännösrekisteri:* Yksi Hämeenkylässä tonttimaista vuoden 1830 isojaonkartassa. Tonttimaan sijaitsee peltoaukean länsireunassa Suurenuoren itärinteessä. Tonttimaan alueella on joitakin rakennuksia, mutta se on suurelta osin rakentamaton.

Mikkola 2018: KA G21:23/1, v. 1830

Bakhia et.al. 2023: Kohdetta ei tarkastettu v. 2023 inventoinnin yhteydessä.

Kohde on rajattu violetilla. Sen kanssa osittain päällekkäin rajautuu sinisellä piirretty kohde 71 Virolahti Hämeenkyllän linnoitteet

95 VIROLAHTI RAUTALANSELKÄ 5

Mj-tunnus: 1000034439

Status: mahdollinen muinaisjäännös

Ajoitus: historiallinen

Laji: alusten hylt: hylt (puu)

Koordin: N 6715567 E 541890 syvyysmax: 2,50 / syvyysmin: 2,00

Tutkijat: R Tevali, ARK-sukellus Oy 2018 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Virolahden kirkosta 8,3 km koilliseen.

Huomiot: *Muinaisjäännösrekisteri:* Sijaintipaikka on Hellänlahdella Hämeenkyllän rannan tuntumassa tasaisella mutapohjalla.

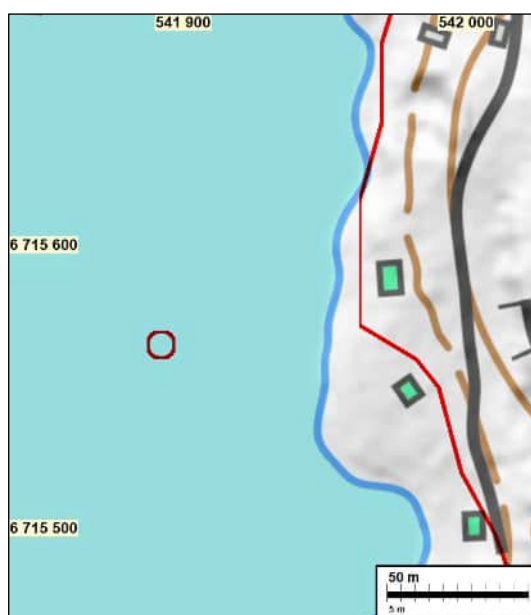
Kohde on puisen purjealuksen hylky, joka on noin 25 metriä pitkä ja 7 metriä leveä. Hyllyssä ei ole lastia. Jäljellä on aluksen pohjaosa, jonka keula on terävämuotoinen ja perä tylppä/tasainen. Alus saattaa liittyä alla kuvailtuun historialliseen tapahtumaan, tai on mahdollista, että se on hylätty rantaan myöhemmin 1900-luvulla.

Useista Virolahden historiaa käsittelevistä teoksista on luettavissa paikkakunnalla vielä viime vuosisadan lopullakin kiertänyt tieto Krimin sodan aikaisista tuhoista Rautalanselällä Virojoen kylän edustalla. Kesäkuussa (23.6.) 1855 englantilaisten sotajoukkojen höyrykorvetti Magicienne ankkuroitui Rautalanselälle, ja sen miehistöä

laskettiin vesille soudettavissa veneissä. Miehet sivelivät lahden pohjukkaan ankkuroituna olevat kiviproomut jollakin aineella ja sytyttivät palamaan. Lähteestä riippuen tiedoissa on pieniä eroavaisuuksia.

Virolahden historia II:ssa kerrotaan tästä tapahtumasta, että 20.6.1855 Rautalanselelle purjehti kaksi fregattia ja yksi höyrylaiva. Ne lähestyivät ensin Pyterlahden louhosta, mutta kääntyivät sitten vastapäiselle rannalle, jossa ne upottivat kolme kivilastissa ollutta laivaa sen jälkeen, kun niistä oli riistetty purjeet (Favorin 1992, 11). Kolme päivää myöhemmin, eli 23. tai 24.6. laivasto tuli Hellänlahden ja Pajulahden edustalle, jonne oli ankkuroituna 27 parkkialusta lastattuna graniitilla, ja poltti kaikki alukset.

Bakhia et.al. 2023: Kohdetta ei tarkastettu v. 2023 inventoinnin yhteydessä. Kyseessä on pistekohde.

Kohteen koordinaattipiste ympyröity punaisella.

104 VIROLAHTI KIRKONKYLÄ (PAPPILA) LEHTOLA

Mj-tunnus: 1000032133

Status: mahdollinen muinaisjäänös

Ajoitus: historiallinen

Laji: asuinpaikka: kyläpaikat

Koordin: N 6709540 E 538049
mitattu kartalta

Tutkijat: Mikkola 2018 arkistotutkimus, Bakhia et.al. 2023 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Virolahden kirkosta 1,2 km pohjoiseen.

Huomiot: *Muinaisjäänösrekisteri:* Vuoden 1830 isojaonkartassa esiintyvä tonttima C on sijainnut Pappilanluotoon vievän tien länsipuolella nykyisellä peltoalueella.

Kohdetta ei ole tarkastettu maastossa.

Mikkola 2018: KA G21:46/1

Sepänmaa & Kuljukka 2023: Kohdetta tarkastettiin v. 2023 inventoinnin yhteydessä. Alue oli heinäpeltona, joten havaintoja muinaisjäännöksestä ei saatu.

Vasemmalla: Kohde rajattuna violetilla. Oikealla: Mahdollinen muinaisjäännös oikealla olevan ladon ja vasemmalla olevan tien välissä pellolla. Etelään.

128 VIROLAHTI PISINSALMI

Mjtunnus: UUSI KOHDE

Status: mahdollinen muinaisjäännös

Ajoitus: historiallinen

Laji: kulkuväylät: merimerkit

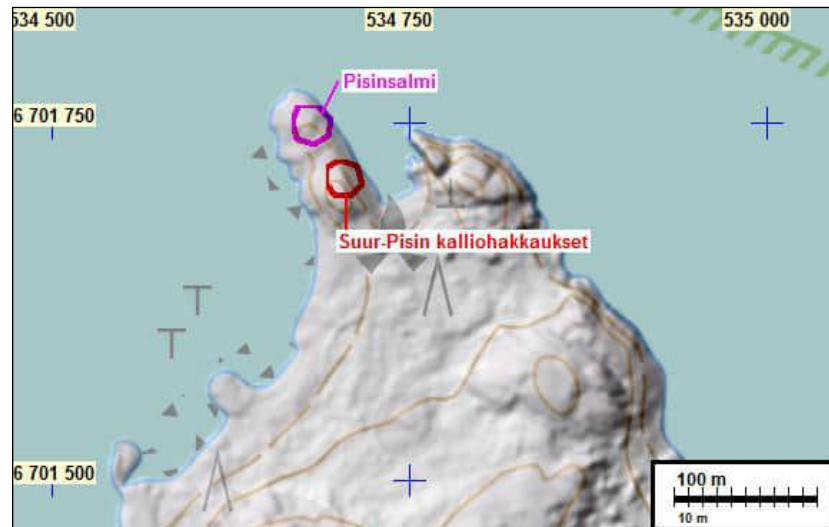
Koordin: N: 6701749 E: 534681

Tutkijat: Bakhia et.al. 2023 inventointi

Sijainti: Kohde sijaitsee Virolahden kirkolta 7.2 kilometriä lounaaseen.

Huomiot: *Soisalo & Bakhia 2023:* Majakan kivijalka Suuri-Pisin pohjoisrannalla, kapeakantaisen niemen kärjessä. Kivijalan korkeus on 1.9 metriä ja halkaisijaltaan se on 2.5 metriä.

Majakkaa ei ole merkitty 1900-luvun peruskarttoihin, Kalmbergin kartastoon tai vuoden 1844 pitäjänkarttaan. Koska majakan ajoituksesta ja käytöstä ei ole historiallisia lähteitä, kohdetta ehdotetaan mahdolliseksi muinaisjäännökseksi, kunnes majakka voidaan tarkemmin ajoittaa.

Kartalla rajattuna punaisella muinaisjäänös sekä vaaleanpunaisella kohde 77 Virolahti Suur-Pisin Kalliohakkaukset

Vasemmalla kohde kuvattuna pohjoiseen. Etualalla näkyy louhinnan jälkiä. Oikealla kuva koilliseen.

130 VIROLAHTI PIKKU-PISIN HAUTAPAIKKA

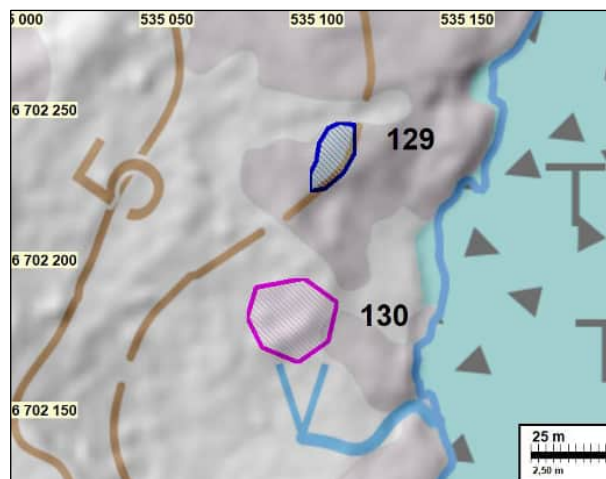
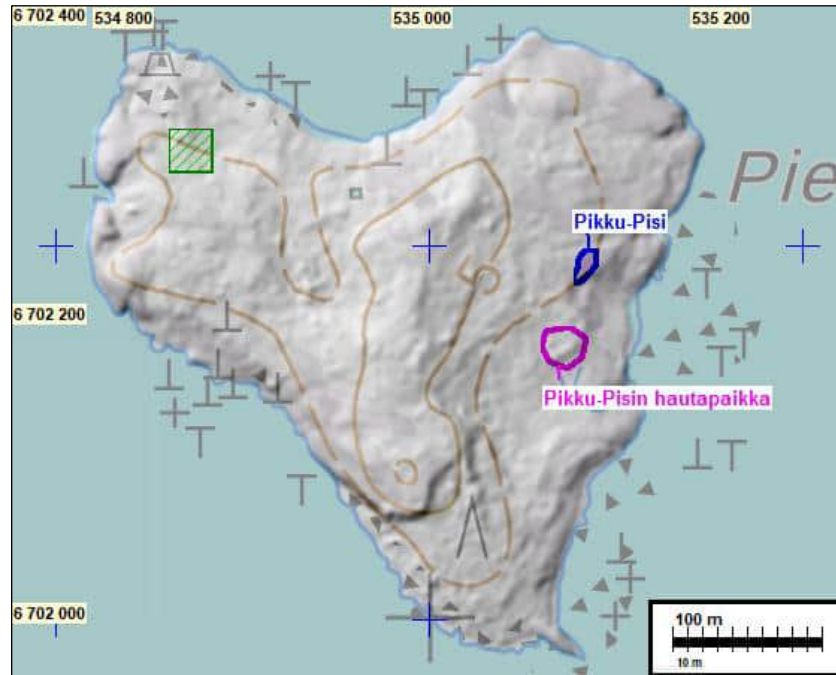
Mjtunnus: UUSI KOHDE
Status: mahdollinen muinaisjäänös
Ajoitus: moderni
Laji: hautapaikat: joukkohaudat

Koordin: N: 6702183 E: 535090

Tutkijat: Bakhia et.al. 2023 inventointi

Sijainti: Kohde sijaitsee Virolahden kirkolta 6.5 kilometriä lounaaseen.

Huomiot: Soisalo & Bakhia 2023: Paikallisen asukkaan mukaan Pikku-Pisin saarelle on haudattu toisen maailmansodan aikana kaatuneita neuvostosotilaita. Oletettavasti joukkohauta liittyy Virolahden saaristossa käytyihin taisteluihin alkuvuodesta 1940. Hautausten kerrotaan olleen pienen soistuneen painanteen ympärillä. Kohde tarkastettiin maastossa. Paikalla ei havaittu mitään jälkiä mahdollisista hautauksista. Maaperä on pehmeää ja sopivaa kaivamiseen toisin kuin muualla lähiympäristössä.

129 Virolahti Pikku-Pisi rajattuna sinisellä ja 130 Virolahti Pikku-Pisin Hautapaikka vaaleanpunaisella. Ylemmällä kartalla uusi suunniteltu rakennuspaikka vihreällä neliöllä.

Oikealla maastoa länteen. Vasemmalla kuva kohti lounasta.

131 VIROLAHTI KUPPARI 2

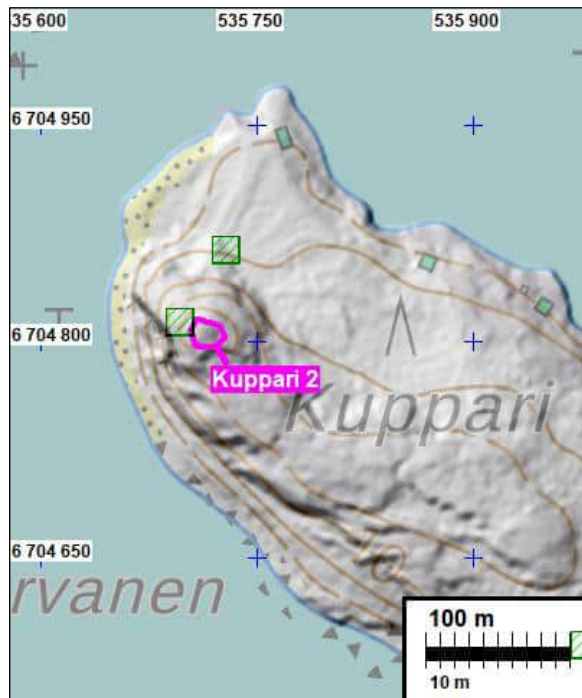
Mjtunnus: UUSI KOHDE
Status: mahdollinen muinaisjäännös
Ajoitus: ajoittamaton
Laji: kivirakenteet: rökkiöt

Koordin: N: 6704806 E: 535715

Tutkijat: Bakhia et.al. 2023 inventointi

Sijainti: Kohde sijaitsee Virolahden kirkolta 4 kilometriä lounaaseen.

Huomiot: Soisalo & Bakhia 2023: Kohde sijaitsee Kupparin saarella Virolahden saaristossa. Saaren luoteiskulmassa on kallioharjanne, jonka päällä on rauennut kivi rökkiö. Rökkiön kivet ovat sammaloituneita. Kyseessä on todennäköisesti historiallisen ajan rökkiö.

Kohteen rajaus vaaleanpunaisella.

Vasemmalla kuva kohti pohjoista. Oikealla kuva koilliseen.